

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Raport
privind starea
învățământului preuniversitar
din România
2022 – 2023**

București, decembrie 2023

CUPRINS

INTRODUCERE	4
REZUMAT EXECUTIV	6
PARTEA I – ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ.....	9
CAPITOLUL I. PARTICIPARE ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR	9
I.A. Ansamblul sistemului de învățământ.....	9
I.B. Învățământul antepreșcolar și preșcolar	13
I.C. Învățământul primar și gimnazial	17
I.D. Învățământul liceal și profesional.....	27
I.E. Învățământul postliceal	36
CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR	39
II.A. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar	39
II.B. Ponderea personalului didactic calificat.....	42
II.C. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă.....	44
II.D. Ponderea personalului didactic feminin.....	45
II.E. Ponderea personalului didactic pe grupe de vârstă.....	48
II.F. Numărul de copii ce revine unui cadru didactic	50
CAPITOLUL III. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA INTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR	52
III.A. Rezultatele elevilor din învățământul gimnazial	52
III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal	56
III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal.....	62
CAPITOLUL IV. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	63
IV.A. Nivelul de instruire al populației de 15-64 de ani.....	64
IV.B. Participarea la viața economică (forța de muncă) a populației de 15-64 de ani.....	65
IV.C. Participarea la viața economică a populației de 15-24 de ani	67
CAPITOLUL V. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020	67
V.A. Rata de participare la învățământul preșcolar.....	67
V.B. Rata de părăsire timpurie a școlii	69
V.C. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții.....	70
PARTEA A II-A – ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2022 -2023	72
CAPITOLUL I. CARIERA DIDACTICĂ.....	72
I.A. Cadrul de perfecționare a cadrelor didactice.....	72
I.B. Proiecte de dezvoltare profesională și evoluție în cariera didactică	74
CAPITOLUL II. MANAGEMENTUL ȘI GUVERNANȚA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE	76
II.A. Noile legi ale educației 2023.....	76
II.B. Sprijin pentru reforma guvernantei	76
II.C. Rețeaua școlară și planul de școlarizare 2022-2023.....	77
II.D. Normarea și ocuparea posturilor din învățământul preuniversitar de stat	80
II.E. Managementul personalului de conducere	83
CAPITOLUL III.FINANȚAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR	85
CAPITOLUL IV. INFRASTRUCTURA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE	89
IV.A. Asigurarea și modernizarea bazei materiale	89

IV.B. Asigurarea manualelor școlare	91
CAPITOLUL V. CURRICULUM ȘI EVALUARE CENTRATE PE COMPETENȚE	93
V.A. Pregătirea și realizarea evaluărilor, examenelor și concursurilor naționale în anul școlar 2022-2023	93
V.B. Dezvoltarea curriculumului național preuniversitar	94
V.C. Susținerea performanței școlare	96
VI.A. Programe pentru copii/elevi aflați în situații de risc	98
VI.B. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii.....	102
VI.C. Consiliere și orientare școlară, prevenirea și combaterea violenței și incluziune	104
VI.D. Sprijin pentru Ucraina.....	106
VI. E. Proiecte cu finanțare europeană pentru educație incluzivă	107
CAPITOLUL VII. ALFABETIZAREA FUNCȚIONALĂ.....	109
CAPITOLUL VIII. PROMOVAREA EDUCAȚIEI ȘTIM	110
CAPITOLUL IX. DIGITALIZARE.....	111
IX.A. Digitalizarea sistemului educațional.....	111
IX.B. Digitalizarea evaluării	113
CAPITOLUL XI. EDUCAȚIE TIMPURIE	114
CAPITOLUL XII. ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC, INCLUSIV DUAL	115
XII.A. Adaptarea și fundamentarea planurilor de școlarizare în funcție de nevoile pieței muncii	115
XII.B. Promovarea bunelor practici din domeniul învățământului profesional și tehnic	117
XII.C. Curriculum revizuit/actualizat pentru învățământul profesional și tehnic.....	118
XII.D. Activități de informare și consiliere pentru creșterea participării în învățământul profesional	119
XII.E. Întărirea colaborării internaționale prin proiecte la nivel european.....	119
XII.F. Formarea cadrelor didactice din IPT	120
CAPITOLUL XIII. DOMENII TRANSVERSALE	122
XIII.A. Învățământ în limbile minorităților naționale.....	122
XIII.B. Dimensiunea internațională a învățământului preuniversitar românesc	124
XIII.C. Procesul de aderare la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică	126
XIII.D. Asigurarea calității în educație	127
XIII.D. Învățarea pe tot parcursul vieții.....	128
XIII.E. Dezvoltare durabilă.....	128
XIII.F. Etică, integritate și riscuri de corupție în sistemul național de educație	130
PARTEA a III-a DIRECȚII DE DEZVOLTARE 2024	131
I. Dezvoltarea carierei didactice	131
II. Îmbunătățirea managementului și redefinirea guvernanței sistemului de educație	131
III. Îmbunătățirea finanțării sistemului de învățământ preuniversitar	132
IV. Dezvoltarea infrastructurii învățământului preuniversitar	132
V. Actualizarea curriculumului și evaluării centrate pe competențe	133
VI. Asigurarea unei educații incluzive și de calitate pentru toți copiii	133
VII. Susținerea și promovarea alfabetizării funcționale	134
VIII. Promovarea educației ȘTIM.....	134
IX. Susținerea digitalizării educației	134
X. Asigurarea rezilienței	135
XI. Dezvoltarea educației timpurii.....	135
XII. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual	135
XIII. Domenii transversale	136
XIV. Programul Educație și Ocupare	137

INTRODUCERE

Prezentul Raport reflectă starea sistemului de învățământ preuniversitar din România la finalul anului școlar 2022-2023, evidențiind tendințele pe termen mediu și lung ale principalilor indicatori pentru educație, precum și cele mai relevante acțiuni desfășurate și rezultate obținute în acest an școlar, în acord cu politicile educaționale implementate. Rapoartele de stare a învățământului sunt elaborate, anual, începând cu 2005, pentru a asigura fundamentarea politicilor educaționale pe bază de evidențe. Demersurile metodologice care au stat la baza elaborării raportului au fost analiza de date cantitative/indicatori statistici și analiză documentară.

Analiza de date cantitative se realizează prin determinarea valorilor unor indicatori pentru anul școlar de referință al raportului, precum și a variației acestora într-o serie de timp. Indicatorii de bază utilizați în raport sunt incluși în Sistemul Național de Indicatori pentru Educație (SNIE). SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (Eurostat, OECD, UNESCO, Banca Mondială) și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale. Pentru determinarea valorilor indicatorilor au fost utilizate date oficiale furnizate de Ministerul Educației și de Institutul Național de Statistică. Pentru analizele comparative la nivel internațional au fost utilizate date Eurostat. Analiza documentară se realizează prin analiza și sintetizarea principalelor informații desprinse din documentele oficiale care au valoare majoră pentru înțelegerea variației valorilor indicatorilor. Documentele oficiale utilizate în cadrul raportului cuprind politici educaționale, strategii, statistici, studii și rapoarte ale Ministerului Educației, referitoare la principalele domenii de reformă.

Anul școlar 2022-2023 s-a aflat sub auspiciile Viziunii pentru educație a Proiectului "România Educată", înscrisă în sfera Spațiului european al educației 2021-2030 și corelată cu documente strategice și programatice în domeniu, atât europene (recomandări ale Comisiei Europene), cât și naționale (Programul de guvernare, Programul Național de Reformă). Obiectivele și măsurile de reformă "România Educată" reprezintă rezultatul celui mai amplu proces de consultare națională, care s-a derulat în perioada 2016 - 2021, și a implicat peste 64 de instituții publice, organizații non-guvernamentale, autorități locale/centrale și peste 12.400 de persoane. Au fost organizate de către alte părți interesate peste 80 de evenimente sau proiecte, iar Administrația Prezidențială a organizat peste 15 evenimente care au generat conținut relevant pentru acest Proiect. Scopul Raportului "România Educată" este nu doar de a identifica probleme și soluții ci și de a cataliza energii, de a promova tema educației pe agenda publică și în societate și de a o prioritiza la nivelul autorităților. Asumat de Guvernul României prin memorandum și validat de Comisia Europeană drept "Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile", Proiectul "România Educată" conduce la îndeplinirea criteriilor aferente condiției favorizante tematice CT 12, asumată de România ca stat membru al Uniunii Europene. De îndeplinirea acestei condiționalități depinde acordarea de fonduri europene FSE+ pentru finanțarea sistemului de educație din România în perioada 2021-2027.

Reformarea cadrului legal din învățământ a reprezentat o etapă firească, în urma finalizării proiectului "România Educată". Astfel, după un amplu proces de consultare cu toți actorii relevanți din domeniu, Ministerul Educației a finalizat noul pachet legislativ al educației, care, după parcurgerea tuturor etapelor de avizare interministerială, a fost aprobat și promulgat, intrând în vigoare în data de 3 septembrie 2023. Noile legi ale educației au fost elaborate avându-se în vedere Raportul final al Proiectului „România Educată”, 4 rapoarte tematice realizate de OECD, legislația conexasă, angajamentele României în cadrul

Spațiului European al Educației, al Spațiului European al Învățământului Superior și al Spațiului European al Cercetării.

Noile legi creează cadrul normativ pentru școli mai performante, incluzive, sigure și echitabile. Acestea transpun 75% dintre reformele "România Educată", iar 21% sunt deja operaționale sau vor fi transpuse în legislația secundară și normele de aplicare. De altfel, atât Planul Național de Redresare și Reziliență, cât și fondurile structurale aferente noului exercițiu financiar sunt aliniate reformelor propuse de Viziunea Proiectului "România Educată", acesta fiind singurul cadru strategic unitar care are și finanțarea necesară pentru a deveni realitate.

În perioada de referință, a fost extins programul *Masa caldă* (de la 350 la 450 de școli), numărul de consilieri școlari a crescut cu 1.200 de noi posturi, au fost selectate proiectele pentru construcția/dotarea campusurilor duale integrate, a demarat reforma curriculară la liceu, s-a generalizat evaluarea digitalizată. De asemenea, conform OUG nr.57/2023, din luna iunie 2023, s-au majorat grilele salariale cu 1.300 de lei brut din luna iunie pentru cadrele didactice și didactice auxiliare și cu 400 de lei brut pentru personalul nedidactic. În plus, ordonanța prevede că personalul didactic, personalul didactic auxiliar și personalul nedidactic din sistemul de învățământ de stat beneficiază, începând cu 1 ianuarie 2024, de 50% din diferența stabilită între salariul de bază aflat în plată și salariul de bază stabilit prin grila de salarizare în vigoare la 1 ianuarie 2024.

S-au finanțat investiții care să asigure intervenții dedicate recuperării decalajelor la nivelul fiecărei școli și pentru fiecare copil. Din perspectiva reformelor, ținutelor și jaloanelor cuprinse în Planul Național de Redresare și Reziliență, Ministerul Educației și-a îndeplinit toate angajamentele asumate în perioada de referință, lansând proiecte și programe de cea mai mare complexitate și valoare din perioada post-decembriștă. Între septembrie 2022- august 2023, Ministerul Educației a lansat 8 apeluri din PNRR, iar până la final de decembrie 2023 se preconizează lansarea și altor investiții, care să conducă la încheierea a peste 4.000 de contracte, valoarea apelurilor fiind de peste două miliarde de euro, iar în total s-ar preconiza o angajare a 3,3 miliarde de euro din PNRR prin aceste apeluri până la final de 2023. Sunt investiții de infrastructură, de construcție de noi școli ori cămine și cantine pentru studenți, proiecte de digitalizare a universităților și de dotare a școlilor cu laboratoare de informatică și științe, a cabinetelor școlare pe discipline, a sălilor de sport și atelierelor de practică.

Ne dorim ca raportul de față să reprezinte un instrument util specialiștilor în domeniu (interesați de starea și creșterea calității învățământului preuniversitar, în vederea dezvoltării și implementării de politici publice și desfășurării de acțiuni menite să crească performanța învățământului preuniversitar la toate nivelurile), partenerilor Ministerului Educației, tuturor factorilor interesați și opiniei publice, în vederea informării transparente și continuării colaborării pentru proiectarea și furnizarea unei educații de calitate, esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile.

REZUMAT EXECUTIV

Prezentul raport este structurat în trei părți: Partea I prezintă o analiză a sistemului de învățământ preuniversitar din perspectiva indicatorilor de bază, Partea a II-a cuprinde principalele acțiuni desfășurate și rezultate obținute în anul școlar 2022 – 2023, iar Partea a III-a stabilește prioritățile învățământului preuniversitar pentru 2024. Partea I a fost elaborată de Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație – Unitatea de Cercetare în Educație. Părțile a II-a și a III-a au fost realizate prin contribuțiile departamentelor Ministerului Educației și ale instituțiilor direct subordonate/coordonate cu atribuții în domeniul învățământului preuniversitar. Unitatea de Politici Publice a coordonat activitatea de elaborare a Raportului, analizând datele și contribuțiile departamentelor și evidențiind modalitatea în care acestea reflectă politicile publice pentru educație la nivel național și european implementate în perioada de referință în sistemul de învățământ preuniversitar din România .

Partea I a Raportului privind starea învățământului preuniversitar din România pentru anul școlar 2022-2023 cuprinde date statistice care evidențiază atât valoarea indicatorilor în anul de referință al raportului, cât și tendințele generale ale indicatorilor, înregistrate în ultimii ani la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar. În cazul indicatorilor care utilizează informații colectate la începutul anului școlar (indicatori de intrare), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2022-2023. Pentru indicatorii care utilizează informații colectate la final de an școlar (indicatori de ieșire), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2021-2022, datele de ieșire ale INS pentru anul școlar 2022-2023 nefiind disponibile la momentul realizării raportului. Indicatorii analizați în cadrul raportului oferă informații din perspectiva următoarelor dimensiuni majore care reflectă stadiul învățământului preuniversitar din România într-un anumit interval de timp : acces și participare la educație, resursele umane implicate și rezultatele elevilor la evaluările naționale.

Acces și participare la educație

În anul școlar 2022-2023, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 2.891,7 mii, în scădere ușoară față de anul școlar anterior. Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (de la învățământul preșcolar la cel superior), ca raport din populația în vârstă de 3-23 de ani, a fost de 76%, valoare mai mică în raport cu anul școlar anterior.

- **Învățământul antepreșcolar și preșcolar**
În învățământul antepreșcolar au fost cuprinși 27 de mii de copii. Numărul copiilor înscriși în creșe în mediul rural este considerabil mai redus decât numărul copiilor cuprinși în creșe din mediul urban. În învățământul preșcolar au fost cuprinși, în anul școlar 2022-2023, 521,8 mii de copii, în creștere cu 3,9 mii de copii față de anul școlar anterior. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar a scăzut ușor față de anul anterior, înregistrând valoarea de 84,4%. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural continuă să rămână semnificativ mai mică decât în mediul urban.
- **Învățământul primar și gimnazial**
Efectivele de elevi din învățământul primar și gimnazial au cuprins 1.596,5 mii de elevi (cu 3 mii mai puțin decât în anul școlar precedent). În anul școlar 2022-2023, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut (83,5%). Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei brute de cuprindere, în special la nivelul învățământului gimnazial, unde diferențele între rural și urban ajung la valori de peste 27 p.p. (68,6% rural și 96,0% urban). În anul școlar 2021/2022, rata

abandonului școlar a fost constantă față de anul școlar anterior. La nivel general, 1,2% dintre elevii de nivel primar și gimnazial (18,5 mii de elevi) au abandonat școala.

- **Învățământul liceal și profesional**

În anul școlar 2022-2023, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior a fost de 79,8%, valoare în scădere față de anul școlar anterior. În anul școlar 2022-2023, aproape opt din zece elevi, înscriși în clasa a VIII-a cu un an în urmă, și-au continuat studiile la liceu, iar doi din zece s-au înscris în învățământul profesional. La nivelul anului 2021-2022, 2% dintre elevii de liceu au abandonat studiile, cei mai mulți dintre aceștia provenind din filiera tehnologică. În învățământul profesional, rata abandonului a crescut în 2021-2022, față de anul școlar anterior (2,8%).

- **Învățământul postliceal și de maiștri**

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri este constantă față de anul școlar anterior. La fel, ratele specifice de cuprindere au păstrat valori relativ constante în ultimii ani. O pondere importantă a tinerilor cuprinși în învățământul postliceal și de maiștri se regăsește în grupa de vârstă de 21 de ani și peste. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și maiștri a înregistrat o creștere la nivelul anului școlar 2021/2022, până la valoarea de 8,7%.

Resurse umane

În anul școlar 2022/2023, numărul angajaților din învățământul preuniversitar (personal didactic, didactic auxiliar, administrativ, de întreținere și operațional) a înregistrat o ușoară creștere în comparație cu anul școlar precedent, ajungând la valoarea de 295,7 mii de persoane. Peste jumătate din personal funcționează în ciclul primar și gimnazial, puțin peste un sfert în liceu, o cincime în învățământul preșcolar și ponderi reduse în învățământul profesional și în cel postliceal și de maiștri. La nivelul ansamblului învățământului preuniversitar, personalul didactic are o pondere de 71,8% din totalul angajaților (212,3 mii de persoane). În anul școlar 2022-2023, ponderea personalului didactic calificat a avut valori cuprinse între 94% (la nivel profesional) și 99,2% (la nivel liceal). Față de anul școlar anterior, numărul elevilor ce revine unui cadru didactic a rămas constant pentru toate nivelurile de învățământ.

Rezultate ale elevilor la evaluările naționale

- Rata de absolvire a învățământului gimnazial a fost de 75,7% la finele anului școlar 2021/2022, în creștere față de anul școlar anterior. Variația valorilor indicatorului trebuie analizată în contextul modificărilor de structură ale sistemului de învățământ determinate de introducerea clasei pregătitoare în anul școlar 2012/2013. Absolvenții sunt, preponderent, elevi care au avut debutul școlar la 6 ani, în anul școlar 2013/2014, în clasa pregătitoare. Pe medii de rezidență, rata de absolvire este constant mai ridicată în mediul urban în comparație cu mediul rural (90% în urban și 61,4% în rural).
- La Evaluarea Națională din anul 2023, ponderea elevilor cu medii peste 5 a fost de 76,4%, în scădere cu 6 p.p. față de anul școlar anterior. Media generală la nivel național a fost de 7,62, în creștere față de anul școlar anterior (cu 0,76).
- 77,3% dintre absolvenții de liceu au promovat Examenul de Bacalaureat în 2023. Pe filiere de formare, cea mai mare rată de promovare a fost înregistrată la liceele teoretice, iar cea mai redusă la liceele tehnologice.
- În anul școlar 2021/2022, rata de absolvire a învățământului profesional a ajuns la 14,3%, valoarea fiind în creștere față de anul școlar anterior.

Situația educației și formării profesionale din perspectiva indicatorilor europeni

Din perspectiva indicatorilor europeni 2022, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a înregistrat o tendință lentă, dar constantă, de scădere. Decalajul dintre România și media UE-27 a avut o tendință generală descendentă, însă ținta asumată de România pentru acest indicator, în 2020 (11,3%), nu a fost atinsă. Rata de părăsire timpurie a școlii în 2022, în România, a fost de 15,6%.

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care a avut ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2021, media UE-27 privind acest indicator a fost de 94,9%. În România s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului, însă nu a fost atinsă ținta propusă, valoarea indicatorului, în 2021, fiind de 81,5%, în scădere față de anul anterior.

În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres consistent privind participarea adulților (25-64 de ani) la învățare pe tot parcursul vieții. Valorile indicatorului s-au situat în intervalul 1-2% în perioada 2011-2020; pentru 2022, se observă o creștere a valorii indicatorului până la 5,4%, însă valoarea este inferioară țintei europene (15%), precum și mediei UE-27 (11,9%).

Partea a II-a a Raportului prezintă principalele acțiuni desfășurate și rezultate obținute în anul școlar 2022 – 2023, corelate cu domeniile prioritare de acțiune și nivelurile de învățământ din cadrul Proiectului „România Educată”, care vizează: cariera didactică, managementul și guvernanta sistemului de educație, finanțarea sistemului de învățământ preuniversitar, infrastructura sistemului de educație, curriculum și evaluare centrate pe competențe, educație incluzivă de calitate pentru toți copiii, alfabetizarea funcțională, promovarea educației ȘTIM, digitalizarea, reziliența, educația timpurie, învățământul profesional și tehnic, inclusiv dual. De asemenea, sunt prezentate progresele realizate în cadrul unor domenii transversale precum învățământul în limbile minorităților, dimensiunea internațională a învățământului preuniversitar românesc, asigurarea calității, învățarea pe tot parcursul vieții.

Partea a III-a a Raportului privind starea învățământului preuniversitar pentru anul 2022-2023 stabilește obiectivele strategice ale Ministerului Educației, pentru 2024, aferente domeniilor prioritare din proiectul “România Educată”, respectiv: Dezvoltarea carierei didactice; Îmbunătățirea managementului și redefinirea guvernantei sistemului de educație; Îmbunătățirea finanțării sistemului de învățământ preuniversitar; Dezvoltarea infrastructurii învățământului preuniversitar; Actualizarea curriculumului și evaluării centrate pe competențe; Asigurarea unei educații incluzive și de calitate pentru toți copiii; Susținerea și promovarea alfabetizării funcționale; Promovarea educației ȘTIM; Susținerea digitalizării educației; Dezvoltarea educației timpurii; Dezvoltarea învățământului profesional; Asigurarea rezilienței.

PARTEA I – ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

CAPITOLUL I. PARTICIPARE ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

I.A. Ansamblul sistemului de învățământ

Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2022/2023, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 2891,7 mii, în scădere ușoară față de anul școlar anterior. Pe niveluri de învățământ, s-au înregistrat creșteri ale efectivelor de elevi în învățământul primar și în cel preșcolar. La toate celelalte niveluri, populația școlară a scăzut cu valori cuprinse între 2,7-9,3 mii de elevi.

În ultimii ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul, singura excepție fiind anul școlar 2021/2022. În anul de referință al acestui raport, 2022/2023, a continuat tendința de scădere a numărului de elevi (cu 13,5 mii de elevi), populația școlară totală în învățământul preșcolar, primar și secundar fiind de 2891,7 mii de elevi. Astfel, în comparație cu anul școlar 2014/2015 sistemul de educație școlarăizează cu peste 200.000 de elevi mai puțin, ca efect principal al tendințelor demografice negative și al migrației.

Tabel 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

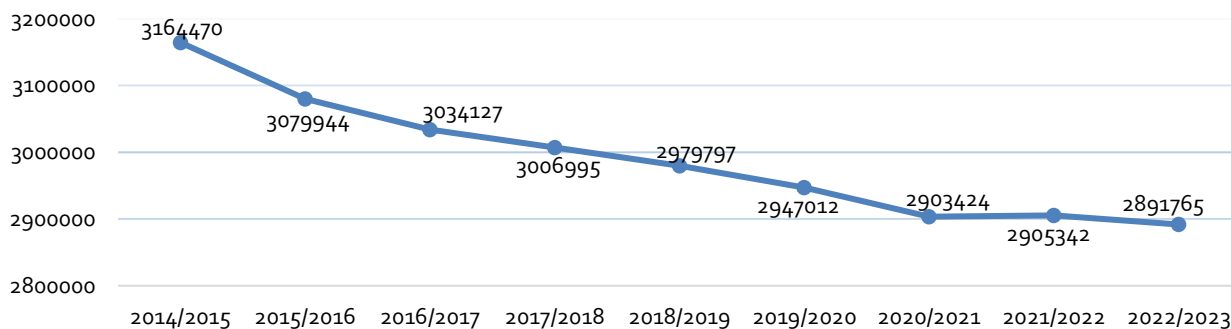
Nivel de învățământ		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	Total	3164470	3079944	3034127	3006995	2979797	2947012	2903424	2905342	2891765
Preșcolar	Total	559565	534742	521196	521161	525411	526216	505179	517898	521826
	Urban	315174	300817	292953	297244	304483	307018	292910	301464	303469
	Rural	244391	233925	228243	223917	220928	219198	212269	216434	218357
Primar	Total	943494	935394	924419	944170	927783	899964	873118	862248	868689
	Urban	511622	514512	512872	528959	524550	513137	497715	492896	499441
	Rural	431872	420882	411547	415211	403233	386827	375403	369352	369248
• Primar de masă	Total	936270	928340	917387	937200	920912	893169	866553	855764	861880
	Urban	504754	507809	506172	522275	517951	506623	491419	486702	492924
	Rural	431516	420531	411215	414925	402961	386546	375134	369062	368956
• Primar special	Total	7224	7054	7032	6970	6871	6795	6565	6484	6809
	Urban	6868	6703	6700	6684	6599	6514	6296	6194	6517
	Rural	356	351	332	286	272	281	269	290	292
Gimnazial	Total	778663	768035	762547	725202	717321	712895	707201	737212	727857
	Urban	323455	405079	413280	402892	407280	412045	409428	430367	426925
	Rural	455208	362956	349267	322310	310041	300850	297773	306845	300932
• Gimnazial de masă	Total	768266	757668	752271	715291	707560	703045	697429	727381	718037
	Urban	313660	395319	403593	393573	398027	402685	400122	420966	417536
	Rural	454606	362349	348678	321718	309533	300360	297307	306415	300501
• Gimnazial special	Total	10397	10367	10276	9911	9761	9850	9772	9831	9820
	Urban	9795	9760	9687	9319	9253	9360	9306	9401	9389
	Rural	602	607	589	592	508	490	466	430	431

Liceu	Total	726403	673615	647940	634448	626511	614767	616533	593586	590441
Profesional	Total	50788	68682	84309	90125	90396	100693	109636	104918	96204
Postliceal	Total	105557	99476	93716	91889	92375	92477	91757	89480	86748

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Note: Începând cu anul școlar 2014/2015, INS nu mai oferă date defalcate după domiciliul părinților pentru învățământul liceal, profesional și postliceal. Datele nu includ elevii cuprinși în Programul „A doua Șansă”.

Figura 1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

Pe niveluri de învățământ, tendința efectivelor de elevi este de ușoară creștere la nivelurile preșcolar și primar (de masă și special), în timp ce toate celelalte niveluri de învățământ înregistrează scăderi ale efectivelor de elevi, cea mai consistentă fiind înregistrată la nivelul învățământului gimnazial (aproape 10 mii de elevi). Astfel, în anul școlar 2022/2023:

- Se continuă trendul ascendent din anul școlar anterior, la nivelul **învățământului preșcolar**, cu o creștere de aproape 4 mii de copii. Această tendință se înregistrează echilibrat pe ambele medii de rezidență, creșterea fiind de aproximativ 2 mii de copii pe fiecare mediu de rezidență.
- În ansamblul **învățământului primar**, cresc efectivele de elevi față de anul anterior cu 6,4 mii de elevi, ajungând la 868,6 mii de elevi. Creșterea valorii indicatorului este determinată de creșterea efectivelor de elevi din mediul urban, la nivelul mediului rural fiind înregistrată o ușoară scădere, cu 104 elevi.
- La nivelul **învățământului gimnazial**, efectivele de elevi au fost de 727,8 mii de elevi, în scădere cu 9,3 mii de elevi față de anul școlar anterior; scăderi ale efectivelor de elevi de gimnaziu se observă pe ambele medii de rezidență, însă în mediul rural scăderea este mai semnificativă decât în mediul urban (cu 5,9 mii de elevi în rural, față de scăderea cu 3,4 mii de elevi în urban).
- În **învățământul liceal**, au fost înscriși 590,4 mii de elevi, cu 3,1 mii de elevi mai puțini față de anul școlar anterior.
- În **învățământul profesional**, continuă tendința descendentă din anul școlar anterior (cu 8,7 mii de elevi mai puțin decât în anul școlar anterior).
- În **învățământul postliceal**, a avut loc o scădere cu 2,7 mii de elevi, efectivele de elevi ajungând la 86,7 mii, acest nivel educațional fiind cel mai puțin reprezentat în totalul populației școlare.

Rata brută de cuprindere la toate nivelurile de învățământ

În anul școlar 2022/2023, rata brută de cuprindere la toate nivelurile de învățământ (de la învățământul preșcolar la cel superior) a fost de 76%, iar valoarea indicatorului pentru învățământul preuniversitar a fost de 73%. Diferențe semnificative între valorile indicatorului pe sexe se înregistrează în favoarea populației feminine, în special la nivelul populației școlare din învățământul postliceal și învățământul superior.

Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ se calculează prin raportarea numărului de elevi cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, la populația totală de vârstă oficială cuprinderii în învățământ (3-23 de ani), rezidentă la 1 iulie a anului respectiv.

Pentru anul școlar 2022/2023, **rata brută de cuprindere la toate nivelurile de învățământ** evidențiază următoarele:

- indicatorul continuă tendința descendentă din anii școlari anteriori, accentuată în perioada post-pandemică, ajungând la cea mai scăzută valoare din ultimii nouă ani (76%); valoarea maximă a acestui indicator (78,6%) a fost înregistrată în anii școlari 2018/2019 și 2019/2020;
- pe sexe, scăderea este ușor mai crescută în rândul fetelor (cu 1,5 p.p.), față de băieți (cu 1,2 p.p.); diferența pe sexe a valorii indicatorului se menține la peste, însă, 4 p.p. în favoarea fetelor.

Tabel 2. Rata brută de cuprindere de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 de ani

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	76,6	78,5	78,2	78,3	78,6	78,6	78,1	77,3	76,0
Feminin	78,1	80,0	79,7	79,9	80,1	80,5	80,3	79,6	78,1
Masculin	74,3	77,1	76,8	76,8	77,1	76,8	76,0	75,2	74,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

În perioada 2014/2015 – 2020/2021, **rata brută de cuprindere de la învățământul primar la cel superior** (6-23 de ani) a înregistrat tendințe ascendente, cu excepția unui singur an școlar (2016/2017). În anul școlar 2022/2023, valoarea indicatorului continuă tendința descendentă din anul școlar anterior, valoarea indicatorului coborând sub 75%.

Pe sexe, valorile indicatorului au înregistrat tendințe diferite în ultimii ani, astfel:

- valoarea indicatorului pentru populația școlară feminină a urmat tendința populației școlare generale, ascendentă până în 2020 și descendentă din 2021. Pentru populația școlară masculină, valoarea aceluiași indicator a manifestat tendințe descendente cu 3 ani mai devreme decât în cazul populației feminine, începând cu anul școlar 2019/2020.
- valoarea indicatorului continuă să fie mai mare în cazul fetelor (77% fete și 72,3% băieți), însă a diferența dintre valorile indicatorului pe sexe este în scădere.

Tabel 3. Rata brută de cuprindere de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6-23 de ani

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	75,0	76,6	76,2	76,3	76,8	76,9	77,0	76,1	74,6
Feminin	77,0	78,3	77,9	78,1	78,6	79,2	79,6	78,7	77,0
Masculin	72,1	75,0	74,6	74,7	75,1	74,8	74,7	73,6	72,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Raportându-ne numai la **rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar**, la nivelul anului școlar 2022/2023, se observă că:

- valoarea indicatorului a fost de 73% (raportată la populația de 3-21 de ani), continuând tendința descendentă din perioada 2014-2021;
- scăderea valorii indicatorului se regăsește atât la nivelul populației școlare feminine, cât și al populației școlare masculine (cu 1,6 p.p. fetele, respectiv cu 1,3 p.p. băieții);
- populația școlară feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu 1,9 p.p. față de cea masculină; această diferență s-a redus față de anul școlar anterior.

Tabel 4. Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel postliceal) ca raport din populația în vârstă de 3-21 de ani

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	78,1	76,8	76,4	76,4	76,3	76,1	75,3	74,4	73,0
Feminin	78,6	77,3	77	77,2	77,2	77,1	76,4	75,6	74,0
Masculin	76,6	76,3	75,8	75,6	75,5	75,2	74,3	73,4	72,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

În cazul populației de 3-18 ani, **rata brută de cuprindere de la învățământul preșcolar la cel liceal** evidențiază:

- în perioada de timp analizată, se constată o tendință descendentă a valorilor indicatorului, atât pe total, cât și pe sexe;
- valoarea indicatorului în anul de referință al raportului este de 82,7%, în scădere cu 2,3 p.p. față de anul anterior;
- valorile indicatorului pe sexe sunt în scădere, dar cu valori echilibrate;
- ușorul avantaj al fetelor continuă în al treilea an consecutiv.

Tabel 5. Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	88,5	88,7	88,2	88,1	88,0	87,8	86,8	85,0	82,7
Feminin	88,6	88,3	87,9	88,0	87,9	87,7	86,8	85,0	82,8
Masculin	88,1	91,0	88,4	88,2	88,1	87,8	86,7	84,9	82,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Având în vedere evoluțiile diferitelor rate de cuprindere analizate în această secțiune, putem observa continuarea tendinței de scădere a ponderii copiilor/elevilor/studentilor cuprinși în sistemul de educație, din totalul populației de vârstă corespunzătoare. Această stare de fapt indică în mod indirect faptul că există un număr semnificativ de elevi care renunță să continue studiile într-un nivel superior de educație sau abandonează studiile încă din învățământul primar. Se evidențiază ca fiind necesară reluarea unor studii tematice dedicate copiilor aflați în afara sistemului de educație (*out of school students*), utilizând metodologia studiilor tematice în această arie realizate de Ministerul Educației, Institutul de Științe ale Educației și Reprezentanța UNICEF România în perioada 2012-2016.

I.B. Învățământul antepreșcolar și preșcolar

Învățământul antepreșcolar

În anul școlar 2022/2023, în învățământul antepreșcolar au fost cuprinși 27 de mii de copii. Valorile indicatorului pe sexe arată că în creșe sunt înscriși mai mulți băieți decât fete. Numărul de copii înscriși în învățământul antepreșcolar din mediul rural este semnificativ mai redus față de numărul celor din mediul urban, reflectând disparitățile în ceea ce privește oferta. Aproape trei sferturi dintre copiii înscriși în învățământul antepreșcolar au vârsta de 2 ani și peste.

- **Numărul creșelor și al copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, pe medii de rezidență, sexe și forme de proprietate**

În anul școlar 2022/2023, în învățământul antepreșcolar au fost cuprinși 27 de mii de copii, valoare în creștere cu 5,3 mii de copii față de anul școlar anterior. Activitățile educaționale și de îngrijire s-au desfășurat în 420 de unități independente și secții din cadrul grupurilor școlare.

Din numărul total al copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, 94,1% se regăsesc în mediul urban (25,4 mii de copii înscriși), respectiv 5,9% în mediul rural (1,5 mii de copii).

Valorile indicatorului **pe sexe** arată că sunt mai mulți băieți înscriși în învățământul antepreșcolar decât fete (13.896 de băieți, respectiv 13.104 fete).

Cei mai mulți dintre copiii cuprinși în învățământul preșcolar se regăsesc în instituții publice (97,7%), datele fiind în ușoară creștere în raport cu cele înregistrate în anul școlar anterior.

Tabel 6. Copii înscriși în creșe, pe medii de rezidență, sexe și forma de proprietate

	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
Total	21872	100%	22506	100%	17400	100%	21690	100%	27000	100%
Urban	21512	98,4%	22027	97,9%	16971	97,5%	20992	96,8%	25419	94,1%
Rural	360	1,6%	479	2,1%	429	2,5%	698	3,2%	1581	5,9%
Feminin	10401	48%	10877	48,3%	8472	48,7%	10436	48,1%	13104	48,5%
Masculin	11471	52%	11629	51,7%	8928	51,3%	11254	51,9%	13896	51,5%
Public	21120	97%	21818	96,9%	16906	97,2%	21138	97,5%	26385	97,7%
Privat	752	3%	688	3,1%	494	2,8%	552	2,5%	615	2,3%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2019-2023

- **Copiii înscriși în învățământul antepreșcolar, după programul de funcționare al creșei**

La nivelul anului 2022/2023, din numărul total al copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, în funcție de **programul de funcționare** al creșelor, numai 0,6% dintre copii frecventează programul normal și 0,4% programul săptămânal și special; 99% dintre copiii din crește sunt cuprinși în programul prelungit.

Analiza valorilor indicatorului **pe medii de rezidență** arată că:

- numărul copiilor înscriși în creșe din mediul urban este cu mult mai mare decât al copiilor înscriși în creșe din mediul rural;
- în anul școlar de referință al raportului apar pentru prima dată copii cuprinși în creșe cu program normal din mediul rural;
- numărul copiilor din creșe este în creștere atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

Tabel 7. Numărul copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar după programul de funcționare al creșei, pe medii de rezidență

		2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Total	Total	21872	22506	17400	21690	27000
	Urban	21512	22027	16971	20992	25419
	Rural	360	479	429	698	1581
Program normal	Total	288	172	228	150	159
	Urban	288	172	228	150	114
	Rural	-	-	-	-	45
Program prelungit	Total	21206	21964	17023	21307	26721
	Urban	20846	21485	16594	20609	25185
	Rural	360	479	429	698	1536
Program săptămânal și special	Total	378	370	149	233	120
	Urban	378	370	149	233	120
	Rural	-	-	-	-	-

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2019-2023

- **Copiii înscriși în învățământul antepreșcolar pe vârste**

În anul școlar 2022/2023, din numărul total al copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, 0,6% au vârsta mai mică de 1 an, 22,7% au 1 an, aproape două treimi au 2 ani (65,5%), iar 11,2% au 3 ani. Față de anul școlar anterior se constată creșteri ale valorii indicatorului la vârstele de 1 și 2 ani, respectiv scăderea valorii indicatorului la vârstele extreme (sub 1 an, respectiv 3 ani). Cea mai mare creștere a ponderii copiilor cuprinși în creșe se înregistrează la copiii de 2 ani (cu 1,2 p.p.), iar cea mai mare scădere la copiii mai mici de 1 ani (cu 0,9 p.p.).

Valorile indicatorului pe sexe relevă o situație echilibrată.

Tabel 8. Ponderea copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, pe vârste

		2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
sub 1 an	Total	1%	1,9%	1,1%	1,5%	0,6%
	Feminin	1%	2,2%	1,1%	1,8%	0,7%
	Masculin	0,8%	1,6%	1,2%	1,3%	0,5%
1 an	Total	27%	26,8%	17,9%	22,6%	22,7%
	Feminin	28%	27,2%	17,7%	22,6%	23%
	Masculin	26,1%	26,5%	18,0%	22,5%	22,4%
2 ani	Total	63%	62,7%	64,4%	64,3%	65,5%
	Feminin	61,4%	62,3%	64,3%	64,3%	65,4%
	Masculin	63,7%	63,1%	64,4%	64,3%	65,6%
3 ani	Total	9%	8,6%	16,6%	11,6%	11,2%
	Feminin	9,6%	8,3%	16,8%	11,2%	11%
	Masculin	9,4%	8,7%	16,4%	11,9%	11,4%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2019-2023

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar

În anul școlar 2022/2023, rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul preșcolar a fost de 84,4%, valoare în ușoară scădere față de anul școlar anterior. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural este semnificativ mai redusă decât în mediul urban, ca urmare a ponderii mai mici a copiilor care frecventează grădinițele în mediul rural.

În anul școlar 2022/2023, învățământul preșcolar a cuprins 521,8 mii de copii, fiind în creștere cu 3,9 mii de copii față de anul școlar anterior. Preșcolarii sunt școlarizați în 1.241 de grădinițe independente și 9.336 de secții din cadrul grupurilor școlare sau al altor unități furnizoare de educație și formare.

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar calculată la nivelul anului școlar 2022/2023 – reprezentând numărul copiilor cuprinși în grădiniță, indiferent de vârstă, ca raport procentual din populația de vârstă corespunzătoare nivelului preșcolar (3-5 ani) – a scăzut ușor față de anul anterior, de la 84,7% la 84,4%. Începând cu anul școlar 2016/2017, când s-au înregistrat cele mai mari valori ale indicatorului din intervalul analizat, evoluția sa a fost constant descendentă, cu excepția anului 2021/2022.

Tabel 9. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	90,1	90,9	91,6	91,4	90,0	88,6	84,5	84,7	84,4
Urban	97,7	97,8	97,4	97,4	95,8	93,8	88,3	92,2	95,1
Rural	81,8	83,4	85,0	84,5	83,1	82,3	79,7	76,1	73,0
Feminin	90,2	90,9	91,5	91,5	90,1	88,5	84,5	84,8	84,5
Masculin	89,9	90,9	91,6	91,2	89,9	88,8	84,5	84,6	84,3

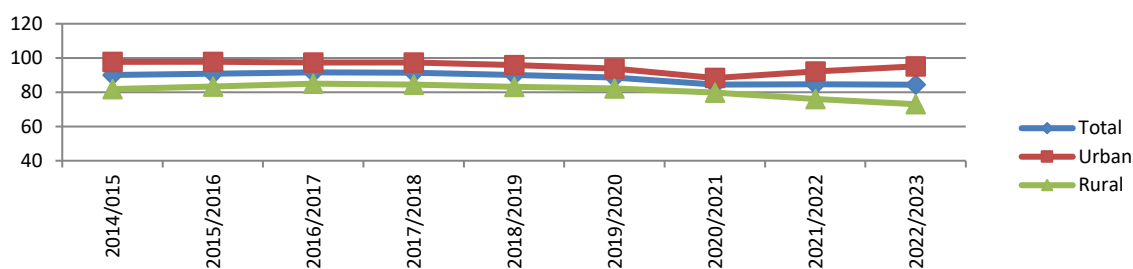
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Valorile indicatorului pe **sexe** în anul școlar de referință înregistrează o scădere ușoară față de anul anterior, cu 0,3 p.p. Pe întreg intervalul analizat se observă o situație echilibrată după criteriul sex.

La nivelul populației de preșcolari, continuă să se manifeste **discrepanțe pe medii de rezidență**. În anul școlar 2022-2023, diferența pe medii de rezidență crește față de anul anterior ajungând la 22,1 p.p., în favoarea mediului urban. Diferențele pe medii au fost mari în perioada 2014-2021, fiind situate între 11,5-16,1 p.p., cu excepția anului 2020/2021 marcat de pandemie, când diferența pe medii s-a redus considerabil. În anul de referință al raportului s-a înregistrat cea mai mare diferență pe medii de rezidență, din întreaga serie de timp analizată. Opțiunea părinților din mediul rural de a nu-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mici este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe mari între casă și grădiniță), cât și de factori culturali sau factori specifici socio-economici. Datele evidențiază **necesitatea susținerii continue a învățământului din mediul rural**, prin proiecte și măsuri specifice privind dezvoltarea rețelei de unități de învățământ preșcolar și susținerea participării la educația timpurie.

Figura 2. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul preșcolar, pe medii de rezidență

Ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar

Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din anul școlar de referință al raportului reflectă o ușoară creștere a participării la învățământul preșcolar pentru copiii de 3 ani, respectiv o ușoară scădere a participării pentru copiii de 4, 5 și 6 ani.

Înainte de implementarea debutului școlar de la 6 ani, peste trei sferturi dintre copiii de această vârstă erau cuprinși în grădinițe. Începând cu anul 2012/2013, a scăzut semnificativ ponderea copiilor de 6 ani din grădinițe. În perioada de timp analizată, ponderea copiilor de 6 ani cuprinși în grădinițe a avut evoluții oscilante (între 13,5%-17,7%). În anul de referință al raportului, 16,2% dintre copiii de 6 ani sunt cuprinși în grădinițe. Valorile reduse ale ratei specifice de cuprindere în grădinițe a copiilor de 6 ani evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani a constituit un răspuns adecvat la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar.

Față de anul școlar anterior, ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar au înregistrat **creșteri la vârsta de 3 ani, respectiv scăderi la 4, 5 și 6 ani**. Pe medii de rezidență, mediul rural continuă să fie în dezavantaj, în anul școlar de referință al raportului înregistrându-se scăderea valorii indicatorului pentru toate vârstele din învățământul preșcolar. Ca și în anii anteriori, diferențele pe medii de rezidență sunt semnificative (17,3 p.p. la 5 ani, 17,9 p.p. la 3 ani, 18,7 p.p. la 4 ani), în favoarea mediului urban. Aproape trei din zece copii în vârstă de 5 ani din mediul rural nu frecventează grădinița. Pentru copiii de 6 ani din grădinițe (care ar trebui să fie deja la școală), diferența pe medii de rezidență se reduce considerabil față de celelalte vârste specifice învățământului preșcolar; diferența pe medii crește însă față de valoarea înregistrată în anul școlar anterior.

Tabel 10. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul preșcolar

Vârsta		2014/ 2015	2015/ 2016*	2016/ 2017	2017/ 2018*	2018/ 2019*	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022**	2022/ 2023
3 ani	Total	72,2	86,1	70,6	68,8	70,0	69,8	63,3	64,7	65,9
	Urban	80,2	95,4	75,7	73,8	75,0	74,8	66,4	70,4	74,6
	Rural	63,4	75,9	64,8	62,8	63,9	63,7	59,5	58,1	56,7
	Feminin	73,3	87,2	71,4	69,6	70,5	70,5	63,8	65,4	66,8
	Masculin	71,1	85,1	69,9	68,0	69,5	69,1	62,8	64,1	65,0
4 ani	Total	84,6	83,8	88,5	83,6	80,7	80,9	79,1	78,4	77,3
	Urban	92,0	89,5	93,3	88,3	84,6	85	82,2	84,3	86,4
	Rural	76,5	77,5	83,2	78,1	76,1	75,8	75,2	71,6	67,7
	Feminin	85	84,0	89,0	83,8	81,4	80,9	79,8	78,6	77,9
	Masculin	84,2	83,6	88,0	83,3	80,1	80,8	78,4	78,2	76,6
5 ani	Total	88,6	87,0	85,2	91,5	87,2	84	84,7	83,3	81,2
	Urban	95,3	93,8	90,2	96,9	91,8	86,8	87,8	89,4	89,5
	Rural	81,1	79,5	79,7	85,4	81,8	80,6	80,9	76,2	72,2
	Feminin	88,2	86,9	84,7	91,4	86,5	83,5	84,3	83,6	80,9
	Masculin	88,7	87,0	85,7	91,5	87,8	84,5	85,1	83,0	81,5
6 ani	Total	13,5	14,4	13,9	15,4	16,5	17,7	16,7	16,5	16,2
	Urban	12,1	13,6	13,8	15,7	16,6	18,2	17,3	18,4	19,0
	Rural	14,8	15,2	14,0	15,2	16,4	17,1	16,0	14,4	13,3
	Feminin	12,5	13,3	12,5	14,1	15,2	16,3	15,4	15,0	14,9
	Masculin	14,4	15,4	15,2	16,7	17,8	19,0	18,0	18,0	17,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Datele includ și copiii de 2 ani.

** Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

I.C. Învățământul primar și gimnazial

Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar de referință, valoarea ratei brute de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a scăzut până la valoarea de 83,5%, continuând tendința descendentă din ultima perioadă. Se mențin diferențe pe cicluri de învățământ; rata brută de cuprindere în învățământul primar este de 84,5%, iar în învățământul gimnazial 82,4%, ambele în scădere față de anul anterior. Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial. Ratele de participare sunt ușor mai mari pentru populația școlară masculină, comparativ cu populația feminină.

În anul școlar 2022/2023, învățământul primar și gimnazial (de masă și special) a cuprins 1596,5 mii de elevi (cu 3 mii mai puțin decât în anul școlar anterior), școlarizați în unități de învățământ cu personalitate juridică și structuri fără personalitate juridică.

Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial reprezintă numărul elevilor cuprinși în ciclurile primar și gimnazial, indiferent de vârstă, ca raport procentual din populația totală de vârstă oficială corespunzătoare celor două niveluri de învățământ (6-14 ani).

- În intervalul analizat, valoarea indicatorului a fost în scădere constantă (cu peste 6 p.p.).
- În anul școlar de referință, indicatorul continuă tendința descendentă, valoarea lui fiind cu 2,4 p.p. mai redusă decât în anul școlar precedent (cea mai mare scădere a valorii indicatorului în seria de timp analizată).

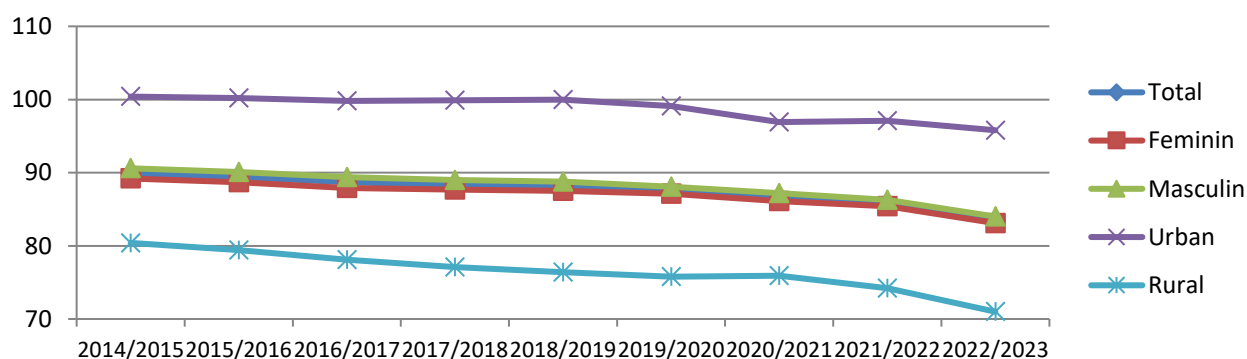
Tabel 11. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	89,9	89,4	88,7	88,3	88,2	87,6	86,7	85,9	83,5
Feminin	89,2	88,7	87,9	87,7	87,5	87,1	86,1	85,4	83,1
Masculin	90,6	90,1	89,4	89,0	88,8	88,1	87,2	86,3	84,0
Urban	100,4	100,2	99,8	99,9	100,0	99,1	96,9	97,1	95,8
Rural	80,4	79,4	78,1	77,1	76,4	75,8	75,9	74,2	71,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 3. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

- **Diferența pe sexe** se menține și în anul școlar 2022/2023 în favoarea băieților cu 0,9 p.p. (83,1% fete, respectiv 84% băieți).
- **Pe medii de rezidență**, rata de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a înregistrat o evoluție oscilantă în mediul urban și a scăzut constant în mediul rural. În anul școlar 2022/2023, valoarea ratei brute de cuprindere a înregistrat scăderi față de anul precedent, ajungând la 95,8% în urban, respectiv 71% în rural. Diferența pe medii de rezidență este, în anul de referință a raportului, cea mai mare din seria de timp analizată (24,8 p.p.).

Tendința înregistrată de rata brută de cuprindere din învățământul primar și gimnazial în anul școlar 2022/2023 se regăsește diferit pe fiecare ciclu de învățământ. Astfel, în **învățământul primar**:

- Rata brută de cuprindere a continuat tendința descendentă din ultimii 3 ani (cu 2,3 p.p.). O pondere încă semnificativă a copiilor de 6 ani se regăsește în grădinițe (16,2%, ușor mai scăzută față de anul școlar anterior).
- Diferența pe sexe se menține în favoarea băieților (cu 0,9 p.p.), scăderea valorii indicatorului fiind echilibrată pe fiecare dintre sexe.
- Discrepanțele între valoarea acestui indicator pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a învățământului din mediul rural (73% rural și 95,6% urban). Valoarea indicatorului pentru mediul rural este cu peste 4 p.p. mai redusă decât în anul școlar anterior, în timp ce în mediul urban se menține constantă. Se evidențiază încă odată, nevoia unor intervenții adaptate pentru școlile din mediul rural, în vederea stimulării participării la educație.

Tabel 12. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	88,7	87,7	86,7	90,0	90,8	90,3	89,6	86,8	84,5
Feminin	88,1	87,2	85,9	89,5	90,3	90,0	89,2	86,3	84,0
Masculin	89,3	88,3	87,4	90,4	91,2	90,7	89,9	87,2	84,9
Urban	97,4	96,5	95,3	99,2	100,1	99,1	96,7	95,6	95,6
Rural	80,3	78,9	78,0	80,5	80,9	80,9	81,5	77,2	73,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

În **învățământul gimnazial**, rata de participare la educație prezintă următoarele caracteristici:

- valoarea indicatorului a reluat tendința descendentă din 7 ultimii ani, după o creștere cu 1,5 p.p. în anul școlar anterior;
- valoarea indicatorului a scăzut în anul școlar de referință, cu 2,5 p.p., ajungând la cea mai redusă valoare din seria de timp analizată;
- valoarea indicatorului a scăzut echilibrat pe ambele sexe (cu 2,5 p.p.), diferența menținându-se în favoarea băieților;
- discrepanța dintre valoarea indicatorului pe medii de rezidență este mai mare la nivelul învățământului gimnazial, decât în învățământul primar (68,6% rural și 96% urban, ambele valori fiind în scădere față de anul școlar anterior și cele mai mici din seria de timp analizată).

Tabel 13. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	91,4	91,5	91,2	86,3	85,1	84,4	83,4	84,9	82,4
Feminin	90,6	90,5	90,5	85,3	84,1	83,6	82,6	84,4	81,9
Masculin	92,2	92,3	91,9	87,2	86,0	85,1	84,1	85,3	82,8
Urban	104,5	105,2	106,0	100,9	99,8	99,1	97,0	98,8	96,0
Rural	80,5	79,8	78,2	73,1	71,2	70,1	69,8	70,9	68,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul primar și gimnazial

Rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar a înregistrat ușoare oscilații de la un an școlar la altul; în 2022/2023, valoarea indicatorului a fost relativ constantă față de anul școlar anterior. O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani se află în grădiniță. Ratele specifice de cuprindere pentru celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar și gimnazial au înregistrat unele oscilații față de anul anterior. Există în continuare procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani).

Rata specifică de cuprindere pe vârste exprimă ponderea elevilor de o anumită vârstă cuprinși în sistemul de educație, indiferent de nivelul de învățământ, în totalul populației (rezidente) de aceeași vârstă; indicatorul reflectă gradul de participare la educație a unei anumite cohorte de vârstă specifică. Ca și alți indicatori, ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste au prezentat tendințe oscilante în ultimii ani, influențate mai ales de schimbările de la nivelul sistemului de învățământ.

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar:

- În anul școlar 2022/2023, trei sferturi dintre copiii de **6 ani** sunt cuprinși în învățământul primar, valoarea indicatorului fiind relativ constantă față de anul școlar anterior. În același timp, 16,2% dintre copiii de 6 ani (valoare ușor redusă față de anul școlar anterior) au fost cuprinși în învățământul preșcolar. Ponderea copiilor de 6 ani din mediul urban cuprinși în învățământul primar este mai mare decât a celor din rural cu peste 11 p.p. (84,6% în urban, respectiv 63,2% în rural). În mod constant, diferența valorii indicatorului pe sexe este în favoarea fetelor: mai multe fete decât băieți își fac debutul școlar la vârsta de 6 ani (75,5% fete, respectiv 73,1% băieți).
- La celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar, ratele specifice de cuprindere înregistrează unele oscilații față de anul anterior. Astfel, la nivelul elevilor de 7, 8 și 9 ani se înregistrează scăderea valorii indicatorului, în timp ce la cei de 10 ani, o creștere ușoară. Pentru intervalul de vârstă 7-9 ani, scăderea valorii indicatorului este cu atât ai consistentă cu cât vârsta crește.
- **Pe medii de rezidență**, ratele de cuprindere sunt mai mari în mediul urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare învățământului primar, cea mai mare diferență înregistrându-se la vârsta de 10 ani (20,6 p.p.), iar cea mai mare la vârsta de 7 ani (24,4 p.p.).
- Se remarcă prezența în învățământul primar a unei ponderi relativ ridicate de **elevi care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** acestui nivel de studii: 16,4% dintre copiii de 11 ani și 2,6% dintre copiii de 12 ani sunt cuprinși în învățământul primar (valori în ușoară scădere față de anul școlar anterior). Această stare de fapt poate avea multiple cauze: debutul școlar întârziat (mai ales în învățământul special, dar nu numai); fenomenul repetenției, cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație și cu efecte asupra riscului de abandon școlar.

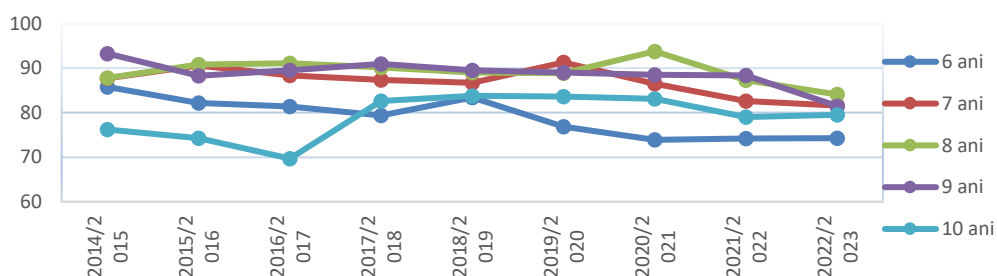
Tabel 14. Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar

Vârsta		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
6 ani	Total	85,8	82,2	81,4	79,4	83,4	76,9	73,9	74,2	74,3
	Urban	95,4	92,3	91,7	88,5	92,6	83,7	78,1	81,4	84,6
	Rural	75,8	71,7	70,2	69,6	73,3	68,9	68,8	65,8	63,2
	Feminin	86,7	83,5	82,5	80,8	85,1	78,4	75,0	75,3	75,5
	Masculin	84,9	81,0	80,3	78,1	81,9	75,5	72,9	73,1	73,1
7 ani	Total	87,7	90,6	88,6	87,4	86,7	91,3	86,5	82,6	81,6
	Urban	95,0	99,5	97,8	97,9	95,8	100,2	92,8	91,0	93,5
	Rural	80,4	81,6	79,1	76,3	76,9	81,6	79,2	73,4	69,1
	Feminin	87,8	90,3	88,5	87,4	86,6	91,5	86,8	82,9	81,4
	Masculin	87,7	90,9	88,7	87,4	86,8	91,2	86,2	82,4	81,7
8 ani	Total	87,8	90,8	91,1	90,2	89,0	88,9	93,8	87,3	84,1
	Urban	95,2	98,9	100,5	100,3	100,0	98,9	102,7	97,3	96,1
	Rural	80,4	82,6	81,7	79,8	77,2	78,2	84,1	76,6	71,9
	Feminin	87,6	90,4	90,6	89,8	88,7	88,9	93,9	87,0	83,8
	Masculin	88,0	91,1	91,7	90,5	89,2	89,0	93,6	87,5	84,4
9 ani	Total	93,3	88,3	89,5	91,0	89,5	89,0	88,5	88,4	81,5
	Urban	102,7	96,8	98,0	101,4	100,1	100,6	98,1	99,6	92,9
	Rural	84,4	80,0	81,0	80,6	78,7	76,7	78,1	76,8	69,8
	Feminin	93,1	88,3	88,8	90,8	89,2	88,9	82,7	88,3	81,5
	Masculin	93,6	88,4	90,2	91,2	89,9	89,1	88,7	88,4	81,5
10 ani	Total	76,2	74,3	69,7	82,6	83,8	83,6	83,1	79,0	79,5
	Urban	85,4	82,7	75,4	89,4	91,8	92,0	92,4	87,6	89,7
	Rural	68,0	66,3	64,0	75,8	75,8	75,1	73,2	70,1	69,1
	Feminin	74,8	72,7	68,2	81,6	83,2	83,0	82,7	78,3	79,1
	Masculin	77,5	75,7	71,1	83,5	84,4	84,2	83,5	79,7	79,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS

Figura 4. Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul primar

Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul gimnazial

- Ratele specifice de cuprindere a elevilor în învățământul gimnazial înregistrează scăderi față de anul școlar anterior pentru toate vârstele.
- Ca și în învățământul primar, ratele de cuprindere în gimnaziu sunt sensibil mai mari în urban în comparație cu mediul rural, la toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu (cea mai mică diferență fiind înregistrată la elevii de 14 ani – 22 p.p., iar cea mai mare la elevii de 12 ani – 28,9 p.p.).
- Observăm că mai puțin de două treimi dintre elevii de 11 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial. Puțin peste jumătate dintre copiii de 11 ani din mediul rural sunt cuprinși în gimnaziu.
- Ponderea **elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare** învățământului gimnazial se păstrează încă la valori mari: 14,9% dintre copiii de 15 ani și 3,4% dintre copiii de 16 ani sunt cuprinși în învățământul gimnazial. Valorile indicatorului pentru aceste categorii de vârstă sunt în ușoară creștere față de anul școlar anterior. Această categorie de elevi este în risc de abandon și necesită intervenții focalizate prin programe inițiate atât la nivel național, cât și la nivel județean sau local.

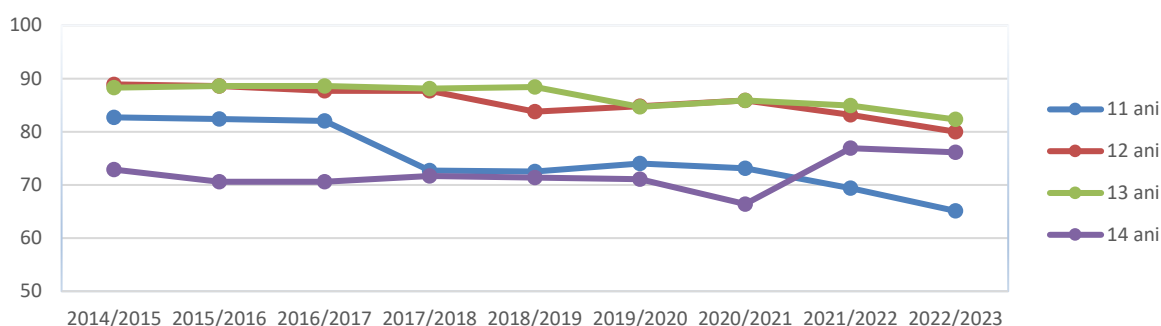
Tabel 15. Ratele specifice de cuprindere pe vârste, în învățământul gimnazial

Vârsta		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
11 ani	Total	82,7	82,4	82,0	72,7	72,5	74,0	73,1	69,4	65,1
	Urban	94,1	94,7	95,6	85,2	85,4	88,4	86,7	83,2	77,2
	Rural	73,0	71,5	69,3	60,6	59,7	59,6	59,1	55,2	52,6
	Feminin	83,6	83,3	83,0	73,9	73,4	75,2	74,6	70,8	66,2
	Masculin	81,9	81,6	81,1	71,6	71,6	72,8	71,7	68,1	64,0
12 ani	Total	88,9	88,6	87,7	87,7	83,8	84,8	85,9	83,2	80,0
	Urban	100,0	101,2	100,8	102,3	97,6	98,1	99,9	97,1	94,3
	Rural	79,7	77,8	76,1	74,2	70,4	71,7	71,9	69,2	65,4
	Feminin	89,2	88,5	87,6	87,7	83,9	84,9	86,2	83,6	80,5
	Masculin	88,7	88,6	87,8	87,7	83,7	84,7	85,6	82,8	79,6
13 ani	Total	88,3	88,6	88,6	88,1	88,4	84,7	85,9	84,9	82,3
	Urban	100,2	100,8	101,9	102,0	103,4	99,1	99,7	98,8	96,2
	Rural	78,5	78,4	77,2	75,9	74,5	70,8	72,4	71,1	68,2
	Feminin	88,2	88,5	88,5	87,8	88,4	84,6	85,6	84,6	82,3
	Masculin	88,5	88,6	88,6	88,3	88,4	84,7	86,2	85,1	82,3
14 ani	Total	72,9	70,6	70,6	71,7	71,4	71,1	66,4	76,9	76,1
	Urban	85,0	82,4	82,0	83,8	83,6	84,0	76,2	87,8	87,1
	Rural	63,1	60,9	61,2	61,5	60,6	59,1	57	66,2	65,1
	Feminin	71,3	69,1	69,3	69,9	69,6	69,6	64,8	76,2	75,4
	Masculin	74,4	71,9	71,8	73,3	73,0	72,5	68	77,6	76,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013-2022

* Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 5. Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul gimnazial

Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2021/2022 rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial înregistrează o valoare constantă în raport cu anul școlar anterior. La nivel general, 1,2% dintre elevii de nivel primar și gimnazial au abandonat școala. Mediul rural, respectiv clasele de început de ciclu înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar din învățământul primar și gimnazial s-au înregistrat la nivelul populației școlare din mediul rural (1,7% total, 1,8% primar, 1,6% gimnaziu), respectiv la nivelul elevilor de clasele pregătitoare, I și a V-a.

La finalul anului școlar 2021/2022, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1580,9 mii de elevi (exclusiv elevii din Programul „A Doua Șansă”). Din totalul elevilor din învățământul primar și gimnazial de masă aflați în evidențe la final de an școlar, 96,7% au fost declarați promovați și 3,3% repetenți. Față de anul școlar anterior, rata de promovare a scăzut cu 0,7 p.p., valoare care se regăsește în rata de repetenție, care a crescut. Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt relativ constante în comparație cu anul școlar anterior: 17 mii de elevi la final de an școlar, din care 98,3% au fost declarați promovați și 1,7% repetenți.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2021/2022 a fost de 1,2% (procent ce reprezintă în cifre absolute 18,5 mii de elevi).

- În comparație cu anul școlar anterior, valoarea indicatorului este constantă.
- Diferența dintre valorile indicatorului pe medii este de 1 p.p. în favoarea mediului urban.
- În ceea ce privește abandonul școlar pe sexe în învățământul primar și gimnazial, indicatorul înregistrează pentru al treilea an consecutiv o diferență mică între fete și băieți (1,2% băieți și 1,1% fete). Este cea mai redusă valoare din seria de timp analizată.

Tabel 16. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Învățământ primar și gimnazial								
Total	1,8	1,8	1,6	1,7	1,6	1,3	1,2	1,2
Urban	1,5	1,4	1,1	1,1	1,2	0,8	0,8	0,7
Rural	2,2	2,3	2,3	2,4	2,2	1,8	1,7	1,7
Feminin	1,7	1,6	1,0	1,5	1,5	1,2	1,1	1,1
Masculin	2,0	2,0	2,2	1,8	1,7	1,3	1,2	1,2

Învățământ primar								
Total	1,8	1,7	1,5	1,6	1,6	1,3	1,3	1,3
Urban	1,6	1,4	1,1	1,1	1,2	0,9	0,9	0,9
Rural	2,0	2,0	2,1	2,2	2,1	1,7	1,8	1,8
Feminin	1,6	1,5	1,4	1,4	1,5	1,2	1,2	1,2
Masculin	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7	1,3	1,4	1,4
Învățământ gimnazial								
Total	1,9	2,0	1,8	1,8	1,7	1,2	1,0	1,0
Urban	1,5	1,5	1,2	1,2	1,2	0,8	0,6	0,6
Rural	2,3	2,5	2,5	2,7	2,3	1,9	1,6	1,6
Feminin	1,7	1,8	0,6	1,7	1,5	1,2	1,0	0,9
Masculin	2,1	2,1	2,8	2,0	1,8	1,3	1,0	1,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2014-2022

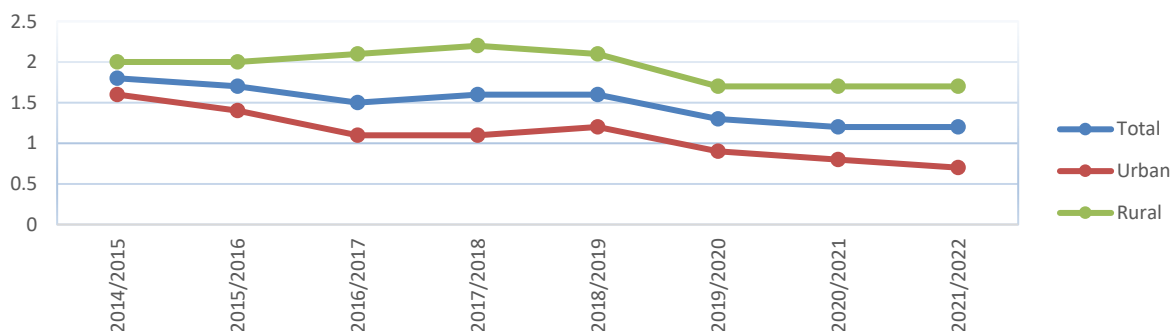
Observație: Pentru calcularea ratei abandonului școlar nu au fost luați în considerare elevii cuprinși în Programul „A doua șansă”

Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice.

În învățământul primar:

- Abandonul școlar înregistrează o valoare constantă față de anul școlar anterior (1,3%).
- Diferența pe medii de rezidență rămâne crescută (0,9 p.p.), mediul rural fiind în continuare defavorizat.
- Decalajul pe sexe se menține de 0,2 p.p. la fel ca în anul școlar anterior, în favoarea fetelor (1,4% băieți din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu 1,2% fete).

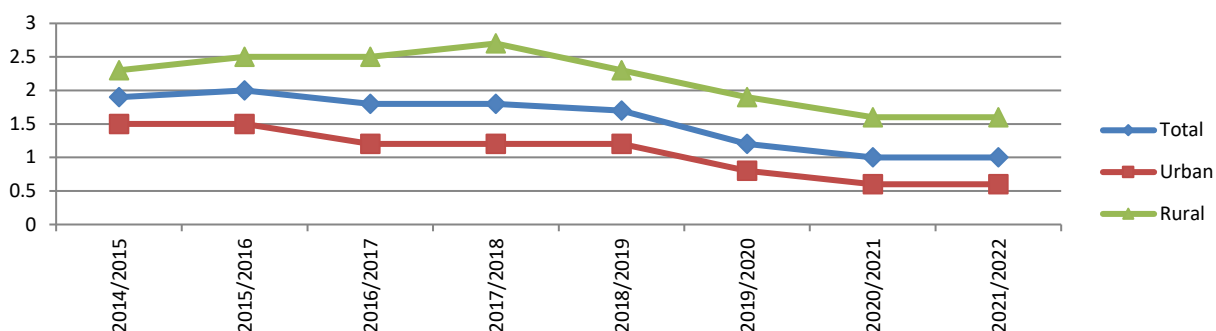
Figura 6. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență

În învățământul gimnazial:

- Se înregistrează o valoare constantă a indicatorului, în raport cu anul școlar anterior (1 p.p.).
- Pentru al treilea an consecutiv, rata abandonului școlar din învățământul gimnazial este mai mică decât valoarea indicatorului la nivelul învățământului primar.
- Diferența dintre valorile indicatorului pe medii de rezidență este de 1 p.p., în defavoarea mediului rural (0,6% rata abandonului școlar la gimnaziu în mediul urban, 1,6% rata abandonului școlar la gimnaziu în mediul rural).
- Diferența dintre valoarea indicatorului pe sexe este de 0,2 p.p. în defavoarea băieților.

Figura 7. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență

Relevantă în contextul de față este și analiza abandonului școlar pe **clase**. Datele evidențiază că:

- Ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de școlaritate: clasa pregătitoare și clasa I, respectiv clasa a V-a.
- La nivelul clasei pregătitoare valoarea indicatorului a crescut în comparație cu anul școlar anterior cu 0,1 p.p. La clasa I și la clasa a V-a valorile indicatorului sunt constante față de anul școlar anterior.
- Diferența pe medii de rezidență evidențiază situația defavorizată a mediului rural, cele mai mari diferențe înregistrându-se la clasele pregătitoare, I și a VIII-a.

Tabel 17. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență

		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Clasa pregătitoare	Total	1,7	1,8	1,6	1,8	2,0	1,5	1,7	1,8
	Urban	1,7	1,6	1,2	1,3	1,5	1,1	1,2	1,2
	Rural	1,7	1,9	2,1	2,3	2,5	2,1	2,4	2,7
I	Total	2,4	2,5	2,3	2,6	2,6	2,1	2,6	2,6
	Urban	1,9	1,9	1,6	1,7	1,6	1,4	1,8	1,6
	Rural	3,0	3,2	3,3	3,7	3,8	2,9	3,7	3,8
a II-a	Total	2,4	1,4	1,3	1,4	1,2	0,9	0,8	0,8
	Urban	2,0	1,1	0,9	0,9	0,9	0,7	0,6	0,6
	Rural	2,8	1,7	1,7	1,9	1,6	1,3	1,1	1,0
a III-a	Total	1,2	1,2	1,0	1,0	1,0	0,9	0,6	0,5
	Urban	1,2	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,3	0,4
	Rural	1,3	1,7	1,4	1,5	1,3	1,3	1,0	0,8
a IV-a	Total	1,4	1,4	1,4	1,2	1,2	1,0	0,8	0,8
	Urban	1,3	1,3	1,0	0,9	1,1	0,8	0,7	0,7
	Rural	1,5	1,6	1,8	1,5	1,5	1,3	1,0	1,0
a V-a	Total	2,4	2,4	2,2	2,4	1,9	1,5	1,2	1,2
	Urban	1,9	1,8	1,5	1,5	1,3	1,0	0,8	0,6
	Rural	2,9	3,0	3,2	3,5	2,7	2,3	1,6	1,9

a VI-a	Total	1,7	1,8	1,6	1,6	1,7	1,0	0,9	1,0
	Urban	1,4	1,4	1,1	1,0	1,3	0,7	0,5	0,6
	Rural	2,1	2,2	2,2	2,4	2,2	1,5	1,4	1,5
a VII-a	Total	1,8	2,0	1,7	1,7	1,6	1,4	1,0	1,0
	Urban	1,4	1,6	1,0	1,1	1,1	0,8	0,6	0,7
	Rural	2,3	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2	1,4	1,5
a VIII-a	Total	1,6	1,7	1,6	1,7	1,5	1,0	1,0	0,8
	Urban	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0	0,6	0,4	0,4
	Rural	2,1	2,3	2,3	2,5	2,1	1,7	1,9	1,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: Pentru calcularea ratei abandonului școlar nu au fost luați în considerare elevii cuprinși în Programul „A doua șansă”

Figura 8. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe clase

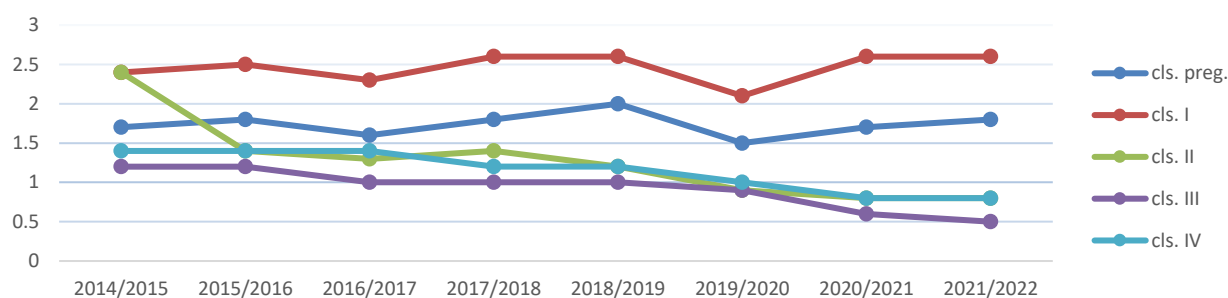
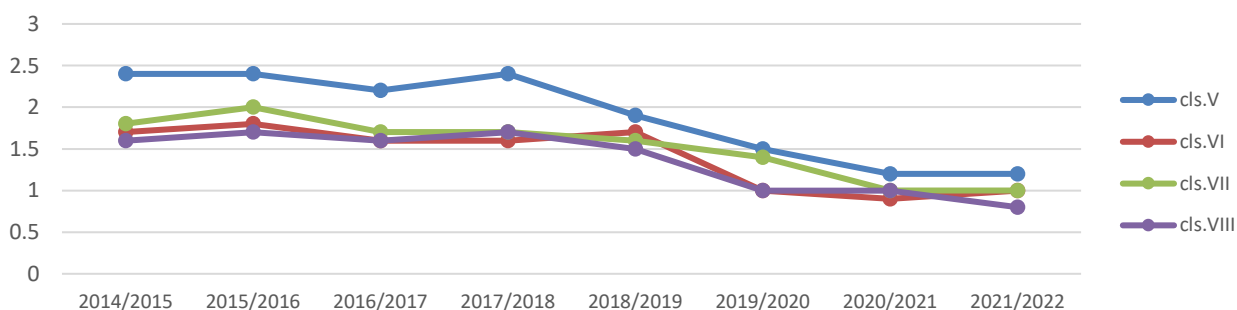

Figura 9. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe clase

La nivel general, ratele ridicate ale abandonului școlar la început de ciclu de școlaritate au drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la tranziția de la un nivel de învățământ la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular; nu în ultimul rând diferențele semnificative în ceea ce privește numărul de ore de program școlar/săptămână. Este de remarcat tendința generală de scădere a ratei abandonului școlar de la clasele de debut către cele de final de ciclu de școlaritate, cel mai probabil determinată de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare.

Analiza pe cohortă: abandon școlar și pierderi școlare

Indicatorul urmărește viața școlară a elevilor de la debutul în învățământul primar la finalul învățământului gimnazial. Analizând douăsprezece cohorte de elevi observăm că atât abandonul pe cohortă, cât și pierderile pe cohortă la nivelul învățământului primar și gimnazial au valori ridicate. Ambii indicatori au trecut printr-o perioadă de scădere amplă, urmată de o perioadă cu valori relativ stabile, apoi o nouă scădere:

- abandonul pe cohortă – de la 19,2% în 2010/2011 a ajuns la valori de 13-14% în 2014-2017, respectiv 5,4% în 2021/2022;
- pierderile școlare – de la 20,9% în 2010/2011 la 16-17% în 2013-2017, respectiv 8,5% în anul școlar 2021/2022.

Astfel, dacă în 2010/2011, numai opt din zece elevi înscriși cu opt ani în urmă în clasa I ajungeau să absolve clasa a VIII-a, în anul 2021/2022 nouă din zece elevi au ajuns la final de ciclul gimnazial.

Analiza pe cohortă a abandonului școlar și a pierderilor școlare în funcție de **mediul de rezidență** evidențiază diferențe foarte mari între mediul rural și urban, situând mediul școlar rural într-o situație defavorizată. Astfel:

- la nivelul anului 2021/2022, rata abandonului la elevii din urban, care provin din cohorta 2013-2021, scade sub o, în timp ce valoarea aceluiși indicator pentru elevii din rural crește peste valoarea înregistrată în anul școlar anterior. Probabil, valoarea indicatorului sub o este determinată de migrația elevilor între cele două medii de rezidență. De reținut este, însă, faptul că pentru mediul urban, valoarea indicatorului este în scădere;
- aproape o cincime (19,5%) dintr-o cohortă școlară se pierde pe parcursul învățământului primar și gimnazial în mediul rural.

Tabel 18. Evoluția pe cohorte a elevilor (de la înscrierea în ciclul primar la finalul ciclului gimnazial)

Debutul școlar		Finalul învățământului gimnazial			Ponderi (din total elevi înscriși în clasa I cu opt ani în urmă)			
An școlar	Elevi clasa I / clasa pregătitoare	An școlar	Absolvenți clasa a VIII-a	Repetenți clasa a VIII-a	% absolvenți clasa a VIII-a	% pierderi ciclul primar și gimnazial	% repetenți cl. a VIII-a	% abandon ciclul primar și gimnazial*
2003/2004	287552	2010/2011	227369	4888	79,1	20,9	1,7	19,2
2004/2005	227850	2011/2012	183315	5081	80,5	19,5	2,2	17,3
2005/2006	226324	2012/2013	183312	5817	81,0	19,0	2,6	16,4
2006/2007	220489	2013/2014	182600	5967	82,8	17,2	2,7	14,5
2007/2008	221185	2014/2015	184353	6558	83,3	16,7	3,0	13,7
2008/2009	212022	2015/2016	177651	6880	83,8	16,2	3,2	13,0
2009/2010	203895	2016/2017	169298	6485	83,0	17,0	3,2	13,8
2010/2011	203926	2017/2018	170528	6386	83,6	16,4	3,1	13,2
2011/2012	206055	2018/2019	174473	6379	84,7	15,3	3,1	12,2
2012/2013	202134	2019/2020	178717	3749	88,4	11,6	1,9	9,7
2013/2014	156991**	2020/2021	140600	4801	89,6	10,4	3,1	7,4
2013/2014	183633***	2021/2022	167937	5850	91,5	8,5	3,2	5,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2004-2023

* Inclusiv cazurile de deces, migrație, exmatriculare, precum și elevii cu situația școlară neîncheiată

** Sunt cuprinși, deopotrivă, elevii de clasa I care au avut debutul școlar în anul școlar 2012/2013, în clasa pregătitoare, și elevii care au avut debutul școlar în 2013/2014 direct în clasa I (conform reglementărilor OMEN 3434/2013).

*** Sunt cuprinși elevii care au avut debutul școlar în 2013/2014, în clasa pregătitoare.

În perioada analizată, se remarcă tendința de egalizare a valorilor abandonului școlar pe cohortă și ale pierderilor școlare, din clasa I/clasa pregătitoare până în clasa a VIII-a, pe sexe. În anul școlar de referință, valoarea abandonului școlar pe cohortă a fost egală între fete și băieți.

Tabel 19. Evoluția coortei de elevi 2013-2021, pe sexe și medii de rezidență

	Elevi înscrși în clasa pregătitoare 2013/ 2014	Absolvenți clasa a VIII-a 2021/2022	Repetenți clasa a VIII-a 2021/2022	Ponderi (din total elevi înscrși în clasa pregătitoare cu nouă ani în urmă)			
				% absolvenți clasa a VIII-a	% pierderi ciclul primar și gimnazial	% repetenți clasa a VIII-a	% abandon ciclul primar și gimnazial*
Total, din care:	183633	167937	5850	91,5	8,5	3,2	5,4
- feminin	89344	81844	2709	91,6	8,4	3,0	5,4
- masculin	94289	86093	3141	91,3	8,7	3,3	5,4
- urban	98963	99805	2251	100,9	-0,9	2,3	-3,1
- rural	84670	68132	3599	80,5	19,5	4,3	15,3

Sursa: Calculat pe baza datelor INS, 2013, 2023

* Inclusiv cazurile de deces, migrație, exmatriculare, precum și elevii cu situația școlară neîncheiată

Observație: Au fost luați în calcul elevii din învățământul de masă și din cel special. Pentru învățământul primar sunt luați în calcul toți elevii, indiferent de forma de învățământ, iar pentru gimnaziu datele se referă numai la forma de învățământ de zi.

I.D. Învățământul liceal și profesional

Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional

La nivelul anului școlar 2022/2023, rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior a ajuns la valoarea de 79,8%, în scădere față de perioada precedentă. Reducerea valorii indicatorului se înregistrează pentru ambele rute de formare – liceal, respectiv profesional – fiind mai pronunțată în cazul celei dintâi. Liceul a continuat să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere (68,6%), comparativ cu învățământul profesional (14,7%). Diferența de participare pe sexe (aproximativ 8,5 puncte procentuale) s-a înregistrat în favoarea populației școlare feminine la liceu, respectiv în favoarea populației școlare masculine în învățământul profesional.

Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional reprezintă raportul procentual dintre numărul elevilor, indiferent de vârstă, cuprinși în aceste niveluri de învățământ și totalul populației de vârstă corespunzătoare (15-18 ani).

Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (învățământul liceal și cel profesional):

- La începutul intervalului analizat (2014/2015), valoarea acestui indicator a fost mare (90%), fiind determinată de cuprinderea în sistem (în clasa a XII-a) a celor două coorte de elevi (de 6 și 7 ani) care au avut debutul școlar în 2003/2004. În anii următori din seria de timp analizată, valoarea indicatorului a fost în scădere, ca urmare a ieșirii din sistem a celor două generații de elevi.
- Pe fondul reorganizării învățământului profesional cu durata de 3 ani (începând cu anul școlar 2014/2015), valorile indicatorului au început să crească (de la 84,8% în 2016/2017 la 88,7% în 2020/2021).

- Anul școlar 2021/2022 înregistrează o întrerupere a trendului ascendent, valoarea indicatorului ajungând la 83,2% (cu 5 p.p. mai mică față de anul anterior). Scăderea valorii indicatorului a fost determinată de schimbările de structură ale sistemului de educație din 2012 când au fost școlarizați în clasa pregătitoare copiii de 6 ani. Modificările de la nivelul sistemului, de la acea vreme au determinat o scădere a ratei brute de cuprindere a copiilor în învățământul primar cu 7 p.p. Acea cohortă de elevi a ajuns în învățământul secundar superior în anul școlar 2021/2022, acest fapt aducând după sine scăderea ratei de cuprindere la acest nivel. Valoarea indicatorului a ajuns la 79,8% la nivelul anului școlar 2022/2023.
- Analiza ratei brute de cuprindere pe sexe evidențiază valori mai mari în cazul populației școlare feminine, comparativ cu cea masculină; diferențele sunt de peste 2 p.p. în ultimii cinci ani.

Tabel 20. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional)

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	90,0	85,6	84,8	85,3	86,2	87,5	88,7	83,2	79,8
Feminin	90,3	85,9	85,5	86,4	87,2	88,7	90,1	84,3	80,9
Masculin	89,6	85,4	84,2	84,3	85,1	86,3	87,3	82,1	78,8

Observație: Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

La nivelul învățământului liceal:

- În ultimii 9 ani, rata brută de cuprindere în liceu a înregistrat o evoluție concordantă cu modificările de la nivelul sistemului. Anul școlar 2014/2015 a marcat ieșirea din învățământul secundar superior a celor două cohorte de elevi (de 6 și 7 ani) care au avut debutul școlar concomitent în 2003. După o perioadă de relativă stabilitate a valorii indicatorului, în jurul valorii de 75% (2016-2020), urmează o nouă scădere determinată de evoluția coortei de elevi care a avut debutul școlar odată cu introducerea clasei pregătitoare (și care a determinat scăderea ratei de cuprindere în nivelul în care a fost școlarizată: în 2012 pentru nivelul primar, în 2017 pentru nivelul gimnazial, în 2021 pentru nivelul secundar superior).
- La nivelul anului școlar 2022/2023, valoarea indicatorului a scăzut la 68,6% (cu 2,1 p.p. mai puțin față de anul precedent și cu peste 6 p.p. mai puțin față de cea din intervalul 2016-2020).
- Rata de participare la liceu a populației școlare feminine a fost, în ultimii șase ani școlari, mai mare cu 8-10 p.p. comparativ cu populația școlară masculină (față de o diferență de 6-8 p.p. în perioada 2014-2016); această diferență a fost determinată, în special, de reînființarea învățământului profesional.

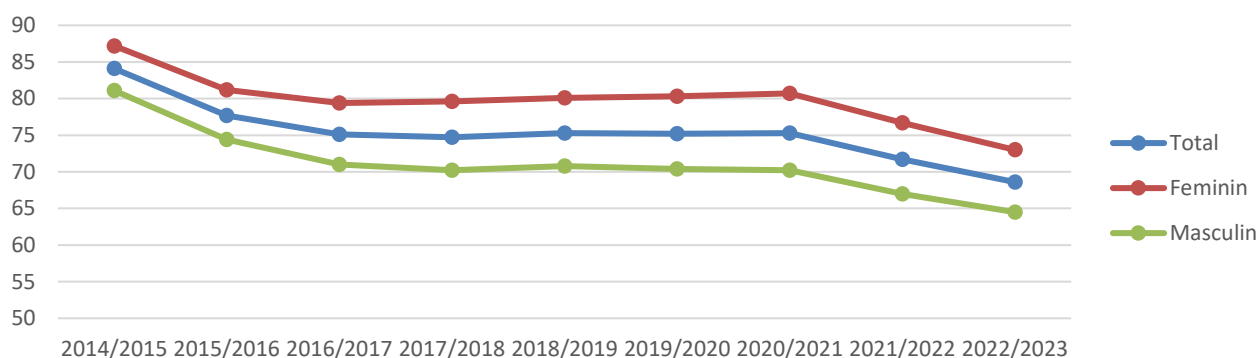
Tabel 21. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	84,1	77,7	75,1	74,7	75,3	75,2	75,3	70,7	68,6
Feminin	87,2	81,2	79,4	79,6	80,1	80,3	80,7	75,5	73,0
Masculin	81,1	74,4	71,0	70,2	70,8	70,4	70,2	66,2	64,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 10. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal, pe sexe

La nivelul învățământului profesional:

- Reorganizarea învățământului profesional de 3 ani, începând cu anul școlar 2014/2015, a determinat creșterea constantă și semnificativă a ratei brute de cuprindere, de la un an la altul, în perioada 2014-2020.
- Anul școlar 2021/2022 marchează o întrerupere a acestui trend ascendent, indicatorul ajungând la valoarea de 16,5%; în 2022/2023, valoarea sa coboară la 14,7%. Tendința descendentă este influențată de introducerea clasei pregătitoare pentru copiii de 6 ani începând cu anul școlar 2012/2013; cohorta de elevi care a intrat în clasa pregătitoare în 2012 (și care a adus cu sine reducerea valorilor ratelor de cuprindere în învățământul primar, în 2012/2013, respectiv în învățământul gimnazial în 2017/2018) se regăsește, în anul școlar 2021/2022, la începutul nivelului secundar superior.
- Distribuția pe sexe a valorilor indicatorului evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației școlare masculine față de cea feminină, cu o diferență de 7-10 puncte procentuale în intervalul analizat.

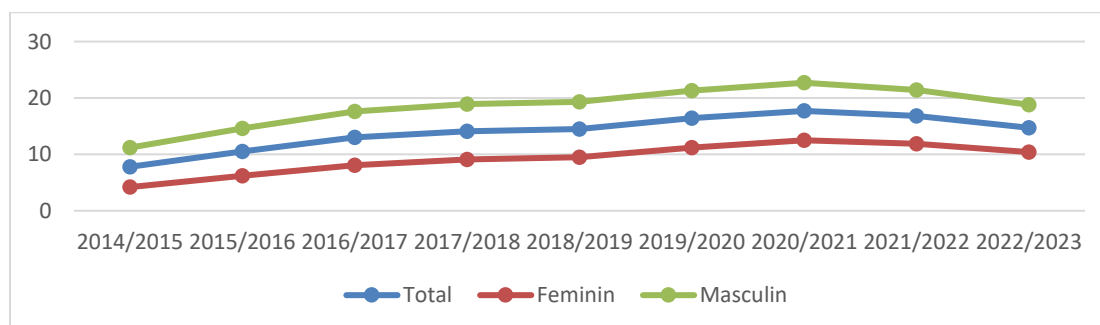
Tabel 22. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total	7,8	10,5	13,0	14,1	14,5	16,4	17,7	16,5	14,7
Feminin	4,2	6,2	8,1	9,1	9,5	11,2	12,5	11,6	10,4
Masculin	11,2	14,6	17,6	18,9	19,3	21,3	22,7	21,0	18,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 11. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, pe sexe

Analiza participării la învățământul secundar superior în funcție de filiere și profiluri de formare evidențiază următoarele aspecte:

- La nivelul învățământului secundar superior, rata brută de cuprindere înregistrează o întrerupere a trendului ascendent din perioada 2016-2020, valoarea sa ajungând la 79,8% în 2022/2023 (de la 88,7% în anul școlar 2020/2021).
- Tendința descendentă a ratei brute de cuprindere în învățământul secundar superior se regăsește la nivelul tuturor filierelor de formare.
- La nivelul liceului, în perioada 2014-2021, rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale s-a menținut în intervalul de 43-45%, iar în cazul celor tehnologice a scăzut constant (de la 38,9% la 28%). Anul școlar 2022/2023 înregistrează scăderi la nivelul ambelor categorii: 41,5% pentru licee teoretice și vocaționale, respectiv 27,1% pentru cele tehnologice.
- La nivelul învățământului profesional și tehnic (care include atât liceele tehnologice, cât și școlile profesionale) trendul ușor ascendent înregistrat în perioada 2016-2020 a fost întrerupt, valoarea indicatorului ajungând la 38,3% în 2022/2023 (cu peste 2 p.p. mai puțin față de anul precedent și cu aproximativ 4 p.p. mai puțin decât în perioada 2016-2020).

Tabel 23. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior, pe filiere de formare (%)

Nivelul de învățământ	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
Total învățământ secundar superior	90,0	85,6	84,5	84,9	86,2	87,5	88,7	83,2	79,8
Total învățământ liceal, din care:	84,1	77,7	75,1	74,7	75,3	75,2	75,3	70,7	68,6
- Licee teoretice și vocaționale	45,2	43,2	43,2	43,5	43,9	44,5	45,1	42,8	41,5
- Licee tehnologice	38,9	34,5	31,9	31,2	31,5	30,7	30,2	28,0	27,1
Total învățământ profesional și tehnic (licee tehnologice + învățământ profesional toate formele)	46,7	45,0	41,8	42,0	42,3	42,9	43,6	40,5	38,3

Sursa: Date preluate și/sau calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Ratele specifice de cuprindere în învățământul liceal și profesional

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal și în cel profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură implementate în sistemul de educație. În învățământul liceal se constată o cuprindere mai mare a populației feminine decât a celei masculine, pentru toate vârstele; situația este inversă în cazul învățământului profesional.

Ratele specifice de cuprindere în aceste niveluri de învățământ se calculează prin raportarea numărului de elevi de liceu/școală profesională de o anumită vârstă la totalul populației rezidente de aceeași vârstă.

La nivelul învățământului liceal:

- În ultimii ani, ratele specifice de cuprindere au înregistrat evoluții specifice în cazul fiecărei vârste, cu ușoare creșteri sau scăderi de la un an la altul. Valorile ratelor au fost influențate de cuprinderea în liceu, în perioada 2011-2014, a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar simultan (la 6 și 7 ani, în 2003/2004), de cuprinderea copiilor în vârstă de 6 ani în clasa pregătitoare începând cu anul școlar 2012/2013 și de restructurarea învățământului profesional.

- În anul școlar 2022/2023, în liceu au fost cuprinși 53,8% dintre elevii de 15 ani, 50,1% dintre cei de 18 ani și 59-60% dintre cei de 16, respectiv 17 ani.
- Pentru fiecare vârstă, rata specifică de cuprindere a fost mai mare în cazul populației școlare feminine, comparativ cu populația școlară masculină; cea mai mică diferență se întâlnește la elevii în vârstă de 18 ani.
- Pe lângă elevii din grupa oficială de vârstă (15-18 ani), în unitățile de învățământ liceal sunt cuprinși și elevi cu vârste mai mici (7,6% din totalul populației de 14 ani), dar și elevi cu vârste mai mari (9,1% din populația de 19 ani și un număr semnificativ de elevi de 20 de ani și peste această vârstă). Situațiile care depășesc vârsta corespunzătoare acestui nivel de studiu pot fi determinate de: debut școlar întârziat, repetenție multiplă, amânarea continuării studiilor liceale în raport cu momentul absolvirii clasei a VIII-a, ruta progresivă de formare în învățământul secundar superior etc.

Tabel 24. Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal

Vârsta		2014/	2015/	2016/	2017/	2018/	2019/	2020/	2021/	2022/
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023
15 ani	Total	65,7	62,6	60,0	60,7	60,3	57,9	58,9	55,1	53,8
	Feminin	71,0	68,5	65,8	66,6	66,0	63,6	65,0	59,7	57,9
	Masculin	60,7	56,9	54,5	55,1	54,8	52,5	53,1	50,6	49,9
16 ani	Total	72,5	67,4	64,7	63,0	63,6	63,5	61,0	61,1	59,1
	Feminin	76,5	72,4	70,4	68,7	69,5	69,2	66,7	66,7	63,5
	Masculin	68,6	62,7	59,2	57,6	58,1	58,1	55,7	55,7	55,0
17 ani	Total	72,5	70,8	66,3	64,8	63,2	64,3	64,5	61,0	60,6
	Feminin	75,6	74,6	70,9	70,1	68,6	70,1	70,0	66,3	65,5
	Masculin	69,5	67,2	62,0	59,8	58,2	58,9	59,4	56,0	55,9
18 ani	Total	63,5	52,4	53,2	52,4	53,4	51,5	51,3	51,9	50,1
	Feminin	65,7	52,9	55,1	54,3	55,4	53,1	54,0	54,0	52,3
	Masculin	61,4	51,9	51,5	50,6	51,6	49,7	48,8	50,0	47,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

La nivelul învățământului profesional:

- Ratele specifice de cuprindere au crescut de la un an la altul, începând cu 2014/2015 (anul școlar corespunzător reorganizării acestei rute de formare) și până în 2020/2021, după care au început să scadă.
- În anul școlar 2022/2023, învățământul profesional a cuprins ponderi între 10-13% din populația de 15 ani, de 16 ani și de 17 ani, singura valoare în creștere față de anul școlar anterior fiind pentru elevii de 17 ani.
- Pentru toate vârstele corespunzătoare învățământului profesional, ratele specifice au valori mai mari în cazul populației școlare masculine, comparativ cu populația feminină.
- Ca și la nivelul liceal, în învățământul profesional sunt incluși și elevi cu vârste mai mici sau mai mari decât intervalul corespunzător acestui nivel de studiu, dar în ponderi mult mai reduse (0,9% din populația de 14 ani; 4,4% din populația de 18 ani).

Tabel 25. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul profesional

Vârsta		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	2022/ 2023
15 ani	Total	8,0	10,5	10,6	11,0	11,3	13,9	14,5	11,0	10,4
	Feminin	4,8	6,6	7,0	7,5	7,6	10,1	10,7	7,9	7,8
	Masculin	11,0	14,1	14,1	14,3	14,9	17,4	18,0	14,0	12,9
16 ani	Total	6,2	10,2	12,4	12,0	13,1	14,2	16,8	16,1	13,4
	Feminin	3,1	5,9	7,7	8,2	8,5	9,6	12,0	11,6	9,4
	Masculin	9,2	14,3	17,0	16,7	17,5	18,7	21,2	20,4	17,2
17 ani	Total	4,7	5,5	9,6	11,1	11,1	11,6	12,8	14,6	13,2
	Feminin	2,1	2,9	5,6	6,7	7,0	7,3	8,3	10,4	9,2
	Masculin	7,1	8,1	13,3	15,3	15,1	15,6	17,0	18,5	17,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2022/2023, aproape opt din zece elevi de clasa a VIII-a și-au continuat studiile în liceu, iar doi din zece s-au înscris în învățământul profesional. 3,9% dintre elevi nu și-au continuat studiile în clasa a IX-a/anul I de școală profesională. Față de anul școlar anterior, rata de tranziție a crescut ușor la nivelul învățământului liceal, concomitent cu o scădere în învățământul profesional. Continuă să se înregistreze diferențe pe sexe: tranziția în învățământul liceal este mai mare în cazul fetelor, iar în învățământul profesional este mai mare în cazul băieților.

Rata de tranziție de la învățământul secundar inferior (gimnaziu) la cel secundar superior (liceu și învățământ profesional) se calculează prin raportarea numărului de elevi înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a, la numărul de elevi înscriși, în anul școlar curent, în clasa a IX-a (liceu) și anul I (școală profesională). Indicatorul este relevant pentru analiza accesului la învățământul secundar superior, precum și a capacității sistemului educațional de cuprindere a elevilor în acest nivel de studiu.

Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional:

- Acest indicator a avut valori oscilante în ultimii nouă ani, cu un minim de 93,7% în 2016/2017 și un maxim de 97,3% în 2020/2021; în anul școlar 2022/2023, valoarea indicatorului a înregistrat o ușoară creștere față de anul anterior.
- O pondere de 96,1% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu în clasa a IX-a sau în anul I din învățământul profesional, în anul școlar 2022/2023.
- O pondere de 3,9% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a nu și-au continuat studiile în învățământul secundar superior (abandon pe parcursul anului școlar, repetenție sau alte cauze ale pierderilor școlare) – valoare mai mică față de anul anterior cu 0,3 p.p.

Tabel 26. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

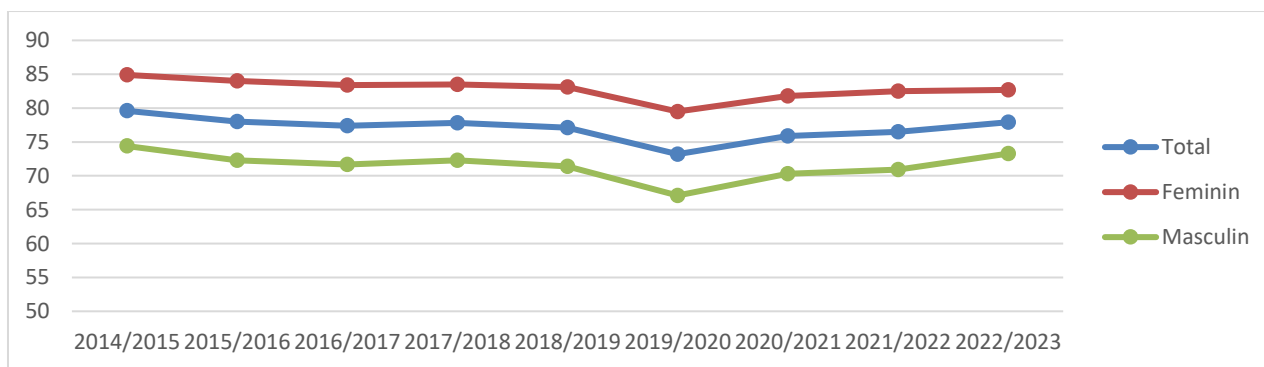
		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Învățământ liceal și profesional	Total	94,4	93,9	93,7	94,9	94,3	95,3	97,3	95,8	96,1
	Feminin	93,4	93,9	93,8	94,7	94,5	95,4	97,1	95,8	95,8
	Masculin	95,4	93,8	93,6	95,2	94,2	95,1	97,5	95,7	96,4
Învățământ liceal	Total	79,6	78,0	77,4	77,8	77,1	73,2	75,9	76,5	77,9
	Feminin	84,9	84,0	83,4	83,5	83,1	79,5	81,8	82,5	82,7
	Masculin	74,4	72,3	71,7	72,3	71,4	67,1	70,3	70,9	73,3
Învățământ profesional	Total	14,9	15,9	16,3	17,1	17,2	22,1	21,4	19,3	18,2
	Feminin	8,5	9,9	10,4	11,2	11,4	15,9	15,3	13,3	13,2
	Masculin	20,9	21,6	21,8	22,9	22,8	28,0	27,2	24,8	23,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Rata de tranziție în învățământul liceal:

- În perioada 2011-2013, desființarea învățământului profesional a condus la rate ample de tranziție în învățământul liceal (aproximativ 92%). Ulterior, reînființarea învățământului profesional (în anul școlar 2014/2015) a determinat scăderea bruscă a tranziției elevilor către liceu, aceasta stabilizându-se în intervalul de 73-80%.
- La nivelul anului școlar 2022/2023, aproape opt din zece elevi (77,9%) au optat pentru liceu – valoarea indicatorului fiind în ușoară creștere față de anul anterior.
- Tranziția la liceu a fost mai mare în cazul populației școlare feminine, comparativ cu populația școlară masculină. Această diferență s-a păstrat în intervalul analizat, situându-se în jurul a 9-12 p.p. În anul școlar de referință al raportului, rata de tranziție a înregistrat o tendință ascendentă pe ambele sexe (mai pronunțată în cazul populației școlare masculine: 73,3% față de 70,9% în anul școlar precedent).

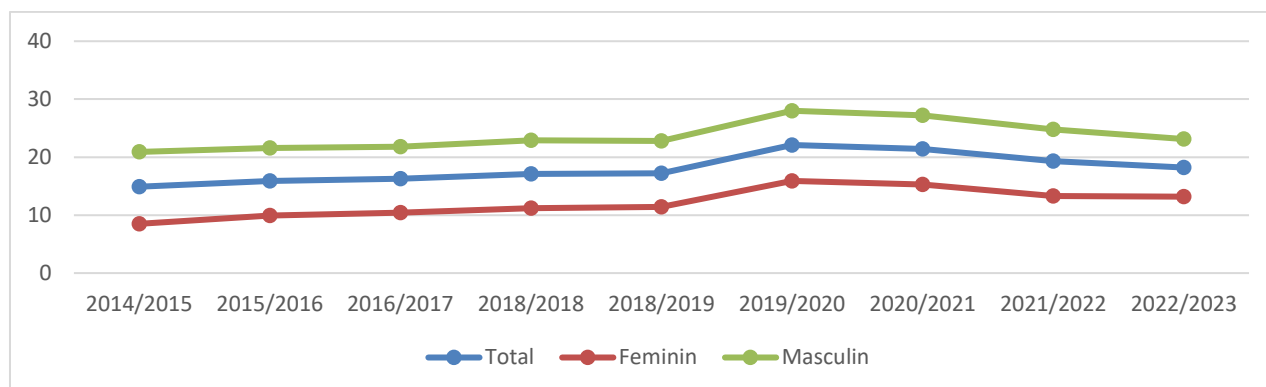
Figura 12. Rata de tranziție în învățământul liceal, pe sexe

Rata de tranziție în învățământul profesional:

- Valoarea indicatorului a crescut de la un an școlar la altul, începând cu 2014/2015 (anul de reînființare a învățământului profesional) și până în 2019/2020; în ultimii trei ani școlari, valoarea indicatorului a fost în ușoară scădere.
- În anul școlar 2022/2023, doi din zece elevi (18,2%) au optat pentru învățământul profesional.
- Diferența pe sexe s-a menținut în favoarea populației școlare masculine (cu 10-12 puncte procentuale), comparativ cu populația școlară feminină.

Figura 13. Rata de tranziție în învățământul profesional

Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2021/2022, rata abandonului școlar a înregistrat ușoare creșteri atât la nivelul liceului, cât și al învățământului profesional. Cei mai mulți dintre elevii de liceu care au abandonat studiile provin din filiera tehnologică, iar cei mai puțini din filierele teoretică și vocațională. Ponderea populației școlare masculine care abandonează studiile este mai amplă în învățământul liceal și mai redusă în învățământul profesional, comparativ cu ponderea populației școlare feminine.

În contextul raportului de față, rata abandonului școlar este calculată prin raportarea numărului de elevi aflați în evidență la sfârșitul unui an școlar, la numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar (metoda intrare-ieșire).

Rata abandonului școlar în învățământul liceal

- Reînființarea învățământului profesional în 2014/2015 a determinat scăderea treptată a ratei abandonului școlar la liceu, până la valoarea de 1,6% la finalul anului școlar 2020/2021. În anul de referință al raportului, valoarea sa a crescut față de anul precedent, până la 2%.
- Pe toată perioada analizată s-au păstrat diferențele pe sexe cu privire la abandonul școlar: în mod constant, o pondere mai mare a băieților abandonează liceul, comparativ cu fetele.

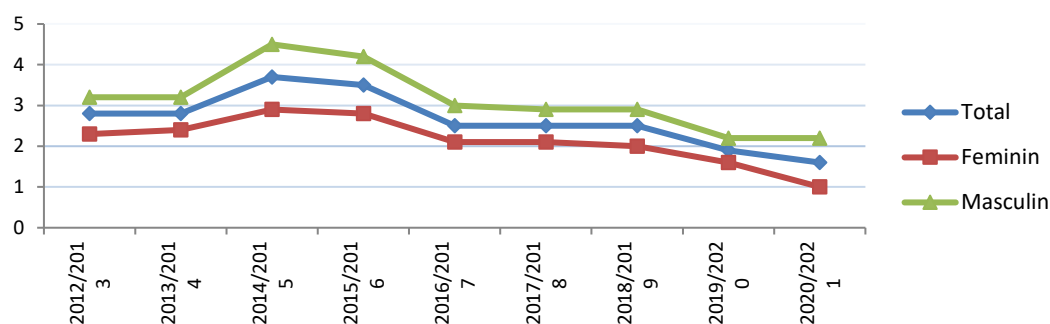
Tabel 27. Rata abandonului școlar în învățământul liceal

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Total	3,7	3,5	2,5	2,5	2,5	1,9	1,6	2,0
Feminin	2,9	2,8	2,1	2,1	2,0	1,6	1,0	1,7
Masculin	4,5	4,2	3,0	2,9	2,9	2,2	2,2	2,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii înscriși în Programul „A doua șansă”.

Figura 14. Rata abandonului școlar în învățământul liceal

Analiza situației abandonului școlar din intervalul 2014-2020 de la nivelul **învățământului liceal** relevă reduceri ale valorii indicatorului la nivelul tuturor **filierelelor**. Pentru intervalul menționat, se evidențiază următoarele aspecte:

- Filiera teoretică – rata abandonului școlar a scăzut de la un an la altul, odată cu reînființarea învățământului profesional, ajungând la cea mai mică valoare din perioada analizată (0,6%). Valoarea indicatorului este ușor mai crescută la profilul real, față de profilul uman. Atrage atenția valoarea deosebit de ridicată de la nivelul învățământului special din anul școlar 2020/2021 – 12,3%.
- Filiera tehnologică – rata abandonului rămâne ridicată (3,1% în 2020/2021). Există diferențe între profiluri: cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilul tehnic și la profilul resurse naturale și protecția mediului, iar cele mai mici la profilul servicii. Învățământul special înregistrează valori ridicate.
- Filiera vocațională – ratele de abandon au avut valori reduse (sub 1,6%) pe toată perioada analizată, ajungând la 0,4% în 2020/2021.
- La nivelul anului școlar 2021/2022, valorile indicatorului au crescut față de anul precedent, atât per total (ajungând la 2%), cât și pe filiere (teoretică și vocațională – 0,9%, iar tehnologică – 3,9%). Analiza la nivelul acestui an relevă că diferențele semnalate pentru intervalul precedent (2014-2020) cu privire la filiere și profiluri se mențin.

Tabel 28. Rata abandonului școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Total	3,5	3,5	2,5	2,5	2,5	1,9	1,6	2,0
Filiera teoretică	1,8	1,9	1,1	1,1	1,1	0,7	0,6	0,9
- real	2,2	2,4	1,3	1,3	1,4	0,8	0,7	1,0
- uman	1,2	1,1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6
- special	-	-	-	2,2	1,0	2,1	12,3	6,4
Filiera tehnologică	5,4	5,7	4,3	4,3	4,5	3,6	3,1	3,9
- tehnic	6,9	7,3	5,7	5,7	5,8	4,6	3,9	5,0
- resurse naturale si protecția mediului	5,4	6,1	4,8	4,5	5,1	3,9	3,0	4,0
- servicii	3,4	3,5	2,7	2,9	2,9	2,5	2,3	2,6
- special	-	-	-	5,0	7,6	2,6	5,3	4,4
Filiera vocațională	1,6	1,4	1,5	1,2	0,8	0,8	0,4	0,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii înscriși în Programul „A doua șansă”.

Rata abandonului școlar în învățământul profesional

- Odată cu reorganizarea învățământului profesional în 2014/2015, rata abandonului a scăzut semnificativ, până la valoarea de 2,3% la finalul anului 2020/2021. În anul de referință al raportului, valoarea sa a crescut la 2,8%.
- Se constată o pondere mai mare a abandonului în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină. La nivelul anului 2021/2022, valorile sunt de 3,1% pentru fete, respectiv de 2,7% pentru băieți.

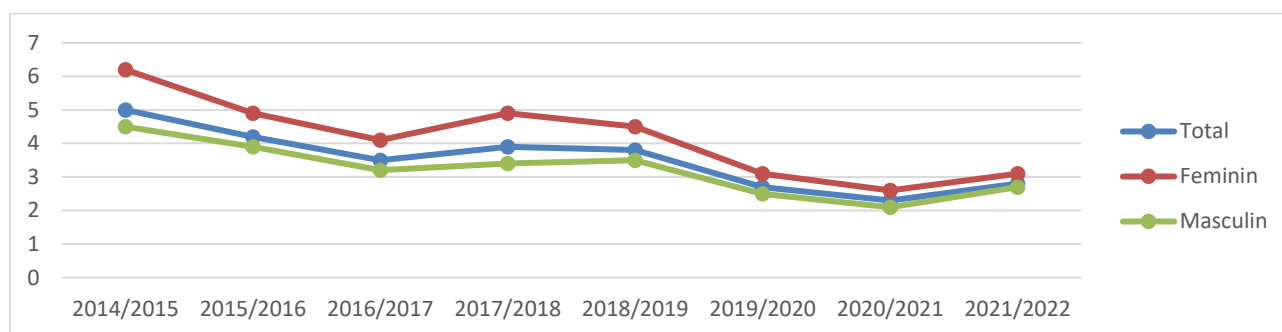
Tabel 29. Rata abandonului școlar în învățământul profesional

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Total	5,0	4,2	3,5	3,9	3,8	2,7	2,3	2,8
Feminin	6,2	4,9	4,1	4,9	4,5	3,1	2,6	3,1
Masculin	4,5	3,9	3,2	3,4	3,5	2,5	2,1	2,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013-2022.

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii înscriși în Programul „A doua șansă”.

Figura 15. Rata abandonului școlar în învățământul profesional

I.E. Învățământul postliceal

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal

În ultimii ani școlari, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal a înregistrat valori relativ constante. Populația școlară feminină cuprinsă în acest nivel de educație este mai numeroasă decât cea masculină, decalajul dintre sexe crescând de-a lungul perioadei analizate.

Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal:

- În ultimii ani, rata de cuprindere în acest nivel de studiu a avut valori relativ constante, în jur de 14-15%.
- În anul școlar 2022/2023, valoarea indicatorului este de 15,2%, la fel ca în anul anterior.
- Analiza valorilor indicatorului pe sexe, de-a lungul perioadei analizate, relevă o creștere a decalajului în favoarea populației școlare feminine, ajungându-se în ultimii ani școlari la diferențe de peste 13 p.p. (față de 10-11 p.p. la începutul intervalului de timp analizat).

Tabel 30. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal

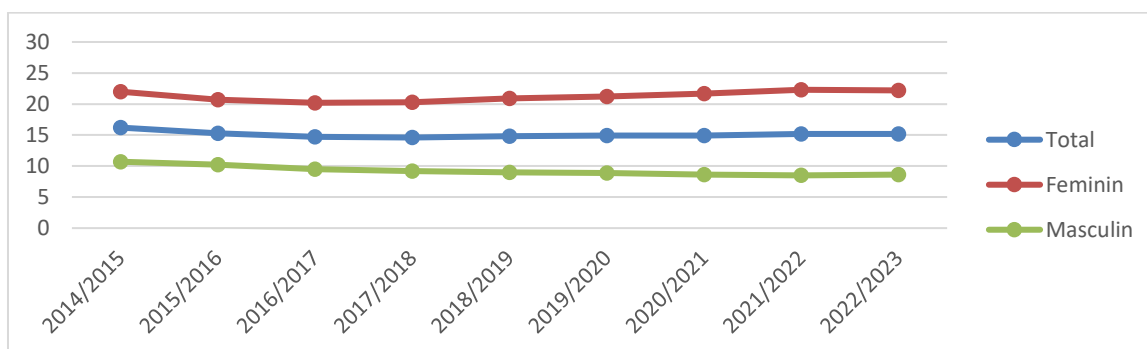
	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022*	202/ 2023
Total	16,2	15,3	14,7	14,6	14,8	14,9	14,9	15,2	15,2
Feminin	22,0	20,7	20,2	20,3	20,9	21,2	21,7	22,3	22,2
Masculin	10,7	10,2	9,5	9,2	9,0	8,9	8,6	8,5	8,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 16. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal

Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal

Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal au păstrat valori relativ constante în ultimii ani. La toate vârstele corespunzătoare acestui nivel de studiu, populația școlară feminină înregistrează o rată de cuprindere de peste două ori mai mare, comparativ cu cea masculină. Datele sugerează că această formă de învățământ continuă să fie o opțiune atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu.

Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal înregistrează următoarea situație:

- Valorile indicatorului au fost relativ constante în ultimii trei ani.
- La toate vârstele corespunzătoare învățământului postliceal, populația școlară feminină înregistrează valori de peste două ori mai mari, comparativ cu populația școlară masculină.
- La nivel general, ratele specifice de cuprindere cresc odată cu vârsta elevilor; se poate estima că intrarea în învățământul postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani. Opțiunea pentru școlile postliceale la o vârstă mai mare decât cea teoretică corespunzătoare este determinată, cel mai probabil, de aspecte precum: nevoia absolvenților de liceu, angajați pe piața muncii, de a-și completa formarea profesională, respectiv continuarea studiilor într-un nivel superior de educație de către absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat.

Tabel 31. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal

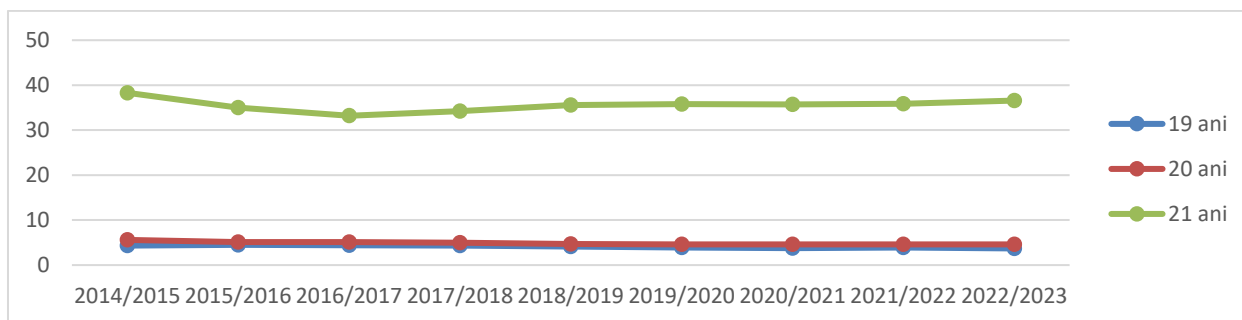
		2014/	2015/	2016/	2017/	2018/	2019/	2020/	2021/	2022/
19 ani	Total	4,3	4,5	4,4	4,3	4,1	3,9	3,8	3,9	3,7
	Feminin	6,0	6,2	6,1	6,0	5,7	5,6	5,5	5,7	5,4
	Masculin	2,6	2,8	2,8	2,7	2,5	2,3	2,3	2,1	2,1

20 ani	Total	5,6	5,1	5,1	5,0	4,7	4,6	4,6	4,6	4,6
	Feminin	7,9	7,0	7,1	7,1	6,6	6,6	6,7	6,7	6,7
	Masculin	3,5	3,2	3,3	2,9	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6
21 ani și peste	Total	38,3	35,0	33,2	34,2	35,6	35,8	35,7	35,9	36,6
	Feminin	51,9	46,9	45,2	47,0	50,0	50,9	51,5	52,3	53,4
	Masculin	25,7	23,6	21,7	27,8	21,7	21,5	20,7	20,3	20,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 17. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal

Rata abandonului școlar în învățământul postliceal

La finalul anului școlar 2021/2022, rata abandonului școlar în învățământul postliceal a crescut față de anul școlar anterior, iar diferența pe sexe s-a redus.

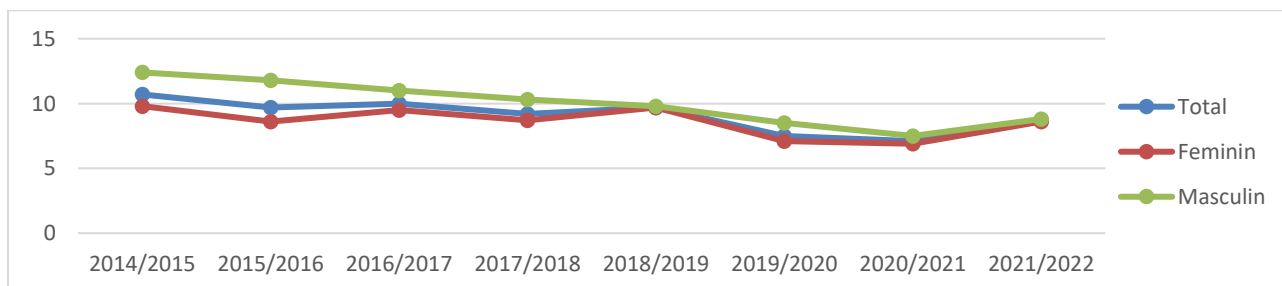
- Evoluția valorilor indicatorului în intervalul analizat este oscilantă; în perioada 2014-2018 s-au situat în intervalul 9-11%, iar în ultima perioadă între 7-9%.
- La finalul anului școlar 2021/2022 s-a înregistrat o creștere a valorii indicatorului față de anul precedent, până la 8,7%.
- Se păstrează diferențele pe sexe, populația feminină înregistrând rate de abandon mai scăzute decât cea masculină.

Tabel 32. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Total	10,7	9,7	10,0	9,2	9,7	7,5	7,1	8,7
Feminin	9,8	8,6	9,5	8,7	9,7	7,1	6,9	8,6
Masculin	12,4	11,8	11,0	10,3	9,8	8,5	7,5	8,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Figura 18. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal

CAPITOLUL II. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II.A. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

În ansamblu, efectivul de personal din învățământul preuniversitar este pe un ușor trend ascendent. Per total, atât personalul didactic din mediul urban, cât și cel din mediul rural înregistrează un trend ascendent, unele variații pe nivel fiind corelate cu mediul de rezidență.

În anul școlar 2022/2023, numărul angajaților din învățământul preuniversitar înregistrează o creștere față de anul școlar anterior cu 3.123 de persoane. Creșteri ale efectivelor de personal din învățământul preuniversitar se constată la nivelul tuturor categoriilor de personal, cea mai consistentă fiind pentru personalul didactic (cu 2015 persoane) și pentru personalul de întreținere și operațional (cu 906 persoane).

Tabel 33. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar în anul școlar 2021/2022

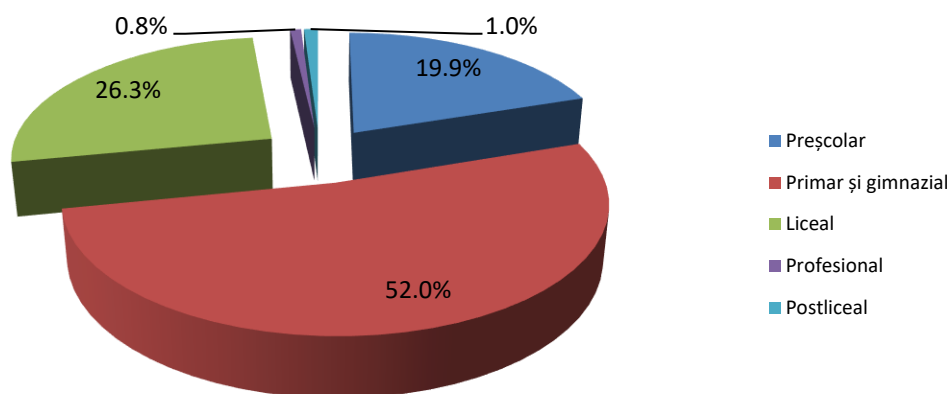
Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total personal 2022/2023	% din total personal 2022/2023	% personal didactic din total personal/ nivel de studiu
Preșcolar	37.164	1.989	1.396	18.375	58.924	19,9%	63,1%
Primar și gimnazial	118.985	9.827	2.886	21.953	153.651	52,0%	77,4%
Liceal	52.720	8.650	2.860	13.540	77.770	26,3%	67,8%
Profesional	1.469	346	170	368	2.353	0,8%	62,4%
Postliceal	1.994	372	363	296	3.025	1,0%	65,9%
Total personal 2022/2023	212.332	21.184	7.675	54.532	295.723	100%	71,8%
% personal pe categorii din total personal 2022/2023	71,8%	7,2%	2,6%	18,4%	100%		
Total 2021/2022	210.317	21.093	7.564	53.626	292.600		
Total 2020/2021	208.642	20.941	7.484	53.020	290.087		
Total 2019/2020	207.484	20.958	7.563	52.977	288.982		
Total 2018/2019	207.393	20.836	7.558	52.794	288.581		
Total 2017/2018	209.194	21.259	7.326	52.422	290.201		

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2023

La nivelul **categoriilor de personal** din învățământul preuniversitar, cea mai mare pondere este înregistrată de personalul didactic (71,8%), urmată de personalul de întreținere și operațional (18,4%), personalul didactic auxiliar (7,2%) și personalul administrativ (2,6%). Valorile sunt constante față de anul școlar anterior.

Pe niveluri de învățământ, cea mai importantă creștere a efectivelor de personal, comparativ cu anul școlar anterior, a avut loc la nivelul învățământului preșcolar (cu 1659 de persoane), urmată de cea din învățământul primar și gimnazial (cu 1.129 de persoane) și de cea din învățământul postliceal (cu 248 de persoane). Învățământul liceal și cel profesional înregistrează creșteri nesemnificative ale efectivelor de personal (cu 36, respectiv cu 51 de persoane).

Figura 19. Ponderea personalului din învățământul preuniversitar, pe niveluri de învățământ, 2021-2022

Ponderea **personalului didactic** din învățământul preuniversitar din totalul angajaților din învățământ este de 71,8%, datele fiind constante față de anul școlar anterior. Distribuția pe niveluri de învățământ a personalului didactic arată că:

- peste jumătate (52%) este încadrat în învățământul primar și gimnazial;
- un sfert din personalul didactic se regăsește în învățământul liceal (26,3%);
- 19,9 % din personalul didactic este cuprins în învățământul preșcolar;
- în învățământul profesional și în cel postliceal se regăsesc 0,8%, respectiv 1% dintre profesori;
- tendințe ascendente ale efectivelor de cadre didactice se regăsesc la toate nivelurile de învățământ, mai crescute fiind la nivelul învățământului primar și gimnazial (cu 918 persoane), preșcolar (cu 898 de persoane) și postliceal (cu 154 de persoane);

Evoluția efectivelor de personal didactic diferă în funcție de mediul de rezidență și nivelul de educație la care predau profesorii. În anul școlar de referință al raportului:

- s-au înregistrat creșteri ale efectivelor de personal atât în mediul urban (cu 1953 de persoane), cât și în mediul rural (cu 62 de persoane);
- cele mai mari creșteri la nivelul mediului urban au fost înregistrate pentru personalul didactic care predă în grădinițe, respectiv personalul din învățământul primar;
- cea mai consistentă creștere a personalului didactic din mediul rural se regăsește în învățământul preșcolar (cu 282 de persoane), iar cea mai consistentă scădere a personalului din mediul rural se regăsește la gimnaziu (cu 263 de persoane);
- personalul didactic din învățământul gimnazial și liceal a avut tendințe diferite pe medii de rezidență: creștere în mediul urban și scădere în mediul rural.

Tabel 34. Evoluția numărului de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență

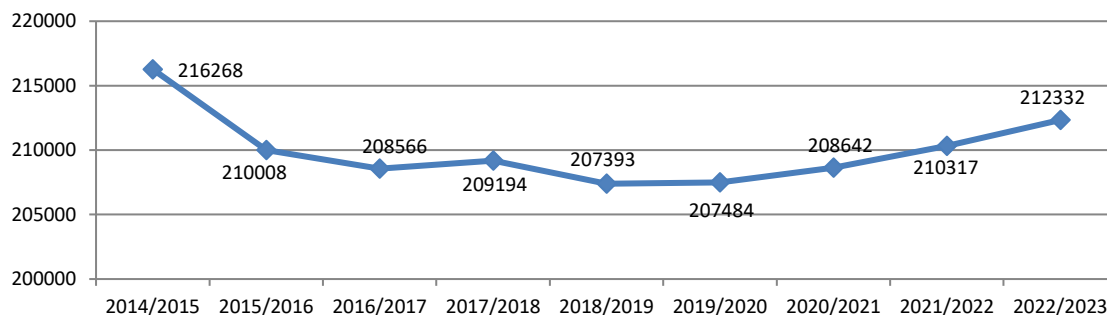
Nivel de învățământ		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Total	Total	216268	210008	208566	209194	207393	207484	208642	210317	212332
	Urban	133.556	131.069	130.580	131.765	131.884	132.699	133.389	134.567	136.520
	Rural	82.712	78.939	77.986	77.429	75.509	74.785	75.253	75.750	75.812
Preșcolar	Total	35.094	34.598	34.322	34.720	34.590	34.897	35.143	36.266	37.164
	Urban	21.682	21.513	21.412	21.867	22.011	22.356	22.495	23.344	23.960
	Rural	13.412	13.085	12.910	12.853	12.579	12.541	12.648	12.922	13.204
Primar	Total	50.098	48.591	48.009	48.935	48.156	47.414	47.048	47.126	47.769
	Urban	25.166	24.463	24.244	24.930	24.944	24.913	24.815	24.981	25.536
	Rural	24.932	24.128	23.765	24.005	23.212	22.501	22.233	22.145	22.233
Primar de masă	Total	47.504	46126	45.548	46.406	45.596	44.840	44.446	44.511	45.188
	Urban	22.722	22.146	21.918	22.536	22.508	2.2452	22.316	22.481	23.065
	Rural	24.782	23.980	23.630	23.870	23.088	22.388	22.130	22.030	22.123
Primar special	Total	2.594	2465	2461	2.529	2.560	2.574	2.602	2.615	2.581
	Urban	2.444	2.317	2.326	2.394	2.436	2.461	2.499	2.500	2.471
	Rural	150	148	135	135	124	113	103	115	110
Gimnazial	Total	73.046	69.238	68.704	68.248	67.284	68.347	69.555	70.941	71.216
	Urban	33.227	31.981	31.884	32.241	32.032	32.946	33.435	34.444	34.982
	Rural	39.819	37.257	36.820	36.007	35.252	35.401	36.120	36.497	36.234
Gimnazial de masă	Total	69.176	65.349	64.820	64.389	63.341	64.286	65.376	66629	66.803
	Urban	29.605	28.342	28.238	28.608	28.311	29.120	29.491	30.370	30.823
	Rural	39.571	37.007	36.582	35.781	35.030	35.166	35.885	36.259	35.980
Gimnazial special	Total	3.870	3.889	3.884	3.859	3.943	4.061	4.179	4.312	4.413
	Urban	3.622	3.639	3.646	3.633	3.721	3.826	3.944	4.074	4.159
	Rural	248	250	238	226	222	235	235	238	254
Liceu	Total	55913	55.409	54.942	54.257	53.835	53.464	53.569	52.714	52.720
	Urban	51.471	51.072	50.713	50.101	49.809	49.566	49.771	48.941	49.003
	Rural	4.442	4.337	4.229	4.156	4.026	3.898	3.798	3.773	3.717
Profesional	Total	251	376	730	1.155	1.542	1499	1.566	1.430	1.469
	Urban	193	278	505	775	1.143	1.090	1.141	1.049	1.076
	Rural	58	98	225	380	399	409	425	381	393
Postliceal	Total	18.66	1.796	1.859	.1879	1.986	1863	1.761	1.840	1.994
	Urban	1.817	1.762	1.822	1.851	1.945	..1828	1.732	1.808	1.963
	Rural	49	34	37	28	41	35	29	32	31

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

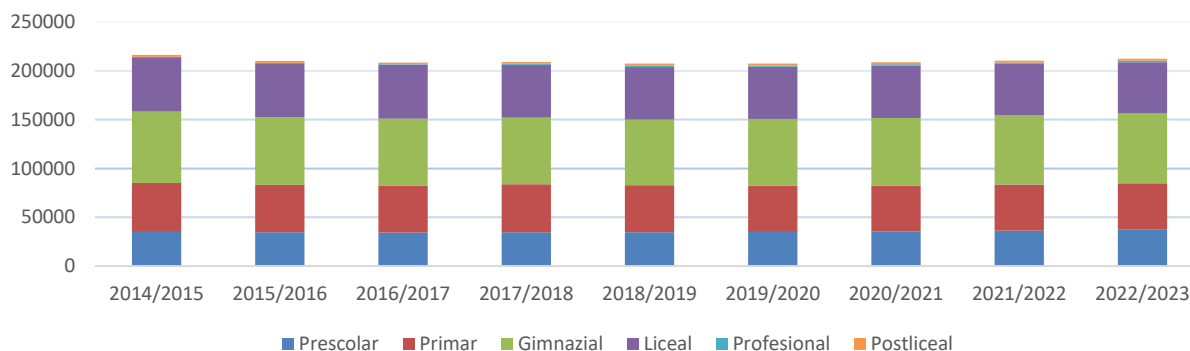
Observație: Pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Figura 20. Evoluția personalului didactic din învățământul preuniversitar

a. Total

b. Pe niveluri de învățământ

II.B. Ponderea personalului didactic calificat

În anul școlar 2022/2023, ponderea personalului didactic calificat a înregistrat tendințe ușor descendente pe niveluri de învățământ, cu excepția învățământului liceal. La nivelul învățământului preșcolar și postliceal ponderea cadrelor didactice calificate este mai mare în mediul rural decât în mediul urban.

În anul școlar 2022/2023, ponderea personalului didactic calificat a înregistrat, în general, tendințe ușor descendente (cuprinse între 0,1-1,3 p.p.), cu excepția învățământului liceal. Se evidențiază scăderea ponderii personalului calificat din învățământul profesional, determinată de reducerea consistentă a personalului didactic calificat din școlile profesionale din mediul rural. La nivelul ansamblului personalului didactic calificat, pe medii de rezidență (a unităților de învățământ) se observă următoarele:

- diferența pe medii este sub 1 p.p. pentru învățământul primar, gimnazial și liceal;
- cea mai mare diferență pe medii a personalului calificat se înregistrează în școlile postliceale, în favoarea mediului rural; totuși, trebuie menționat că numărul profesorilor calificați din școlile profesionale din mediul rural este extrem de redus;
- în învățământul preșcolar și în învățământul postliceal, ponderea cadrelor didactice calificate din mediul rural este mai mare decât a celor din mediul urban;
- cea mai mare diferență pe medii de rezidență, în favoarea mediului urban, se înregistrează în învățământul profesional (cu 2,2 p.p.).

Tabel 35. Ponderea cadrelor didactice calificate pe niveluri de învățământ

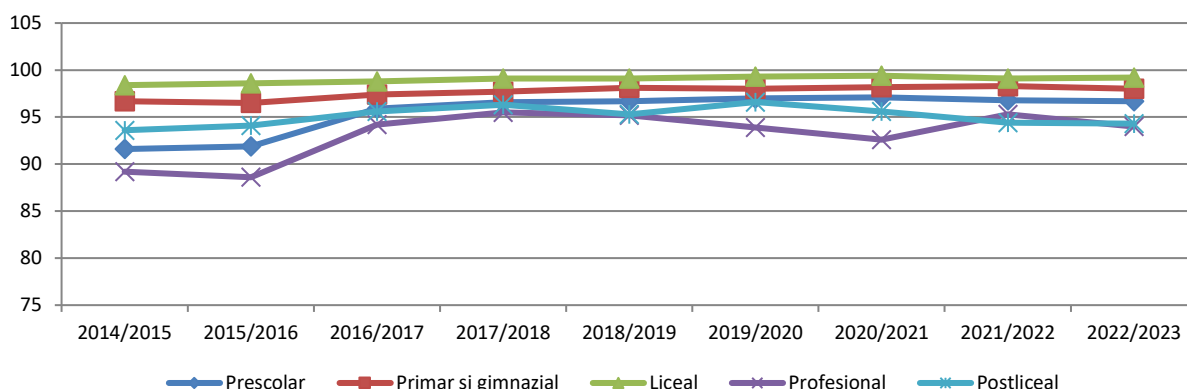
Nivel de învățământ		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Preșcolar	Total	91,6	91,9	95,9	96,6	96,7	97,0	97,1	96,8	96,7
	Urban	91,3	91,3	96,0	96,4	96,3	96,6	96,6	96,5	96,3
	Rural	92,2	92,9	95,5	97,0	97,3	97,7	98,0	97,5	97,4
Primar de masă	Total	97,0	96,8	97,8	*	98,3	98,4	98,7	98,6	98,4
	Urban	97,1	96,7	98,2	*	98,7	98,5	98,9	98,8	98,8
	Rural	97,0	96,9	97,4	*	97,8	98,2	98,5	98,4	98,0
Gimnazial de masă	Total	96,4	96,3	97,2	*	98,1	97,8	97,9	98,0	97,7
	Urban	96,8	96,5	97,5	*	98,5	97,9	98,1	98,2	98,0
	Rural	96,2	96,1	96,9	*	97,7	97,7	97,7	97,9	97,4
Liceu	Total	98,4	98,6	98,8	99,1	99,1	99,3	99,4	99,1	99,2
	Urban	98,4	98,6	98,9	99,2	99,2	99,4	99,5	99,1	99,2
	Rural	97,5	98,3	97,7	98,0	97,9	97,8	97,8	98,3	98,3
Profesional	Total	89,2	88,6	94,2	95,5	95,2	93,9	92,6	95,3	94,0
	Urban	91,7	91,4	95,8	96,5	95,6	94,4	91,8	95,1	94,6
	Rural	81,0	80,6	90,7	93,4	94,0	92,4	94,8	95,8	92,4
Postliceal	Total	93,6	94,1	95,6	96,3	95,3	96,6	95,6	94,4	94,3
	Urban	93,6	94,1	95,7	96,3	95,2	96,7	95,6	94,3	94,2
	Rural	95,9	94,1	91,9	100,0	100,0	94,3	100,0	100,0	100,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: Pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

* În anul școlar 2017/2018, nu au fost furnizate date referitoare la personalul didactic calificat, defalcat pe învățământ primar și învățământ gimnazial.

Figura 21. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ

Evoluția ponderii personalului calificat indică nevoia identificării posturilor dificil de acoperit cu personal calificat, precum și evaluarea oportunității dezvoltării unor programe prin care să fie atras personalul calificat în unitățile de învățământ preuniversitar.

II.C. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

În anul școlar 2022/2023, s-au înregistrat variații ușoare ale ponderii cadrelor didactice cu normă întreagă pe diferite niveluri de învățământ. Cea mai mare creștere a valorii indicatorului se înregistrează în învățământul postliceal, iar în învățământul preșcolar și primar de masă aproape tot personalul lucrează cu normă întreagă.

Pe niveluri de învățământ, ponderea personalului didactic cu normă întreagă are valorile cele mai mari în învățământul preșcolar, în învățământul primar de masă și în învățământul liceal. Cele mai reduse ponderi de personal didactic cu normă întreagă se regăsesc la nivel postliceal și gimnazial de masă. Față de anul școlar anterior, se evidențiază următoarele:

- la nivelul învățământului postliceal, se înregistrează cea mai mare creștere a valorii indicatorului, față de anul școlar anterior, cu 3,1 p.p., determinată de creșterea valorii indicatorului în mediul urban;
- în învățământul preșcolar ponderea personalului didactic cu normă întreagă este constantă;
- pentru celelalte niveluri de învățământ (primar de masă, gimnazial de masă, liceal, profesional), creșterea ușoară a valorii indicatorului este cuprinsă între 0,2-0,4 p.p.;
- la nivelurile de învățământ preșcolar, profesional și postliceal se înregistrează valori mai mari ale indicatorului în mediul rural decât în mediul urban.

Tabel 36. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă) pe niveluri de învățământ

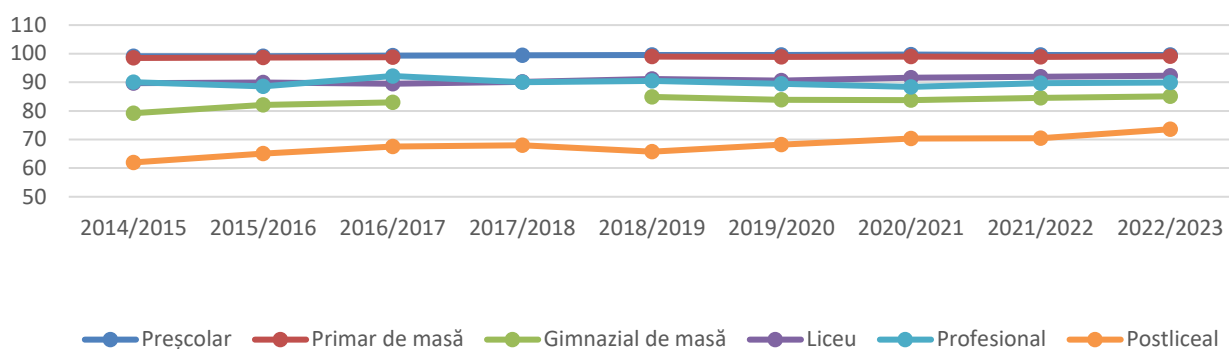
Nivel de învățământ		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Preșcolar	Total	99,1	99,1	99,3	99,4	99,6	99,6	99,7	99,6	99,6
	Urban	99,0	99,0	99,3	99,3	99,5	99,4	99,6	99,5	99,6
	Rural	99,2	99,4	99,4	99,7	99,7	99,9	99,9	99,8	99,7
Primar de masă	Total	98,5	98,7	98,8	*	99,0	98,9	99,0	98,9	99,1
	Urban	98,3	98,7	98,7	*	98,9	98,7	99,0	98,9	99,1
	Rural	98,6	98,7	98,9	*	99,2	99,0	99,1	98,9	99,0
Gimnazial de masă	Total	79,2	82,1	83,0	*	84,9	83,9	83,8	84,6	85,1
	Urban	79,9	82,4	83,5	*	86,3	84,9	84,3	85,1	86,5
	Rural	78,6	81,9	82,6	*	83,8	83,1	83,4	84,2	83,9
Liceu	Total	89,7	89,9	89,5	90,2	91,2	90,6	91,6	91,9	92,3
	Urban	89,7	89,8	89,4	90,2	91,2	90,6	91,6	91,9	92,4
	Rural	89,0	90,8	91,2	89,4	91,4	91,0	92,4	92,0	91,4
Profesional	Total	90,0	88,6	92,2	90,0	90,5	89,5	88,4	89,7	89,9
	Urban	91,2	87,4	91,5	91,5	91,4	91,4	90,0	89,8	89,7
	Rural	86,2	91,8	93,8	86,8	88,0	84,4	84,2	89,2	90,3
Postliceal	Total	62,0	65,1	67,6	68,0	65,8	68,2	70,4	70,5	73,6
	Urban	61,6	64,8	67,0	67,6	65,4	68,0	69,9	70,0	73,2
	Rural	77,6	85,3	94,6	92,9	85,4	80,0	100,0	96,9	96,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: Pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ. Începând cu anul școlar 2014/2015, nu mai sunt disponibile date cu privire la personalul didactic cu normă întreagă, din învățământul special, motiv pentru care indicatorul a fost eliminat din seria de date.

* În anul școlar 2017/2018, nu au fost furnizate date referitoare la personalul didactic cu normă întreagă, defalcat pe învățământ primar și învățământ gimnazial.

Figura 22. Ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă, pe niveluri de învățământ

II.D. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2022/2023, ponderea personalului didactic feminin a înregistrat o relativă stabilitate, comparativ cu anul anterior. Similar cu situația de la nivel european, pe niveluri de învățământ se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât ponderea personalului didactic feminin este mai mare.

Ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ are cele mai ridicate valori la nivel preșcolar și primar. De altfel, cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare. Indicatorul înregistrează, în intervalul de timp analizat, evoluții ascendente pentru învățământul primar, ajungând la o pondere de peste 93%. Evoluții ascendente se înregistrează și în învățământul gimnazial, liceal și profesional. Reducerea constantă a personalului didactic masculin face ca în cazul gimnaziului și liceului, personalul didactic feminin să se apropie de pragul de 75%. La nivelul învățământului postliceal, în perioada de timp analizată, se înregistrează o evoluție oscilantă, în timp ce în cazul învățământului preșcolar situația este stabilă, în acest caz ponderea personalului feminin fiind aproape de 100%.

Tabel 37. Ponderea personalului feminin din totalul personalului didactic, pe niveluri de învățământ

Nivel de învățământ		2014/	2015/	2016/	2017/	2018/	2019/	2020/	2021/	2022/
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Preșcolar	Total	99,7	99,6	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7
	Urban	99,7	99,6	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7	99,7
	Rural	99,6	99,6	99,6	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,7
Primar	Total	89,0	89,5	89,8	*	90,6	91,1	91,8	92,6	93,2
	Urban	92,3	92,8	93,0	*	93,3	93,6	94,2	94,5	94,9
	Rural	85,8	86,3	86,6	*	87,6	88,3	89,3	90,5	91,2
Primar de masă	Total	89,0	89,5	89,7	*	90,5	91,1	91,9	92,7	93,3
	Urban	92,6	93,0	93,1	*	93,6	93,9	94,5	94,9	95,2
	Rural	85,8	86,3	86,6	*	87,6	88,3	89,2	90,4	91,2
Primar special	Total	89,4	90,4	91,8	92,3	91,3	91,1	91,4	91,7	92,1
	Urban	89,4	90,5	91,8	92,2	91,1	91,0	91,3	91,6	92,0
	Rural	90,0	89,2	91,9	93,3	94,4	92,0	92,2	93,0	94,5

Gimnazial	Total	71,3	72,2	72,6	*	73,3	73,5	73,8	74,0	74,4
	Urban	75,9	76,2	77,0	*	77,6	77,9	78,2	78,2	78,2
	Rural	67,5	68,7	68,8	*	69,5	69,5	69,7	70,2	70,6
Gimnazial de masă	Total	70,7	71,5	71,9	*	72,6	72,8	72,9	73,2	73,5
	Urban	75,1	75,2	76,0	*	76,6	76,9	76,9	77,0	77,0
	Rural	67,4	68,6	68,7	*	69,4	69,3	69,6	70,0	70,5
Gimnazial special	Total	82,7	83,9	84,3	85,0	85,1	85,5	87,4	86,7	87,4
	Urban	82,8	84,1	84,4	85,1	85,1	85,3	87,2	86,6	87,4
	Rural	80,6	81,2	82,8	84,5	85,6	88,1	89,8	88,7	87,4
Liceu	Total	70,0	70,4	70,9	71,5	71,7	72,0	72,4	72,7	72,8
	Urban	70,4	70,8	71,2	71,8	72,0	72,3	72,6	72,9	73,0
	Rural	65,1	65,7	67,4	67,8	68,0	67,8	69,1	69,2	70,5
Profesional	Total	64,9	62,0	69,9	68,2	67,8	66,9	67,5	66,9	68,3
	Urban	68,4	64,0	75,0	71,4	71,8	70,5	71,1	70,5	71,6
	Rural	53,4	56,1	58,2	61,8	56,1	57,5	57,9	56,7	59,5
Postliceal	Total	77,8	78,3	78,3	77,0	77,6	77,1	78,6	79,1	76,8
	Urban	78,8	79,4	79,4	77,7	78,6	78,0	79,6	80,1	77,5
	Rural	40,8	23,5	21,6	25,0	31,7	31,4	20,7	25,0	29,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

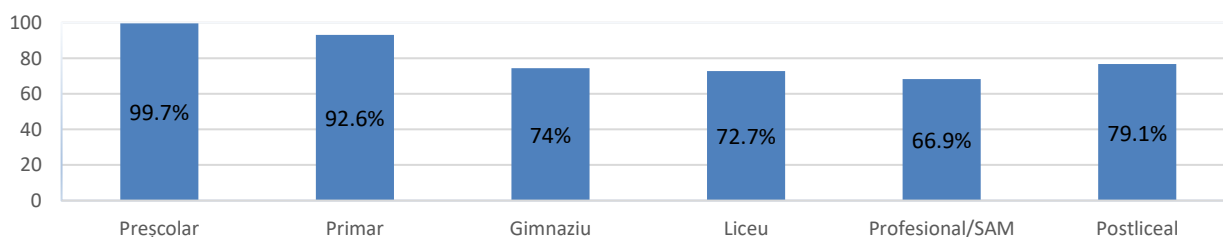
Observație: Pentru mediul de rezidență, s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

În anul școlar 2017/2018, nu au fost furnizate date referitoare la personalul didactic feminin, defalcat pe învățământ primar și învățământ gimnazial.

Pe niveluri de învățământ, se evidențiază următoarele:

- Cele mai multe cadre didactice femei profesează în învățământul preșcolar (99,7%) și primar (93,2%).
- În învățământul gimnazial, la nivel general, 74,4% din personalul didactic este reprezentat de femei, dar procentul este cu 13,9 p.p. mai mare în învățământul special decât în învățământul de masă.
- În învățământul liceal, ponderea cadrelor didactice de sex feminin este mai mare în școlile din mediul urban (73%) față de cele din mediul rural (70,5%).
- Ponderea cea mai scăzută a femeilor se înregistrează în învățământul profesional (68,3%), în ușoară creștere față de anul școlar anterior cu 1,4 p.p.

Figura 23. Ponderea personalului feminin din totalul personalului didactic, pe niveluri de învățământ, 2021/2022

În cazul acestui indicator observăm că se mențin anumite diferențe în funcție de **mediul de rezidență al unității de învățământ**:

- Diferențele pe medii sunt foarte ample în învățământul postliceal și profesional, și inexistente în învățământul preșcolar; totuși, trebuie avut în vedere faptul că personalul didactic din mediul rural angajat în învățământul postliceal, profesional și liceal este mult mai redus față de alte niveluri de învățământ, în concordanță cu distribuția rețelei școlare pe medii de rezidență.
- La nivelul învățământului postliceal, profesional și primar special se înregistrează cele mai mari creșteri ale ponderii cadrelor didactice din mediul rural, cu valori cuprinse între 1,5-4 p.p.
- La nivelul învățământului special primar distribuția pe sexe a cadrelor didactice este apropiată de cea din învățământul de masă. Observăm că în cazul învățământului primar, personalul didactic feminin are o pondere ușor mai ridicată în mediul rural față de mediul urban. În învățământul special gimnazial, ponderea cadrelor didactice din mediul urban este apropiată de ponderea cadrelor didactice din mediul rural. Din nou trebuie să avem în vedere faptul că personalul didactic angajat în unitățile de învățământ special din mediul rural are o pondere redusă în totalul personalului angajat.

Dezechilibrul de gen în profesia de cadru didactic este o problemă cu care se confruntă majoritatea sistemelor educaționale. În general, proporția relativ scăzută a bărbaților este prezentă la toate categoriile de vârstă a cadrelor didactice, ușor mai pronunțată în rândul celor mai tineri. În 2021, la nivelul ISCED 0, marea majoritate a cadrelor didactice din UE sunt femei: cele mai mici proporții s-au înregistrat în Olanda (88,1%), Franța (91,1%), Luxemburg (92,8%) Spania, (93%) Germania (94,4%), iar cele mai ample în România (99,7%), Slovacia (99,6%) și Bulgaria (99,5%).

Tabel 38. Ponderea personalului feminin în totalul personalului didactic, pe niveluri de învățământ, 2021, UE

	Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceu
UE	95,5	85,5	68,3	62,2
Austria	97,4	91,9	72,0	55,7
Belgia	96,5	82,9	66,3	62,0
Bulgaria	99,5	93,3	79,8	76,6
Cipru	98,5	84,0	72,1	61,0
Croația	98,8	93,7	73,8	67,3
Estonia	*	90,2	81,8	69,9
Finlanda	97,0	79,8	74,1	*
Franța	91,1	84,1	60,1	60,1
Germania	94,4	87,4	66,4	57,2
Grecia	98,6	74,0	68,4	57,5
Italia	98,6	95,4	76,7	66,6
Letonia	99,2	92,2	83,9	79,8
Lituania	98,6	96,3	82,4	78,3
Luxemburg	92,8	75,2	59,5	51,4
Malta	99,3	86,2	70,1	60,2
Olanda	88,1	87,3	55,5	56,3
Polonia	98,2	87,4	76,0	65,6

Portugalia	99,0	81,4	71,6	68,8
România	99,7	91,8	73,8	72,2
Slovacia	99,6	91,0	77,0	71,8
Slovenia	98,2	88,3	*	65,8
Spania	93,0	77,5	61,8	56,7
Suedia	96,4	81,6	65,4	54,0
Ungaria	99,4	95,5	75,8	62,8

* Date indisponibile

Sursă: EUROSTAT, 2023

II.E. Ponderea personalului didactic pe grupe de vârstă

În anul școlar 2022/2023, cele mai multe cadre didactice sunt în grupa de vârstă 35-54 de ani, cu o pondere de peste 60% din total. În învățământul preșcolar întâlnim cea mai mică medie de vârstă, peste 20% din personalul didactic având sub 29 de ani. În învățământul liceal, se observă cea mai accentuată tendință de îmbătrânire, 1 din 5 profesori având vârsta de peste 55 de ani. Media de vârstă mai ridicată se corelează cu activitatea desfășurată în niveluri mai ridicate de învățământ, fiind necesară orientarea politicilor în domeniul resurselor umane viitoare, în acest sens.

Peste 60% dintre profesorii din sistemul preuniversitar de învățământ au vârste cuprinse între 35-54 de ani. Grupele de vârste de 40-44 de ani, respectiv 45-49 de ani au cele mai ridicate valori, mai mult de unu din trei profesori încadrându-se în aceste grupe. Cele mai reduse valori ale indicatorului se înregistrează la grupele de vârstă de peste 65 de ani și sub 25 de ani.

Tabel 39. Ponderea cadrelor didactice pe grupe de vârstă, din total personal pe nivel de educație

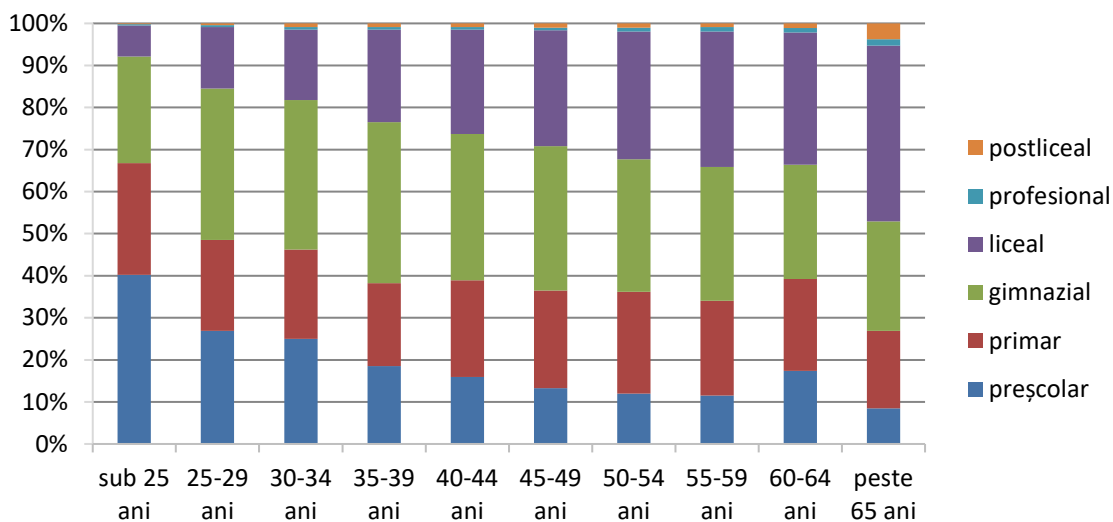
	sub 25 de ani	25-29 de ani	30-34 de ani	35-39 de ani	40-44 de ani	45-49 de ani	50-54 de ani	55-59 de ani	60-64 de ani	peste 65 de ani
Total	4.8	6.7	9.0	12.6	19.0	18.4	13.0	8.8	5.6	2.1
Preșcolar	11.0	10.4	12.8	13.3	17.3	14.0	8.9	5.8	5.5	1.0
Primar	5.6	6.5	8.5	11.1	19.5	19.0	14.0	8.8	5.4	1.7
• primar de masă	5.7	6.5	8.4	10.8	19.4	19.0	14.0	8.9	5.5	1.7
• primar special	3.9	6.0	9.6	15.8	19.9	18.2	13.7	7.6	3.9	1.5
Gimnazial	3.6	7.2	9.5	14.4	19.7	18.8	12.2	8.3	4.5	1.6
• gimnazial de masă	3.6	7.3	9.5	14.5	19.8	18.9	12.0	8.3	4.5	1.6
• gimnazial special	3.4	5.8	9.3	13.8	18.6	18.2	14.9	9.1	5.1	1.7
Liceu	1.4	3.9	6.1	11.2	19.0	20.5	15.9	11.5	7.0	3.5
Profesional	2.4	4.5	7.3	11.5	16.1	16.5	16.3	12.1	8.8	4.4
Postliceal și de maiștri	1.0	4.1	8.3	11.8	17.6	19.7	14.5	8.3	6.3	8.5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2023

Pe grupe de vârstă și niveluri de învățământ, se observă următoarele:

- cei mai mulți dintre profesorii care au mai puțin de 25 de ani se regăsesc în învățământul preșcolar;
- categoriile de 25-29 de ani și 30-34 de ani sunt cel mai bine reprezentate de profesorii de gimnaziu, urmați de profesorii din învățământul preșcolar și primar, în ponderi relativ echilibrate;
- ponderea profesorilor de peste 55 de ani care predau la liceu și în învățământul postliceal este mai ridicată în raport cu celelalte niveluri de învățământ, evidențiindu-se nevoia unor intervenții ameliorative pe termen scurt.

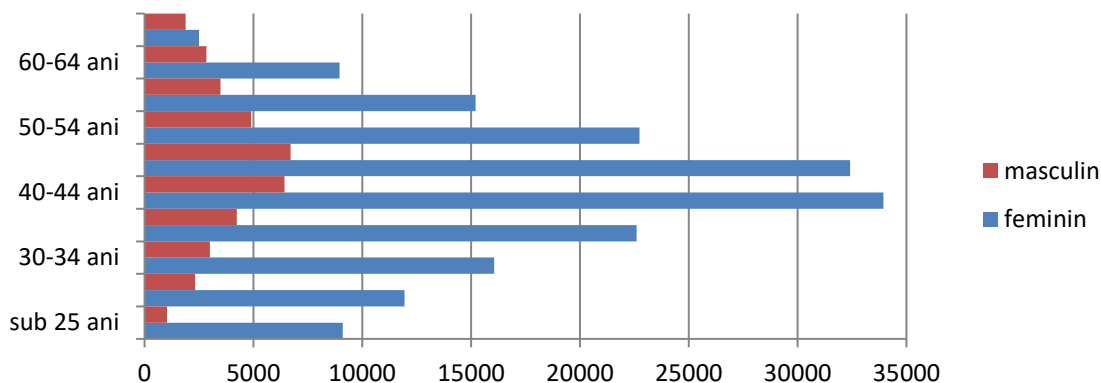
Figura 24. Ponderea cadrelor didactice pe grupe de vârstă și niveluri de învățământ

Pe sexe, se observă următoarele:

- efectivele de profesori pe grupe de vârstă urmează aceeași tendință generală atât pentru personalul didactic feminin, cât și pentru personalul didactic masculin – cel mai bine reprezentate sunt grupele de vârstă 40-44 de ani și 45-49 de ani;
- profesorii (bărbați) de peste 60 de ani sunt mai numeroși decât profesorii de până în 30 de ani; în cazul profesoarelor situația este inversă – profesoarele de până în 30 de ani sunt mai numeroase decât profesoarele de peste 60 de ani;
- cele mai mari diferențe dintre femei și bărbați se regăsesc la grupa de vârstă sub 25 de ani (un raport de 9 la 1 în favoarea femeilor), iar cele mai reduse diferențe se regăsesc la grupele de vârstă 60-64 de ani și peste 65 de ani (un raport de 4 la 1 în favoarea femeilor pentru grupa de vârstă 60-64 de ani, respectiv 6 la 4 în favoarea femeilor de peste 65 de ani).

Figura 25. Distribuția profesorilor pe grupe de vârste și sexe

II.F. Numărul de copii ce revine unui cadru didactic

În comparație cu anul școlar anterior, numărul elevilor ce revine unui cadru didactic a rămas constant pentru toate nivelurile de învățământ. Nivelul gimnazial din mediul rural continuă să aibă cel mai redus raport, 8 elevi la un cadru didactic. De asemenea, a rămas constant raportul de 14 elevi la un cadrul didactic, pe ansamblul învățământului preuniversitar.

În ultimii ani școlari, raportul elevi per cadru didactic a înregistrat valori relativ constante pe fiecare nivel de educație. În anul școlar de referință al raportului, nu se înregistrează variații cu privire la numărul elevilor ce revine unui cadru didactic, pe niveluri de învățământ. Cele mai crescute valori ale indicatorului continuă să se înregistreze în învățământul primar (19-20 de elevi/cadru didactic).

Pe niveluri de învățământ, se observă că:

- Cel mai scăzut raport (10 elevi/cadru didactic) rămâne în învățământul gimnazial, în timp ce în învățământul primar de masă indicatorul are cea mai ridicată valoare (19 elevi/cadru didactic).
- Atât în învățământul primar, cât și în învățământul gimnazial se înregistrează diferențe semnificative între învățământul special și cel de masă, determinate de specificul activității didactice: în învățământul special un cadru didactic lucrează în medie cu 2-3 copii, comparativ cu media de 19 copii din învățământul primar de masă sau de 11 copii în învățământul gimnazial de masă.

Mediul de rezidență al unității de învățământ rămâne un important factor de diferențiere a valorilor acestui indicator. Astfel:

- În ultimii ani, în cazul învățământului preșcolar, numărul de copii per cadru didactic este semnificativ mai mare în mediul rural, în comparație cu mediul urban (17 copii, respectiv 13 copii la un cadru didactic).
- În învățământul primar și gimnazial raportul se inversează, valoarea indicatorului fiind mai mare în mediul urban. Diferența pe medii de rezidență în învățământul primar de masă și în învățământul gimnazial de masă rămân constante față de anul anterior.

În anul școlar 2022/2023, **cel mai redus raport număr de elevi/profesor din întreg sistemul de învățământ** (exceptând învățământul special) **s-a înregistrat în învățământul gimnazial din mediul rural:** 8 elevi la 1 profesor. Acest lucru evidențiază faptul că politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. De asemenea, politicile în aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama într-o măsură mai mare de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

Tabel 40. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul preuniversitar

Nivel de învățământ		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Preșcolar	Total	16	15	15	15	15	15	14	14	14
	Urban	15	14	14	14	14	14	13	13	13
	Rural	18	18	17	18	17	17	17	17	17
Primar	Total	19	19	19	19	19	19	19	18	18
	Urban	20	21	21	21	21	21	20	20	20
	Rural	17	17	17	17	17	17	17	17	17
Primar	Total	20	20	20	20	20	20	19	19	19

de masă	Urban	22	23	23	23	23	23	22	22	21
	Rural	17	18	17	17	17	17	17	17	17
Primar special	Total	3	3	3	3	3	3	3	2	3
	Urban	3	3	3	3	3	3	3	2	3
	Rural	2	2	2	2	2	2	3	3	3
Gimnazial	Total	11	11	10	11	10	10	10	10	10
	Urban	12	13	12	13	12	13	12	12	12
	Rural	9	10	9	9	9	8	8	8	8
Gimnazial de masă	Total	11	12	11	11	11	11	11	11	11
	Urban	13	14	13	14	13	14	14	14	14
	Rural	9	10	9	9	9	9	8	8	8
Gimnazial special	Total	3	3	3	2	3	2	2	2	2
	Urban	3	3	3	2	3	2	2	2	2
	Rural	2	2	3	2	3	2	2	2	2
Liceal, profesional și postliceal	Total	15	15	14	15	14	14	14	14	14
	Urban	15	15	15	14	15	14	14	14	14
	Rural	14	14	13	13	13	13	13	13	12

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal, profesional și postliceal (cumulat). Pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Situația raportului elevi/cadru didactic pentru nivelurile ISCED 1-3 (învățământ primar-învățământ secundar) la nivel european este una foarte variată. În 2021, valori ale acestui indicator apropiate de ale României (14,1) s-au înregistrat în Slovacia (14,3), și Turcia (14,4), țara noastră fiind în grupul țărilor cu un număr mediu de elevi/profesor relativ ridicat (doar alte patru țări au un raport de peste 14 elevi/profesor). La nivelul aceluiași an, cele mai mici valori s-au înregistrat în Grecia (8,2) și Malta (8,7), în timp ce valorile cele mai mari au fost înregistrate în Olanda (16,4) și Franța (14,9). În intervalul analizat, tendința preponderentă este de stagnare sau de reducere a valorii indicatorului; Luxemburg și Turcia fac excepție, valorile indicatorului crescând ușor.

Tabel 41. Raportul elevi/cadru didactic la nivelurile ISCED 1-3, date comparative la nivel european

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgia	*	10.7	10.7	10.6	10.6	10.4	9.3
Bulgaria	14.0	13.9	13.3	12.8	12.1	11.4	11.1
Cehia	13.7	13.8	13.9	14.2	13.8	13.5	13.2
Danemarca	12.0	11.6	11.5	11.5	11.5	11.9	11.8
Finlanda	13.2	13.3	13.6	13.7	13.2	12.8	12.8
Franța	15.2	15.2	15.1	15.0	14.9	14.9	14.9
Germania	13.8	13.7	13.7	13.6	13.4	13.3	13.2
Grecia	9.1	8.8	8.9	8.9	8.7	8.5	8.2
Italia	12.2	8.3	11.0	10.9	10.9	10.7	10.6

Liechtenstein	9.1	9.0	*	9.1	9.2	*	*
Lituania	8.2	8.1	8.3	8.6	10.8	11.0	11.0
Luxemburg	10.8	10.0	9.3	9.3	*	9.2	9.3
Macedonia	11.8	11.4	11.4	11.0	10.9	10.8	10.8
Malta	9.8	9.3	9.0	9.1	8.9	8.8	8.7
Marea Britanie	17.2	24.1	16.6	18.3	18.4	*	*
Norvegia	10.1	*	10.0	9.9	10.3	9.9	9.6
Olanda	16.8	16.9	16.9	16.7	16.6	16.5	16.4
Romania	14.8	14.8	14.8	14.5	14.5	14.3	14.1
Slovacia	13.7	14.0	14.1	14.2	14.2	14.3	14.3
Slovenia	12.7	11.2	11.2	11.2	11.4	*	11.0
Suedia	13.1	13.1	12.9	13.0	12.6	12.7	12.7
Turcia	16.4	15.1	15.4	15.0	14.6	14.1	14.4
Ungaria	11.1	10.8	10.9	11.0	10.9	10.9	10.6

* Date indisponibile

Sursă: EUROSTAT, 2023

CAPITOLUL III. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA INTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

III.A. Rezultatele elevilor din învățământul gimnazial

Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Indicatorul vizează momentul de final al unui an școlar și se calculează ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a și numărul populației de vârstă corespunzătoare finalului de gimnaziu (14 ani).

În intervalul de timp 2014-2019, rata de absolvire a gimnaziului a înregistrat valori cuprinse între 82-86%, cu ușoare variații de la un an școlar la altul. La nivelul anului 2020/2021, indicatorul înregistrează o valoare cu mult inferioară celei din anul școlar precedent, ajungând la aproape 66%. Această valoare a indicatorului trebuie analizată în contextul modificărilor de structură ale sistemului de învățământ (introducerea clasei pregătitoare din anul școlar 2012/2013). Absolvenții de gimnaziu din anul școlar 2020/2021 sunt, preponderent, elevi care au avut debutul școlar la 6 ani, în anul școlar 2012/2013, în clasa pregătitoare. O pondere consistentă a copiilor din această cohortă (17,8%) a avut debutul școlar întârziat, cu efecte negative asupra valorii indicatorului. În anul școlar de referință a raportului, valoarea indicatorului a crescut considerabil (cu 10 p.p.), majoritatea elevilor având debutul școlar în 2013, cu clasa pregătitoare.

Tabel 42. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

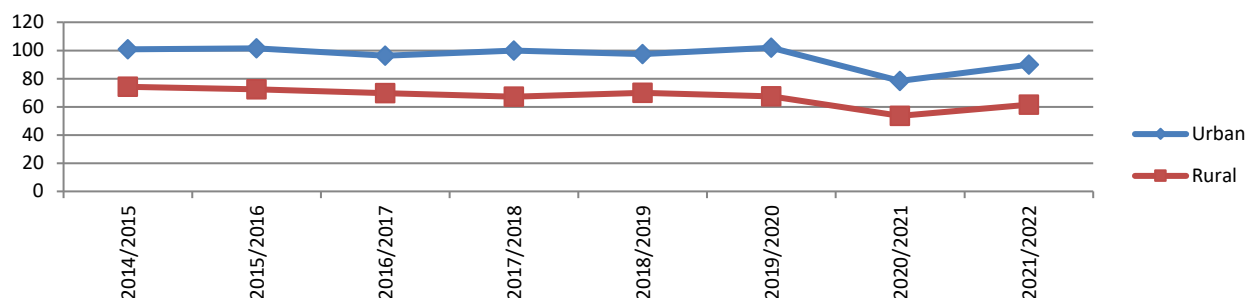
	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Total	86,1	85,6	81,9	82,1	83,1	84,4	65,6	75,7
Urban	100,8	101,5	96,3	100,0	97,3	101,9	78,4	90,0
Rural	74,2	72,5	69,8	67,3	69,9	67,5	53,6	61,4
Feminin	86,9	86,1	82,6	82,6	83,2	84,7	64,2	76,2
Masculin	85,4	85,1	81,2	81,5	82,9	84,1	66,9	75,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2016-2023

Pe medii de rezidență, rata de absolvire a gimnaziului evidențiază că:

- Este constant mai ridicată în mediul urban, în comparație cu mediul rural. Acest fapt este determinat în primul rând de situațiile de abandon școlar mai frecvente în rural, dar și de alte pierderi școlare sau aspecte precum migrarea unora dintre elevii din rural la școli din urban, către finalul gimnaziului (ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, care oferă șanse mai mari pentru continuarea studiilor în învățământul liceal).
- Creșterea valorii indicatorului în mediul urban este mai consistentă decât în mediul rural.

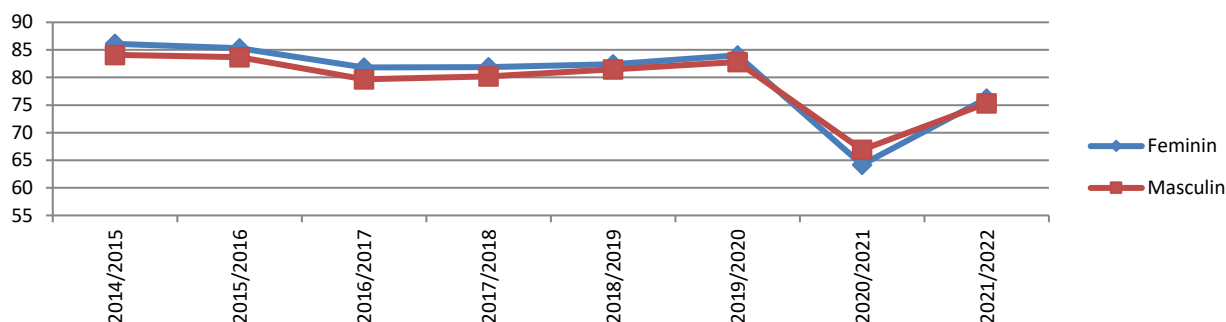
Figura 26. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență

Prin analiza ratei de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe, se observă:

- Fetele absolvente de gimnaziu înregistrează, în anul de referință a raportului, o pondere mai crescută decât băieții (cu 0,9 p.p.).
- Creșterea valorii indicatorului este mai mare în cazul fetelor.

Figura 27. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe

Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a

La evaluarea națională EN VIII din anul 2023, 76,4% dintre elevii participanți au obținut medii peste 5, în scădere cu 6 p.p. față de anul școlar anterior.

Tabel 43. Numărul absolvenților de clasa a VIII-a prezenți și care au obținut medii peste 5 la evaluarea națională EN VIII, 2017 – 2023

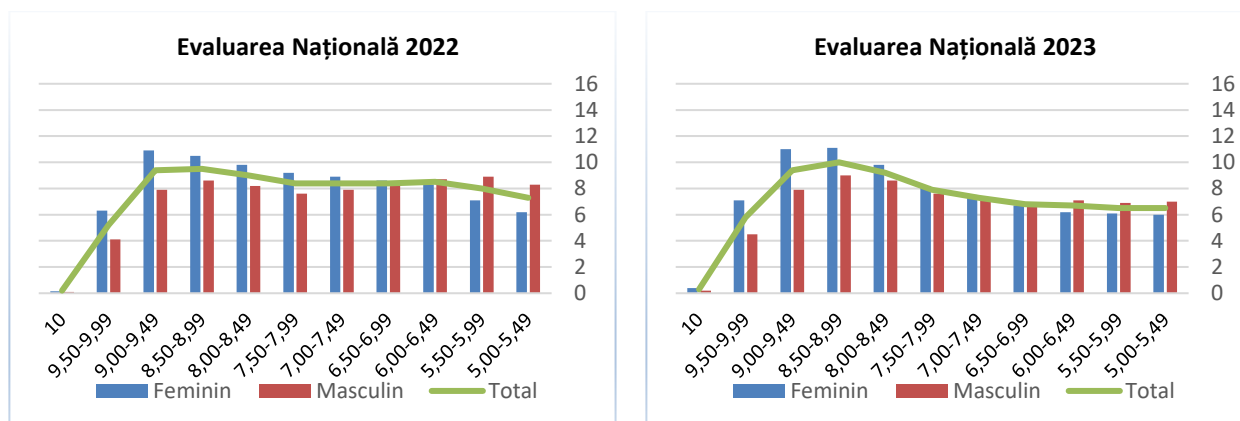
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Prezenți	140.738	142.847	146.105	160.663	123.180	148.496	154.115
Feminin	72.718	73.489	74.751	80.749	63.719	74.837	77.182
Masculin	68.020	69.358	71.354	79.914	67.461	73.659	76.933

Cu medii peste 5	108.320	105.108	107.000	122.358	10.2655	122.301	117.798
Feminin	60.047	5.7651	58.752	65.818	52.437	64.519	61.921
Masculin	48.273	47.457	48.248	56.540	50.218	57.782	55.877
Rata mediilor peste 5	77,0%	73,6%	73,2%	76,2%	76,8%	82,4%	76,4%
Feminin	82,6%	78,4%	78,6%	81,5%	81,4%	86,2%	80,2%
Masculin	71,0%	68,4%	67,6%	70,8%	72,4%	78,4%	71,6%
Media generală	6,73	6,62	6,36	7,73	6,56	6,86	7,62
Feminin	7,06	6,05	6,65	7,87	6,82	7,11	7,74
Masculin	6,38	6,34	6,05	7,57	6,31	6,59	7,48

Surse: Ministerul Educației 2017-2023 și <https://data.gov.ro>

La nivelul EN VIII 2023, se constată o distribuție relativ uniformă a elevilor pe intervale de medii mai mari de 5, cu excepția celor din partea superioară a grilei (cu medii între 8 și 10), a căror pondere înregistrează o ușoară creștere față de anul școlar anterior. Există diferențe semnificative pe sexe: ponderea elevilor care au obținut medii mai mari este mai ridicată la nivelul fetelor, iar ponderea elevilor care au obținut note mai mici (5-6,5) este mai ridicată la nivelul băieților. Această tendință, întâlnită în anii școlari anteriori, se menține și în anul de referință al raportului.

Figura 28. Distribuția elevilor cu medii peste 5 la evaluarea națională EN VIII 2022 și 2023, pe categorii de medii obținute și sexe

O evaluare comparativă la nivelul județelor evidențiază variații ale ponderii elevilor cu medii peste 5, dar și o tendință generală descendentă a acestor ponderi.

La nivelul EN VIII 2023, județele care au înregistrat cele mai mari ponderi ale elevilor cu medii peste 5 sunt: municipiul București (89%), Cluj (87,6%) și Brăila (83,4%); acestea au înregistrat cele mai mari ponderi ale elevilor cu medii peste 5 la EN VIII și în anul anterior. Județele cu cele mai mici ponderi ale elevilor cu medii peste 5 sunt: Teleorman (62,4%), Călărași (63,5%) și Vaslui (63,8%). Ponderi foarte apropiate de cea medie pe țară se înregistrează în județele Maramureș (76,4), Sibiu (76,6%), Ilfov și Timiș (76,2%).

Tabel 44. Procentul elevilor cu medii peste 5 la EN VIII 2022 – 2023, pe județe și sexe (%)

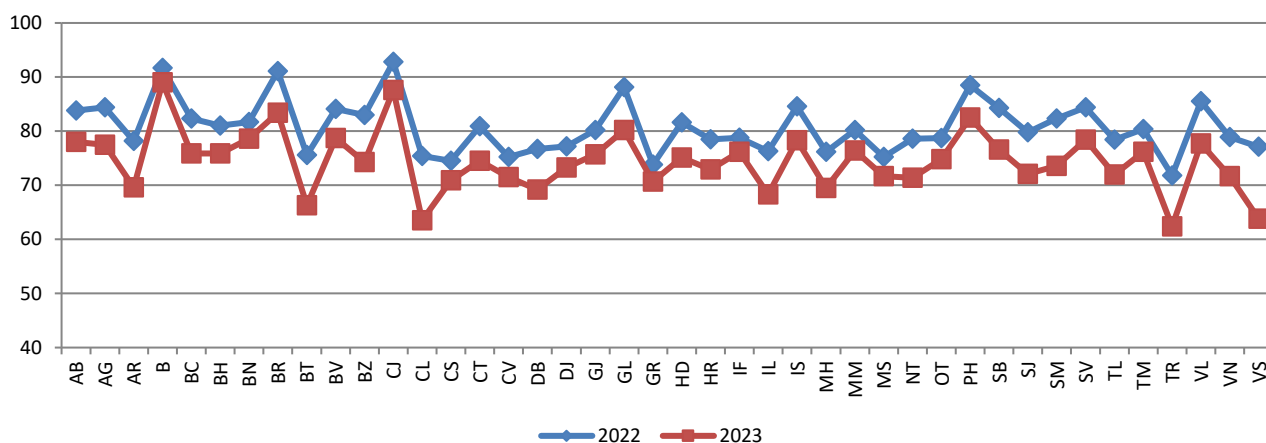
	Evaluare națională 2022			Evaluare națională 2023		
	Total	Feminin	Masculin	Total	Feminin	Masculin
Total participanți	148496	74837	73659	154115	77182	76933
Procent mediu de elevi cu medii peste 5, pe țară	82,4%	86,2%	78,4%	76,4%	80,2%	72,6%

AB	83,8%	86,9%	80,9%	78,0%	80,3%	75,6%
AG	84,4%	88,4%	79,9%	77,5%	82,2%	73,3%
AR	78,2%	82,4%	74%	69,6%	72,6%	66,6%
B	91,7%	93,8%	89,6%	89,0%	91,3%	86,9%
BC	82,3%	86,3%	78%	75,9%	78,8%	72,8%
BH	81%	85,4%	76,2%	75,9%	80,1%	71,4%
BN	81,7%	85,7%	77,6%	78,6%	82,0%	75,2%
BR	91,1%	93,7%	88,3%	83,4%	86,0%	80,6%
BT	75,6%	80,2%	71%	66,3%	71,5%	60,8%
BV	84,1%	87,4%	80,7%	78,7%	80,7%	76,7%
BZ	83%	81,1%	79,1%	74,3%	78,7%	69,5%
CJ	92,8%	94%	91,5%	87,6%	90,0%	85,0%
CL	75,4%	80,2%	70,6%	63,5%	68,2%	58,5%
CS	74,5%	78,9%	70,5%	70,9%	76,3%	65,4%
CT	80,9%	83,3%	78,3%	74,5%	78,4%	70,7%
CV	75,2%	81,2%	69,1%	71,5%	76,5%	66,2%
DB	76,7%	80,8%	72,6%	69,2%	73,4%	65,2%
DJ	77,2%	82,5%	72,1%	73,3%	78,9%	68,1%
GJ	80,2%	85,5%	75%	75,7%	80,0%	71,4%
GL	88,1%	92,1%	84,1%	80,2%	84,3%	76,1%
GR	73,8%	79,2%	68,2%	70,7%	75,7%	65,7%
HD	81,6%	85,5%	77,4%	75,1%	78,8%	71,5%
HR	78,5%	84%	72,7%	72,9%	79,1%	66,4%
IF	78,8%	83,2%	74,5%	76,2%	78,4%	74,0%
IL	76,3%	82,4%	69,8%	68,3%	72,6%	64,0%
IS	84,6%	88,3%	80,5%	78,3%	82,6%	73,8%
MH	76,2%	82,8%	69,6%	69,5%	76,1%	62,5%
MM	80,2%	84,5%	75,9%	76,4%	81,1%	71,6%
MS	75,2%	79,4%	71,1%	71,7%	77,2%	66,2%
NT	78,6%	82,9%	74,3%	71,4%	76,9%	65,6%
OT	78,7%	83,6%	73,2%	74,8%	78,2%	71,4%
PH	88,5%	91,2%	85,8%	82,5%	86,1%	78,7%
SB	84,3%	86,5%	82,1%	76,6%	77,9%	75,3%
SJ	79,8%	88,1%	71,8%	72,1%	75,2%	69,2%
SM	82,3%	86,6%	77,8%	73,6%	78,0%	68,8%
SV	84,4%	89%	79,7%	78,4%	83,0%	74,0%
TL	78,4%	81,2%	75,6%	72,0%	75,3%	68,8%
TM	80,4%	84,1%	76,6%	76,2%	79,8%	72,6%
TR	71,8%	75,6%	67,8%	62,4%	68,3%	56,5%

VL	85,5%	88,5%	82,3%	77,7%	81,4%	73,8%
VN	78,9%	84,3%	73,5%	71,7%	75,1%	68,5%
VS	77,1%	80,7%	73,3%	63,8%	68,0%	59,4%

Sursa: Ministerul Educației, 2020-2022, <https://data.gov.ro>

Figura 29. Distribuția procentului elevilor cu medii peste 5 la EN VIII 2022 – 2023, pe județe

III.B. Rezultatele elevilor din învățământul liceal

Rata de absolvire a învățământului liceal

În anul școlar 2021/2022, rata de absolvire a învățământului liceal (cu și fără examen de bacalaureat) a înregistrat o scădere față de anul școlar anterior, ajungând la valoarea de 70,2%. Rata de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat este similară celei din anul precedent. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților, în ceea ce privește absolvirea liceului.

Rata de absolvire a învățământului liceal (cu și fără examen de bacalaureat) este calculată prin raportarea numărului de absolvenți de liceu la populația în vârstă teoretică de absolvire de 18 ani. Referitor la analiza și interpretarea acestui indicator, trebuie precizat faptul că nu toți elevii finalizează învățământul liceal la vârsta de 18 ani, dată fiind varietatea vârstelor de debut, precum și faptul că anumite forme de organizare a învățământului liceal au durate diferite.

La nivelul intervalului de timp analizat, situația este următoarea:

- Valorile acestui indicator au fost influențate de măsurile educaționale din domeniu: parcurgerea acestui nivel de studiu de către cele două generații de elevi care au avut debutul școlar în 2003/2004 (la 6 ani și la 7 ani concomitent) și care au ieșit din clasa a XII-a în 2014/2015; reînființarea învățământului profesional cu durata de 3 ani, începând cu anul școlar 2014/2015. În acest sens, este demnă de semnalat scăderea bruscă a valorii indicatorului, în valoare de 19 p.p., în anul școlar 2015/2016 față de 2014/2015.
- În perioada 2015-2021, valoarea indicatorului a oscilat între un minim de 69,5% și un maxim de 73,7%; la nivelul anului 2021/2022, aceasta este 70,2%, în scădere față de anul anterior.
- Diferența pe sexe este în favoarea populației feminine în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2021/2022 aceasta fiind de aproape 10 p.p.

Tabel 45. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat

	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021*	2021/ 2022
Total	89,1	70,8	71,2	69,5	71,7	73,7	71,1	70,2
Feminin	93,9	74,1	75,4	74,4	77,4	79,4	76,4	75,6
Masculin	84,6	67,7	67,3	64,9	66,3	68,3	66,2	65,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat:

- După scăderea bruscă cu 10 p.p. în 2015/2016 față de 2014/2015 (an în care au ieșit din clasa a 12-a cele două generații de elevi care au avut debutul școlar în 2003/2004), valorile indicatorului se stabilizează în intervalul 42-46%.
- În anul 2021/2022, ponderea elevilor care au absolvit liceul cu examen de bacalaureat are o valoare apropiată de cea din anul școlar precedent, ajungând la 45,1%.
- În întreg intervalul analizat, populația feminină a fost în avantaj, înregistrând valori mai mari cu cel puțin 11 p.p. față de populația școlară masculină. În anul școlar 2021/2022, valorile sunt de 52,5% pentru fete, respectiv de 38,2% pentru băieți.

Tabel 46. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat

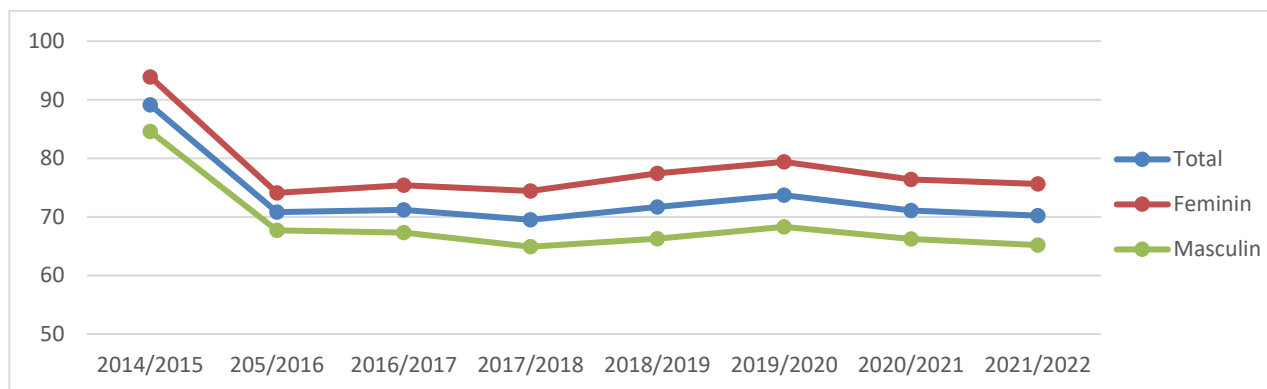
	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021*	2021/ 2022
Total	51,7	41,6	43,8	42,6	44,9	45,7	44,9	45,1
Feminin	61,9	49,1	51,9	47,9	53,2	53,5	52,8	52,5
Masculin	41,9	34,5	36,2	36,9	36,9	38,3	37,5	38,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

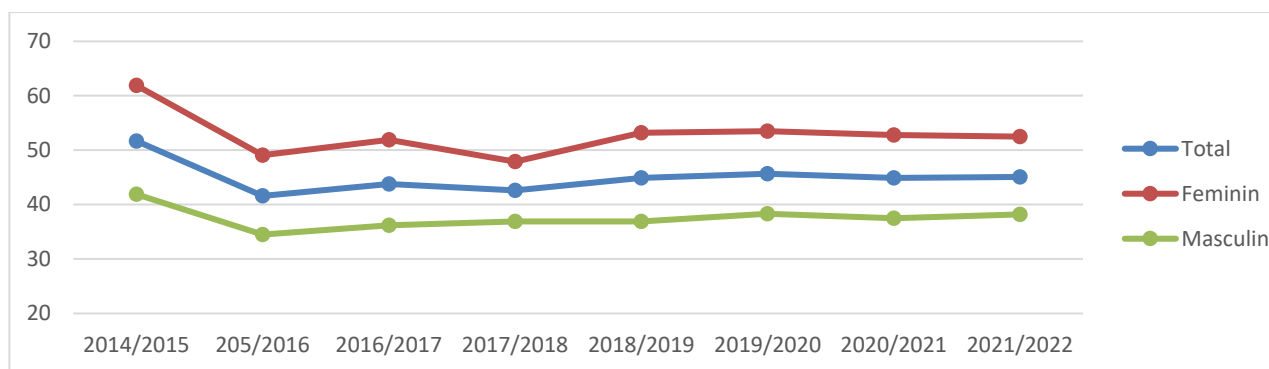
*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Figura 30. Rata de absolvire a învățământului liceal

a. Cu și fără examen de bacalaureat

b. Cu examen de bacalaureat

Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

Rata de promovare a examenului de bacalaureat 2023 a fost de 77,3% – similară celei din anul anterior. Opt din zece absolvenți din promoția curentă și patru din zece absolvenți din promoțiile anterioare au reușit să promoveze cu succes acest examen. Pe filiere de formare, cea mai mică rată de promovare se înregistrează la liceele tehnologice, iar cea mai mare la liceele teoretice.

Rata de participare la examenul de bacalaureat:

- Conform datelor statistice ale Ministerului Educației, la examenul de bacalaureat 2023 au participat 133.571 de elevi, dintre care 86,7% din promoția curentă și 13,3% din promoțiile anterioare.
- Ponderea participanților care provin din rândul absolvenților promoției curente este similară celei din anul precedent.

Tabel 47. Numărul elevilor care s-au prezentat la examenul de bacalaureat

	Număr			% din total prezenți		
	Total prezenți	Din care: absolvenți din promoția curentă	Din care: absolvenți din promoțiile anterioare	Total prezenți	Din care: absolvenți din promoția curentă	Din care: absolvenți din promoțiile anterioare
2014/2015	173.792	145.970	27.822	100,0%	84,0%	16,0%
2015/2016	139.875	116.029	23.846	100,0%	83,0%	17,0%
2016/2017	138.251	116.628	21.623	100,0%	84,4%	15,6%
2017/2018	135.364	115.983	19.381	100,0%	85,7%	14,3%
2018/2019	137.636	116.790	20.846	100,0%	84,9%	15,1%
2019/2020	154.320	122.168	32.152	100,0%	79,2%	20,8%
2020/2021	135.445	114.216	21.229	100,0%	84,3%	15,7%
2021/2022	130.621	112.869	17.752	100,0%	86,4%	13,6%
2022/2023	133.707	115.897	17.810	100,0%	86,7%	13,3%

Sursa: Ministerul Educației, 2015-2023

Rata de promovare a examenului de bacalaureat (ambele sesiuni):

- Din totalul elevilor prezenți la examenul de bacalaureat 2023, 77,3% au promovat, valoarea fiind similară celei din anul anterior.
- Analizând datele în funcție de cohorta de proveniență a absolvenților, se observă că rata de succes la bacalaureat a fost mai ridicată în rândul absolvenților din promoția curentă (opt din zece elevi prezenți au promovat examenul de bacalaureat), în comparație cu absolvenții din promoțiile anterioare (patru din zece elevi prezenți au promovat examenul de bacalaureat).

Tabel 48. Numărul și procentul elevilor promovați la examenul de bacalaureat

	Număr			% din total prezenți		
	Total promovați	Din care: din promoția curentă	Din care: din promoțiile anterioare	% promovați din total prezenți	% promovați din participanții din promoția curentă	% promovați din participanții din promoțiile anterioare
2014/2015	119.844	110.558	9.286	69,0%	75,7%	33,4%
2015/2016	97.065	89.692	7.373	69,4%	77,3%	30,9%
2016/2017	102.106	94.233	7.873	73,9%	80,8%	36,4%
2017/2018	96.753	90.909	5.844	71,5%	78,4%	30,2%
2018/2019	100.824	93.507	7.317	73,3%	80,1%	35,1%
2019/2020	107.212	95.494	11.718	69,5%	78,2%	36,4%
2020/2021	99.122	90.919	8.203	73,2%	79,6%	38,6%
2021/2022	101.424	93.784	7.640	77,6%	83,1%	43,0%
2022/2023	103.288	96.211	7.077	77,3%	83,1%	39,7%

Sursa: Ministerul Educației, 2015-2023

Rata de promovare la examenul de bacalaureat pe județe (atât candidați din promoția curentă, cât și candidați din promoțiile anterioare):

- Analiza ratei de promovare la examenul de bacalaureat evidențiază evoluții oscilante la nivelul fiecărui județelor. Diferențe mai consistente, de ordinul a 7-8 p.p., se înregistrează în județele Covasna și Mehedinți, valorile scăzând față de anul precedent.
- La examenul de bacalaureat 2023, rata de promovare a înregistrat cele mai mari valori în județele Cluj (85%) și Brăila (84%) și cele mai mici în Ilfov (56,9%), Mehedinți (63%) și Giurgiu (63,9%).

Tabel 49. Rata de promovare a examenului de bacalaureat, pe județe (%)

Județ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total	69,0	69,4	73,9	71,5	73,3	69,5	73,2	77,6	77,3
AB	78,3	76,8	81,0	77,4	77,0	75,8	78,5	78,2	82,3
AG	70,4	73,5	77,9	73,4	76,7	71,5	76,6	79,8	82,4
AR	64,1	64,2	69,9	65,4	69,0	63,8	72,1	75,6	74,1
B	70,2	69,6	75,0	75,1	76,3	73,4	76,5	80,8	80,6
BC	76,7	78,3	83,2	80,4	78,9	76,4	79,6	82,6	82,5
BH	66,9	62,1	72,2	66,7	71,9	68,8	72,7	78,9	78,7

BN	73,2	71,3	77,2	71,6	72,0	71,1	70,2	78,1	78,2
BR	76,4	74,0	78,9	76,4	76,0	75,0	77,3	82,1	84,0
BT	76,1	75,7	78,1	74,6	75,1	70,9	72,7	77,3	75,7
BV	78,4	79,5	80,0	76,1	77,4	75,7	78,2	81,8	82,1
BZ	67,7	70,3	76,2	75,4	77,1	71,6	76,8	79,7	78,9
CJ	83,0	82,0	83,0	82,6	84,3	81,2	83,3	86,7	85,0
CL	57,8	58,5	65,5	60,1	63,0	58,4	66,3	64,7	68,0
CS	65,8	68,0	66,4	63,7	67,1	66,5	65,9	74,3	71,6
CT	60,4	64,1	68,2	67,3	70,5	64,7	70,9	75,7	79,5
CV	67,1	67,9	73,7	68,3	67,4	69,5	69,1	76,1	68,8
DB	62,9	61,2	68,3	67,2	66,7	64,7	69,6	74,2	72,1
DJ	65,2	68,5	72,1	72,9	72,5	68,0	71,7	77,7	75,4
GJ	56,6	59,1	62,4	66,4	69,9	59,3	61,7	65,6	66,6
GL	75,3	78,6	79,2	75,9	76,7	73,9	78,2	82,8	81,7
GR	44,6	45,7	52,1	51,2	54,9	52,1	59,1	66,3	63,9
HD	69,9	69,6	72,8	68,7	71,5	66,3	70,2	75,8	77,6
HR	63,0	66,5	65,7	63,1	66,6	65,7	61,8	69,5	65,5
IF	41,7	37,8	45,5	38,8	48,5	41,6	48,9	56,4	56,8
IL	66,9	69,8	73,1	68,5	72,4	65,8	66,4	70,4	72,9
IS	79,0	78,3	83,3	79,9	81,7	76,2	79,6	83,6	82,9
MH	56,7	59,4	62,6	63,9	61,7	57,5	67,8	70,9	62,9
MM	68,1	67,6	70,4	68,2	68,5	67,0	69,4	74,9	73,5
MS	70,1	67,1	69,2	68,3	68,9	67,3	69,9	74,0	70,8
NT	72,1	71,0	76,7	74,2	74,5	72,0	75,9	79,3	82,3
OT	61,3	64,6	68,1	70,1	72,9	65,4	69,7	75,8	72,1
PH	75,5	74,7	79,2	73,9	77,2	72,1	77,1	80,4	80,3
SB	77,5	76,5	82,4	78,6	78,6	76,5	78,5	81,7	81,6
SJ	66,7	66,3	73,3	67,8	69,7	67,5	71,2	76,1	72,8
SM	74,0	71,1	75,9	70,9	73,3	70,8	72,9	77,0	75,2
SV	71,8	73,2	75,9	74,0	73,5	71,4	74,3	79,4	79,8
TL	71,1	68,2	71,6	68,1	69,8	64,8	70,3	73,6	71,9
TM	67,5	67,4	74,2	68,9	70,5	67,8	73,0	75,5	78,0
TR	51,4	54,6	61,2	56,9	65,8	61,5	64,7	68,2	68,4
VL	67,8	69,8	72,2	70,1	71,7	66,9	71,1	78,8	76,7
VN	70,3	69,6	72,2	70,6	73,3	67,3	71,2	74,6	76,7
VS	70,6	72,7	77,7	72,5	72,1	70,6	70,6	76,4	73,7

Sursa: Ministerul Educației, 2015-2023

Observație: datele cuprind atât candidații din promoția curentă, cât și candidații din promoțiile anterioare.

Rata de promovare la examenul de bacalaureat pe filiere de formare:

- La nivelul examenului de bacalaureat 2023, valorile indicatorului se mențin la un nivel similar celui din anul precedent. Față de începutul intervalului analizat, valorile au crescut la nivelul tuturor celor trei filiere; cea mai mare creștere s-a înregistrat la nivelul liceelor tehnologice (de la 48,6% la 58%).
- Cele mai mari valori ale ratei de promovare se înregistrează în cazul filierei teoretice, iar cele mai mici la nivelul celei tehnologice.
- La nivelul examenului de bacalaureat 2023, se evidențiază următoarele: aproximativ nouă din zece elevi din liceele teoretice prezenți la examenul de bacalaureat au promovat, opt din zece elevi din liceele vocaționale și șase din zece elevi din cele tehnologice.

Tabel 50. Distribuția elevilor promovați, pe filiere, la examenul de bacalaureat 2023

An școlar	Total	Filiere		
		Teoretică	Vocațională	Tehnologică
2014/2015	69,0%	83,8%	74,8%	48,6%
2015/2016	69,4%	83,6%	73,2%	47,3%
2016/2017	73,9%	86,2%	76,1%	52,9%
2017/2018	71,5%	84,8%	76,2%	47,5%
2018/2019	73,3%	86,2%	75,8%	50,1%
2019/2020	69,5%	84,2%	77,2%	46,5%
2020/2021	73,2%	85,8%	75,8%	51,1%
2021/2022	77,6%	88,7%	77,1%	58,0%
2022/2023	77,3%	88,1%	77,9%	58,0%

Sursa: Ministerul Educației, 2023

Tabel 51. Distribuția elevilor promovați (din total prezenți) la examenul de bacalaureat 2023, pe sexe și categorii de medii obținute

Media obținută	% (din total prezenți)		
	Total	Feminin	Masculin
Total	77,3	80,9	73,3
10	0,1	0,1	0,0
9,50-9,99	4,4	6,1	2,5
9,00-9,49	10,9	13,9	7,6
8,50-8,99	11,1	12,9	9,2
8,00-8,49	10,6	11,5	9,6
7,50-7,99	9,3	9,2	9,3
7,00-7,49	9,0	8,3	9,8
6,50-6,99	9,5	8,3	10,8
6,00-6,49	12,5	10,6	14,6

Sursa: Ministerul Educației, 2023

Rata de absolvire a învățământului profesional

În anul școlar 2021/2022, rata de absolvire a învățământului profesional a înregistrat o creștere față de anul școlar anterior, ajungând la valoarea de 14,3%. Băieții înregistrează o situație mai bună decât a fetelor, în ceea ce privește absolvirea învățământului profesional.

Rata de absolvire a învățământului profesional este calculată prin raportarea numărului de absolvenți la populația în vârstă teoretică de absolvire de 17 ani.

La nivelul intervalului de timp analizat, cuprins între 2016/2017 (an școlar în care a absolvit prima promoție de elevi din învățământul profesional, de la reînființarea în 2014/2015) și 2021/2022, situația este următoarea:

- Valoarea indicatorului a crescut constant, de la 8,9% în 2016 la 14,3% în 2021.
- Diferența pe sexe este în favoarea populației masculine în întreg intervalul analizat, la nivelul anului 2021/2022 (ca și în precedenții trei ani școlari) aceasta fiind de 8 p.p.

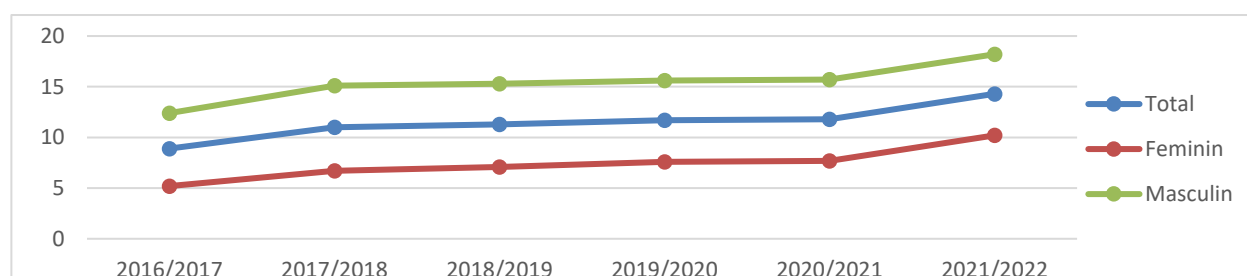
Tabel 52. Rata de absolvire a învățământului profesional

	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021*	2021/ 2022
Total	8,9	11,0	11,3	11,7	11,8	14,3
Feminin	5,2	6,7	7,1	7,6	7,7	10,2
Masculin	12,4	15,1	15,3	15,6	15,7	18,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2017-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalculate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS

Figura 31. Rata de absolvire a învățământului profesional

III.C. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal

Rata de absolvire a învățământului postliceal a înregistrat o evoluție oscilantă în intervalul de timp analizat, între un minim de 14,4% și un maxim de 16,7%.

Rata de absolvire a învățământului postliceal este calculată prin raportarea numărului de absolvenți la populația în vârstă teoretică de absolvire de 21 de ani.

Rata de absolvire a învățământului postliceal înregistrează următoarea situație:

- În perioada analizată, indicatorul a înregistrat următoarea evoluție: a avut un trend descendent în perioada 2014-2018, apoi unul ascendent până în 2020, după care valoarea sa a scăzut până la 15,9% în anul școlar 2021/2022.
- În ceea ce privește distribuția valorilor indicatorului pe sexe, se observă un net avantaj al populației feminine, scorurile acesteia fiind cu 8-11 puncte procentuale mai mari față de cele ale populației masculine. Această situație se înregistrează pe tot intervalul de timp analizat.

Tabel 53. Rata de absolvire a învățământului postliceal

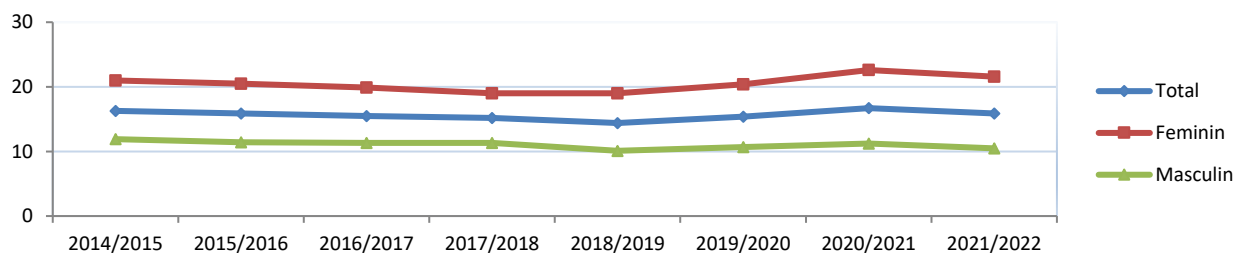
	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021*	2021/ 2022
Total	16,3	15,9	15,5	15,2	14,4	15,4	16,7	15,9
Feminin	21,0	20,5	19,9	19,0	19,0	20,4	22,6	21,6
Masculin	11,9	11,4	11,3	11,3	10,1	10,7	11,2	10,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2015-2023

*Valorile indicatorului pentru anul școlar 2021/2022 au fost recalulate ca urmare a revizuirii datelor privind populația rezidentă, de către INS.

Rata de absolvire a învățământului postliceal este relativ redusă, fiind determinată și de faptul că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ au minimum 21 de ani și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică (21 de ani) folosită la calcularea indicatorului.

Figura 32. Rata de absolvire a învățământului postliceal, pe sexe

CAPITOLUL IV. REZULTATELE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Eficiența externă a sistemului de învățământ poate fi analizată din perspectiva inserției profesionale a absolvenților pe piața muncii. Capitolul de față realizează o prezentare sintetică a unor date statistice referitoare la: nivelul de educație al populației, participarea la viața economică, respectiv inserția pe piața muncii a absolvenților diferitelor niveluri de învățământ. Informațiile referitoare la eficiența externă au la bază datele statistice din *Ancheta forței de muncă în gospodăria (AMIGO)* realizată de INS. Analiza datelor a fost realizată la nivelul populației în vârstă de muncă de 15-64 de ani, precum și la nivelul populației de 15-24 de ani (tineri), pentru analiza absorbției absolvenților sistemului educațional pe piața forței de muncă.

Dacă în perioada anterioară datele INS referitoare la contextul demografic indicau un ușor declin demografic anual, anul 2022 a marcat o ușoară tendință de creștere, cu 9107 locuitori față de anul anterior. Evoluția populației pe diferite grupe de vârstă este variabilă: populația în vârstă de 15-19 ani a crescut cu aproape trei procente (2,9%), iar populația de 20-24 de ani a scăzut cu 0,7%. Pe ansamblu, populația tânără a înregistrat o creștere de 1,2 p.p. față de anul anterior.

IV.A. Nivelul de instruire al populației de 15-64 de ani

La nivelul anului 2022, distribuția populației de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ înregistrează valori similare cu cele din anul precedent:

- O pondere de 17,1% din populația de 15-64 de ani are, în 2022, **studii superioare**, valoare în creștere cu 0,7 p.p. față de anul anterior. Diferențele pe medii de rezidență sunt ample: peste un sfert din populația de 15-64 ani din urban (26,3%) a absolvit învățământul superior, comparativ cu numai 5,9% în rural. Se constată un ușor avantaj al populației feminine (18,9%) față de cea masculină (15,3%).
- La nivelul populației de 15-64 de ani, absolvenții de **liceu** sunt cei mai numeroși (43,9% în 2022, cu 0,8 p.p. mai mulți decât în 2021). Ponderea absolvenților de liceu din mediul urban (46,9%) este mai amplă decât ponderea absolvenților din mediul rural (40,7%); chiar dacă ponderea absolvenților din mediul rural a înregistrat o creștere mai mare decât cea a absolvenților de liceu din urban, diferența pe medii se menține în 2022, în favoarea mediului urban. Pe sexe, se constată un ușor avantaj al populației feminine de 15-64 de ani absolvente de liceu, în raport cu populația masculină (cu aproape 2 p.p.).
- 15,3% din populația de 15-64 de ani este absolventă de **învățământ profesional** la nivelul anului 2022, cu 0,9 p.p. mai puțin decât în anul școlar anterior. Diferența pe sexe este considerabilă în favoarea populației masculine, a cărei pondere este aproape dublă în comparație cu cea feminină (19,9% masculin, 10,6% feminin). Diferențe ale ponderii absolvenților de învățământ profesional se înregistrează și pe medii de rezidență, în favoarea mediului rural (19,1% rural, 12,1% urban, ambele valori în ușoară scădere față de anul anterior).
- Se păstrează procente ridicate de populație care a absolvit doar **învățământul gimnazial** (17,3%), chiar dacă valoarea indicatorului continuă tendința descendentă. Ponderea populației de 15-64 de ani care a absolvit doar învățământ gimnazial este mult mai mare în mediul rural (27,7%), comparativ cu mediul urban (8,6%), ambele valori fiind în scădere față de anul precedent.
- Ponderea persoanelor care au absolvit doar învățământul primar sau sunt fără școală primară absolvită este de 3,4% în anul de referință al raportului, valoare în ușoară scădere față de anul anterior. Mediul rural înregistrează o pondere cu mult mai mare a absolvenților de învățământ primar de 15-64 de ani, decât în mediul urban (5,1% în rural, față de 2,1% în urban).

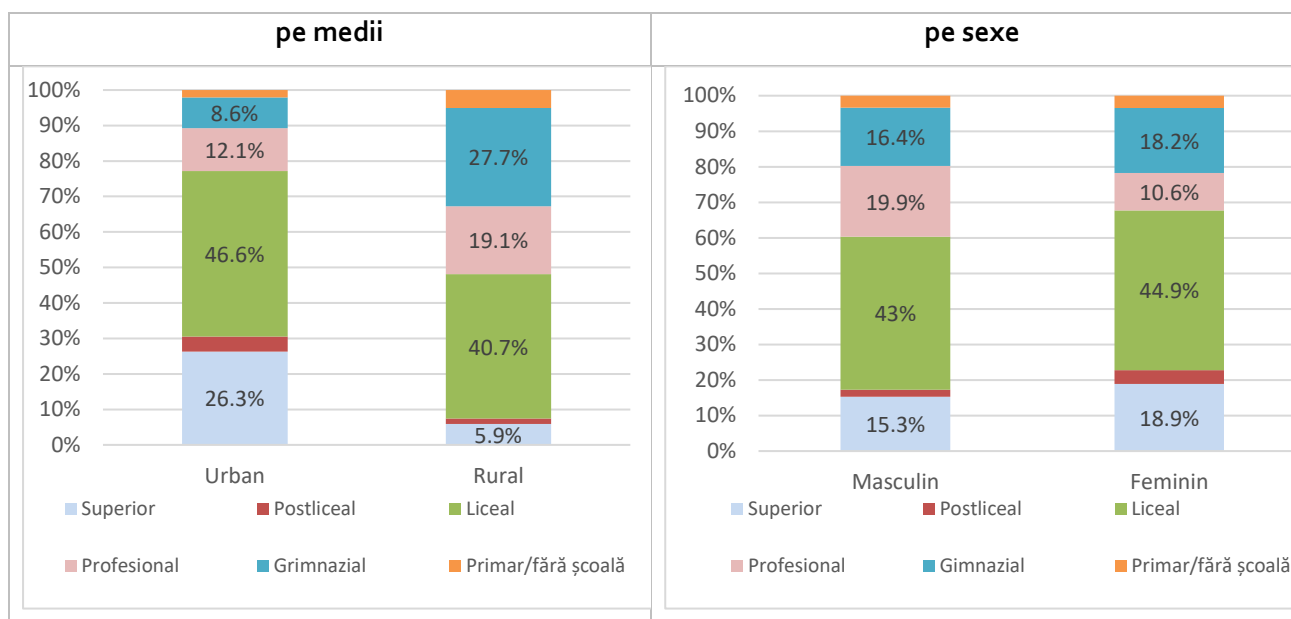
Analiza datelor AMIGO evidențiază o creștere a nivelului general de educație a populației apte de muncă, prin creșterea ponderii persoanelor absolvente de învățământ superior, postliceal, liceal concomitent cu scăderea ponderii persoanelor cu nivel mai redus de educație (profesional, gimnazial, primar sau fără școală primară absolvită).

Tabel 54. Structura populației de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ

		2020	2021	2022
Total	nr. persoane (mii)	12611,8	12387,5	12257,2
	% persoane	100%	100%	100%
Superior (%)		16,2%	16,4%	17,1%
Postliceal (%)		2,6%	2,7%	3,0%
Liceal (%)		40,9%	43,1%	43,9%
Profesional (%)		16,5%	16,2%	15,3%
Gimnazial (%)		19,8%	18,1%	17,3%
Primar/fără școală (%)		3,9%	3,5%	3,4%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2021-2023

Figura 33. Structura populației de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ și medii de rezidență/sexe

IV.B. Participarea la viața economică (forța de muncă) a populației de 15-64 de ani

Conform statisticilor INS, din totalul de 19.051,6 mii de persoane rezidente în România în anul 2022, un număr de 12.257,2 mii sunt persoane în vârstă de 15-64 de ani, considerate în analizele statistice ca fiind persoanele în vârstă de muncă. Dintre acestea:

- 8.192,7 mii de persoane reprezintă populația activă din 2022, care a finalizat o formă de educație și este disponibilă a desfășura activități economice (care cuprindeau: 7728,3 mii de persoane populație ocupată și 464,4 mii de șomeri);
- 4.064,5 mii de persoane reprezintă populația inactivă, formată din elevi și studenți, persoane casnice, pensionari, beneficiari de ajutor social; valoarea indicatorului este în scădere față de anul precedent.

Populația activă a scăzut ușor în anul 2022 cu aproape 66 de mii de persoane. Ponderea șomerilor în anul 2022 este constantă față de anul anterior (5,7%).

Analiza distribuției populației de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ absolvite evidențiază următoarele:

- Absolvirea nivelurilor superioare de învățământ crește șansele de a avea o ocupație. Astfel, ponderea absolvenților de învățământ superior din totalul populației ocupate este în creștere față de 2021 și a ajuns la valoarea de 24,2%; ponderea șomerilor cu studii superioare este de 6,9%, în scădere cu 1,5 p.p. față de anul anterior.
- Concomitent, ponderea celor care au absolvit niveluri reduse de învățământ (primar, gimnazial) este mult mai amplă în rândul șomerilor (34,4%), comparativ cu populația ocupată (12%).

Tabel 55. Distribuția populației de 15-64 de ani pe categorii și pe niveluri de învățământ, 2022 (% din total populație pe categorie de populație)

	Nr. persoane (mii)	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar/ fără școală
Populația activă	8.192,7	23,2%	3,8%	43,2%	16,5%	11,6%	1,7%
Populația ocupată	7.728,3	24,2%	4,0%	43,3%	16,6%	10,7%	1,3%
Șomeri	464,4	6,9%	1,0%	42,3%	15,5%	26,3%	8,1%
Populație inactivă	4.064,5	4,6%	1,4%	45,4%	12,9%	28,8%	6,9%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2023

Analiza ratelor de ocupare a populației de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ evidențiază concluzii similare: gradul de ocupare a populației crește pe măsura creșterii nivelului de educație. Astfel, la nivelul anului 2022:

- Populația ocupată din totalul populației active în vârstă de 15-64 de ani este de 94,3%.
- O pondere de aproape 90% din populația absolventă de învățământ superior este populație ocupată, în procente mai mari la nivelul populației din urban, respectiv al populației feminine.
- Rata de ocupare în rândul persoanelor de 15-64 de ani care au absolvit învățământul postliceal, continuă tendința ascendentă din ultimii ani, ajungând la 83,6%; ponderea populației feminine ocupate care are acest nivel de educație este cu 30 p.p. mai mare decât a populației masculine (57% feminin, 26,7% masculin).
- 6 din 10 absolvenți de liceu (62,1% participă la activități economice; există discrepanțe mari (de aproape 9 p.p.) între populația masculină ocupată și cea feminină ocupată, absolventă de învățământ liceal.
- Două treimi dintre absolvenții de învățământ profesional se regăsesc pe piața muncii (68,3%); dintre aceștia, populația masculină și cea provenită din mediul rural sunt mai bine reprezentate.
- Aproape 4 din 10 absolvenți de gimnaziu se regăsesc la nivelul populației ocupate. Valoarea indicatorului înregistrează o ușoară creștere față de anul anterior (cu 2 p.p.). Se constată ponderi crescute în cazul populației rezidente în rural și al celei masculine.
- Persoanele cu cel mult patru clase absolvite prezintă cea mai scăzută rată de ocupare, aproape un sfert dintre acestea fiind integrate pe piața muncii. Valoarea indicatorului a crescut cu 1,5 p.p. față de anul precedent. Ca și în cazul populației care a absolvit cel mult învățământul gimnazial, în cazul absolvenților de învățământ primar sau a persoanelor fără studii rata de ocupare este semnificativ mai mare pentru bărbați și persoanele din mediul rural.

Tabel 56. Distribuția populației ocupate de 15-64 de ani pe niveluri de învățământ absolvite, 2022 (din total populație de 15-64 de ani)

	Nr. Persoane (mii)	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar/ fără școală
Total	7.728,3	89,5%	83,6%	62,1%	68,3%	39%	24,2%
Urban	4.600,0	76,2%	64,2%	37,8%	28,8%	7,7%	7,3%
Rural	3.128,4	13,2%	19,5%	24,3%	39,5%	31,2%	17%
Masculin	4.446,2	41,6%	26,7%	35,5%	50,4%	25,6%	18,7%
Feminin	3.282,1	47,8%	57,0%	26,6%	17,8%	13,4%	5,6%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2023

IV.C. Participarea la viața economică a populației de 15-24 de ani

Rata de ocupare a tinerilor cu vârsta de 15-24 de ani reprezintă ponderea persoanelor implicate în activități economice în totalul populației din aceeași categorie de vârstă. În anul 2022, aproape o cincime (19,7%) din totalul persoanelor de 15-24 de ani erau implicate pe piața muncii, în procente similare cu cele din anii anteriori. În același timp, aproape 23% din populația activă de 15-24 de ani a fost în situație de șomaj, rata șomajului în rândul tinerilor de 15-24 de ani crescând cu aproape 1,8 p.p. față de anul anterior.

Tabel 57. Ratele de participare la viața economică a populației de 15-24 de ani, pe niveluri de învățământ absolvite, 2021

	Total	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar/fără școală
Rata de ocupare (ponderea populației ocupate în populația din grupa de vârstă)							
Total	19,7%	51,0%	83,5%	17,7%	69,8%	13,8%	9,7%
Urban	15,2%	56,8%	87,0%	13,7%	68,5%	3,8%	5,0%
Rural	23,6%	39,6%	78,5%	21,9%	70,4%	20,2%	12,0%
Masculin	24,8%	52,2%	88,6%	21,6%	76,7%	19,5%	16,6%
Feminin	14,3%	50,1%	80,4%	13,7%	50,8%	7,5%	1,8%
Rata șomajului (ponderea șomerilor în populația activă)							
Total	22,8%	16,1%	6,2%	23,9%	15,6%	25,6%	39,9%
Urban	17,9%	13,5%	3,7%	17,0%	11,0%	41,4%	47,4%
Rural	25,3%	22,6%	10,0%	27,9%	17,4%	23,1%	38,1%
Masculin	21,6%	18,1%	1,8%	22,4%	13,8%	23,5%	36,4%
Feminin	24,9%	14,6%	9,0%	26,2%	22,2%	30,9%	62,0%

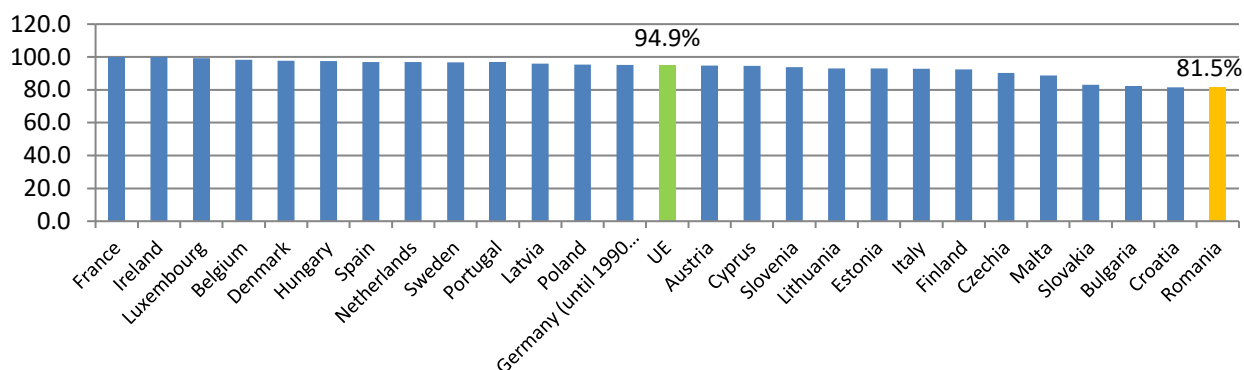
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Ancheta AMIGO, 2023

CAPITOLUL V. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

V. A. Rata de participare la învățământul preșcolar

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care a avut ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. Cele mai recente date comparative la nivel european publicate de Eurostat pentru acest indicator se referă la anul 2021. Media UE privind acest indicator a fost de 94,9% în 2021. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Irlanda (100%). Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt Bulgaria (82,3%), Croația și România (81,5%).

Figura 34. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2021

Sursa: Eurostat, 2023

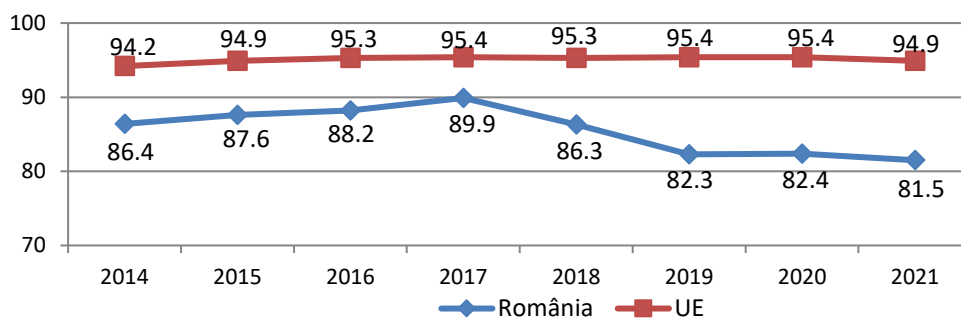
Tabel 58. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu

Țara	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
UE	94,2	94,9	95,3	95,4	95,4	95,6	95,4	94,9
România	86,4	87,6	88,0	89,9	88,5	82,3	82,4	81,5
Franța	99,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Olanda	97,6	97,6	97,6	97,6	96,9	97,2	97,1	96,9
Italia	96,5	96,2	96,1	95,1	94,9	94,8	95,9	92,8
Danemarca	98,1	98,5	98,1	98,0	100,0	98,3	98,2	97,7
Belgia	98,4	98,3	98,3	98,7	98,5	98,5	98,7	98,3
Spania	97,1	97,7	97,3	97,4	98,0	97,8	97,7	96,9
Marea Britanie	98,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-	-
Germania	97,4	97,4	96,6	96,4	96,0	95,8	95,6	95,1
Portugalia	93,5	93,6	92,5	94,3	93,7	96,6	97,9	96,5
Ungaria	94,7	95,3	95,7	95,6	95,7	95,8	97,1	97,5
Bulgaria	89,3	89,2	86,5	83,9	82,4	82,7	82,4	82,3
Republica Cehă	86,4	88,0	90,7	92,0	91,5	90,7	90,3	90,2
Polonia	87,1	90,1	93,1	91,9	93,0	94,5	95,1	95,4
Slovacia	77,4	78,4	76,5	78,2	82,2	82,6	83,2	83,0
Grecia	84,0	80,5	79,8	81,5	75,2	85,6	-	-
Finlanda	83,6	83,6	87,4	87,9	89,3	91,4	92,8	92,5
Croația	72,4	73,8	75,1	82,8	81,0	81,8	83,2	81,5

Sursa: Eurostat, 2023

În perioada 2014-2017, România a înregistrat o creștere semnificativă a acestui indicator european, de la 86,4%, până la valoarea de 89,9%. Cel mai probabil, coborârea vârstei de debut școlar la 6 ani a determinat o implicare mai activă a părinților în înscrierea copiilor la grădiniță. Pentru anul 2021, se înregistrează o ușoară scădere a valorii indicatorului cu 0,9 p.p., față de anul anterior (ajungând la 81,5%).

Figura 35. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu, date comparative UE – România, 2014-2021

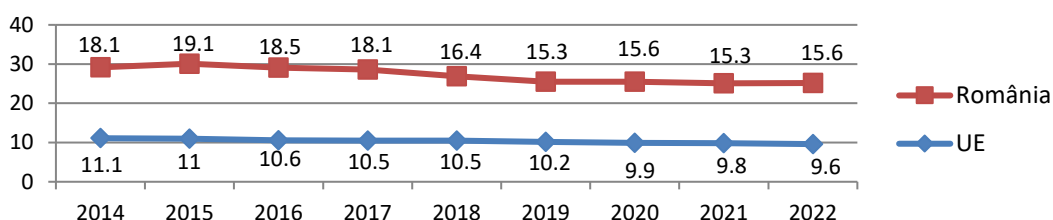
Sursa: Eurostat, 2023

V.B. Rata de părăsire timpurie a școlii

Acest indicator măsoară procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani din totalul populației de această vârstă, care au cel mult studii gimnaziale și care nu sunt cuprinși în nicio formă de educație sau de formare profesională în cele patru săptămâni care preced ancheta statistică.

În perioada 2014-2022, rata de părăsire timpurie a școlii a înregistrat fluctuații: după creșteri și scăderi relativ reduse în perioada 2014-2017, valoarea indicatorului a scăzut aproape constant în ultimii patru ani, ajungând în 2021 la 15,3%. În 2022, rata indicatorului și-a reluat tendința ascendentă (15,6%). Media UE a scăzut lent, dar constant în această perioadă de la 11,1% în 2014 la 9,6% în 2022 realizând și chiar depășind ținta propusă (10%). România este printre țările cu cea mai mare rată de părăsire timpurie a școlii, rămânând la distanță mare față de ținta propusă la nivel național pentru 2020 (11,3%).

Figura 36. Evoluția ratei de părăsire timpurie a școlii, în perioada 2014-2022

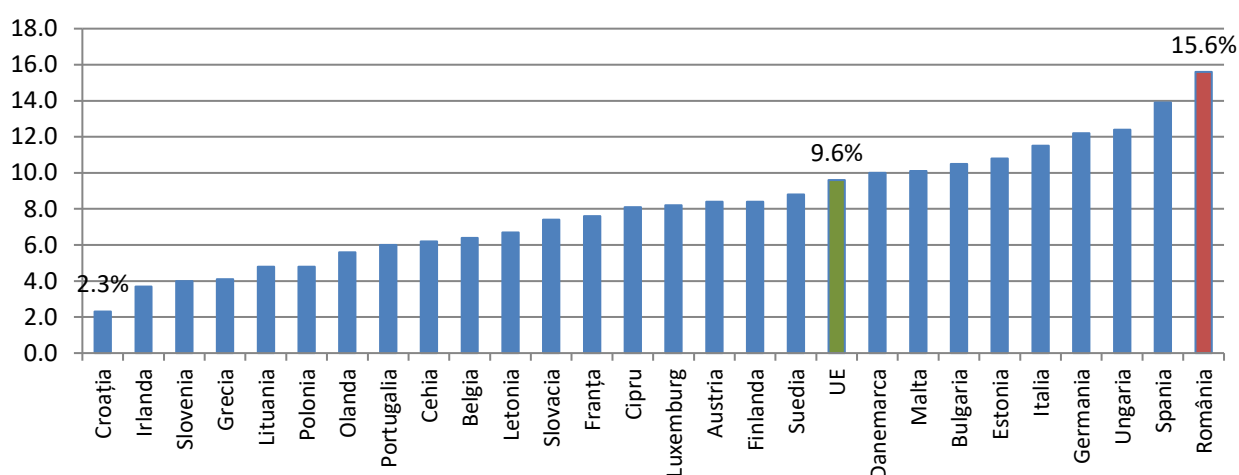
Sursa: Eurostat, 2023

Tabel 59. Rata de părăsire timpurie a școlii, în perioada 2014-2022

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ținta 2020
UE	11,1	11,0	10,6	10,5	10,5	10,2	9,9	9,8	9,6	10,0
Romania	18,1	19,1	18,5	18,1	16,4	15,3	15,6	15,3	15,6	11,3

Sursa: Eurostat, 2023

Figura 37. Rata de părăsire timpurie a școlii – date comparative, 2022

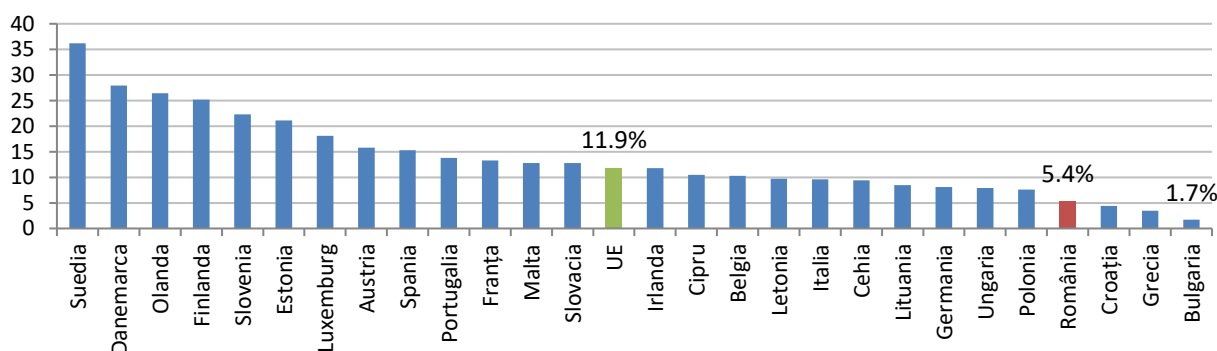
Sursa: Eurostat, 2023

V. C. Participarea adulților la învățarea pe tot parcursul vieții

În ultimul deceniu, România nu a reușit să înregistreze un progres consistent privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 de ani la învățare pe tot parcursul vieții**.

La nivelul anului 2022, România ocupa unul dintre ultimele locuri între țările din Uniunea Europeană în ceea ce privește participarea adulților de 25-64 de ani la învățare pe parcursul întregii vieți, chiar dacă în ultimii doi ani valoarea indicatorului a înregistrat creștere vizibilă (România – 5,4%, față de media UE de 11,9%). Cu toate că tendința indicatorului este ascendentă pentru România, aceasta se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020 proiectată la o pondere de 15%.

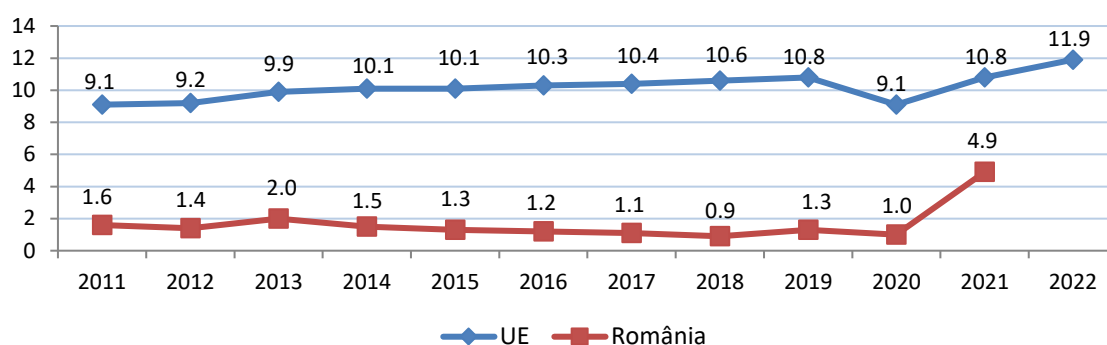
Figura 38. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative 2022

Sursa: EUROSTAT, 2023

Deși cu mult superioară valorii înregistrate în România, media la nivelul UE a urmat, de asemenea, un progres foarte lent, cu un ușor regres în 2020. În ultimii 2 ani, la nivel UE creșterea valorii indicatorului este mai evidentă decât în perioada 2013-2019. În România, se evidențiază o creștere cu 0,5 p.p. a valorii indicatorului în 2022, mult mai redusă în comparație cu creșterea înregistrată în 2021. Datele evidențiază faptul că participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți este încă o provocare la nivel european.

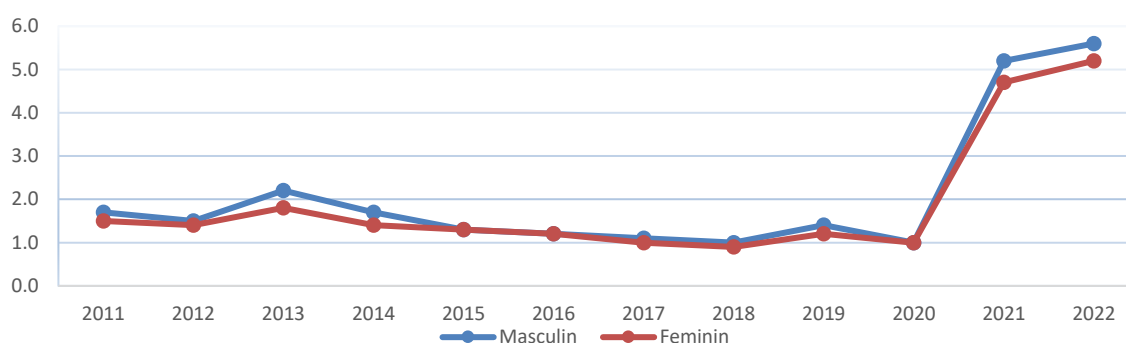
Figura 39. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă) – date comparative România – UE, 2011-2022

Sursa: EUROSTAT, 2023

În ultimii 12 ani (2011-2022) se observă un ușor decalaj pe sexe, cu privire la participarea adulților la educație și formare profesională, în defavoarea populației feminine. Cele mai recente date publicate evidențiază creșterea participării populației adulte la educație și formare continuă, pentru ambele sexe, însă decalajul se menține în favoarea bărbaților.

Figura 40. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2011-2022

Sursa: EUROSTAT, 2022

Tabel 60. Participarea adulților (25-64 de ani) la educație și formare profesională (în cele 4 săptămâni înainte de anchetă), distribuția pe sexe – România, 2011-2022

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Total	1,6	1,4	2,0	1,5	1,3	1,2	1,1	0,9	1,3	1,0	4,9	5,4
Masculin	1,7	1,5	2,2	1,7	1,3	1,2	1,1	1,0	1,4	1,0	5,2	5,6
Feminin	1,5	1,4	1,8	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	1,2	1,0	4,7	5,2

Sursa: EUROSTAT, 2023

PARTEA A II-A – ACȚIUNI PRINCIPALE ȘI REZULTATE OBȚINUTE ÎN ANUL ȘCOLAR 2022 -2023

CAPITOLUL I. CARIERA DIDACTICĂ

I.A. Cadrul de perfecționare a cadrelor didactice

Personalul didactic din învățământul preuniversitar, conform legislației în vigoare, trebuie să participe periodic la programe de formare, astfel încât să acumuleze la fiecare 5 ani cel puțin 90 de credite profesionale transferabile. În acest sens, a fost elaborată Metodologia-cadru privind asigurarea calității programelor pentru dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și de acumulare a creditelor profesionale transferabile, aprobată prin OME nr. 4.224/2022. Nevoia de formare a cadrelor didactice crește an de an, cauzată de schimbările care au loc în societate, de evoluția alertă a reformelor și a cadrului legislativ, dar și de dorința de formare personală. Cadrele didactice au solicitat în special participarea la cursuri de abilitare digitală, incluziune, alfabetizare media, de noi metode de predare adaptate formatului blended-learning în predare-învățare-evaluare.

În perioada anului școlar 2022-2023, au fost acreditate, prin Ordin al Ministrului Educației, 156 de programe de formare continuă destinate personalului din învățământul preuniversitar, furnizate de 81 de furnizori, astfel: 70 de programe oferite de către asociații, centre de formare, fundații (48%), 62 de programe de către CCD-uri (42%) și 9 programe de către universități și CJRAE (10%). Majoritatea domeniilor tematice abordate de programele de formare continuă acreditate au fost: strategii didactice de predare-învățare-evaluare, management și consiliere pentru cariera didactică, educație nonformală, extrașcolară și informală, competențe TIC, problematica violenței în mediul școlar, management și leadership în educație, consiliere și orientare școlară și în domeniul carierei. Spre deosebire de anii trecuți, a existat un interes crescut pentru programele cu tematica referitoare la cetățenia democratică și educația pentru mediu. Mai puțin reprezentate sunt temele referitoare la educația pentru sănătate și educația copiilor și tinerilor cu aptitudini înalte. Un număr de 12 furnizori de formare au solicitat și obținut avizul pentru conversia activităților de formare, din sistem față în față, în sistem blended-learning / online: 8 CCD-uri, 2 fundații și 2 universități, derulând 28 de programe de formare pe platformele e-learning avizate.

La nivel național, în perioada 2022 - 2023, în programele de formare continuă desfășurate prin proiectele *Profesionalizarea carierei didactice – PROF* și *Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED*, dar și prin casele corpului didactic, au fost cuprinși peste 110.000 de cursanți din totalul de aproximativ 300.500 de personal existent în învățământul preuniversitar. Se menține ponderea aproape dublă a cursanților din urban față de cei din rural. Aceștia au participat la programe de formare pe tematici, în afara celor menționate, legate de managementul clasei de elevi, educație anti-bullying, educația copiilor cu CES, egalitate de șanse și gen, noile educații, dezvoltare durabilă și provocările globalizării, educație antreprenorială, educație pentru sănătate, educație interculturală, educație pentru drepturile copilului, educație pentru drepturile omului, marketing educațional, managementul calității educației, politici educaționale.

Perfecționarea cadrelor didactice din școlile sau clasele cu predare în limba maghiară s-a realizat în cadrul activităților organizate de inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, universități (ex. Universitatea "Babeș Bolyai" la Cluj-Napoca și în orașele unde are extensii: Odorheiu Secuiesc, Satu Mare, Târgu-Mureș, Târgu Secuiesc). De asemenea, Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România a organizat cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice maghiare pe tot parcursul anului școlar precum:

Introducere în educația și pedagogia Montessori, Educația muzicală în etapa prenotației – metode și activități creative, Curs practic de elaborare proiecte europene, Prevenirea bullyingului în mediul școlar și Utilizarea programelor mozaBook și mozaWeb, precum și stagiul de perfecționare de o săptămână denumit Academia de Vară „Bolyai” în parteneriate cu universități din România și Ungaria.

În perioada aprilie-mai 2023, s-au organizat cursuri de perfecționare în Slovacia, pentru cadrele didactice care predau în limba slovacă, în conformitate cu programul interministerial de colaborare în domeniul educației. Un număr de 2 cursuri de perfecționare a cadrelor didactice a fost asigurat de către MC UMB v Banskej Bystrici (Centrul Metodic a Universității Matej Bel din Banska Bystrica) și 1 curs a fost asigurat de CĎV UK v Bratislave (Centrul de Formare Continuă a Universității Comenius din Bratislava). La cursuri au participat 5 de profesori din învățământul gimnazial și 4 profesori din învățământul primar.

Perfecționarea cadrelor didactice din școlile cu predare în limba cehă s-a realizat în conformitate cu Programul de susținere a patrimoniului cultural ceh în străinătate în perioada 2021-2025, adoptat prin Hotărârea Guvernului Ceh nr. 924 din 14 septembrie 2020. În anul școlar 2022-2023, în cadrul programului menționat, Institutul de Pregătire Lingvistică și Profesională al Universității Caroline din Praga a organizat Cursul de metodică a predării limbii cehe la care a participat 1 cadru didactic.

În anul școlar 2022-2023, au fost formate de CSU Kikinda din Republica Serbia (Centar za Stručno Usavršavanje Kikinda - Centrul de Formare Continuă Kikinda) 30 de cadre didactice de la școlile cu predare în limba sârbă maternă și 5 cadre didactice care predau limba și literatura sârbă maternă la școlile și secțiile cu predare în limba română.

Perfecționarea cadrelor didactice din școlile cu predare în limba ucraineană și a profesorilor de limba ucraineană, s-a realizat în cadrul activităților organizate de inspectoratele școlare județene, casele corpului didactic, universități (ex. Universitatea "Babeș Bolyai" la Cluj-Napoca și în orașul unde are extensie: Sighetu Marmăției, județul Maramureș, precum și la Universitatea București). Pentru cadrele didactice care predau limba polonă maternă, se organizează anual activități de formare continuă, cu formatori ai Centrului din Lublin la Suceava și cu posibilitatea ca profesorii din județul Suceava să participe la cursuri de vară la Lublin, conform colaborării încheiate cu Centrul de Învățământ pentru Diaspora de la Lublin (ORPEG).

Pentru anul școlar 2022-2023, grupurile de lucru pentru evaluările, examenele și concursurile naționale (Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a, Examenul Național de Bacalaureat, Examenul național de definitivare în învățământ și Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar) au fost formate din aproximativ 770 de cadre didactice. Consilierii de specialitate ai Centrului Național pentru Politici și Evaluare în Educație (CNPEE) au asigurat pregătirea metodico-științifică a membrilor grupurilor de lucru și consultantță în activitățile metodice derulate de unele inspectorate școlare și Case ale Corpului Didactic, în vederea perfecționării personalului didactic în realizarea proceselor de evaluare curentă a progresului școlar. În anul școlar 2022-2023, a continuat Programul de formare continuă în vederea constituirii Corpului de profesori evaluatori pentru examenele și concursurile naționale (CPEECN), acreditat de Ministerul Educației prin OM 6.081/25.11.2020, prin două serii de formare, cu 67 de grupe de formare și 1.477 de absolvenți. Au fost implicați 134 de formatori naționali voluntari. S-a atins astfel un număr total de 15.600 de absolvenți pentru 95 de discipline/specializări de examen. Scopul programului CPEECN este profesionalizarea profesorilor-evaluatori, în vederea creșterii obiectivității în evaluare, a conștientizării responsabilității celor implicați în activitatea de evaluare pentru examene și concursuri, a aplicării unitare a baremelor de evaluare și de notare, a reducerii numărului de contestații și a micșorării diferențelor de punctaj dintre evaluatori.

De asemenea, în anul școlar 2022-2023, Ministerul Educației a modificat și a actualizat programa pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar și pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, specializarea Educator-puericultor (în limba română) și a elaborat 14 programe pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar și pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, specializarea Educator-puericultor (în 14 limbi ale minorităților naționale).

Din perspectiva evoluției în carieră a cadrelor didactice prin definitivarea în învățământ și obținerea gradelor didactice II și I, în anul 2023, 4.140 cadre didactice din învățământul preuniversitar au promovat examenul de obținere a gradului didactic II în învățământ, validate prin OME nr.6490/09.10.2023, cu 117 mai puține decât în sesiunea 2022. Examenul de acordare a gradului didactic I în învățământ a fost promovat de 3.613 cadre didactice, cu 878 mai puține decât în seria 2020-2022, validate prin OME nr. 5080/18.07.2023 și OME nr. 5.383/16.08.2023. La Examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, sesiunea 2023, s-au înscris 8.992 de candidați, dintre care 6.089 de candidați au promovat examenul.

I.B. Proiecte de dezvoltare profesională și evoluție în cariera didactică

Prin proiectul **Profesionalizarea carierei didactice – PROF** a fost elaborat/revizuit Cadrul normativ care să permită organizarea și funcționarea mentoratului de carieră didactică, ca mecanism instituțional în învățământul preuniversitar din România. Astfel, prin OME nr. 6.177/31.10.2022, a fost înființat Registrul național al formatorilor din învățământul preuniversitar și Corpul național de formatori în domeniul mentoratului de carieră didactică din învățământul Preuniversitar, iar prin OME nr. 6.173/28.10.2022, s-a aprobat constituirea Corpului național de profesori mentori din învățământul preuniversitar și Registrul național al profesorilor mentori din învățământul preuniversitar. De asemenea, au fost elaborate și aprobate, prin ordin al ministrului educației, 4 Regulamente de organizare și funcționare: Regulamentul - cadru de organizare și funcționare a Centrului Național de Mentorat al Carierei Didactice; Regulamentul - cadru de organizare și funcționare a centrelor de formare pentru cariera didactică (CFCD) din învățământul universitar (CFCD din cadrul departamentelor/structurilor din învățământul universitar, cu atribuții în formarea și dezvoltarea competenței didactice); Regulamentul specific de organizare și funcționare a caselor corpului didactic ca centre de tutorat didactic (CTD); Regulamentul specific de organizare și funcționare a bazelor de practică pedagogică (BPP). Totodată, prin OME nr. 5.041/2023, s-a aprobat componența rețelei naționale a școlilor de aplicație pentru anul școlar 2023-2024, care include consorții școlare în scopul asigurării de contexte educaționale diverse pentru stagiile de practică pedagogică.

Au fost elaborate, acreditate și implementate 4 programe de formare profesională continuă în domeniul mentoratului de carieră didactică: *Mentorat de carieră didactică*, *Mentorat de practică pedagogică*, *Management educațional în context mentorat*, *Coaching în procesul de predare-învățare-evaluare în context blended-learning*.

Totodată, în cadrul proiectului, a fost elaborat Cadrul normativ privind organizarea și funcționarea sistemului blended-learning în procesul de predare-învățare-evaluare, au fost elaborate/revizuite standardul ocupațional pentru profesor, corespunzător fiecărui nivel de învățământ, programe unitare de practică pedagogică, standarde de formare pentru evoluția în cariera didactică și standarde de calitate privind programele de formare continuă. Au fost elaborate Repere metodologice de organizare și desfășurare a activităților didactice tip media literacy și de organizare a programelor de formare a cadrelor didactice în domenii precum: media literacy, life skills, digital skills, metacogniție, educație incluzivă și

ghiduri pentru utilizarea resurselor educaționale deschise. În perioada 12 – 16 decembrie 2022, au fost organizate 11 ateliere de lucru pentru crearea cadrului operațional privind profesionalizarea în cariera didactică, prin mentorat, organizate și desfășurate în sistem blended-learning.

Una dintre activitățile principale ale proiectului **Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED** constă în formarea cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial, în domeniul abilitării curriculare și a facilitării tranziției elevilor de la nivelul primar la cel gimnazial. Această componentă vizează formarea a 55.000 de cadre didactice și este realizată printr-un program național de formare acreditat de nivel I, pentru formatori „CRED – Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți” (60 de ore/15 credite profesionale transferabile) și a 16 programe regionale de formare acreditate de nivel II, pentru cadre didactice din învățământul primar și gimnazial (120 de ore/30 credite profesionale transferabile). De la începutul proiectului CRED și până în prezent s-au acreditat 36 de programe de formare (CRED primar și gimnaziu, RED, MANAGER și CREDactout), s-au derulat sesiuni de formare pentru 14 serii formare formatori (formare nivel I), 2 serii de formare în aria managementului de curriculum, pentru personalul de conducere (formare nivel I), 2 serii de formare în aria resurselor educaționale deschise (formare nivel I), peste 20 de serii de formare cadre didactice. Astfel, au fost formați 1.236 de formatori (748 pentru abilitare curriculară, 88 pentru RED-uri, 147 pentru Manager și 253 pentru CREDactout), peste 4.500 de directori și directori adjuncți și 55.159 de profesori (din care 52.390 au fost certificați), plus 2.968 de participanți la workshopuri. Dintre aceștia, în anul școlar 2022-2023, au fost formați și certificate 8.732 de cadre didactice din învățământul primar și gimnazial (din care 8.152 au fost certificate), în domeniul abilitării curriculare și al managementului și ca realizatori/evaluatori de resurse educaționale deschise.

În 2023, a debutat un nou program de formare intitulat *Proiectarea și implementarea activităților de tip outdoor în Curriculumul Național pentru învățământ primar și gimnazial – CREDactout*, dedicat educației nonformale, care se va finaliza în cursul anului școlar 2023-2024. Totodată, în cadrul proiectului, în perioada martie – mai 2023, s-au desfășurat 43 de ateliere naționale, sub denumirea „Educația nonformală: actori, practici, perspective”. Atelierele au fost organizate în colaborare cu fiecare Casă a Corpului Didactic (CCD), în toate județele țării. O nouă serie de 132 de ateliere este prevăzută pentru începutul anului școlar 2023-2024, pentru prezentarea la scară națională a unui pachet integrat de resurse educaționale elaborate în proiectul CRED.

În cadrul activităților asociate țintei 469 din PNRR, au fost derulate cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIIR) și ai instrumentului informatic dezvoltate pentru mecanismul de avertizare timpurie în educație (MATE).

În cadrul Proiectului privind Învățământul Secundar (ROSE), a fost finanțată participarea a 1.594 de cadre didactice din învățământul liceal de stat la programe de conversie profesională de nivel postuniversitar organizate în 17 universități, care au început cursurile în semestrul I din anul universitar 2022-2023.

CAPITOLUL II. MANAGEMENTUL ȘI GUVERNANȚA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE

II.A. Noile legi ale educației 2023

În urma unui larg proces de consultare, la care au participat reprezentanți ai elevilor, studenților, părinților, cadrelor didactice, sindicatelor, patronatelor, organizațiilor nonguvernamentale, autorităților publice locale, județene și naționale ș.a., în data de 27 februarie 2023, Ministerul Educației a publicat Pachetul legislativ al educației „România Educată”. În urma obținerii acordului politic din partea Coaliției de Guvernare, proiectele de legi au fost prezentate în ședința de Guvern din data de 09.03.2023, intrând, ulterior, în etapa de avizare interinstituțională. În data de 29 martie 2023, proiectele de legi ale educației au fost aprobate în ședința de Guvern și au fost transmise pentru dezbatere și adoptare în Parlament, în procedură de urgență. În data de 10.05.2023, Proiectul Legii învățământului preuniversitar și Proiectul Legii învățământului superior au fost adoptate de Camera Deputaților, iar în data de 22.05.2023, proiectele de legi ale educației au fost adoptate de Senat. În ședința de plen din 21 iunie 2023, Curtea Constituțională a dezbătut sesizarea depuse privind noile legi ale educației. Cu unanimitate de voturi, CCR a decis că Legile educației sunt constituționale.

Cele două legi au fost promulgate de Președintele României în data de 4 iulie 2023 și au fost publicate în Monitorul Oficial. Astfel, vechea lege care a reglementat sistemul de educație, Legea nr. 1/2011 a educației naționale, cu modificările și completările ulterioare, a fost înlocuită, de cele două legi noi, respectiv una pentru învățământul preuniversitar și una pentru cel superior, care au intrat în vigoare în data de 3 septembrie 2023. Ulterior aprobării și promulgării celor două legi ale educației, prin OME nr. 6.072/2023, a fost aprobat Calendarul de punere în aplicare a dispozițiilor Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și, respectiv, a Legii învățământului superior nr. 199/2023, calendar care cuprinde, într-o succesiune cronologică, totalitatea documentelor care trebuie elaborate și aprobate pentru operaționalizarea prevederilor acestor două legi.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198 din 2023 aduce schimbări semnificative, astfel încât toți copiii și tinerii din România să aibă un viitor mai bun. Echitate, performanță, investiții, respect și siguranță - sunt doar câteva dintre cuvintele cheie pe care Legea învățământului preuniversitar le-a transpus în măsuri coerente și predictibile. Soluțiile identificate, în acord cu cerințele beneficiarilor educației, oferă o reglementare unitară și sistematică a domeniului, pentru rezolvarea problemelor existente la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și pentru a răspunde, în mod real, nevoilor pe care elevii le au pe întreg drumul lor educațional. Prin măsurile integrate prevăzute în Legea învățământului preuniversitar (burse școlare, curriculum centrat pe formarea competențelor, predarea adaptată și diferențiată, programul învățare remedială, susținerea financiară a profesorilor din mediul rural, zone prioritare de investiție în educație și desegregare) fiecare elev este sprijinit să își atingă potențialul.

II.B. Sprijin pentru reforma guvernantei

Tematica restructurării guvernării sistemului de învățământ preuniversitar este abordată în prezent prin obiectivele și măsurile specifice prevăzute în proiectul "România Educată". Capitolul V.2 al proiectului, intitulat „Management și guvernare pentru sistemul de învățământ” propune un nou model pentru o mai bună coordonare a educației și formării la toate nivelurile, fiind implementat cu sprijin financiar și cu expertiza tehnică de la Banca Mondială și, respectiv, OCDE.

Proiectul de asistență tehnică pentru implementare „Consolidarea managementului sistemului de învățământ românesc, prin dezvoltarea și implementarea unui model eficient de guvernare locală și regională în sistemul de învățământ preuniversitar și creșterea echității sistemului de învățământ din

România”, finanțat de DG REFORM, urmărește dezvoltarea și implementarea unui model de guvernare regională și locală, cu scopul de a spori echitatea sistemului de învățământ din România. Ministerul Educației este beneficiarul acestui proiect, având ca partener Administrația Prezidențială și expertiză tehnică din partea OCDE. O serie de workshopuri de consultare cu factori din sistemul de educație și alți factori interesați au avut loc în iulie 2023 și un raport tehnic final este așteptat în februarie 2024.

Prin PNRR, Componenta 15 – Educație, Reforma 7, în 2023, a fost elaborat și transmis Ministerului Educației un prim proiect al raportului de „Analiza funcțională pentru sprijinirea descentralizării guvernării și profesionalizării managementului în învățământul preuniversitar”. Serviciile de consultanță, furnizate Ministerului Educației de către Banca Mondială, vor sprijini la nivel sistemic realizarea obiectivelor și măsurilor din proiectul România Educată, privind reformarea modelului actual de guvernare și management al sistemului de învățământ școlar.

Managementul și guvernarea sunt sprijinite și prin intermediul altor proiecte cu finanțare europeană/ în care Ministerul Educației este beneficiar.

Proiectul “Studii de impact pentru o reglementare mai bună”, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă și gestionat de Secretariatul General al Guvernului aduce contribuții în domeniul managementului și guvernării sistemului de educație. Scopul proiectului este de a îmbunătăți calitatea fundamentării proiectelor de acte normative elaborate de instituțiile administrației publice centrale. Proiectul își propune atât îmbunătățirea nivelului de instruire a specialiștilor din administrația publică în domeniul evaluării impactului reglementărilor, cât și acordarea de asistență tehnică în elaborarea de studii de impact și instrumente de prezentare și motivare. Implementarea este realizată în cadrul Contractului de servicii de asistență tehnică rambursabile pentru „Evaluarea impactului reglementărilor (EIR) III: Consolidarea capacității administrației românești de a efectua studii de impact pentru reglementări mai bune”, semnat de Secretariatul General al Guvernului cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și implementat în parteneriat cu Ministerul Educației (ME) din România, selectat ca instituție pilot. Obiectivul asistenței tehnice acordate este dublu: consolidarea capacității Ministerului Educației, în calitate de elaborator de politici în domeniu, pentru a utiliza EIR ca instrument pentru luarea de decizii și elaborarea de recomandări clare pe tema consilierii și orientării profesionale în sistemul preuniversitar. Astfel, asistența tehnică vizează crearea unei culturi organizaționale în care deciziile sunt luate pe baza informațiilor, a datelor și a analizei problemelor în cauză. În al doilea rând, asistența conduce la recomandări clare cu privire la domeniul supus analizei. În ceea ce privește rezultatele proiectului, a fost elaborat studiul aprofundat de evaluare a impactului cu tema *Evaluarea sistemului de consiliere și orientare în carieră din învățământul preuniversitar din România*. Acest raport se concentrează pe sistemul de consiliere și orientare în carieră furnizată în cadrul sistemului de învățământ preuniversitar din România, la finalul a două cicluri de învățământ și, în particular, pe activitatea Centrelor Județene de Resurse și Asistență Educațională și a Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE/CMBRAE) ca furnizori de servicii de consiliere și orientare în carieră pentru elevi. În prezent, studiul este în faza finală a validărilor.

II.C. Rețeaua școlară și planul de școlarizare 2022-2023

Începând cu anul școlar 2012 – 2013, rețeaua școlară este organizată de către autoritățile administrației publice locale cu avizul conform al inspectoratelor școlare. Pentru învățământul special, rețeaua școlară se

organizează de către consiliul județean, respectiv de către consiliile locale ale sectoarelor municipiului București, cu consultarea partenerilor sociali și cu avizul conform al inspectoratelor școlare, respectiv al Ministerului Educației. Organizarea rețelei școlare se realizează anual. În procesul de organizare a rețelei școlare, unitățile de învățământ pot să își păstreze statutul și structura sau pot fi reorganizate în urma aplicării unor operațiuni specifice, respectiv fuziunea sau divizarea acestora. Reorganizarea rețelei școlare implică operațiuni cu persoane juridice (unități de învățământ cu personalitate juridică).

Problemele identificate la nivelul unităților de învățământ cu personalitate juridică supuse procesului de reorganizare, respectiv structurilor arondate acestora, se referă la clădiri vechi, spații subdimensionate, infrastructură necorespunzătoare, lipsa dotărilor corespunzătoare, efective foarte mici de elevi, etc.

Tabel 61. Date comparative privind situația statistică a numărului de unități de învățământ de stat în perioada 2020-2023

An școlar	Învățământ de masă		Învățământ special		Activități extrașcolare**	
	Unități de învățământ cu personalitate juridică (PJ)	Structuri Arondate* (AR)	Unități de învățământ cu personalitate juridică (PJ)	Structuri Arondate* (AR)	Unități de învățământ cu personalitate juridică (PJ)	Structuri Arondate* (AR)
2020-2021	5.965	10.685	153	31	199	182
2021-2022	5.945	10.682	153	30	197	184
2022-2023	5.959	10.623	153	34	197	183

Sursa: SIIIR, 2023

*Structuri Arondate (AR) – sunt locații ale unităților de învățământ cu personalitate juridică, denumite în lege unități de învățământ fără personalitate juridică;

** Unitățile de învățământ pentru activități extrașcolare: palate ale copiilor, cluburi ale copiilor, cluburi școlare sportive, centre județene de excelență

Cifrele de școlarizare au fost repartizate de către Ministerul Educației la nivelul fiecărui județ, pe baza solicitărilor și analizelor acestora, astfel încât să se poată realiza asigurarea cuprinderii întregii generații a copiilor în vârstă de 6 ani în clasa pregătitoare. Astfel, în vederea finalizării învățământului obligatoriu, s-a asigurat și cuprinderea întregii generații de absolvenți ai clasei a VIII-a în învățământul secundar superior (liceal) și în învățământul profesional cu durata de 3 ani.

Tabel 62. Date privind cifrele de școlarizare pentru anul școlar 2022-2023

Niveluri de învățământ	Cifre de școlarizare propuse pentru anul școlar 2022 - 2023	Cifre de școlarizare aprobate prin H.G. 632/2022	Cifre de școlarizare realizate în anul școlar 2022 - 2023
Educație timpurie	489.629	665.000	511.002
Învățământ primar	829.592	935.000	850.979
Învățământ gimnazial cu frecvență zi	699.444	813.000	721.769
Învățământ liceal			
a) cls. a IX-a zi	106.255	130.600	129.604
b) cls. a IX a seral + FR.	7.655	11.000	7.512
c) cls. a XI a seral	12.008	16.000	14.017

Niveluri de învățământ	Cifre de școlarizare propuse pentru anul școlar 2022 - 2023	Cifre de școlarizare aprobate prin H.G. 632/2022	Cifre de școlarizare realizate în anul școlar 2022 - 2023
Învățământ profesional			
a) Numărul de locuri pentru primul an de învățământ profesional, inclusiv forma de organizare dual	28.579	60.000	32.704
b) Numărul de locuri pentru stagii de pregătire practică	218	500	284
Învățământ terțiar non universitar (postliceal)			
a) anul I înv. cu frecvență zi și seral	16.728	28.000	17.822
b) anul I înv. special (zi)	116	300	144
c) înv.militar MAI		2.880	
d) înv.militar MApN		1.296	
e) înv.militar MJ		300	
Învățământ de artă (muzică, arte plastice, coregrafie) nivel primar și gimnazial	14.526	21.500	14.381
Înv.cu program sportiv nivel primar și gimnazial	8.879	15.500	9.151
Cluburi sportive școlare	46.344	53.000	46.326
Învățământ obligatoriu cu frecvență redusă - nivel primar și gimnazial și program educațional "A doua șansă"	26.315	30.000	29.518
Învățământ special			
a) educație timpurie	1.645	3.100	1.810
b) înv.special primar și gimnazial	17.950	22.500	18.801
c) primul an de învățământ profesional	1.369	3.150	1.572
d) stagii de pregătire practică	55	500	96
e) înv.liceal-cls. a IX a frecvență zi/seral/FR.	281	900	342
f) înv.liceal cls. a XI a frecvență zi / seral	30	300	53

Sursa: SIIIR, 2023

Tabel 63. Situația statistică, pe niveluri de învățământ și forme de proprietate, a numărului de elevi și preșcolari înscriși în învățământul preuniversitar în anul școlar 2022-2023

Nivel	Privată			Publică de interes național și local			Total general
	Masă	Special	Total	Masă	Special	Total	
Antepreșcolar	1.092		1.092	22.029	15	22.044	23.136
Preșcolar	41.973	13	41.986	488.973	1.795	490.768	532.754
Primar	19.620	17	19.637	851.143	7.843	858.986	878.623
Gimnazial	9.787	20	9.807	724.610	10.958	735.568	745.375
Liceal	18.715		18.715	570.926	1.165	572.091	590.806
Profesional	2.131		2.131	89.209	5.469	94.678	96.809
Postliceal	43.230		43.230	42.684	286	42.970	86.200
Total general	136.548	50	136.598	2.789.574	27.531	2.817.105	2.953.703

Sursa: SIIIR, 2023

II.D. Normarea și ocuparea posturilor din învățământul preuniversitar de stat

Din analiza datelor statistice din ultimii ani școlari încheiați, privind structura personalului din învățământul preuniversitar de stat, se observă o tendință de ușoară scădere a ponderii posturilor didactice ocupate cu personal didactic titular (de la 78,74% în anul școlar 2021-2022 la 77,96% în anul școlar 2022-2023).

Tabel 64. Date comparative privind normele didactice de predare, auxiliare și nedidactice

An școlar	Nr. norme didactice de predare	Pondere norme didactice de predare %	Nr. norme didactice auxiliare	Pondere norme didactice auxiliare %	Nr. norme nedidactice	Pondere norme nedidactice %	Total general norme învățământ preuniversitar de stat
2011-2012	225.805,28	73,51%	24.760,15	8,06%	56.623,70	18,43%	307.189,13
2012-2013	227.337,99	73,73%	24.897,17	8,07%	56.100,86	18,19%	308.336,02
2013-2014	226.395,01	73,57%	25.302,40	8,22%	56.034,69	18,21%	307.732,10
2014-2015	221.854,93	73,55%	25.183,18	8,35%	54.598,19	18,10%	301.636,30
2015-2016	218.803,30	73,70%	24.756,35	8,34%	53.333,20	17,96%	296.892,85
2016-2017	218.414,08	73,68%	30.716,50	10,36%	47.287,35	15,95%	296.417,93
2017-2018	217.862,74	73,52%	28.348,23	9,57%	5.0127,1	16,92%	296.338,10
2018-2019	215.900,72	73,75%	24.376,64	8,33%	52.480,51	17,93%	292.757,87
2019-2020	213.925,40	73,33%	24.637,28	8,45%	53.160,49	18,22%	291.723,17
2020-2021	213.921,11	73,38%	24.563,20	8,43%	53.050,06	18,20%	291.534,37
2021-2022	216.240,11	73,49%	24.650,99	8,38%	53.368,70	18,14%	294.259,80
2022-2023	218.627,57	73,39%	25.164,04	8,45%	54.097,71	18,16%	297.889,32

Sursa: SIIIR, 2023

Tabel 65. Date comparative privind ocuparea posturilor din învățământul preuniversitar de stat

An școlar	Nr. norme didactice	Nr. norme didactice ocupate cu titulari	Pondere norme didactice ocupate cu titulari %	Nr. norme didactice ocupate cu personal calificat angajat pe perioada determinată/ personal didactic asociat și pensionat	Pondere norme didactice ocupate cu personal calificat angajat pe perioada determinată/ personal didactic asociat și pensionat %	Nr. norme didactice ocupate cu personal fără studii corespunzătoare postului, angajat pe perioada determinată	Pondere norme didactice ocupate cu personal fără studii corespunzătoare postului, angajat pe perioada determinată %
2011-2012	225.805,28	181.327,18	80,30%	41.625,54	18,43%	2.852,56	1,26%
2012-2013	227.337,99	179.357,43	78,89%	44.214,39	19,45%	3.766,37	1,66%
2013-2014	226.476,09	181.260,96	80,04%	41.482,37	18,32%	3.732,77	1,65%
2014-2015	221.854,93	179.337,46	80,84%	38.964,51	17,56%	3.552,96	1,60%
2015-2016	218.803,30	177.355,50	81,06%	37.516,45	17,15%	3.931,35	1,80%
2016-2017	218.414,08	176.306,05	80,72%	37.883,90	17,34%	4.224,13	1,93%

An școlar	Nr. norme didactice	Nr. norme didactice ocupate cu titulari	Pondere norme didactice ocupate cu titulari %	Nr. norme didactice ocupate cu personal calificat angajat pe perioada determinată/ personal didactic asociat și pensionat	Pondere norme didactice ocupate cu personal calificat angajat pe perioada determinată/ personal didactic asociat și pensionat %	Nr. norme didactice ocupate cu personal fără studii corespunzătoare postului, angajat pe perioada determinată	Pondere norme didactice ocupate cu personal fără studii corespunzătoare postului, angajat pe perioada determinată %
2017-2018	217.862,74	175.167,41	80,40%	38.186,87	17,53%	4.508,47	2,07%
2018-2019	215.900,73	174.364,04	80,76%	37.062,14	17,17%	4.474,55	2,07%
2019-2020	213.925,40	173.366,95	81,04%	36.787,40	17,20%	3.771,05	1,76%
2020-2021	213.921,11	171.953,98	80,38%	38.245,53	17,88%	3.721,60	1,74%
2021-2022	216.240,11	170.266,61	78,74%	4.1790,28	19,33%	4.183,22	1,93%
2022-2023	218.627,57	170.432,62	77,96%	43.280,59	19,80%	4.914,36	2,25%

Sursa: SIIIR, 2023

Concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, sesiunea 2023, s-a organizat și s-a desfășurat în baza următoarelor reglementări:

- Centralizatorul privind disciplinele din învățământul preuniversitar, domeniile și specializările absolvenților învățământului liceal pedagogic, postliceal și superior, probele de concurs pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar, precum și disciplinele pentru examenul național de definitivare în învățământ 2023 aprobat prin OME nr. 3.656/2023;
- Metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2023-2024, aprobată prin OME nr. 6.218/2022, cu completările ulterioare.

Conform Metodologiei-cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2023-2024, aprobată prin OME nr. 6.218/2022, cu completările ulterioare elaborate în baza Legii educației naționale nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, precum și a Ordonanței de Urgență 56 din 11 iunie 2023 pentru instituirea unor măsuri privind buna funcționare a sistemului de învățământ în anul școlar 2022 - 2023, în ceea ce privește organizarea examenului național de bacalaureat, a evaluării elevilor prin două probe transdisciplinare: limbă și comunicare, matematică și științe, la finalul clasei a VI-a și a concursului național de ocupare a posturilor didactice de predare din învățământul preuniversitar, concursul național pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar, sesiunea 2023, a constat în probă scrisă, potrivit programelor specifice pentru concurs, aprobate prin ordin al ministrului. Proba scrisă, cu o durată de 4 ore, s-a susținut în data de 12 iulie 2023.

Tabel 66. Situația privind posturile didactice declarate vacante/rezervate la concursurile de ocupare a posturilor didactice din învățământul preuniversitar în anul 2023

Anul	Total posturi vacante/rezervate publicate pentru concurs	din care:							
		Titulari zabile pt. concurs / pt. angajare pe	din care:		Netitulari zabile pt. concurs / pt. angajare pe perioadă	din care:			
			Titulari zabile / pt. angajare pe perioa-	Titulari zabile / pt. angajare pe perioa-		Posturi netitularizabile/ pt. angajare pe perioadă determinată vacante/rezervate complete		Posturi netitularizabile/ pt. angajare pe perioadă determinată vacante/rezervate incomplete	
						Complete	Incomplete	Incomplete	Incomplete

		perioadă nedeterminată	dă nedeterminată (urban)	dă nedeterminată (rural)	determinată		Complete (urban)	Complete (rural)		Incomplete (urban)	(rural)
2023	72.644	6.837	5.495	1.342	65.807	17.693	11.553	6.140	48.114	25.109	23.005

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

Tabel 67. Date privind situația candidaților înscriși la concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în anul 2023

Date privind situația candidaților înscriși la concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în anul 2023			
Anul	Nr. candidați înscriși la concurs	din care:	
		Absolvenți ai promoției curente	Absolvenți din serii anterioare
2023	32.838	6.131	26.707

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

Tabel 68. Date privind situația rezultatelor obținute la proba scrisă în cadrul concursului de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în anul 2023

Anul	Nr. candidați cu note	Nr. candidați cu nota sub 5	Pondere candidați cu nota sub 5 %	Nr. candidați cu nota 5-6,99	Pondere candidați cu nota 5-6,99 %	Nr. candidați cu nota 7-9,99	Pondere candidați cu nota 7-9,99 %	Nr. candidați cu nota 10	Pondere candidați cu nota 10 %
Absolvenți din serii anterioare	23.838	3.864	16,21%	7.963	33,40%	11.884	49,85%	127	0,53%
2023	4.512	880	19,50%	1.518	33,64%	2.090	46,32%	24	0,53%

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

În anul școlar 2022-2023, cadrul legislativ în vigoare pentru organizarea și desfășurarea concursurilor în vederea ocupării posturilor didactice/catedrelor existente în unitățile de învățământ particular a fost reprezentat de Metodologia de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în unitățile de învățământ particular din învățământul preuniversitar aprobate prin OMECTS 5625/2012, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate existente în unitățile de învățământ particular, în anul școlar 2022-2023, s-a realizat fie la nivelul unităților de învățământ cu personalitate juridică/consorții școlare, fie prin asocieri temporare la nivel local, județean ori interjudețean, la nivelul municipiului București, conform art.89 alin.(2) și art. 254 alin. (9) din Legea nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. Unitățile de învățământ preuniversitar particular au avut dreptul de a organiza concursuri pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor pe tot parcursul anului școlar, în condițiile publicării acestora la sediile unităților de învățământ particular, precum și în presa locală și centrală, cu cel puțin 30 de zile înainte de organizarea concursului, a informării inspectoratului școlar și a Ministerului Educației. În anul școlar 2022-2023, s-a înregistrat un număr de 255 de unități din învățământul preuniversitar particular pentru care s-au transmis informații către Ministerul Educației referitoare la organizarea de concursuri, fie la nivelul respectivelor unități de învățământ cu personalitate juridică/consorții școlare, fie prin asocieri temporare la nivel local, județean ori interjudețean. Unele dintre acestea au participat, în mod repetat, în funcție de necesarul de personal didactic de predare și/sau de fluctuația

acestua, la mai multe concursuri organizate individual sau prin asocieri temporare la nivel local/ județean/ interjudețean în cursul anului școlar. Astfel, pentru anul școlar 2022-2023, s-a înregistrat, ca urmare a adreselor de informare comunicate de unitățile de învățământ particular/inspectorate școlare Ministerului Educației, organizarea a 75 de concursuri pentru ocupare posturilor din învățământul preuniversitar particular de nivel: educație timpurie, preșcolar, primar, liceal și postliceal.

Tabel 69. Situație statistică privind numărul de posturi didactice complete și incomplete 2022-2023

Nivel învățământ	educație timpurie	preșcolar	primar	gimnazial	liceal	postliceal	Total
Nr. posturi didactice complete și incomplete 2022-2023	2	462	116	24	151	237	992

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

II.E. Managementul personalului de conducere

În baza Metodologiei privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar de stat, aprobată prin OME 4.597/2021, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului școlar 2022-2023 s-a desfășurat proba scrisă și cea de evaluare a interviului din cadrul sesiunii de concurs iunie-octombrie 2022, finalizată prin emiterea deciziilor de numire în funcțiile de director și director adjunct pentru candidații declarați reușiți la concurs. Ca urmare a validării rezultatelor finale ale concursului, la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar situația ocupării funcțiilor didactice de conducere din unitățile de învățământ preuniversitar de stat, aferentă sesiunii iunie-octombrie 2022, este prezentată în tabelul de mai jos. După finalizarea concursului, inspectorii școlari generali au emis deciziile de numire în funcția de conducere a candidaților declarați admiși și au fost încheiate contractele de management pentru o perioadă de 4 ani. Conducerea interimară a unităților de învățământ ale căror funcții de conducere au rămas vacante s-a realizat prin detașarea în interesul învățământului a cadrelor didactice titulare, cu acordul acestora, avizul inspectoratului școlar și prin decizia inspectorului școlar general.

Tabel 70. Rezultate finale la concursul pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct din unitățile de învățământ preuniversitar de stat, sesiunea iunie-octombrie 2022

Nr. funcții vacante de director și director adjunct publicate pentru ocupare prin concurs în sesiunea iunie-octombrie 2022	Nr. dosare validate	Nr. funcții de director și director adjunct ocupate prin concurs	Nr. funcții de director ocupate prin concurs	Nr. funcții de director adjunct ocupate prin concurs	Total funcții didactice de conducere rămase vacante	Procent funcții de conducere ocupate prin concurs
1.738	1.153	402	259	143	1.336	34,86%

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

Sub aspectul modalității de ocupare a funcțiilor de conducere, îndrumare și control din inspectoratele școlare, în anul școlar 2022-2023, toate funcțiile de inspector școlar general și inspector școlar general adjunct din inspectoratele școlare au fost ocupate prin detașare în interesul învățământului, în condițiile legii, având în vedere faptul că începând cu 2023 acestea urmează să fie reorganizate conform Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

Tabel 71. Situația privind numărul posturilor din inspectoratele școlare în anul școlar 2022 – 2023

Nr. crt.	Județul	Total posturi ISJ	Nr. total posturi pers. did.	Din care:	Nr. total posturi pers. did. aux.	Nr. total posturi nedidactic
				conducere		
1.	Alba	40,50	23,5	3	16	1
2.	Arad	44,50	27,5	4	14,5	2,5
3.	Arges	43,50	27	3	15,5	1
4.	Bacau	48,00	32,5	3	14	1,5
5.	Bihor	45,00	30,5	3	13,5	1
6.	Bistrita – Năsăud	36,00	21,5	2	14,5	0
7.	Botoșani	42,50	29	3	11	2,5
8.	Brasov	44,00	27,00	4	16	1
9.	Braila	45,50	22,5	3	12,5	10,5
10.	Buzau	46,00	29	4	14	3
11.	Caras-Severin	36,00	23	3	11,5	1,5
12.	Calarasi	37,00	21,5	2	14	1,5
13.	Cluj	54,50	34	4	17,5	3
14.	Constanța	50,00	31,5	4	16,5	2
15.	Covasna	35,50	21	2	14,5	0
16.	Dambovița	41,00	26,5	3	12,5	2
17.	Dolj	49,00	31	3	15	3
18.	Galati	39,50	23,5	3	13	3
19.	Giurgiu	37,00	23,5	3	10	3,5
20.	Gorj	38,50	24	3	10,5	4
21.	Harghita	41,50	24,5	2	15	2
22.	Hunedoara	41,50	24	3	16,5	1
23.	Ialomița	40,00	23	3	13,5	3,5
24.	Iași	46,50	31,5	3	15	0
25.	Ilfov	42,50	26,5	3	16	0
26.	Maramureș	46,00	28	4	17	1
27.	Mehedinți	40,50	26,5	3	10	4
28.	Mureș	44,50	29,5	3	14	1
29.	Neamț	44,00	25,5	3	15,5	3
30.	Olt	41,00	25	3	13	3
31.	Prahova	52,00	32	3	17	3
32.	Satu-Mare	42,50	26	3	14	2,5
33.	Sălaj	38,00	22,5	3	13,5	2
34.	Sibiu	40,00	24,5	3	14,5	1
35.	Suceava	48,50	31,5	3	15	2
36.	Teleorman	36,50	21,5	3	13	2
37.	Timiș	50,00	32,5	4	16,5	1
38.	Tulcea	40,00	23	3	16	1
39.	Vaslui posta	41,50	24	3	16	1,5
40.	Vâlcea	41,00	23	3	16,5	1,5
41.	Vrancea	37,00	22,5	2	12,5	2,0

42.	București	106,50	65,5	5	37	4
43.	Total	1.855	1.142	130	623,5	89,5

Sursa: SIIIR 2023

Școli pilot

Unitățile de învățământ autorizate sau acreditate, publice sau particulare, de nivel preșcolar, primar, gimnazial, liceal teoretic sau tehnologic, postliceal au avut posibilitatea de a deveni școală pilot. Au fost încurajate aplicațiile depuse în parteneriat, inclusiv public-privat, care au capacitatea de a pilota aceleași practici în condiții relevante diferite și au potențial de a identifica și scala rezultatele pozitive. Pot aplica și autoritățile publice locale pentru a pilota măsuri integrate la nivel de UAT, fie prin implicarea serviciilor publice locale, fie în parteneriat cu organizații non-guvernamentale care prestează servicii de educație sau asistență socială.

În anul școlar 2022-2023, a fost acordat statutul de unitate de învățământ pilot, prin OME nr. 4.872/30.08.2023, nr. 4.873/30.08.2023, nr. 4.874/30.08.2023, nr. 4.875/30.08.2023 și nr.4.876/30.08.2023, pentru 28 de unități de învățământ preuniversitar, pentru o perioadă de 4 ani cuprinsă în perioada anilor de studiu 2022-2026. Componenta cea mai importantă avută în vedere în cadrul pilotărilor este transformarea curriculară, respectiv modele curriculare și planuri-cadru care să fie adaptate la nevoile comunității, dar și la resursele umane/materiale existente, proiectate pe arii de învățare, respectând în același timp obiectivele curriculare specifice și competențele din profilul de formare al absolventului. Sunt pilotate modele de predare-învățare în sistem blended-learning, modele noi de evaluare narativă, precum și reorganizarea materiei din trunchiul comun la clasa a XII-a, rezultatele urmărite fiind dezvoltarea competențelor relevante, reducerea presiunii evaluării asupra elevilor (în special la ciclul primar), realizarea unei evaluări reale a progresului elevilor (pornind de la competențe evaluate inițial și final), dar și oferirea posibilității pentru elevii claselor a XII-a de a se concentra pe materiile de interes pentru examenele de bacalaureat și de admitere la facultate.

De asemenea, în iulie 2022, Ministerul Educației a lansat în consultare publică Ghidul Solicitantului „Granturi pentru unitățile de învățământ pilot” în vederea susținerii financiare a pilotării unor intervenții educaționale inovative, a unor noi modele curriculare și de carieră didactică sau de management descentralizat. Pentru prima dată în România vor fi finanțate prin PNRR în perioada următoare programe-pilot propuse direct de unități de învățământ cu nivel de calificare ISCED 0-5 sau de parteneriate și rețele formate de acestea, atât pentru a încuraja subsidiaritatea, cât și pentru a testa impactul schimbărilor sistemice în vederea ajustării, corectării și adaptării acestora la nevoile comunității.

CAPITOLUL III.FINANȚAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

Finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar, conform art. 104 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, se asigură de la bugetul de stat și cuprinde 2 componente și anume, finanțarea pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora, respectiv finanțarea pentru cheltuielile cu pregătirea profesională, a cheltuielilor cu evaluarea periodică a elevilor, precum și a cheltuielilor prevăzute la articolul bugetar «bunuri și servicii», în funcție de care se calculează costul standard per elev/preșcolar/antepreșcolar.

Pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora, costul standard per elev/preșcolar/antepreșcolar, se determină pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil, specializare/domeniu, în funcție de numărul de elevi/preșcolari/ antepreșcolari, de limba de predare, de alți indicatori specifici de învățământ și de mediul urban/rural.

Pentru cheltuielile cu pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor, precum și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar «bunuri și servicii» costul standard per elev/preșcolar/ antepreșcolar se determină pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil, specializare/ domeniu, în funcție de mărimea și tipul unităților de învățământ, mediul urban/rural și coeficienții de temperatură pe zone geografice, după caz.

Finanțarea de bază a unei unități de învățământ rezultă prin multiplicarea costului standard per elev/preșcolar/ antepreșcolar cu coeficienți specifici unității școlare și cu numărul de elevi și se aprobă anual prin hotărâre a Guvernului.

Organismele/instituțiile pentru punerea în practică a prevederilor privind finanțarea de bază sunt Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar (CNFIP) și Unitatea pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar (UFIP).

Activitatea CNFIP și a UFIP este reglementată prin OMEN nr. 4.188/2020 *privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Unității pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar și a Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar*,

Conform art. 104 alin. (4) din Legea nr. 1/2011 *determinarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar se face de către Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, în condițiile legii și conform normelor metodologice elaborate de către Ministerul Educației și aprobate prin hotărâre a Guvernului*.

Cele 2 hotărâri care reglementează valoarea costului standard pentru coeficientul 1 sunt *Hotărârea Guvernului nr. 72/2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar*, cu modificările și completările ulterioare, pentru învățământul de stat, respectiv *Hotărârea Guvernului nr. 136/2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar și stabilirea finanțării de bază de la bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar, pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul general obligatoriu particular și confesional acreditat, precum și pentru cei din învățământul profesional și liceal acreditat, particular și confesional*, cu modificările și completările ulterioare, pentru învățământul general obligatoriu particular și confesional acreditat, precum și pentru cei din învățământul profesional și liceal acreditat, particular și confesional.

Pentru finanțarea de bază a învățământului preuniversitar, în anul 2022, s-au elaborat două noi Hotărâri de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 72/2013 și a Hotărârii de Guvern nr. 136/2016, cu privire la:

- a) costul standard per antepreșcolar/preșcolar/elev pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora pentru unitățile de învățământ, inclusiv stabilirea valorii costului standard pentru coeficientul 1. Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, organ consultativ al Ministerului Educației, întrunit în data de 06 ianuarie 2022, a determinat valoarea costului

standard per elev/preșcolar/antepreșcolar pentru coeficientului 1 aferentă "cheltuielilor cu salariile", în anul 2022, în cuantum de 6.386 de lei. La această valoare s-a ajuns prin majorarea cu 4,5% a coeficientului 1 aferent anului 2021, în valoare de 6.111 lei și reprezintă impactul majorărilor salariale ca urmare a aplicării prevederilor art.I alin. (4) din Ordonanța de urgență nr. 130/2021 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative. De asemenea, au fost majorați cu 0,40 coeficienții de diferențiere pentru nivelul învățământ primar cu specializarea muzică - zi, respectiv învățământ gimnazial cu specializarea muzică – zi.

Pentru punerea în aplicare a modificărilor aduse la art. 9 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, a fost menționat distinct învățământul terțiar nonuniversitar organizat la nivelul colegiilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate.

- b) costul standard per elev/preșcolar/antepreșcolar privind cheltuielile cu pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor, precum și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar "bunuri și servicii", inclusiv stabilirea valorii costului standard pentru coeficientul 1. Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, organ consultativ al Ministerului Educației Naționale, întrunit în data de 06 ianuarie 2022, a determinat valoarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar pentru coeficientul 1 aferentă "cheltuielilor cu pregătirea profesională, cheltuielilor cu evaluarea periodică a elevilor, precum și cheltuielilor prevăzute la articolul bugetar "bunuri și servicii", în anul 2022, în cuantum de 485 de lei.

Pentru finanțarea de bază a învățământului preuniversitar, în anul 2023, s-au elaborat două noi Hotărâri de Guvern de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 72/2013 și a Hotărârii de Guvern nr. 136/2016, cu privire la:

- c) costul standard per antepreșcolar/preșcolar/elev pentru cheltuielile cu salariile, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale în bani, stabilite prin lege, precum și contribuțiile aferente acestora pentru unitățile de învățământ, inclusiv stabilirea valorii costului standard pentru coeficientul 1. Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar, organ consultativ al Ministerului Educației, întrunit în data de 13 decembrie 2022, a determinat valoarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar pentru coeficientului 1 aferentă "cheltuielilor cu salariile", în anul 2023, în cuantum de 6.834 de lei. La această valoare s-a ajuns prin majorarea cu 7% a coeficientului 1 aferent anului 2022, în valoare de 6.386 de lei și reprezintă impactul majorărilor salariale ca urmare a aplicării prevederilor *art. I alin. (1) din Ordonanța de urgență nr. 168/2022 privind unele măsuri fiscal-bugetare, prorogarea unor termene, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.*
- d) costul standard per elev/preșcolar/antepreșcolar privind cheltuielile cu pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor, precum și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar "bunuri și servicii", inclusiv stabilirea valorii costului standard pentru coeficientul 1. Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar a determinat valoarea costului standard per elev/preșcolar/antepreșcolar pentru coeficientul 1 aferentă "cheltuielilor cu pregătirea profesională, cheltuielilor cu evaluarea periodică a elevilor, precum și cheltuielilor prevăzute la articolul bugetar "bunuri și servicii", în anul 2023, în cuantum de 570 de lei.

Finanțarea complementară asigură cheltuieli de capital, respectiv investiții și reparații majore, cheltuieli sociale și alte cheltuieli asociate procesului de învățământ preuniversitar de stat, care nu fac parte din finanțarea de bază a unităților școlare, cum ar fi: subvenții pentru cantine și cămine, evaluări obișnuite ale

elevilor, burse, transportul elevilor și costurile de transfer ale profesorilor, concursuri școlare, activități extracurriculare, participarea la proiecte europene și alte costuri curente care nu sunt acoperite de finanțarea de bază. Fondurile sunt alocate pe categorii de cheltuieli și distribuite autorităților locale, prin intermediul direcțiilor generale ale finanțelor publice județene. Consiliile județene și locale pot contribui la finanțarea complementară din bugetele proprii.

Finanțarea suplimentară se acordă, ca sumă globală fixă, din bugetul Ministerului Educației, ca mecanism de stimulare a calității și a echității în educație: de exemplu, pentru premiera unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau pentru cele care au rezultate ale învățării semnificative. Din această sursă este asigurată atât finanțarea programelor naționale ale Ministerului Educației, componenta locală aferentă proiectelor cofinanțate de Guvernul României/ rambursările de credite externe aferente proiectelor, cât și alte programe.

Prin Programul Național pentru Redresare și Reziliență, componenta C15 – Educație, sunt propuse măsuri care vizează creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. Vor fi finanțate prin PNRR 7 reforme și 18 investiții, fiind alocat un buget total de 3.605,97 mil. de euro:

- R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată”
- R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate
- R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii
- R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior
- R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației
- R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar
- R7. Reforma guvernantei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

Suma totală estimată pentru apelurile de proiecte aferente investițiilor din PNRR pentru învățământul preuniversitar este 14.461.304.800 de lei, iar suma contractată este 11.545.091.066 de lei. În perioada 2022-2023, s-au derulat următoarele apeluri de proiecte finanțate prin PNRR:

1. Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar - Runda I (în implementare – 1.409 proiecte contractate);
2. Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar - Runda a II-a (în contractare) – se estimează un număr de 653 de proiecte contractate;
3. Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut digital – apel deschis ;
4. Construirea și dezvoltarea unei rețele-pilot de școli verzi – 246 de proiecte depuse, în etapa de evaluare ;
5. Microbuze electrice pentru elevi – 40 de proiecte, în etapa de achiziție a microbuzelor verzi ;
6. Dotarea cu mobilier, materiale didactice și echipamente digitale a unităților de învățământ preuniversitar – peste 88.000 de săli de clasă/săli pentru activități extrașcolare sau sportive, dotate cu mobilier, peste 14.000 de laboratoare/cabinete din sistemul de educație preuniversitar, inclusiv cabinete de asistență psihopedagogică, peste 4.300 de laboratoare de informatică echipate, precum și laboratoare de informatică din învățământul IPT, peste 5.800 de școli beneficiare, cu clase de nivel primar, gimnazial și liceal dotate cu echipamente IT pentru digitalizarea resurselor de învățare (indicatori reieșiți în urma apelului de proiecte). Au fost încheiate peste 2500 de contracte, proiectele aflându-se acum în etapa de implementare ;

7. Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior („smart lab”) – peste 1200 de laboratoare inteligente vor fi dotate, în etapa de contractare/implementare –;
8. Dezvoltarea serviciilor de educație timpurie complementare – 98 de proiecte, în etapa de implementare.

CAPITOLUL IV. INFRASTRUCTURA SISTEMULUI DE EDUCAȚIE

IV.A. Asigurarea și modernizarea bazei materiale

În decembrie 2022, Ministerul Educației a lansat cel mai mare apel pentru dotarea unităților de învățământ/unităților conexe, cuprinzând jaloanele/țintele 482-483; 489-492; 496 și 497 din cadrul Investițiilor 9, 11, 13 și 14 din PNRR. A fost alocată suma de 1.068.260.200 euro, valoare eligibilă din PNRR, fără TVA, pentru dotarea tuturor unităților de învățământ preuniversitar și a unităților conexe, cu mobilier, laboratoare de informatică și de științe, cabinete școlare, ateliere de practică, dotate inclusiv cu echipamente IT, în raport cu viziunea proiectului "România Educată". Acest apel privind dotările vizează 3 tipuri de investiții:

- Digitalizarea mediilor de învățare, cu o valoare de 377.360.200 de euro, fără TVA, valoare eligibilă din PNRR, pentru peste 4300 de laboratoare de informatică echipate, aproximativ 5800 de școli cu clase de nivel primar, gimnazial și liceal dotate cu echipamente IT pentru digitalizarea resurselor de învățare și 909 laboratoare informatice din școlile de educație și formare profesională.
- Infrastructură școlară, cu o valoare de 600.000.000 de euro, fără TVA, valoare eligibilă din PNRR, pentru 88000 de săli de clasă/săli pentru activități extrașcolare sau sportive, dotate cu mobilier și 14.000 de laboratoare/cabinete din sistemul de educație preuniversitar, inclusiv cabinete de asistență psihopedagogică.
- Dotarea cu echipamente a atelierelor de practică din rețeaua învățământului profesional și tehnic, cu o valoare de 90,9 mil. de euro, fără TVA, valoare eligibilă din PNRR, pentru 909 unități de învățământ IPT dotate cu laboratoare de practică funcționale.

Solicitanții eligibili ai acestui apel de proiecte sunt toate tipurile de unități administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii, sectoare ale Municipiului București și județe), precum și instituțiile de învățământ superior de stat care au înființate în cadrul lor unități de învățământ preuniversitar ori statele majore ale categoriilor de forțe/comandamente de armă, care au înființate în cadrul lor unități de învățământ preuniversitar. Perioada de depunere a proiectelor, conform calendarului, a fost decembrie 2022 – martie 2023. Au fost depuse 2.545 de cereri de finanțare, din care 2.455 aferente școlilor din zone defavorizate. Suma totală solicitată a fost de 4.996.903.619 de lei (fără TVA). În data de 30.05.2023, pe site-ul Ministerului Educației, a fost publicată lista celor 2.538 de proiecte admise spre finanțare în cadrul apelului, aprobată prin OME nr. 4.474/14.06.2023. Până la data de 30.09.2023, au fost derulate etapele de pregătire și au fost semnate peste 2.500 de contracte cu beneficiarii, cu acoperirea inclusiv a indicatorilor aferenți țintelor 491 și 492 din PNRR.

În cadrul țintei 475 din PNRR, în luna august 2023, Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în colaborare cu Ministerul Educației, a publicat în consultare, Ghidul solicitantului pentru îmbunătățirea infrastructurii liceelor cu profil preponderent agricol și a deschis apelul în noiembrie 2023. Alocarea financiară aferentă apelului deschis în octombrie 2023 este de aproximativ 43 de milioane de euro, valoare eligibilă din PNRR. Ținta asumată prin PNRR pentru această linie de finanțare este de minimum 57 de licee agricole care vor beneficia de sprijin financiar nerambursabil.

Tot prin PNRR, conform prevederilor noii legi a învățământului preuniversitar nr.198/2023, se constituie o rețea de «școli verzi» în România. Printr-o investiție în valoare de peste 225 milioane de euro, se vor reabilita și construi școli, aliniate standardelor europene. Conceptul de «școală verde» nu este limitat doar la modernizarea infrastructurii educaționale. În aceste școli, vor fi promovate educația pentru sustenabilitate - cu un curriculum adaptat - și o paletă amplă de activități practice, realizate împreună cu toate comunitățile din care școlile fac parte. Elevii și cadrele didactice vor fi, prin activitățile organizate, mult mai motivați și implicați în tot ceea ce presupune grija pentru mediu. În martie 2023, Ministerul Educației, în calitate de coordonator de reforme și investiții finanțate prin Planul Național de Reformă și Reziliență (PNRR), a lansat în consultare publică Ghidul solicitantului aferent apelului „Construirea și dezvoltarea unei rețele-pilot de școli verzi”. Prin intermediul acestui apel de proiecte, unitățile administrativ-teritoriale (UAT) pot obține granturi atât pentru reabilitarea unităților de învățământ existente, cât și pentru construirea unor noi unități de învățământ, în vederea dobândirii de către acestea din urmă a statutului de „școală verde”. Alocarea financiară a acestui apel de proiecte a fost de 225.000.960 de euro, fără TVA, distribuită astfel:

Subcomponenta I: Reabilitare energetică

Prin această subcomponentă, se urmărește reabilitarea de unități de învățământ care să intre în rețeaua școlilor verzi, investiția vizând o suprafață totală de 300.000 de m². Valoarea totală a investiției este de 150.000.000 de euro.

Subcomponenta II: Construcții noi

Prin această subcomponentă se urmărește construcția de unități de învățământ care să intre în rețeaua școlilor verzi, investiția vizând o suprafață totală de 46.400 de m². Valoarea totală a investiției este de 75.000.960 de euro.

Solicitanții eligibili în cadrul acestui apel de proiecte au fost toate tipurile de unități administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii, sectoare ale Municipiului București și județe). Au fost depuse 246 de proiecte.

Tot în 2023, Ministerul Educației, în calitate de coordonator de reforme și investiții finanțate prin Planul Național de Reformă și Reziliență (PNRR), a lansat apelul de proiecte „Microbuze electrice pentru elevi”, finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență - Componenta C15 - Educație (și aprobat prin ordinul de ministru nr. 4.269/18.05.2023). În cadrul acestui apel, prin intermediul unităților administrativ-teritoriale județene, școlile vor fi dotate cu microbuze electrice grație finanțării prin PNRR. Alocarea financiară PNRR totală pentru achiziția microbuzelor electrice este de 250 de milioane de euro, fără TVA. Obiectivul urmărit în cadrul acestui apel vizează îmbunătățirea condițiilor de transport pentru elevi, cu precădere pentru elevii din zonele izolate, cu populație scăzută, prin furnizarea de microbuze școlare electrice, prietenoase cu mediul și cu un consum energetic redus. Această măsură urmărește facilitarea accesului copiilor la educație, prin protejarea mediului înconjurător, contribuind în același timp și la obiectivul Uniunii Europene de a reduce emisiile nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030. Au fost depuse 40 de proiecte, aflate în etapa de implementare, având ca beneficiari UAT din județe.

Prin *Proiectul privind reforma educației timpurii (PRET)*, cu o valoare de 129 de milioane de euro, care se derulează în perioada 2009 - 31 decembrie 2023, s-au finalizat lucrările la 358 de grădinițe, sunt în execuție lucrări pentru 31 de grădinițe, pentru 10 grădinițe urmează a fi lansată procedura pentru lucrări restante de executat, iar 3 grădinițe sunt în proiectare. Proiectul are ca obiectiv dezvoltarea infrastructurii școlare prin construirea și dotarea cu mobilier a 402 grădinițe noi, pentru grădinițele care funcționează în clădiri ce nu mai prezintă siguranță în exploatare, în clădiri ce fac obiectul retrocedărilor sau în spații inadecvate pentru acest tip de educație, precum și creșterea calității educației preșcolare prin formarea cadrelor didactice și dotarea cu materiale educaționale. Având în vedere termenul de finalizare a proiectului, respectiv decembrie 2023, și numărul de obiective rămase de executat, în scopul finalizării proiectului în bune condiții,

Ministerul Educației a inițiat în luna mai 2023 demersurile pe lângă Ministerul Finanțelor Publice în vederea amendării acordului de împrumut în scopul prelungirii proiectului până la 31 decembrie 2025 și suplimentării bugetului proiectului cu aproximativ 13,44 de milioane de euro.

Tabel 72. Situația privind numărul de grădinițe finalizate

Anul	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nr. grădinițe	14	49	43	30	40	21	18	37	52	39	15

Sursa: UMPMRSU, raport 2023

Proiectul **Școli mai sigure, incluzive și sustenabile**, cu o valoare de 100 milioane de euro, care se derulează în perioada decembrie 2021 – iunie 2027, are ca obiectiv modernizarea infrastructurii școlare, prin reabilitarea, consolidarea și/sau construirea unor școli, selectate, în prima etapă, din zonele cu cel mai mare risc seismic din România, în vederea asigurării unor medii de învățare mai sigure și îmbunătățite pentru elevi și profesori și creșterii capacității instituționale de a investi în infrastructura educațională durabilă. În perioada 2022-2023, în cadrul acestui proiect, au fost lansate procedurile de achiziție pentru servicii de proiectare pentru cele 22 de școli din primul lot, au fost semnate contractele de proiectare pentru 8 școli, au fost finalizate studiile de fezabilitate pentru cele 8 școli și au fost aprobați indicatorii tehnico-economici. După finalizarea proiectelor tehnice pentru aceste școli, vor fi demarate procedurile de atribuire a lucrărilor de execuție. A fost actualizat planul de implicare social și de mediu și au fost elaborate planurile de management de mediu și social pentru cele 8 de școli. În ceea ce privește restul de 14 unități școlare, a fost lansată procedura de achiziție pentru servicii de proiectare. Au fost finalizați termenii de referință pentru Servicii de consultanță pentru asistență tehnică în vederea sprijinirii dezvoltării unui plan de acțiune pe o perioadă de 10 ani pentru investiții integrate în infrastructură școlară rezistentă și modernă.

IV.B. Asigurarea manualelor școlare

În vederea asigurării manualelor școlare, în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, respectiv, în conformitate cu OME nr. 3.103/28.01.2019 privind regimul manualelor școlare în învățământul preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare, în cursul anului școlar 2022-2023, s-au desfășurat două proceduri de licitație pentru achiziționarea de manuale: procedura de atribuire prin licitație deschisă privind furnizarea de manuale școlare pentru învățământul preuniversitar și procedura de atribuire prin licitație deschisă privind furnizarea de manuale școlare neofertate în anii anteriori. În urma finalizării procedurilor de licitație deschisă au fost aprobate, prin ordinul ministrului educației, un număr de 148 de manuale școlare alternative pentru 47 de discipline din învățământul primar și gimnazial.

Tabel 73. Situația privind manualele școlare alternative aprobate

Nr. crt.	Titlul manualului școlar
1.	Comunicare în limba română – clasa I
2.	Matematică și explorarea mediului – clasa I
3.	Comunicare în limba maternă germană – clasa I
4.	Comunicare în limba maternă maghiară – clasa I
5.	Comunicare în limba modernă (engleză) – clasa I
6.	Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile în limba de predare maternă maghiară – clasa I

7.	Religie - Cultul Baptist – clasa I
8.	Religie - Cultul Penticostal – clasa I
9.	Religie - Cultul Romano-Catolic de lb. maghiară - clasa I
10.	Comunicare în limba română – clasa a II-a
11.	Matematică și explorarea mediului – clasa a II-a
12.	Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană – clasa a II-a
13.	Religie - Cultul Baptist – clasa a II-a
14.	Religie - Cultul Penticostal – clasa a II-a
15.	Religie - Cultul Romano-Catolic de lb. maghiară – clasa a II-a
16.	Limba și literatura maternă germană– clasa a III-a
17.	Limba și literatura maternă maghiară– clasa a III-a
18.	Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară – clasa a III-a
19.	Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară – clasa a III-a
20.	Religie – Cultul Romano-Catolic de limbă română – clasa a III-a
21.	Religie – Cultul Baptist – clasa a III-a
22.	Limba și literatura maternă maghiară– clasa a IV-a
23.	Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară– clasa a IV-a
24.	Religie – Cultul Romano-Catolic de limbă română – clasa a IV-a
25.	Religie – Cultul Baptist – clasa a IV-a
26.	Religie – Cultul Baptist – clasa a V-a
27.	Biologie - clasa a VI-a
28.	Consiliere și dezvoltare personală - clasa a VI-a
29.	Educație socială - clasa a VI-a
30.	Educație tehnologică și aplicații practice - clasa a VI-a
31.	Fizică - clasa a VI-a
32.	Geografie - clasa a VI-a
33.	Informatică și TIC - clasa a VI-a
34.	Istoria și tradițiile minorității maghiare – clasa a VI-a
35.	Istoria și tradițiile minorității rrom – clasa a VI-a
36.	Istorie - clasa a VI-a
37.	Limba și literatura maternă maghiară – clasa a VI-a
38.	Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maternă maghiară – clasa a VI-a
39.	Limba și literatura română - clasa a VI-a
40.	Matematică - clasa a VI-a
41.	Religie - Cultul Baptist - clasa a VI-a
42.	Religie - Cultul Ortodox - clasa a VI-a
43.	Religie - Cultul Penticostal - clasa a VI-a
44.	Religie - Cultul Romano-Catolic de lb. maghiară – clasa a VI-a
45.	Religie - Cultul Romano-catolic de lb. română - clasa a VI-a
46.	Limba și literatura maternă germană– clasa a VIII-a
47.	Limba și literatura rromani– clasa a VIII-a

Sursa: CNPEE, raport 2023

CAPITOLUL V. CURRICULUM ȘI EVALUARE CENTRATE PE COMPETENȚE

V.A. Pregătirea și realizarea evaluărilor, examenelor și concursurilor naționale în anul școlar 2022-2023

În baza Hotărârii Guvernului nr. 277/2020, în anul școlar 2022-2023, CNPEE a asigurat elaborarea probelor pentru evaluările, examenele și concursurile naționale, prin coordonarea grupurilor de lucru și a proiectat următoarele categorii de instrumente de evaluare:

Evaluarea competențelor fundamentale la finalul clasei a II-a

- 3 probe (6 variante de teste) la 2 discipline (comunicare în limba română, matematică)

Evaluarea competențelor fundamentale dobândite în ciclul primar la finalul clasei a IV-a

- 2 probe (4 variante de teste) la 2 discipline școlare (limba română, matematică)

Evaluarea elevilor la finalul clasei a VI-a

- 2 probe (4 variante de teste) la disciplinele din două arii curriculare (Limbă și comunicare, Matematică și Științe ale naturii) – neadministrare conform OUG nr. 56/2023 pentru instituirea unor măsuri privind buna funcționare a sistemului de învățământ

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a

- 2 probe (adică 14 variante de subiecte¹) la 2 discipline (limba și literatura română, matematică)

Examenul Național de Bacalaureat

- 3 probe scrise: Ea), Ec), Ed) pentru 23 de discipline/ programe de examen distincte pe filiere/profiluri, adică 225 de variante²:
 - Limba și literatura română (2 tipuri de programă);
 - Matematică (4 tipuri de programă) și Istorie;
 - Fizică (2 tipuri de programă), Chimie (2 tipuri de programă), Biologie (2 tipuri de programă), Informatică (2 tipuri de programă, fiecare pentru 2 limbaje de programare), Geografie, Discipline socio-umane (5 discipline).
- probe de evaluare a competențelor lingvistice și digitale: subiecte pentru sesiunea specială și pentru sesiunile ordinare pentru candidații care s-au aflat în imposibilitatea de a-și echivala nivelurile de competență din cadrul probelor de evaluare a competențelor lingvistice și digitale și au susținut probele în zilele/perioadele alocate conform Calendarului de examen:
 - competențe lingvistice de comunicare în limba română ;
 - competențe lingvistice de comunicare în limba modernă (3 limbi moderne): proba orală, proba de înțelegere a unui text audiat, proba scrisă;
 - competențe digitale: pentru fiecare zi de probă câte o variantă de subiecte, câte două pachete cu fișiere de lucru (pentru versiuni diferite de aplicații de birotică) și câte o rezervă offline (cu fișiere și directoare corespunzătoare unor pagini web).

De asemenea, Ministerul Educației a elaborat subiecte pentru examenul de bacalaureat pentru:

- probele pentru secțiile bilingve francofone (7 discipline non-lingvistice);
- proba specifică pentru secțiile bilingve româno-spaniole (proba de Cultură și civilizație spaniolă);
- probele pentru secțiile bilingve româno-italiene (discipline non-lingvistice);
- probele susținute de absolvenții secțiilor speciale germane din România.

¹ inclusiv modele de subiecte postate pe site-ul www.subiecte.edu.ro și simularea Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a

² inclusiv modele de subiecte postate pe site-ul www.subiecte.edu.ro și simularea examenului național de bacalaureat

În ceea ce privește Examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, s-au elaborat 270 de variante pentru 90 de discipline, iar pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar s-au elaborat 288 de variante pentru 96 de discipline. De asemenea, s-a elaborat un număr suficient de variante de subiecte însoțite de baremele de evaluare și de notare și borderourile corespunzătoare, pentru livrarea unor subiectele de rezervă solicitate de Comisiile Naționale ale evaluărilor și examenelor naționale pentru cazurile speciale.

Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație a coordonat științific grupurile de lucru ale Comisiilor centrale ale olimpiadelor școlare în elaborarea subiectelor și baremelor de evaluare pentru etapa sectoarelor municipiului București și pentru etapa națională a olimpiadelor școlare, la disciplinele: matematică, fizică, chimie, biologie, socio-umane, geografie, limba și literatura română, limba engleză, limba franceză, limba italiană, informatică, discipline tehnice, precum și ale unor concursuri din calendarul Ministerului Educației: Olimpiada Interdisciplinară de Științe pentru Juniori, Olimpiada Interdisciplinară Științele Pământului, olimpiada Cultură și spiritualitate românească.

V.B. Dezvoltarea curriculumului național preuniversitar

În anul școlar 2022-2023, în vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, s-au aprobat planurile-cadru de învățământ pentru învățământul liceal și profesional cu introducerea disciplinei obligatorii *Istoria evreilor. Holocaustul*, parte a trunchiului comun. De asemenea, potrivit Legii Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023, din anul școlar 2025-2026, planurile-cadru pentru învățământul liceal vor cuprinde și disciplina obligatorie „Istoria comunismului din România”. Totodată, elevii vor putea opta pentru disciplina „Istoria, robia și deportarea romilor” ca disciplină școlară modulară opțională pentru învățământul gimnazial și liceal.

În cadrul proiectului **Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED**, s-au elaborat proiectele de planuri-cadru de învățământ pentru Programele „A doua șansă” – învățământ primar, gimnazial și liceal. De asemenea, s-au organizat o serie de consultări privind proiectul de plan-cadru de învățământ pentru alternativa educațională Montessori, clasele VI-XII, nivel gimnazial și liceal, în vederea revizuirilor necesare care să asigure transpunerea prevederilor noii legi a învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și alte elemente care să asigure îndeplinirea de criterii de calitate a proiectului.

În anul școlar 2022-2023, în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul Ministerului Educației au fost elaborate programe școlare pentru discipline obligatorii, parte a trunchiului comun, aprobate prin ordin de ministru, după cum urmează :

- OME nr. 3.908/30.03.2023 privind aprobarea de programe școlare pentru discipline de studiu din învățământul gimnazial și liceal, în specificul învățământului în limba minorităților naționale/pentru minorități naționale astfel: programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maghiară maternă pentru elevii care frecventează școli/clase cu predare în limba română, clasele a V-a—a VIII-a, programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, filieră teoretică și filieră vocațională — ciclul superior al liceului, trunchi comun (TC) și curriculum diferențiat (CD), clasele a XI-a și a XII-a și programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, filieră tehnologică —ciclul superior al liceului, trunchi comun (TC), clasele a XI-a și a XII-a;
- OME nr. 5.344/09.08.2023 privind aprobarea programei școlare pentru disciplina de studiu obligatorie *Istoria evreilor. Holocaustul*, clasa a XI-a/a XII-a, învățământ liceal și profesional.

De asemenea, prin ordin de ministru, au fost aprobate programe școlare pentru discipline opționale, parte a curriculumului la decizia școlii, elaborate fie în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul Ministerului Educației, fie înaintate de diferite instituții/organizații spre analizare și avizare către Ministerul Educației astfel:

- OME nr. 4.440/2023 privind aprobarea programelor școlare pentru disciplinele opționale: „Sisteme de scriere și codificare”, clasele a V-a/a VI-a/a VII-a/a VIII-a, învățământ gimnazial, „Sisteme de numerație”, clasele a V-a/a VI-a/a VII-a/a VIII-a, învățământ gimnazial, „Matematică în natură și arte”, clasele a VII-a/a VIII-a, învățământ gimnazial;
- OME nr. 3.779/2023 privind aprobarea programei școlare pentru disciplina de tip opțional integrat „Educație privind schimbările climatice”, nivel gimnazial, clasele a VII-a—a VIII-a;
- OME nr. 3.891/2023 privind aprobarea programei școlare pentru disciplina opțională „Români care au marcat cultura și civilizația lumii”, clasele a IX-a/a X-a/a XI-a, învățământ liceal;
- OME 6.101/2022 privind aprobarea de programe școlare pentru discipline opționale din învățământul preuniversitar, elaborate în cadrul proiectului CRED.

CNPEE a elaborat repere metodologice (pe discipline) pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a în anul școlar 2022 – 2023.

Începând cu anul școlar 2020-2021, Ministerul Educației, prin Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, a asigurat componenta de recomandări privind aplicarea curriculumului național prin realizarea de colecții de repere metodologice, pentru discipline/module de studiu. Continuând această inițiativă și pentru anul școlar 2023-2024, s-a elaborat o nouă colecție de Repere metodologice, orientate, în principal, pe aplicarea curriculumului național la clasa a XI-a. Această colecție este constituită din 88 de repere metodologice distincte : 17 repere metodologice elaborate pentru specificul învățământului profesional și tehnic (IPT), pentru domeniile profesionale ale IPT, discipline/module de specialitate, 19 repere metodologice elaborate pentru specificul învățământului profesional special (IPS), acoperind atât domenii profesionale, cât și discipline/module de studiu, 18 repere metodologice elaborate pentru specificul învățământul liceal tehnologic special (LTS), acoperind atât domenii profesionale, cât și discipline/module de studiu și 34 de repere metodologice elaborate pentru învățământul liceal, filierele teoretică și vocațională, precum și pentru disciplinele de cultură generală din învățământul tehnic și profesional.

În vederea aplicării prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, pentru aplicarea curriculumului privind disciplina obligatorie *Istoria evreilor. Holocaustul*, Ministerul Educației este în curs de elaborare a ghidului metodologic pentru predarea disciplinei.

În cadrul proiectului **Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED**, au fost publicate 19 ghiduri metodologice pentru cadre didactice și echipele manageriale ale școlilor (învățământ primar, învățământ gimnazial, învățământ în limbile minorităților naționale, Programul A *Doua Șansă*, management de curriculum, educație outdoor) disponibile la adresa ghiduri.educred.ro.

În cadrul intervențiilor educaționale de tip curriculum, prin proiectul sistemic **Profesionalizarea carierei didactice – PROF**, au fost elaborate/ validate prin ordin de ministru 3 oferte educaționale tip programă școlară din categoria CDS (curriculum la decizia școlii): *Educație digitală și abilități media*, *Strategii metacognitive*, *Educație incluzivă și dezvoltarea gândirii critice*.

V.C. Susținerea performanței școlare

România participă la *Programul internațional pentru evaluarea elevilor (PISA)* încă din anul 2000 (ca țară PISA+), ciclurile de participare de până acum fiind: PISA 2006, PISA 2009, PISA 2012, PISA 2015, PISA 2018 și PISA 2022. PISA (Programme for International Student Assessment) este un studiu comparativ internațional inițiat de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) cu scopul de a măsura dezvoltarea achizițiilor învățării elevilor de 15 ani, în trei domenii principale: lectură, matematică și științe. Prin Programul OCDE-PISA se urmărește nu doar obținerea unei imagini detaliate cu privire la nivelul unor achiziții fundamentale, ci și încurajarea schimbului de bune practici cu alte sisteme de educație și creșterea capacității autorităților de decizie din România de a adopta noi politici educaționale bazate pe evidențe științifice și pe o solidă bază de cunoaștere. Statele membre OCDE participă la evaluarea internațională PISA pentru a măsura obiectiv, la nivel de sistem, progresul elevilor în formarea competențelor relevante în epoca actuală, care sunt fundamentale pentru viață și pentru participarea la societatea cunoașterii. În afară de statele OCDE, la PISA participă țări din întreaga lume, iar numărul acestora a crescut de la un ciclu de evaluare la altul, demonstrând încrederea în calitatea rezultatelor obținute în termeni de diagnostic a sistemelor educaționale. Evaluarea PISA 2022 s-a desfășurat în 83 de țări. În România, în perioada 11 aprilie – 30 mai 2022, aproximativ 7.400 de elevi cu vârsta de aproximativ 15 ani (născuți în 2006) din toate județele țării au participat la evaluarea PISA. Eșantionul a fost reprezentativ pentru elevii din România cu această vârstă. Spre deosebire de ciclurile anterioare, testarea PISA 2022 a fost realizată computerizat, ceea ce a reprezentat o premieră pentru România. Această nouă modalitate de testare a oferit specialiștilor și factorilor de decizie oportunitatea de a se familiariza cu rigorile, dar și cu avantajele acestui mijloc modern de evaluare. Din această perspectivă, PISA 2022 oferă un important punct de sprijin pentru regândirea metodologiilor de proiectare și desfășurare a evaluărilor naționale, în special a celor de la finalul învățământului secundar inferior și superior. Elevii au putut susține evaluarea PISA în limba română sau maghiară, în funcție de limba în care studiază în școală. Eșantionul elevilor care au susținut testul PISA în limba maghiară a fost reprezentativ pentru elevii români de etnie maghiară, cu vârsta de cca. 15 ani. În plus față de domeniile tradiționale de evaluare a competențelor elevilor (lectură, matematică și științe), PISA 2022 a inclus și un domeniu inovativ de testare: gândirea creativă. Acest test a avut ca scop identificarea factorilor care sprijină dezvoltarea creativității și a rolului diferitelor activități școlare în acest sens.

Date referitoare la organizarea administrării PISA 2022 în România:

- au participat 260 de unități de învățământ (69% din mediul urban, 31% din mediul rural);
- fiecare școală a desemnat un coordonator de școală PISA, care a participat la o sesiune de formare;
- au avut loc în jur de 500 de sesiuni de evaluare – în medie câte două sesiuni/ școală;
- limba de administrare: 83% română, 17% maghiară ;
- sesiunile de evaluare au fost administrate de un număr de 58 de administratori de test, care au fost în prealabil formați pentru administrarea PISA (42 au administrat PISA în limba română, iar 16 au administrat în limba maghiară);
- 160 de sesiuni de administrare au fost monitorizate de către 32 de monitori de calitate interni și 3 monitori de calitate internaționali;
- majoritatea elevilor participanți erau înscriși în clasa a IX-a la momentul evaluării (clasa a VII-a: 1%, clasa a VIII-a: 11%, clasa a IX-a: 71%, clasa a X-a: 17%);
- 51% dintre elevii participanți au fost fete.

Baza de date specifică României a fost finalizată cu succes și aprobată de consorțiul PISA. Datele colectate de la elevii români au fost, ulterior, integrate în baza de date internațională PISA 2022. A fost efectuată o

analiză detaliată a datelor în vederea pregătirii raportului național, lansat în decembrie 2023. Acesta reprezintă primul raport național PISA al României elaborat în colaborare cu OECD, care a oferit recomandări și asistență specializată. Raportul prezintă rezultatele elevilor români, analizate în corelație cu variabile contextuale precum mediul de învățare, statutul socio-economic, resursele educaționale disponibile și alți factori relevanți.

S-au desfășurat activități de pregătire a următorului ciclu PISA 2025: o varietate de sarcini referitoare la eșantionarea școlilor și a elevilor, oferire de feedback pe materialele cognitive și cele destinate școlilor și traducerea instrumentelor.

În anul școlar 2022- 2023, Ministerul Educației a organizat și finanțat concursuri și competiții școlare naționale, astfel:

- 52 de concursuri școlare pe domenii / discipline de studiu;
- 18 concursuri școlare interdisciplinare și transdisciplinare;
- 10 competiții sportive școlare internaționale din calendarul federației internaționale a sportului școlar, desfășurate în anul 2023;
- 41 de competiții sportive școlare cu finalitate națională organizate și desfășurate în cadrul „olimpiadei naționale a sportului școlar” (ONSS), în anul școlar 2022-2023;
- 17 competiții sportive școlare cu finalitate națională organizate și desfășurate în cadrul „olimpiadei sportului militar liceal”;
- 21 de competiții sportive școlare cu finalitate națională, pentru elevii-sportivi legitimați la unitățile de învățământ cu program sportiv integrat și suplimentar, organizate și desfășurate în cadrul „campionatelor naționale școlare”;
- 8 competiții sportive școlare naționale din calendarul Federației Sportului Școlar și Universitar.

În anul școlar 2022- 2023, Ministerul Educației a organizat faze naționale ale olimpiadelor școlare, astfel: 71 de olimpiade pe domenii/discipline de studiu și 10 olimpiade interdisciplinare și transdisciplinare. Totodată, a fost asigurată participarea loturilor olimpice de elevi români la competiții internaționale, dintre care 22 organizate și desfășurate la nivel mondial și 27 la nivel regional, european. În vederea pregătirii și selecționării loturilor naționale pentru participarea la olimpiadele internaționale, organizate și desfășurate în anul 2023, au fost organizate și finanțate 37 de activități cu elevii și profesorii lor coordonatori.

În ceea ce privește rezultatele elevilor la olimpiadele internaționale pe discipline, acestea sunt prezentate în tabelul următor :

Tabel 74. Rezultate la olimpiadele internaționale pe discipline școlare desfășurate în anul 2022

Categoria competiții internaționale desfășurate la nivel mondial		Categoria competiții internaționale desfășurate la nivel european/regional	
Medalii/premii	Nr. premii	Medalii/premii	Nr. premii
Aur absolut	2		
Aur/ I	23	Aur/ I	38
Argint/ II	20	Argint/ II	42
Bronz/ III	17	Bronz/ III	24
Mentione	2	Mențiuni	13
Total P+M =	64		117

Sursa: Ministerul Educației, 2023

La aceste olimpiade au participat 124 de elevi pregătiți de 125 de profesori, provenind din 20 de unități școlare. În conformitate cu prevederile HG nr. 536/2016 din 27 iulie 2016 **privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar**, ME a acordat elevilor medaliați, profesorilor care i-au pregătit și unităților școlare de unde provin elevii, diplome și premii în bani, după cum urmează:

1) pentru recompensarea elevilor premiați individual la competițiile școlare, categoria I, desfășurate la nivel mondial, valorile stimulentele financiare acordate de Ministerul Educației:

- premiul I/medalie de aur cu punctaj absolut 20.000 de lei;
- premiul I/medalie de aur 15.000 de lei;
- premiul II/medalie de argint 12.500 de lei;
- premiul III/medalie de bronz 10.000 de lei;
- mențiuni 6.000 de lei;

2) pentru profesorul/ profesorii care au pregătit elevul/elevii s-a acordat un singur stimulent financiar, în cuantumul cel mai mare prevăzut pentru unul din elevii săi/lor premiați

3) pentru unitatea de învățământ pe care elevul/elevii o frecventează sau au frecventat-o s-a acordat câte un stimulent financiar, în cuantumul prevăzut pentru fiecare elev premiat. Stimulentul financiar s-a utilizat pentru dotări destinate sprijinirii calității procesului de învățământ

Au fost recompensați și elevii premiați individual la competițiilor școlare, categoria a II-a, desfășurate la nivel european sau regional, valorile stimulentele financiare acordate de Ministerul Educației fiind:

- premiul I/medalie de aur 7.500 de lei;
- premiul II/medalie de argint 6.000 de lei;
- premiul III/medalie de bronz 4.500 de lei;
- mențiuni 3.500 de lei.

CAPITOLUL VI. EDUCAȚIE INCLUZIVĂ DE CALITATE PENTRU TOȚI COPIII

VI.A. Programe pentru copii/elevi aflați în situații de risc

În privința consolidării pachetului social pentru educație, vizând elevii din grupurile în risc, Ministerul Educației a continuat să deruleze programe sociale naționale anuale: *Euro 200*, *Masa caldă*, *Rechizite școlare*, *Bani de liceu*, *Burse școlare*, *Transportul elevilor*, *Programul pentru școli*, *Sprijin material pentru copiii cu CES și/sau dizabilități*, *Tichete sociale*.

Programul „Euro 200”, având ca obiectiv principal stabilirea unor măsuri pentru stimularea achiziționării de calculatoare, prin acordarea unor ajutoare financiare stabilite pe criterii sociale, pentru dezvoltarea competențelor elevilor și studenților în utilizarea tehnicii de calcul, a continuat și în anul 2023 cu unele modificări: s-au actualizat specificațiile tehnice ale calculatoarelor și s-a dublat venitul minim brut pe membru de familie (mai mic sau egal cu 500 de lei). Bugetul alocat pentru anul 2023 a fost de 1,7 milioane de lei. Potrivit OME nr. 5.181 din 28 iulie 2023, 2.174 de elevi au beneficiat de acordarea unui ajutor financiar de 200 de euro în vederea stimulării achiziționării de calculatoare, în anul 2023.

Prin OUG nr. 145/2022, programul **„Masa Caldă”** a fost extins de la 350 de școli la 450. În anul școlar 2022-2023, 178.000 de preșcolari și elevi din învățământul preuniversitar de stat au primit gratuit o masă caldă sau un pachet alimentar, în limita sumei de 15 lei/zi/beneficiar. Finanțarea, repartizată prin bugetele locale, a fost de 147 de milioane de lei în anul 2022, respectiv de 266,51 de milioane de lei în anul 2023. Programul-pilot contribuie la reducerea abandonului școlar și asigurarea accesului echitabil și nediscriminatoriu la

educație al tuturor preșcolarilor și elevilor din România. Criteriile de selecție a unităților de învățământ în cadrul acestui Program-pilot au avut în vedere condițiile socio-economice și geografice defavorabile, precum și imposibilitatea materială a multor familii de a susține participarea copiilor la activitățile școlare.

La începutul fiecărui an școlar, sunt distribuite pachete cu rechizite școlare specifice fiecărei clase prin Programul „**Rechizite școlare**”. 167.674 de elevi au primit rechizite școlare gratuite în anul școlar 2022-2023, în conformitate cu prevederile Legii nr. 126/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2001 privind acordarea de rechizite școlare. Pentru anul 2022, cheltuielile din bugetul Ministerului Educației au fost în valoare de 2.691.721 de lei. Prin OME nr. 3.783/03.03.2023, s-a aprobat valoarea maximă a pachetelor cu rechizite școlare acordate elevilor, începând cu anul școlar 2023-2024, conform prevederilor Legii nr. 126/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2001 privind acordarea de rechizite școlare, în sumă de 65 de lei/pachet/elev din învățământul primar și 75 de lei/pachet/elev din învățământul gimnazial.

Ministerul Educației a continuat, și în anul școlar 2022-2023, derularea Programului „**Bani de liceu**”. Prin intermediul acestuia, se acordă sprijin financiar elevilor din învățământul liceal în vederea continuării/finalizării studiilor. În anul școlar 2022-2023 numărul beneficiarilor a fost de 20.509, iar cheltuielile efectuate din bugetul Ministerului Educației, pentru anul 2022, au fost de 41.833.369 de lei. Începând cu anul școlar 2023 - 2024, odată cu intrarea în vigoare a Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, programul a fost înlocuit cu alte forme de intervenție socială consolidată.

Bursele școlare

Bursa profesională a fost, până la începutul anului școlar 2023- 2024, un program național care s-a adresat tuturor elevilor care frecventează învățământul profesional și a constat într-un sprijin financiar lunar în valoare de 200 de lei. În anul școlar 2022-2023, s-au acordat burse profesionale în valoare de 128.606.431 lei. Până la sfârșitul anului școlar 2022-2023, s-au acordat, diferențiat, burse pentru elevi, într-un quantum de 500 de lei pentru bursa de performanță, 200 de lei pentru bursele de merit și cele de ajutor social și 150 de lei pentru bursele de studiu. În anul școlar 2022-2023, numărul total de elevi care au beneficiat de burse a fost de 751.551, dintre care 9.493 de beneficiari burse de performanță, 260.562 beneficiari burse de merit, 92.004 de beneficiari burse de studiu și 389.492 de beneficiari burse de ajutor social. Pentru anul 2022, Ministerul Educației a alocat pentru plata burselor un buget de 1.531.891.000 lei, respectiv 1.605.335.000 lei pentru anul 2023.

Transportul elevilor este vizat prin acțiuni de asigurare a mobilității elevilor și decontării transportului acestora. Prin OUG nr. 159/2022 pentru modificarea și completarea art. 84 din Legea educației naționale nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare, a fost introdusă o sumă forfetară pentru elevii navetiști, aceasta reprezentând o creștere semnificativă a sumei acordate anterior pentru transportul elevilor școlarizați în altă localitate decât cea de domiciliu. Cheltuielile efectuate din bugetul Ministerului Educației, pentru transportul elevilor, în anul 2022, a fost de 58.184.303 lei.

În conformitate cu prevederile HG nr. 652/2023 privind aprobarea *Programului pentru școli al României* în perioada 2023 – 2029, resursele financiare necesare se asigură de la bugetul de stat din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, repartizate pe județe și municipiul București, prin anexă la legile bugetare anuale, și din fonduri externe nerambursabile, prin bugetul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Programul prevede acordarea gratuită pentru preșcolarii și pentru elevii din învățământul primar și gimnazial de stat și particular de fructe și legume proaspete, lapte și produse lactate și de produse de panificație în limita unei valori zilnice/preșcolar/elev, precum și finanțarea unor măsuri educative care însoțesc distribuția. Pentru anul școlar 2022-2023, suma alocată a fost de 562.850.000 de lei.

Sprrijin material pentru copiii cu cerințe educaționale speciale (CES)

Aspectele referitoare la drepturile financiare ale copiilor cu dizabilități/nevoi speciale sunt reglementate prin Legea nr. 272/2004 republicată, privind protecția și promovarea drepturilor copilului și Hotărârea Guvernului nr. 838/2022 privind stabilirea cuantumului limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor la îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sumele de bani pentru nevoi personale, pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale. În anul școlar 2022-2023, 46.779 de copii/elevi/tineri cu CES cuprinși în învățământul de masă au beneficiat de drepturile acordate în baza HG nr. 564/2017, bugetul alocat fiind de 188.024 de mii lei, respectiv 19.023 copii/elevi/tineri cu CES cuprinși în învățământul special, bugetul alocat fiind de 109.230 de mii lei.

Tichetele sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional, în cuantum de 500 de lei/copil/an școlar, se acordă preșcolarilor și elevilor dezavantajați din învățământul de stat preșcolar, primar și gimnazial începând cu anul școlar 2020-2021, în conformitate cu OUG nr.133/2020. Aceste tichete au fost și sunt acordate, în continuare, de Guvernul României prin Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Începând cu semestrul al II-lea al anului școlar 2020 - 2021, Ministerul Educației a organizat și asigurat desfășurarea Programului național pilot de tip ***Școală după școală*** - Program național de activități remediale pentru elevi, până în clasa a VIII-a inclusiv. Programul este finanțat prin POCU în cadrul Axei Prioritare 6 – Educație și competențe. În cadrul proiectului s-a creat cadrul național prin care unitățile de învățământ preuniversitar au organizat activități de tip remedial, începând cu semestrul al II-lea al anului școlar 2020-2021 și s-a acordat unităților de învățământ un sprijin financiar de 200 de lei/lună, per copil înscris, acest sprijin fiind destinat exclusiv acoperirii costurilor organizării și participării copiilor la activități de educație remedială. Scopul proiectului a fost prevenirea părăsirii timpurii a școlii prin măsuri sistemice de creștere a accesului la experiențe de învățare ale elevilor din învățământul preuniversitar primar și gimnazial. Obiectivul specific al proiectului derulat de Ministerul Educației a vizat îmbunătățirea competențelor de bază a minimum 168 000 de elevi din ciclurile primar și gimnazial, prin participarea la activități de învățare remedială timp de 7 luni, pe parcursul semestrului al II-lea al anului școlar 2020-2021. Proiectul s-a finalizat în data de 31.12.2022. Valoarea finanțării acordate pentru acest proiect a fost de 146.120.664 de lei.

În cadrul proiectului ***Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți - CRED***, au fost realizate activități de învățare, adaptate specificului/nevoilor de învățare ale elevilor vulnerabili din 25 de școli pilot situate în comunități defavorizate. Din unitățile de învățământ selectate din județele Bihor și Iași, la activitățile CRED au participat, în total, 2000 de elevi. Mai precis, câte 250 de elevi înscriși în nivelul primar și câte 750 de elevi din nivelul gimnazial, din fiecare dintre cele două județe. Din școlile selectate din zona periurbană a Capitalei, la activitățile CRED au participat 150 de elevi înscriși în nivelul primar și 350 de elevi de la gimnaziu.

Rezultatele aferente activității ***Pilotarea unor intervenții complementare de sprijin a elevilor din grupuri vulnerabile*** au demonstrat faptul că proiectul Ministerului Educației a adus un aport substanțial în prevenirea părăsirii timpurii a școlii și că aceste activități derulate în cele 25 de unități școlare pot fi însușite sau adaptate de cadre didactice din întreaga țară, ca modele de bune practici, pentru a atinge performanțe similare.

Pentru elevii din nivelul primar, pachetul de activități educaționale a cuprins supravegherea și îndrumarea în efectuarea temelor și recuperare pentru elevii cu dificultăți de învățare.

Pachetul de activități de susținere și de dezvoltare personală a elevilor cuprinde mai multe tipuri de intervenții: recuperare pentru elevii cu tulburări emoționale sau tulburări de limbaj prin activități remediale,

consiliere sau alte activități specifice; activități de încurajare a lecturii independente; autocunoaștere, intercunoaștere prin activități de dezvoltare emoțională și socială; activități practic-aplicative pe diferite domenii (arte, științe, tehnologii); proiecte tematice propuse de către elevi sau părinți, cadre didactice etc. și activități fizice și mișcare.

Pentru învățământul secundar inferior, gimnazial, a fost implementat un pachet complex de activități educaționale, complementare activității didactice, care a fost corelat cu pachetul de activități de susținere și de dezvoltare personală a elevilor. Aceste activități au implicat suport pentru efectuarea temelor și activități remediale.

Pachetul de activități de susținere și de dezvoltare personală a elevilor a cuprins mai multe tipuri de intervenții: asistență psihopedagogică pentru recuperarea decalajelor în învățare; consiliere psihologică; consiliere în carieră; activități pentru accelerarea învățării și pentru performanță (pentru elevii din grupul țintă al proiectului- elevi vulnerabili); pregătirea elevilor pentru participarea la competiții și olimpiade școlare, la concursuri sportive și artistice, pe discipline de învățământ, la concursuri cu recunoaștere internațională; participarea/organizarea de festivaluri și expoziții; realizarea de publicații școlare; participarea la activități de cooperare europeană; activități de pregătire pentru viață: activități de autocunoaștere, activități care vizează dezvoltarea atitudinii active, integrarea și implicarea socială (coduri de conduită, cetățenie activă, atitudine responsabilă față de mediul înconjurător, dezvoltare durabilă), activități pentru dezvoltarea capacității de comunicare și gândire critică, activități de promovare a unui stil de viață sănătos (alimentație sănătoasă, regim de viață sănătos), activități de prevenire a comportamentelor violente, precum și a celor riscante datorate consumului de alcool, tutun și droguri etc.; activități fizice și mișcare; activități tematice/ateliere (microproiecte pe diferite domenii: arte, științe, tehnologii);

Experiențele de învățare nonformală sunt considerate modalități complementare de formare a competențelor cheie. Activitățile au fost evaluate, unele dintre ele fiind selectate și incluse în colecția de bune practici de activități de adaptare curriculară realizate în școli vulnerabile.

Proiectul ***Crearea și implementarea serviciilor comunitare integrate pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale***, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capital Uman, și-a continuat implementarea, într-un parteneriat alcătuit din Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Educației și Ministerul Sănătății, în vederea creșterii incluziunii sociale și combaterii sărăciei prin dezvoltarea și pilotarea serviciilor comunitare integrate în 139 de comunități rurale și mic urbane cu tip de marginalizare peste medie și severă. Prin intervenții la nivelul comunității, fiecare caz social este evaluat integrat, de o echipă mixtă, formată din specialiști în domeniul social, educațional și medical, astfel încât fiecare persoană să fie îndrumată și ajutată să acceseze toate serviciile de care are nevoie. Activitatea Echipelor Comunitare Integrate (ECI) se concentrează pe realizarea diagnozei sociale a comunităților, pe identificarea nevoilor și vulnerabilităților persoanelor, familiilor, grupurilor supuse unui risc de excluziune socială, pe intervenție integrată utilizând managementul de caz. Pe parcursul derulării proiectului au fost constituite 40 de Unități Județene de Suport și Supervizare (UJSS), cu rol de coordonare și suport tehnic și metodologic a ECI, precum și rol de monitorizare și raportare. A fost creat un Pachet de proceduri, metodologii și instrumente de lucru pentru furnizarea integrată a serviciilor comunitare (domeniile social, educațional și medical). În domeniul educațional se urmărește creșterea nivelului de educație, reducerea abandonului școlar și a participării școlare scăzute, îmbunătățirea performanțelor școlare, accesul la programe de educație informală, accesul la servicii de consiliere școlară și orientare în carieră. Au fost create 126 ECI, în cadrul cărora își desfășoară

activitatea 89 de consilieri școlari și 80 de mediatori școlari. Toate rezultatele așteptate au fost atinse (<https://serviciicomunitare.ro/>).

În anul școlar 2022-2023, Ministerul Educației, în parteneriat cu UNICEF și Comisia Europeană (DG REFORM) au continuat derularea proiectului *Support for enhancing the equity of the education system in Romania*. Obiectivul vizat de proiect este creșterea capacității Ministerului Educației de a promova echitatea în procesul de educație la nivel național prin intermediul monitorizării, prevenirii și combaterii segregării școlare. În perioada de referință, au fost elaborate și sunt în prezent pe circuitul de avizare Ordinul ministrului educației pentru numirea Comisiei Naționale pentru Desegregare și Incluziune Educațională și Ordinul cu Regulamentul revizuit de organizare și funcționare a respectivei Comisii. S-a finalizat testarea pe teren a Metodologiei de monitorizare a segregării școlare și a fost elaborat raportul de testare pe teren de către echipa de asistență tehnică a UNICEF cuprinzând un set de recomandări (pentru modificarea Ordinului 5.633/2019 privind aprobarea metodologiei pentru monitorizarea segregării școlare, pentru ajustarea/dezvoltarea Modulului SIIIR privind monitorizarea segregării școlare etc.). Primul exercițiu de monitorizare a segregării școlare la nivel național este în proces de lansare. Ministerul Educației lucrează în prezent pentru ca o solicitare să fie adresată unităților școlare în vederea populării SIIIR cu un set de date obișnuite (cum ar fi asocierea clădirilor la unitățile școlare sau asocierea sălilor de clasă la clădirile școlare etc.), date care sunt complementare celor din modulul SIIIR privind monitorizarea segregării școlare, ca activitate pregătitoare pentru primul exercițiu de monitorizare a segregării școlare la nivel național. În perioada următoare, Ministerul Educației va organiza o întâlnire cu inspectorii județeni responsabili pentru romi și CES în vederea lărgirii bazei de consultare pentru feedback-ul cu privire la proiectul Metodologiei de prevenire a segregării școlare și de intervenție în cazurile de segregare școlară, înaintat Ministerului Educației de către echipa de asistență tehnică UNICEF.

VI.B. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

Ministerul Educației implementează Schema de Granturi în cadrul **Programului Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS)** finanțate de Planul Național pentru Redresare și Reziliență al României, Reforma 3 - Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii și Investiția 4 - Sprijinirea unităților de învățământ cu risc ridicat de abandon școlar, din Componenta C.15. PNRAS, aprobat prin H.G. nr. 1.309/2021 beneficiază de o finanțare în valoare de 543 de milioane de euro. PNRAS urmărește atingerea următoarelor obiective generale: diminuarea riscului de abandon școlar în cel puțin 25% din unitățile de învățământ participante la Program în perioada 2021—2026, cu încadrarea unității de învățământ într-o categorie de risc mai mic, îmbunătățirea rezultatelor obținute de elevi în cadrul evaluărilor naționale și creșterea procentului de elevi care finalizează învățământul gimnazial, creșterea participării absolvenților învățământului gimnazial la Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și a ratei de tranziție de la învățământul secundar inferior la învățământul secundar superior. Un total de 3.235 de unități de învățământ au fost identificate ca eligibile pentru Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar pe baza datelor din SIIIR în anul 2020. Acestea au fost identificate cu prioritate medie și mare de intervenție în urma aplicării a cinci indicatori de vulnerabilitate, respectiv: procentul profesorilor suplینitori raportat la numărul total al profesorilor din unitatea de învățământ, rata de absolvire a învățământului gimnazial, definită ca raportul dintre numărul de absolvenți ai clasei a VIII-a și numărul de elevi înscriși în clasa a VIII-a la începutul anului școlar, raportul dintre numărul elevilor repetenți și în abandon școlar și numărul total de elevi din învățământul gimnazial, rata de participare a absolvenților

învățământului gimnazial la Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a, definită ca raportul dintre numărul absolvenților învățământului gimnazial care participă la examen și numărul total al absolvenților învățământului gimnazial, procentul absolvenților de clasa a VIII-a care au obținut note sub 6 la Evaluarea Națională din total participanți la evaluare. În cadrul țintei 465 din PNRR/C15. Educație, în luna septembrie 2022, au fost semnate 1.409 contracte cu unitățile de învățământ, în valoare de 1,14 miliarde lei, iar în luna octombrie 2022 a fost publicat Ghidul Beneficiarului. Fondurile necesare implementării au fost alocate tuturor unităților de învățământ beneficiare, în momentul de față proiectele aflându-se în derulare. Sunt derulate activități de monitorizare a proiectelor și pentru menținerea evidenței solicitărilor de notificări și acte adiționale, alături de gestionarea și arhivarea documentației se susțin activități de help-desk, îndrumare și consiliere pentru beneficiari. În cadrul țintei 466 din PNRR/C15. Educație, cu asistență tehnică din partea Băncii Mondiale a fost elaborat Ghidului Solicitantului în cadrul apelului de proiecte Schema de Granturi PNRAS Runda II în perioada 22 – 28.03.2023. Prin OME 4.137/2023 a fost aprobat Ghidul Solicitantului PNRAS, RUNDA a II-a, iar prin OME 4.138/2023 a fost aprobată Lista unităților de învățământ eligibile pentru Runda a II-a (1.203 unități de învățământ). În luna mai 2023, Ministerul Educației a lansat apelul de proiecte și a publicat pe site-ul instituției Ghidul solicitantului alături de Anexe. Ministerul Educației a organizat webinare adresate potențialilor beneficiari ai Schemei de Granturi PNRAS – Runda a II-a, fiind analizate aspecte privind depunerea de proiecte pentru beneficiari, cu participarea reprezentanților inspectoratelor școlare județene/al Municipiului București care au responsabilități în gestionarea proiectelor finanțate prin PNRAS, precum și a reprezentanților unităților de învățământ eligibile în cadrul apelului, în colaborare cu experți de la Banca Mondială. În perioada 15.05.2023 – 14.07.2023, s-au depus 693 de proiecte. Ministerul Educației a realizat demersurile necesare pentru demararea procesului de verificare a proiectelor depuse. Totodată, în iulie 2023, Ministerul Educației a lansat în consultare publică Ghidul Solicitantului pentru apelul PNRAS Runda a II-a - Școli mici + Anexe, un apel necompetitiv pentru a elabora și implementa un proiect strategic în vederea sprijinirii școlilor mici, cu efective sub 40 de elevi în ciclul gimnazial (școli-țintă), pentru a reduce abandonul școlar.

Mecanismul de avertizare timpurie în educație (MATE) oferă un cadru coerent și unitar pentru detectarea, identificarea și înregistrarea timpurie și monitorizarea progresului elevilor cu risc de abandon și de părăsire timpurie a școlii. Acest cadru se bazează pe colectarea în timp real a datelor cu privire la semnalele timpurii – rezultate școlare scăzute, istoric de repetenție, absențe, comportament școlar inadecvat – care permit personalului din școli și factorilor de decizie de la nivel județean și central să coordoneze, să planifice și să implementeze măsuri adecvate și imediate de diminuare a riscurilor și problemelor identificate la nivel de elev, clasă și școală. O astfel de abordare integrată la toate nivelurile permite o monitorizare atentă și ajustări în timp util în vederea atingerii obiectivului României de reducere a PTȘ și alinierea la mediile de la nivelul UE. Ministerul Educației, în calitate de coordonator al componentelor aferente reformelor și/sau investițiilor finanțate prin PNRR, a organizat cursuri de formare online pentru utilizatorii instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE), sau modulul din Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) pentru intervenții sistemice necesare reducerii părăsirii timpurii a școlii. Până la finalul lunii septembrie 2023, peste 50.000 de participanți, din 6.950 de instituții, au parcurs diferite faze ale programului. Dintre aceștia, peste 45.800 au absolvit programul de formare. Designul cursului, conținutul și structura urmează caracteristicile MATE, în conformitate cu reglementările aprobate prin OME nr.6.000/2021 privind aprobarea Mecanismului de alertă timpurie în educație, metodologia de implementare și utilizarea modulului MATE pentru prevenirea abandonului școlar. Cursul a fost livrat în întregime online, prin intermediul platformei <https://mate.edu.ro/>, cu un sistem integrat de management al

învățării, adică participanții au parcurs modulele în ritm propriu, în funcție de timpul pe care l-au avut la dispoziție și de cunoștințele dobândite.

Ministerul Educației a continuat implementarea a 420 de granturi în cadrul **Proiectului privind Învățământul Secundar (ROSE)** care sprijină tranziția elevilor din sistemul de învățământ secundar superior către învățământul terțiar și utilizează o abordare descentralizată, bazată pe acordarea de granturi individuale liceelor. Obiectivele granturilor sunt reducerea ratei de abandon școlar în licee, creșterea ratei de absolvire și îmbunătățirea performanței la examenul de bacalaureat. Liceele desfășoară activități menite să conducă la realizarea obiectivelor menționate precum activități remediale, de consiliere, îndrumare și orientare profesională, de coaching, dezvoltare personală și dezvoltare a abilităților socio-emoționale (cel puțin 50% din costurile directe), activități extracurriculare și de informare precum și lucrări minore de renovare, amenajare a interioarelor clădirilor școlare și achiziții de bunuri. Efectele pozitive ale intervențiilor se văd în progresul indicatorilor proiectului. Astfel, rata medie de abandon școlar în clasele terminale în liceele beneficiare de granturi a scăzut de la 6,5% (indicator de referință în 2015) la 1,96% în 2022. De asemenea, procentul liceelor beneficiare de granturi care au o rată de abandon mai mare de 7% a scăzut de la 23,10% (indicator de referință) la 11,56% în 2022. Totodată, a crescut rata medie de absolvire în liceele eligibile/ beneficiare de granturi de la 86,9% (indicator de referință) la 95,65% în 2022 și rata medie de promovare a examenului de bacalaureat în liceele beneficiare de granturi de la 49,6% (indicator de referință) la 67,76% în 2022.

În scopul de a fundamenta pe dovezi măsurile de prevenire și reducere a părăsirii timpurii a școlii și în special cele de sprijinire a elevilor în vederea îmbunătățirii participării la examenele naționale, Ministerul Educației a realizat două cercetări la nivel național cu privire la cauzele neparticipării elevilor la examenele naționale. Cele două studii au vizat neparticiparea elevilor de clasa a VIII-a la Evaluarea Națională de clasa a VIII-a 2023, respectiv neparticiparea elevilor de clasa a XII/XIII-a la Bacalaureat. Raportul privind neparticiparea elevilor la Evaluarea Națională de clasa a VIII-a 2023 și-a propus să identifice factorii determinanți pentru neparticiparea elevilor de clasa a VIII-a la Evaluarea Națională (EN VIII), în vederea fundamentării deciziilor de politici educaționale și proiectării unor intervenții adecvate, bazate pe date de cercetare. Categoriile de populație vizate au fost: elevi care nu au participat la EN VIII, părinți ai elevilor care nu au participat la EN VIII, directori ai unor unități de învățământ, în care s-au înregistrat rate ridicate de neparticipare la EN VIII, diriginți ai unor clase terminale din unitățile de învățământ selectate și profesori care predau discipline de la EN VIII, din unitățile de învățământ selectate. Raportul privind neparticiparea elevilor la examenul de bacalaureat a avut ca obiectiv identificarea unor factori care pot explica neparticiparea elevilor la examenul de bacalaureat în sesiunea din iunie 2023. Cercetarea calitativă s-a desfășurat în opt unități de învățământ liceal public, de masă, din șapte regiuni de dezvoltare ale României. Rezultatele ambelor dimensiuni ale celor două proiecte au fost sistematizate și au fost elaborate recomandări pentru fundamentarea unor măsuri de sprijin/politici favorabile participării la educație.

VI.C. Consiliere și orientare școlară, prevenirea și combaterea violenței și incluziune

În luna februarie 2023, numărul de posturi de consilieri școlari a fost suplimentat, în conformitate cu prevederile OME nr. 3.642/2023 pentru modificarea OME nr. 4.933/2022. Ministerul Educației a repartizat la nivel național 1.200 de noi posturi de consilieri școlari, astfel încât s-a ajuns la o medie națională de aproximativ un consilier la 800 de elevi. Aceste posturi au fost repartizate în toate cele 42 de județe, pentru acest demers fiind avute în vedere criteriile obiective, precum corectarea decalajelor înregistrate între județe, cauzate de diferențele de densitate a populației școlare de la un județ la altul. În acest sens, se vor înființa

cabinete de consiliere școlară în unități de învățământ de dimensiune mică și medie, cele mai multe dintre acestea fiind localizate în mediul rural. Situația din anumite județe se va modifica vizibil, deoarece raportul consilier/număr de elevi va fi îmbunătățit chiar și de 4 ori. Această distribuție permite ca, mai departe, ISJ și CJRAE/CMBRAE să poată organiza concursuri pentru ocuparea celor 1.200 de posturi. În prezent, sunt încadrați 2.288 de consilieri în cabinete de asistență psihopedagogică, pentru un total de 2.751.233 de elevi și preșcolari din învățământul public de masă din țară. Majorarea numărului de consilieri școlari va contribui la creșterea accesului elevilor și preșcolarilor la servicii de asistență psihopedagogică, orientare școlară și vocațională și la activități de informare, consiliere și sprijin pentru elevii în risc de excludere școlară și pentru familiile acestora, la extinderea rețelei de cabinete școlare de asistență psihopedagogică și a activităților de prevenire a violenței școlare în cadrul campaniei „Nu sunteți singuri! Împreună oprim violența din școli”. În vederea reducerii fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar la nivelul Ministerului Educației și la nivel de sistem s-au desfășurat activități pe tematica violenței și a siguranței în școli: participare la grupurile de lucru interministeriale, dezvoltarea de parteneriate educaționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului de violență în mediul școlar și a violenței sociale, susținerea consolidării capacității instituționale a unităților de învățământ și a inspectoratelor școlare în dezvoltarea de relații parteneriale pentru prevenirea și combaterea violenței și pentru un mediu școlar sigur, elaborarea procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/ preșcolarilor/elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar.

În vederea asigurării incluziunii educaționale a copiilor cu CES și/sau dizabilități, în contextul organizării evaluărilor și examenelor naționale ale absolvenților învățământului preuniversitar, al elaborării și aplicării cadrului normativ și procedural, precum și al coordonării activității comisiilor județene conform calendarelor, o atenție deosebită a fost acordată soluționării situațiilor speciale, în conformitate cu prevederile Procedurii nr. 33.576/31.10.2022 cu privire la asigurarea condițiilor de egalizare a șanselor pentru elevii cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare care au susținut examenele naționale, evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (1.623 elevi) și examenul național de bacalaureat (530 elevi). Totodată, pentru a asigura conformitatea sistemului de învățământ românesc cu cerințele cadrului legal internațional privind drepturile persoanelor cu CES și/sau dizabilități, programul de admitere în învățământul liceal de stat include o secțiune privind admiterea la învățământul liceal a elevilor cu CES.

În vederea incluziunii copiilor romi în sistemul educațional și accesului la învățământ de calitate, în anul școlar 2022-2023, au continuat programele și măsurile adresate elevilor și cadrelor didactice de etnie romă:

- acordarea de 6.382 de locuri distincte pentru elevii romi la admiterea în licee pentru diferite specializări (pentru anul școlar 2022-2023, au fost admiși 2.575 de elevi în clasa a IX-a pe astfel de locuri, din care 2.203 la liceu și 372 în învățământul profesional și dual);
- continuarea organizării de către inspectorate școlare, unități de învățământ, primării, ONG-uri (Salvați Copiii, Asociația OvidiuRo, ș.a.) a unor grădinițe estivale premergătoare clasei pregătitoare, pentru copiii de etnie romă care nu au frecventat grădinița;
- continuarea măsurilor pentru prezervarea limbii, istoriei și culturii romani în context didactic (prin asigurarea predării, în continuare, a câte 3-4 ore/ săptămână de limbă maternă romani, la cl. I-XII, respectiv 1 oră/săptămână de istoria și tradițiile romilor, la clasa a VI-a și a VII-a în 39 de județe; în prezent sunt 11.560 de elevi care studiază limba romani nivel primar, 7.419 elevi care studiază limba romani nivel gimnazial, 507 elevi care studiază limba romani nivel liceal, 902 copii și elevi care studiază în limba romani nivel preșcolar și primar, 1.984 de elevi care studiază istoria și tradițiile

romilor, 217 elevi care studiază muzica în limba romani; în rețeaua școlară există 621 unități școlare în care învață preponderent copiii romi (minim 15%);

- continuarea măsurilor în vederea predării în limba maternă romani, la nivelul învățământului preșcolar;
- continuarea măsurilor în scopul predării în limba maternă romani, la clasele pregătitoare, la clasele I-IV și la gimnaziu;
- întreprinderea măsurilor necesare pentru continuarea pregătirii inițiale, la nivel universitar, a viitorilor profesori de limba romani și de specialiști în domeniul lingvistic rom;
- formarea unei rețele de inspectori școlari care să sprijine echipele de conducere din unitățile de învățământ, pentru inițierea de măsuri care să conducă la monitorizarea fenomenului segregării copiilor și elevilor romi; în momentul de față există o rețea formată din 42 de inspectori, dintre care pe parcursul anului școlar 2022-2023 au fost desemnați 12 inspectori pentru romi la nivel județean, alături de cei 21 inspectori pentru minorități și romi și cei 9 inspectori pentru minorități;
- organizarea unor activități extracurriculare privind înțelegerea diversității etnice și interculturalității, la care au participat 51.018 elevi, precum și organizarea a 2.492 de acțiuni derulate la nivel județean și la nivelul unităților școlare pentru încurajarea părinților romi să participe la procesul educațional din școală și din afara ei.

În sistemul educațional activează 456 de mediatori școlari, dintre care aproximativ 75% de etnie romă, mediatori care promovează la nivelul comunităților dezavantajate oportunitățile de reintegrare și menținere în sistemul educațional al copiilor/elevilor romi, care susțin dezvoltarea eficientă în ceea ce privește școlarizarea romilor și care conlucrează cu toți actorii comunitari, pentru a reduce abandonul în rândul copiilor romi. Resursa umană roma din sistemul educațional este formată din: 263 de profesori care predau limba romani, 13 educatori care predau în limba maternă romani, 22 de învățători care predau în limba maternă romani, 75 de profesori de etnie roma care predau alte discipline, 115 profesori care predau *Istoria și tradițiile romilor* și 3 profesori care predau muzică în limba romani.

Numărul elevilor romi înscriși în SIIIR în anul școlar 2022-2023 este de 88.595, înregistrându-se o creștere de peste 50%, comparativ cu anul școlar precedent, când erau înscriși în SIIIR 58.385 de elevi.

În proiectul Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar – PNRAS Runda I, există 29.718 beneficiari elevi romi (23,61%), regăsiți în SIIIR ca elevi romi, din totalul beneficiarilor de 125.835 de elevi din 1.409 școli. Un număr de 19.848 de elevi romi sunt beneficiari ai programelor de detectare a lacunelor și de remediere școlară, cum ar fi activități de creștere a stimei de sine și de conectare cu piața muncii, sesiuni de parenting, orientare școlară, pregătire pentru examenul de Evaluare Națională, 70.872 de elevi romi sunt beneficiari ai programelor de sprijin **Rechizite școlare, Burse școlare sau Masa caldă** și 10.960 de elevi romi sunt beneficiari ai programului **Școală după școală**.

VI.D. Sprijin pentru Ucraina

Ministerul Educației a completat și a modificat cadrul normativ care să permită includerea în sistemul de învățământ a elevilor ucraineni. În acest sens, au fost elaborate și aprobate: Metodologia specială de atestare a studiilor preuniversitare pentru străinii care au obținut o protecție internațională în România și care nu au documente doveditoare ale studiilor sau care, din motive obiective, nu se încadrează în actualele prevederi legale în domeniul recunoașterii și atestării studiilor străinilor în România, în scopul facilitării accesului pe piața forței de muncă sau al continuării; Metodologia privind școlarizarea și organizarea și

desfășurarea cursului de inițiere în limba română pentru minorii care au dobândit o formă de protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și pentru minorii cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene; Metodologia privind organizarea și desfășurarea cursului de inițiere în limba română pentru străinii adulți care au dobândit o formă de protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și pentru cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European și cetățenii Confederației Elvețiene.

La nivelul inspectoratelor școlare județene au continuat înscrierile elevilor ucraineni, iar Ministerul Educației a monitorizat procesul de înscriere și activitățile desfășurate. La finalul anului școlar 2022-2023, se înregistrau 17.620 de elevi ucraineni audienți și 8.607 elevi înscriși.

Tabel 75. Situația privind numărul de elevi ucraineni integrați în învățământul preuniversitar din România

Nivel	Audienți	Înscriși	Total
Preșcolar	5.083	2.309	7.392
Primar	5.565	2.680	8.245
Secundar	6.972	3.618	9.466
TOTAL	17.620	8.607	26.227

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

VI. E. Proiecte cu finanțare europeană pentru educație incluzivă

Pentru apelul **988/6/26/Educație nonformală în sistem outdoor – Regiuni dezvoltate** și apelul **987/6/26/Educație nonformală în sistem outdoor – Regiuni mai puțin dezvoltate** lansate în contextul Axei Prioritare 6, din cadrul Programului Operațional Capital Uman 2014-2020, bugetul alocat este de 15.040.000 de euro (contribuția UE+ contribuția națională), iar distribuția la nivelul celor două categorii de regiuni este următoarea:

- pentru regiunile mai puțin dezvoltate (Nord-Est, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia, Centru, Sud-Est și Sud-Muntenia), suma totală disponibilă este de 13.120.000 de euro, din care contribuția UE este de 11.152.000 de euro (corespunzând unei contribuții UE de 85%), iar contribuția națională este de 1.968.000 de euro (corespunzând unei contribuții naționale de 15%);
- pentru regiunea mai dezvoltată (București-Ilfov), suma totală disponibilă este de 1.920.000 de euro, din care contribuția UE este de 1.536.000 de euro (corespunzând unei contribuții UE de 80%), iar contribuția națională este de 384.000 de euro (corespunzând unei contribuții naționale de 20%).

Rezultatele așteptate în urma implementării operațiunilor finanțate în cadrul acestei cereri de propuneri de proiecte vizează creșterea ratei de participare în învățământul primar și secundar prin dezvoltarea unor măsuri integrate de prevenție și competențe îmbunătățite ale personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive. În cadrul apelului **988/6/26/Educație nonformală în sistem outdoor – Regiuni dezvoltate**, s-au contractat 6 proiecte, dintre care 2 s-au finalizat, iar 4 se află în implementare, iar în cadrul apelului **987/6/26/Educație nonformală în sistem outdoor – Regiuni mai puțin dezvoltate** au fost contractate 98 de proiecte, dintre care 8 s-au finalizat, iar 90 se află în implementare.

În cadrul apelurilor **POCU/658/6/2 - Creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural - Regiuni mai puțin dezvoltate/ "Dezvoltarea serviciilor de educație**

antepreșcolară, Regiunile mai puțin dezvoltate” și apelului POCU/664/6/2 - Creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special a grupurilor cu risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural - Regiunea mai dezvoltată, București Ilfov/ “Dezvoltarea serviciilor de educație antepreșcolară, Regiunea mai dezvoltată București – Ilfov” se află în derulare 33 de contracte de finanțare. Rezultatele așteptate în urma implementării operațiunilor finanțate în cadrul acestei cereri de propuneri de proiecte vizează creșterea ratei de cuprindere în învățământul antepreșcolar și preșcolar, în special pentru categoriile dezavantajate de copii. Scopul principal al apelurilor constă în dezvoltarea unor proiecte în mecanism competitiv, în vederea implementării la nivel național a măsurilor destinate creșterii ratelor de participare la educație antepreșcolară a copiilor până la 2 ani. Se află în implementare 13 proiecte, care se încheie la finalul anului 2023. Proiectele din cadrul acestor apeluri au avut în vedere:

- înființarea și dezvoltarea serviciilor de îngrijire și educație antepreșcolară și furnizarea acestora către un număr de 72 de copii cu vârsta 0-2 ani în vederea sprijinirii dezvoltării ulterioare a acestora și facilitării accesului către niveluri superioare de educație;
- creșterea accesului la servicii sociale și educative de calitate, pentru copiii de vârsta antepreșcolară aflați în situație de risc de părăsire timpurie a școlii, cu accent pe copiii aparținând minorității roma;
- dezvoltarea infrastructurii educaționale pentru facilitarea accesului la educație antepreșcolară a 100 de copii cu vârsta cuprinsă între 0-2 ani în vederea reducerii riscului de abandon, marginalizare și excluziune socială și implementarea unor măsuri integrate de asistare și sprijinire a 100 de părinți în accesul pe piața muncii și dezvoltarea abilităților parentale.

Scopul principal al apelului **POCU/446/6/22 – “Educație de calitate în creșe la nivel național”** constă în acordarea unei finanțări nerambursabile, dedicată exclusiv implementării la nivel național a măsurilor destinate realizării unui cadru instituțional și realizării de curriculum național obligatoriu pentru învățământul antepreșcolar, precum și formării profesionale unitare a personalului didactic din acest domeniu. Apelul are în derulare un singur proiect, *Educație Timpurie Incluzivă și de Calitate (ETIC)*, al cărui beneficiar este Ministerul Educației. Proiectul are în vedere dezvoltarea cadrului operațional național în domeniul educației antepreșcolare în vederea facilitării accesului la educație al copiilor sub trei ani din creșe și/sau gradinițe. Valoarea finanțării UE acordată pentru acest apel este de 13.146.704 lei. Proiectul se află în implementare până în decembrie 2023.

În octombrie 2021, s-a lansat apelul non-competitiv **Oferte și resurse curriculare îmbunătățite în vederea predării limbii române preșcolarilor și elevilor aparținând minorităților naționale din învățământul preuniversitar obligatoriu**. Rezultatele așteptate în urma implementării operațiunii finanțate în cadrul acestei cereri de propuneri de proiecte vizează:

- creșterea ratei de participare în învățământul primar și secundar prin dezvoltarea unor măsuri integrate de prevenție;
- ofertă curriculară optimizată și atractivă în învățământul primar, secundar, centrată pe formarea de competențe cheie, inclusiv pentru categoriile dezavantajate de copii în scopul prevenirii PTS și pe utilizarea de soluții digitale/de tip TIC în procesul de predare;
- competențe îmbunătățite ale personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive.

Bugetul alocat acestui apel este de 10.000.000 de euro (contribuția UE+ contribuția națională), pentru regiunile mai puțin dezvoltate (Nord-Est, Nord-Vest, Vest, Sud-Vest Oltenia, Centru, Sud-Est și Sud-Muntenia).

Prin **Apelul POCU/73/6/6 - Programul „Profesori motivați în școli defavorizate”** au fost sprijinite intervențiile care au vizat nevoile personalului educațional din unitățile de învățământ publice, în care sunt înmatriculați copii cu un grad ridicat de risc educațional, în vederea asigurării calității în educație și a incluziunii școlare. Un număr de 6.641 de persoane (personalul didactic/ personalul de sprijin) și-a îmbunătățit nivelul de competențe în cadrul acestui apel participând la programe de formare continuă și de dezvoltare de competențe didactice cu credite transferabile: „Integrarea TIC în procesul educațional”, „Metode interactive de predare-învățare” „Managementul comunicării în mediul școlar”, „Creativitate și inovare în procesul instructiv-educativ”, „Parteneriatul educativ școală – familie – comunitate”, „Mentorat între teorie și practică”, „Multimedia în educație”, „Strategii didactice active performante”, „Comunicare, negociere, mediere în educație”, „Resurse educaționale - tehnologie și creativitate”, „Soluții de e-learning pentru formarea specialiștilor în educație”. Valoarea finanțării UE acordată pentru acest apel a fost de 107.755.732,08 lei. Toate proiectele din cadrul acestui apel sunt finalizate.

Intervențiile sprijinite prin **apelul POCU/74/6/18 – „Școală pentru toți”** pun în centrul lor copilul și nevoile sale și stabilesc direcții de acțiune a căror menire trebuie să fie înlăturarea obstacolelor care îl împiedică să meargă la școală (servicii destinate copilului și familiei), precum și transformarea mediului școlar într-unul prietenos și de calitate, capabil să atragă și să mențină copilul în procesul educațional (servicii destinate școlii și cadrelor didactice). Valoarea totală alocată în cadrul acestui apel a fost de 173.200.000 de euro, reprezentând cofinanțare UE și națională. Toate proiectele din cadrul acestui apel sunt finalizate. Proiectele din cadrul acestui apel au avut în vedere:

- implementarea măsurilor integrate pentru facilitarea accesului la educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii pentru copiii și tinerii ce fac parte din grupuri vulnerabile, reîntoarcerea în sistemul de învățământ a copiilor/tinerilor/adușilor care au părăsit școala, precum și dezvoltarea competențelor capitalului uman din învățământul preuniversitar din unități școlare defavorizate;
- promovarea unor servicii educaționale de calitate în județul Dâmbovița orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive, prin creșterea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar a copiilor cu cerințe educaționale speciale, asigurarea accesului egal la o educație de calitate a elevilor, cu accent pe elevii aparținând minorității roma și cei din mediul rural/ comunitățile dezavantajate socio-economic, reintegrarea tinerilor în sistemul educațional, precum și îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar;
- diminuarea discrepanțelor de dezvoltare economică și socială între România și statele membre, creșterea nivelului de educație la populație, creșterea participării la educație începând cu cea timpurie și scăderea nivelului de părăsire timpurie a școlii;
- furnizarea unor măsuri integrate pentru reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la parcursuri de învățare formale, nonformale și informale în rândul a 2.485 de copii din comunități defavorizate.

CAPITOLUL VII. ALFABETIZAREA FUNCȚIONALĂ

Preocupările Ministerului Educației privind alfabetizarea funcțională și educația remedială au continuat și în anul școlar 2022-2023, prin elaborarea unui cadru legislativ cu măsuri specifice. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 prevede la art. 98 alin. (8) și (9) realizarea unei platforme naționale de alfabetizare funcțională, a cărei funcționare și gestionare să fie asigurate de Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare. De asemenea, art. 75 din aceeași lege introduce programul „Învățare remedială”

destinat elevilor cu decalaje în dobândirea competențelor-cheie prevăzute în legea învățământului preuniversitar, celor care se încadrează în risc de abandon școlar și/sau părăsire timpurie a școlii și copiilor români veniți din afara granițelor țării. Activitățile din cadrul acestui program vor avea ca scop reducerea abandonului școlar/părăsirii timpurii a școlii, inclusiv creșterea performanței elevilor la evaluările naționale și suport în dobândirea tuturor competențelor-cheie prevăzute în planurile-cadru. Programul „Învățare remedială” va fi finanțat pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, din sumele alocate cu aceasta destinație, de la bugetul de stat sau prin fonduri externe nerambursabile, rambursabile ori din bugetele autorităților administrației publice locale, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile.

În aprilie 2023, a fost publicat *Raportul privind nivelul de literație al elevilor din România*, elaborat de partenerii ai Ministerului Educației: BRIO, cu sprijinul Asociației pentru Valori în Educație și Digital Nation (partener de tehnologie), disponibil la <https://ave-romania.ro/wp-content/uploads/2023/04/raport-literatie.pdf>. Rezultatele, exprimate procentual pentru fiecare nivel al literației, pentru grupe de vârstă, pe grupe de gen, pe regiuni de dezvoltare, precum și concluziile generale, comparația cu primul raport realizat în perioada 2021-2022, toate aceste date reprezintă dovezi extrem de utile pentru Ministerul Educației în planificarea inițiativelor sale pentru sprijinirea alfabetizării funcționale, inclusiv din Programul Educație și Ocupare (PEO).

CAPITOLUL VIII. PROMOVAREA EDUCAȚIEI ȘTIM

Prin OME nr. 4.096/2022 a fost aprobată programa școlară pentru disciplina opțională „Start în aventura cunoașterii Universului”, curriculum la decizia școlii — învățământ primar. Disciplina de tip opțional integrat a fost realizată prin raportare la *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030*, în care, printre obiectivele propuse, regăsim Obiectivul 4 – *Educație de calitate*, respectiv implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite. Această disciplină reprezintă debutul educației ȘTIM — știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică într-un cadru formal, în care copilul/elevul, încă de la vârstă fragedă, este încurajat să experimenteze, să observe și să cerceteze, formându-i-se o dependență pozitivă pentru curiozitate.

În anul școlar 2022-2023, au fost realizate activități de promovare/diseminare/formare pentru cadre didactice, respectiv elevi și părinții în cadrul taberelor școlare organizate de Școala Gimnazială nr. 25 din Brașov și Școala Gimnazială *Ion Bob* din Cluj Napoca, în cadrul școlilor de vară, organizate de ONG-uri din țară (PraEdu-Arad, Inițiative în educație-Timișoara), în cadrul consfăturilor naționale ale profesorilor din învățământ primar, matematică și fizică precum și în cadrul Conferinței Scientific Conference - Current and Future Didactic Approaches, organizată de Universitatea Babeș-Bolyai (Cluj Napoca). Totodată, 8 CCD-uri din țară au inclus programe avizate pentru cadre didactice de nivel primar, profesori de matematică, fizică și geografie, la care au participat peste 200 de cadre didactice. Alte activități desfășurate includ participarea anuală a peste 100 de unități de învățământ (elevi și cadre didactice) la programele: 100 ore de astronomie (1-4 octombrie), Ziua internațională a femeilor și fetelor din domeniul științei (11 februarie - 8 martie), Săptămâna Mondială a Spațiului (9-10 octombrie) și participarea anuală la concursul Space for Art (ianuarie–aprilie 2023), organizat de Asociația Europeană pentru Educație în Astronomie, unde România a obținut premiul I la categoria 6-11 ani.³

De asemenea, elevii români au participat la diverse competiții școlare promovând conceptul ȘTIM, printr-o abordare educațională care formează competențe în domeniile științei, tehnologiei, ingineriei, artei și

³ <https://eaae-astronomy.org/projects/space-art/space-art-contest/space-art-winners-2023>

matematicii, prin înțelegerea fenomenelor din viața reală din perspective diferite, într-o manieră interdisciplinară, ceea ce deschide oportunități pentru consolidarea abordărilor integrate a disciplinelor în aria curriculară Matematică și științe ale naturii, precum și abordări transcurriculare : Olimpiadele naționale și internaționale de astronomie și astrofizică (IOAA seniori, IOAA juniori și IOA), Olimpiadele naționale și europeană de creativitate științifică, Concursul Național de astronomie și astrofizică *Marian Dacian Bica* (SV), Olimpiada de Științe pentru Juniori, faza națională și internațională, Olimpiada de Științele Pământului, faza națională și internațională.

În decembrie 2022, în cadrul țintei 484 din PNRR, C15. Educație, a fost lansat apelul de proiecte „**Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior, a palatelor și a cluburilor copiilor**”. Apelul vizează crearea în fiecare liceu, colegiu, școală profesională, precum și în palatele și cluburile copiilor, a unui laborator inteligent („SMART LAB”), prin dotarea cu echipamente digitale specifice unei săli de curs de tip STIAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte și Matematică). În plus, cel puțin 120 de unități de învățământ secundar superior vor putea beneficia de un al doilea laborator inteligent dacă numărul de elevi înscriși, în anul școlar 2022 – 2023, este de minimum 500. Alocarea financiară totală a apelului de proiecte este de 117.499.800 de euro, valoare eligibilă PNRR, fără TVA. Apelul s-a închis în data de 24 martie 2023. Au fost depuse 1.130 de proiecte pentru peste 1200 de laboratoare, iar după finalizarea tuturor etapelor de evaluare, au fost selectate 1.120 de proiecte, aflate în etapa de contractare sau implementare.

CAPITOLUL IX. DIGITALIZARE

IX.A. Digitalizarea sistemului educațional

Având în vedere jalonul 477 din PNRR privind sporirea calității mediilor de învățare, Ministerul Educației a completat și modificat standardele necesare privind dotările minime pentru învățământul preșcolar, primar și gimnazial, prin OME Nr. 6416/2022 pentru modificarea OME 3.497/2022.

În anul școlar 2022-2023, prin OME nr. 4.871/30.08.2023, un număr de 742 de școli au primit aprobarea de a utiliza catalogul electronic, toate înregistrările făcându-se exclusiv prin intermediul acestui instrument digital. Rezultatele pe termen scurt ale utilizării catalogului electronic în unitățile de învățământ preuniversitar sunt reprezentate de responsabilizarea și implicarea elevilor, respectiv a părinților, toate informațiile despre clase, orar, note și absențe putând fi accesate oricând, în timp real. De asemenea, catalogul electronic oferă școlii o amprentă digitală a activității membrilor comunității școlare. Pe termen mediu, analiza datelor generate cu ajutorul catalogului electronic ajută unitățile de învățământ să implementeze strategii de susținere a progresului educațional al elevilor și de creștere a participării acestora la cursuri, iar utilizarea instrumentului digital ajută la dezvoltarea competențelor digitale ale tuturor utilizatorilor. Diminuarea abandonului școlar și a analfabetismului funcțional reprezintă rezultate pe termen lung ale utilizării catalogului electronic, ca parte a unei soluții performante de management școlar.

Din analiza informațiilor centralizate la nivelul unităților de învățământ de nivel preșcolar, gimnazial, liceal și postliceal, furnizate de către inspectoratele școlare, în 2023, situația la nivel național privind dotarea laboratoarelor informatice și formarea profesorilor pentru predarea digitală este următoarea:

- procentul unităților de învățământ de stat dotate cu laboratoare de informatică - 54%;
- procentul unităților de învățământ particulare dotate cu laboratoare de informatică - 88%;
- procentul laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ de stat - 78,83%;
- procentul laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ particulare - 95%;

- procentul unităților de învățământ de stat care dispun de cadre didactice specializate în domeniul programării, precum și numărul acestora - 48% unități de învățământ de stat cu un număr de 7.050 de cadre didactice;
- procentul unităților de învățământ particulare care dispun de cadre didactice specializate în domeniul programării, precum și numărul acestora - 95% unități de învățământ particulare cu un număr de 502 cadre didactice;
- procentul unităților de învățământ particulare, în care elevii au posibilitatea să studieze robotică și programe în domeniul inteligenței artificiale - 26%.

În ceea ce privește infrastructura informatică la nivelul învățământului preuniversitar, numărul calculatoarelor din unitățile de învățământ este de 133.470 de calculatoare, 438.717 tablete (250.000 de tablete au fost puse la dispoziție de Ministerul Educației), dintre care 273.503 tablete sunt utilizate în continuare în activitățile didactice și 119.594 de laptop-uri, dintre care 107.775 de laptop-uri sunt funcționale și utilizate în continuare în activitățile didactice.

Valoarea investițiilor în infrastructura informatică, a laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ de stat este de 288.703.716 lei, iar sursele de finanțare sunt de la bugetul local, bugetul de stat, venituri proprii ale unităților de învățământ, sponsorizări, proiecte și programe (Proiectul privind Învățământul Secundar – ROSE, Proiecte POR derulate de primării, PNRRAS, Proiectul POC - Achiziții de echipamente din domeniul tehnologiei - IT Mobile, PNNR , Proiect EDULIB etc.). Au fost achiziționate 11.985 de scannere pentru dotarea centrelor de examen pentru facilitarea evaluării digitale în cadrul examenelor naționale (Evaluare Națională și Bacalaureat), prin proiectul privind Învățământul Secundar – ROSE.

Valoarea investițiilor propuse, aprobate și care urmează să fie realizate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) ce privesc dotarea cu laboratoare smart sau dotarea laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ de stat este următoarea: 117.499.800 de euro, valoare eligibilă din PNRR, fără TVA pentru apelul de proiecte în vederea dotării laboratoarelor smart (inteligente) și 1.068.260.200 de euro, fără TVA, valoare eligibilă din PNRR, pentru dotarea sălilor de clasă, a laboratoarelor și a laboratoarelor informatice.

Valoarea investițiilor în infrastructura informatică, a laboratoarelor de informatică din unitățile de învățământ particulare este de 14.812.214 lei.

În iunie 2022 a fost emisă OUG nr. 91/2022 privind unele măsuri pentru asigurarea implementării proiectelor contractate în cadrul Programului operațional Competitivitate, apelul 2, acțiunea 2.3.3, din fonduri externe nerambursabile și pentru asigurarea sustenabilității acestora, care a stabilit că tabletele și laptopurile cu acces la internet, precum și alte echipamente/dispozitive electronice achiziționate de către beneficiarii contractelor de finanțare încheiate în cadrul Programului Operațional Competitivitate, Acțiunea 2.3.3, Apelul 2, pot fi utilizate la nivelul unităților de învățământ preuniversitar de stat, respectiv instituțiilor de învățământ superior de stat, inclusiv pentru desfășurarea activităților didactice cu prezență fizică.

În perioada de referință a raportului, în cadrul proiectului POCU „**Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți**” – CRED, a continuat dezvoltarea de noi RED (resurse educaționale deschise), publicate pe platformele dedicate digital.educared.ro și red.educared.ro. Dintre acestea, aproximativ 1.000 de RED-uri au fost dezvoltate în anul școlar 2022-2023. De asemenea, au fost publicate materiale video pe canalul de Youtube al proiectului care au ajuns la peste 350.000 de vizualizări.

Proiectele „Curriculum Relevant, Educație Deschisă pentru toți” CRED și „Profesionalizarea carierei didactice” – PROF, al cărui beneficiar este Ministerului Educației, au fost menționate în raportul de țară, înaintat de România, Comisiei Europene, în cadrul programului „Deceniul digital al Europei”, ca modele de bune practici, în formarea competențelor digitale. „Deceniul digital al Europei: obiective digitale pentru 2030” reprezintă o strategie implementată, la nivel european, pentru pregătirea cetățenilor și a întreprinderilor pentru un viitor sustenabil, din punctul de vedere al competențelor digitale. Programul „Deceniul digital al Europei: obiective digitale pentru 2030” are ținte și obiective concrete, ce urmăresc digitalizarea Europei, până în anul 2030, fiind vizate mediul de afaceri, infrastructura fiecărui stat membru, guvernele și competențele populației, implicit a forței de muncă. „În contextul pandemiei de COVID-19, proiectul CRED a început să sprijine cadrele didactice cu module de formare specifice pentru îmbunătățirea competențelor digitale (56.615 cadre didactice au participat până în aprilie 2023, reprezentând 48% din numărul total de cadre didactice din ciclul primar și gimnazial) și cu un program de formare continuă la scară largă pentru profesori, „Resurse educaționale digitale: Realizare, utilizare, evaluare”. Până în prezent, aproximativ 3.900 de profesori au finalizat acest curs și aproximativ 8.700 de resurse educaționale deschise au fost puse la dispoziție. Platforma de formare a avut peste 2,4 milioane de pagini vizualizate în ultimul an și peste 90 de milioane de pagini vizualizate de la lansare. Pe baza cooperării dintre 4 universități și 11 Centre de Resurse pentru Profesori, proiectul PROF dezvoltă intervenții pentru mentorat în cariera profesorilor, care includ o componentă semnificativă a educației digitale: programe de formare în mentorat și competențe digitale (2.846 de profesori-mentori formați până în decembrie 2022), formarea continuă a 25.000 de cadre didactice până la sfârșitul lunii decembrie 2023, prin utilizarea platformei informatice e-Prof și a programelor de formare pentru managerii de școli și profesori”, se arată în raportul de țară.

Raportul de țară menționează, de asemenea, participarea României la Code Week 2022, o inițiativă public-privată care sprijină creșterea competențelor digitale de bază în statele membre. Cu 2.297 de activități organizate, majoritatea dintre ele (93%) organizate în școli, România s-a clasat pe locul 5 între toate țările participante. Activitățile au atras 79.469 de participanți, dintre care 45% fete.

IX.B. Digitalizarea evaluării

În vederea digitalizării sistemului de evaluare, Ministerul Educației a achiziționat prin Proiectul privind Învățământul Secundar (Romania Secondary Education Project – ROSE) infrastructură hard (scanere) și soft (platformă informatică) pentru digitalizarea evaluărilor naționale. Astfel, în 2023, au fost achiziționate 11.985 de scanere, în valoare totală de 2.178.034 de euro pentru dotarea școlilor cu echipamente necesare pentru digitalizarea evaluărilor, și o platformă informatică care să asigure suport electronic pentru corectarea și notarea online a lucrărilor elevilor/candidaților la examenele și concursurile naționale, în valoare totală a achiziției de 1.379.836 de lei. Platforma permite încărcarea și stocarea în format scanat a tuturor lucrărilor scrise ale candidaților la examenele și concursurile naționale, repartizarea automată a lucrărilor către profesori pentru evaluare și notare, conform fiecărei metodologii de examen și procedurilor aprobate, precum și încărcarea de către evaluatori și stocarea fișelor de notare ale evaluatorilor detaliate pe itemi/subitemi.

În sesiunile iunie - iulie 2022 și iunie - iulie 2023 ale examenului național de bacalaureat, respectiv ale evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, s-a pilotat evaluarea digitalizată a lucrărilor scrise pentru candidații din județele Călărași și Dâmbovița. Începând cu sesiunea august - septembrie 2023 a examenului național de bacalaureat, Ministerul Educației a generalizat evaluarea digitalizată a lucrărilor candidaților.

Pentru evaluarea digitalizată s-au folosit scanere distribuite și instalate în fiecare centru de examen. Lucrările au fost scanate în sala de examen, la sfârșitul probei scrise, în prezența candidatului, fiind încărcate

pe platforma de evaluare de către profesorii asistenți. Secretizarea lucrării se realizează automat, în momentul încărcării, nemaifiind necesar a fi făcută de către candidați/profesorii asistenți. Ulterior, lucrările sunt repartizate automat și aleatoriu, prin intermediul platformei, către doi evaluatori aflați în alt județ decât județul din care provin candidații.

În februarie 2023, în cadrul jalonul 478 din PNRR, prin OME Nr. 3.750/2023, a fost aprobată Metodologia-cadru de evaluare în mediul online a performanțelor școlare și a competențelor elevilor, ulterior fiind pregătită lansarea în consultare publică, a Ghidul solicitantului pentru apelul "Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut digital", în cadrul jalonului 498 din PNRR.

CAPITOLUL XI. EDUCAȚIE TIMPURIE

În cadrul proiectului **Educație timpurie incluzivă și de calitate – ETIC**, în anul școlar 2022-2023, au finalizat programul de formare 2.184 de cadre didactice din învățământul preșcolar, de la nivelul întregii țări. Activitatea s-a realizat în format unitar, prin intermediul platformei ETIC, de către cele trei universități partenere: Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Universitatea din Pitești și Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava. Ca urmare a derulării vizitei de studiu, din luna martie 2022, în Reggio Emilia Italia (Centrul Internațional Loris Malaguzzi prin intermediul Reggio Children S.R.L.), cele 42 de cadre didactice selectate din cadrul grupului țintă al proiectului au facilitat înființarea a 208 grupe Reggio Emilia la nivel național, au diseminat la nivel județean cunoștințele dobândite și au coordonat derularea activităților cu copiii în aceste grupe. În același timp, acestea au elaborat 4 broșuri tematice privind abordarea Reggio Emilia (curriculum, observarea și evaluarea copilului, mediul educațional, înscrierea copiilor în serviciile de educație timpurie), care urmează a fi editate, tipărite și distribuite până la finalul proiectului (decembrie 2023). Tot în cadrul proiectului ETIC s-a realizat, cu ajutorul celor trei universități partenere, revizuirea programului de formare pentru abordare curriculară și s-au făcut demersuri pentru transformarea lui în program național de formare pentru cadrele didactice care lucrează cu copiii antepreșcolari, livrat prin CCD-uri, cu formatorii din Corpul național de formatori în educație timpurie. Pentru participanții la acest program de formare (2.184 cadre didactice și experți în dezvoltare curriculară) au fost concepute pachete educaționale personalizate și s-au făcut demersuri pentru achiziționarea acestora pentru a fi utilizate în activitățile cu copiii până la sfârșitul proiectului și în perioada de sustenabilitate. Un alt rezultat al proiectului este Ghidul pentru educație timpurie (variantea electronică). Draftul acestuia a fost elaborat cu sprijinul universităților partenere și urmează a fi transmis spre avizare Comitetului Național de Sprijin pentru Educație Timpurie (CNSET), înainte de publicarea pe site-ul proiectului.

Prin OUG nr. 182/2022, s-a creat posibilitatea înființării serviciilor complementare de educație timpurie, iar prin Hotărârea de Guvern nr.1604/2022 s-a aprobat Metodologia de organizare și funcționare a serviciilor complementare de educație timpurie. În cadrul jalonului 453 din PNRR, a fost aprobat Ordinul ministrului educației, al ministrului familiei, tineretului și egalității de șanse, al ministrului muncii și solidarității sociale, al ministrului sănătății și al ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr.6.424/20.129 /2.257/3.976/25/2023 privind dezvoltarea serviciilor unitare, incluzive, integrate și de calitate pentru educație timpurie, publicat în Monitorul Oficial nr. 66/26.01.2023, cu Anexa Planul de implementare operațională a măsurilor din Programul-cadru intersectorial pentru dezvoltarea serviciilor unitare, incluzive și de calitate pentru educație timpurie.

Totodată, s-a aprobat, prin OME nr.4.319/26.05.2023, Metodologia-cadru de înscriere a copiilor în unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică cu grupe de nivel preșcolar și/sau antepreșcolar și în

servicii de educație timpurie complementare și a Calendarului înscrierii copiilor antepreșcolari și preșcolari în anul școlar 2023-2024 în unități de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică cu grupe de nivel preșcolar și/sau antepreșcolar și în servicii de educație timpurie complementare, precum și Metodologia privind asigurarea asistenței medicale a antepreșcolariilor, preșcolariilor, elevilor din unitățile de învățământ preuniversitar și a studenților din instituțiile de învățământ superior pentru menținerea stării de sănătate a colectivităților și pentru promovarea unui stil de viață sănătos, prin Ordinul comun al ministrului educației și al ministrului sănătății nr.2.508/4.593/2023.

În februarie 2023, Ministerul Educației a lansat, în cadrul jalonului 458 din PNRR, apelul competitiv de proiecte pentru „Dezvoltarea serviciilor de educație timpurie complementare”. Scopul acestuia este de a crește calitatea serviciilor de educație timpurie, de a îmbunătăți ratele de participare, atât la nivel antepreșcolar, cât și la nivel preșcolar, prin deservirea de până la 20.000 de copii, provenind din grupuri defavorizate. Alocarea financiară totală a apelului de proiecte este de 103 milioane de euro, iar valoarea maximă a grantului per proiect este de 250.000 de euro (fără TVA), valoare eligibilă PNRR. Fiecare proiect va urmări înființarea de servicii complementare, care să deservească de la minimum 16 copii până la maximum 50 de copii. Bugetele proiectelor se vor utiliza pentru amenajarea, igienizarea și dotarea a minimum 2 săli pentru activități cu copiii, achiziționarea de mobilier, echipamente și materiale necesare amenajării spațiilor; achiziționarea materialelor didactice, a hranei, precum și a transportului pentru copii, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni; servicii de informare, consiliere și sprijin pentru părinții/reprezentanții legali/persoanele în grija căreia se află copilul. În data de 22.06.2023, Ministerul Educației a publicat lista finală a proiectelor admise în vederea finanțării în cadrul apelului (99 proiecte admise la finanțare). În urma apelului de proiecte, care a fost prelungit de mai multe ori, s-au depus doar 99 de cereri de finanțare, dintre care 98 au fost declarate eligibile spre finanțare.

Odată cu trecerea creșelor în subordinea Ministerului Educației potrivit Ordonanței de Urgență nr. 100/2021, funcția de educator-puericultor a fost introdusă în categoria de personal didactic, începând cu luna decembrie 2022, conform OME nr. 6.310/2022.

CAPITOLUL XII. ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC, INCLUSIV DUAL

XII.A. Adaptarea și fundamentarea planurilor de școlarizare în funcție de nevoile pieței muncii

Pentru anul școlar 2022-2023, solicitările operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional, inclusiv dual, au fost cuprinse în planul de școlarizare în procent de peste 87,5, (cu peste 8 puncte procentuale mai mult față de anul anterior când procentul a fost de 79,5%), în timp ce la învățământul dual procentul a fost de peste 92%, (cu 3 puncte procentuale mai mic față de anul școlar anterior). Astfel, dacă în anul școlar 2021-2022, numărul de locuri în planul de școlarizare la clasa a IX-a învățământ profesional reprezenta 25,61% din totalul locurilor la clasa a IX-a, învățământ de zi, în anul școlar 2022-2023, ponderea a crescut la 26,74, cu 1 punct procentual, pe fondul creșterii solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizare prin învățământul profesional, inclusiv dual.

Pentru învățământul profesional, inclusiv dual, gradul de realizare al planului de școlarizare la începutul anului școlar 2022-2023, este de 78,87%. Pentru învățământul dual, în anul școlar 2022-2023 s-au inclus în planul de școlarizare 7.918 locuri și gradul de realizare al planului de școlarizare la începutul anului școlar atinge un procent de 75,2. Nerealizarea planului de școlarizare este determinată în principal de opțiunile absolenților de gimnaziu privind continuarea studiilor preponderent pentru învățământul liceal și mai puțin pentru învățământul profesional, inclusiv dual.

Implicarea operatorilor economici în formarea profesională a elevilor din învățământul profesional a constat în asigurarea resurselor umane și materiale necesare formării elevilor în stagiile de practică organizate la operatorii economici, asigurarea echipamentelor de lucru și de protecție, elaborarea în parteneriat cu unitatea de învățământ a curriculei pentru stagiile de practică, și evaluarea curentă a elevilor. O serie de operatori economici au avut o mai puternică implicare, asigurând pentru elevii din învățământul profesional burse, masă, cazare la internate, decontarea transportului, etc.

Pentru învățământul profesional, la clasa a IX-a, în anul școlar 2022-2023, au fost încheiate, de către unitățile de învățământ, contracte de parteneriat cu 4.207 operatori economici și se constată o creștere a implicării acestora față de anul școlar 2021-2022, când au fost încheiate contracte cu 4.180 de operatori economici, dar încă se resimt consecințele generate de pandemia de COVID 19, numărul de operatori implicați fiind semnificativ mai mic față de anul școlar 2019-2020, când s-a atins un număr maxim de 6.120 de operatori implicați în învățământul profesional.

Pentru învățământul dual, la clasa a IX-a, pe întreaga perioadă, de la introducerea învățământului dual în anul școlar 2017-2018, până la începutul anului școlar 2022-2023, s-a înregistrat o creștere a numărului de operatori economici implicați în formarea profesională inițială prin învățământul dual, care au încheiat contracte de parteneriat cu unitățile de învățământ și cu unitățile administrativ teritoriale pe raza cărora sunt situate unitățile de învățământ. Astfel, numărul operatorilor economici a crescut de la 227 în anul școlar 2017-2018, la 740 în anul școlar 2022-2023, ceea ce reprezintă o creștere de peste trei ori față de anul introducerii învățământului dual. Cu toate acestea, încă se resimt consecințele pandemiei COVID19 care a determinat o diminuare a numărului de operatori economici implicați în învățământul dual începând cu anul școlar 2021-2022, având în vedere că numărul maxim de operatori implicați de la începutul înființării învățământului dual a fost atins în anul școlar 2020-2021. Dacă la începutul anului școlar 2017-2018, primul an în care s-a introdus învățământul dual în România, au fost înscriși în clasa a IX-a un număr de 2.568 de elevi, la începutul anului școlar 2022 – 2023, au fost înscriși în clasa a IX-a un număr de 5.958 de elevi, ceea ce reprezintă o creștere de 2,3 ori față de anul introducerii învățământului dual. Ponderea elevilor înscriși în dual din total profesional este de 17,15 și crește cu 2 procente față de anul școlar 2021-2022, fiind atins procentul maxim de la începutul implementării învățământului dual.

Pentru continuarea dezvoltării programelor de formare profesională, în anul școlar 2023-2024, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) a elaborat Calendarul admiterii în învățământul profesional și în învățământul dual pentru anul școlar 2023-2024, aprobat prin OME 5.439 din 26 septembrie 2022 și Calendarul etapelor și acțiunilor pentru stabilirea cifrei de școlarizare în învățământul dual și în învățământul profesional de stat pentru anul școlar 2023-2024, aprobat prin OME 6.172 din 28 octombrie 2022.

Învățământul profesional și tehnic pentru minoritățile din România, se desfășoară în limba maghiară, în cadrul filierei tehnologice al învățământului liceal, pe trei ramuri: tehnic, servicii, respectiv resurse naturale și protecția mediului.

În anul școlar 2022-2023, pentru dezvoltarea învățământului dual s-a elaborat și reglementat cadrul metodologic necesar pentru asigurarea unui traseu integrat, de la învățământ secundar superior la învățământ universitar (calificări de nivel 6 – 8 conform Cadrului Național al Calificărilor) și dezvoltarea de noi calificări. Astfel a fost aprobată OUG nr.128/2022 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, în vederea dezvoltării învățământului superior dual. În urma analizei legislației curente privind calificările, au fost actualizate/elaborate 6 metodologii: Metodologia de organizare și funcționare a învățământului dual, aprobată prin OME 5.732/29.09.2022, Metodologia de acces și de organizare și

desfășurare a admiterii în învățământul dual pentru calificări profesionale de nivel 4, conform Cadrului național al calificărilor, aprobată prin OME 5.733/29.09.2022, Metodologia de acces și de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul dual pentru calificări profesionale de nivel 5, conform Cadrului național al calificărilor, aprobată prin OME 5.734/29.09.2022, Metodologia de elaborare și actualizare a calificărilor profesionale școlarizate prin învățământul preuniversitar, aprobată prin OME nr. 5.735/29.09.2022, Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a admiterii în învățământul dual pentru calificări profesionale de nivel 3, conform Cadrului național al calificărilor, aprobată prin OME nr. 5.442/26.09.2022 și Metodologia pentru înregistrarea și înscrierea calificărilor din învățământul superior în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS), aprobată prin OME nr. 4.494/20.06.2023.

În noiembrie 2022, în cadrul Țintei 472 din PNRR/C15. Educație, a fost lansat apelul de proiecte competitive „Program-pilot pentru dezvoltarea consorțiilor regionale pentru învățământ dual”, care are ca obiectiv construcția și dotarea a 10 campusuri profesionale integrate pentru educație și formare profesională, în scopul dezvoltării învățământului profesional, atât prin creșterea numărului de domenii de calificări și de absolvenți, cât și prin asigurarea unui parcurs educațional complet pentru elevii înscriși în învățământul profesional dual. Alocarea financiară totală a apelului este de 338 de milioane de euro, valoare eligibilă din PNRR, fără TVA. Valoarea maximă a unui proiect aferent unui consorțiu este de 21,12 mil. euro. Au fost depuse 29 de proiecte care au avut ca obiectiv pilotarea rutei complete de învățământ dual în cadrul unor consorții regionale integrate pentru învățământ dual. Consorțiile care au depus proiecte în cadrul apelului au fost avizate de Ministerul Educației în conformitate cu Metodologia privind constituirea consorțiilor pentru învățământ dual aprobată prin OME nr.6.216/2022 pentru aprobarea Metodologiei privind constituirea consorțiilor pentru învățământ dual, cu modificările și completările ulterioare. După finalizarea procesului de evaluare, toate cele 29 de proiecte au întrunit punctajul pentru a putea fi finanțate în cadrul apelului. În prezent, s-au încheiat 14 contracte de finanțare și se derulează etapa de contractare pentru toate cele 29, bugetul PNRR pentru investiția I6 - 338 de milioane de euro, valoare eligibilă PNRR, fără TVA, fiind suplimentat cu încă 250 de milioane de euro. În cadrul proiectelor care se contractează sunt implicate un număr de 82 unități de învățământ preuniversitar, distribuite pe regiuni de dezvoltare (Regiunea București Ilfov – 3, Regiunea Nord-Est – 18, Regiunea Sud-Est – 13, Regiunea Centru – 8, Regiunea Sud – Vest – 9, Regiunea Vest – 12, Regiunea Nord-Vest – 15, Regiunea Sud-Muntenia – 4).

XII.B. Promovarea bunelor practici din domeniul învățământului profesional și tehnic

Pentru promovarea IPT, în cadrul proiectului ERASMUS+ EQAVET-NRP-RO 2019, s-a organizat în 20 septembrie 2022, în București, o sesiune națională de informare cu tema “Parteneriat, sustenabilitate, excelență, competențe verzi, digitalizare – cuvinte cheie pentru viitorul IPT” la care au fost diseminate exemple de bună practică din unitățile școlare IPT membre ale rețelelor parteneriale în domeniul digitalizării și a dezvoltării de competențe verzi. Sesiunea națională de informare a reunit 123 de participanți.

Platforma de consiliere și informare **Alege-ți drumul**⁴ este un mediu prietenos de informare a elevilor, părinților și companiilor, un mijloc de orientare în domeniul carierei și de creștere a legăturii directe cu piața muncii. Aici sunt diseminate noutățile din domeniul formării profesionale inițiale la nivel național și european, situația ocupării locurilor din oferta educațională, informații cu privire la calificările dezvoltate prin învățământul profesional și tehnic, documente legislative de interes pentru elevi și companii, publicații, proiecte, etc.

⁴ www.alegetidrumul.ro

În vederea dezvoltării competențelor antreprenoriale ale elevilor și corelării pregătirii teoretice cu pregătirea practică a elevilor s-au desfășurat următoarele activități :

- Învățarea prin firma de exercițiu - în anul școlar 2022-2023, au fost autorizate 1.256 de firme de exercițiu/întreprinderi simulate din care 499 de firme noi, 290 de firme continuate și 467 de firme preluate, acestea desfășurând activitatea curentă prevăzută în curriculum și activități extracurriculare
- Competiția **Business Plan**, care s-a desfășurat în 4 etape: locală, județeană, regional și națională și la care au participat 311 firme
- Competiția școlară **Marca de Calitate** în cadrul căreia s-au înscris 34 de firme de exercițiu, din care 30 au obținut certificat **Marca de calitate**.

XII.C. Curriculum revizuit/actualizat pentru învățământul profesional și tehnic

Din perspectiva dobândirii de competențe relevante pentru piața muncii, au fost emise următoarele acte normative :

- OME nr. 3.664/2023 pentru modificarea anexei 4 la Ordinul ministrului educației, cercetării și inovării nr.3.412/2009 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru: clasa a X-a, școala de arte și meserii; clasa a X-a, ciclul inferior al liceului, filiera tehnologică, ruta directă de calificare; clasa a XI-a, anul de completare precum și pentru clasele a XI-a - a XII-a și a XII-a/a XIII-a, ciclul superior al liceului, filiera tehnologică, cursuri de zi și seral;
- OME nr. 3.665/2023 pentru modificarea anexei 1 la Ordinul ministrului educației naționale nr.3.152/2014 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani, clasele a IX-a, a X-a și a XI-a;
- OME nr. 3.666/2023 pentru modificarea anexelor 1 și 2 la Ordinul ministrului educației naționale nr.3.218/2014 privind aprobarea planurilor - cadru de învățământ pentru învățământul profesional special și a notei de fundamentare privind elaborarea acestora;
- OME nr. 3.669/2023 pentru modificarea anexelor 2 și 8 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr.4.051/2006 cu privire la aprobarea Planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul seral;
- OME nr. 3.756/2023 privind aprobarea Standardului de pregătire profesională (SPP) pentru calificarea profesională de nivel 3 al Cadrului național al calificărilor - electrician sisteme fotovoltaice;
- OME nr. 6.062/2023 pentru aprobarea Planurilor de învățământ și a Programelor școlare pentru cultura de specialitate și pregătirea practică din aria curriculară Tehnologii precum și pentru stagiile de pregătire practică – curriculum în dezvoltare locală (CDL), pentru clasele a IX-a, a X-a și a XI-a învățământ profesional, inclusiv dual, pentru calificarea profesională de nivel 3 a Cadrului național al calificărilor - electrician sisteme fotovoltaice;
- OME 3.941/2023 privind măsuri de aplicare și corelare a planurilor de învățământ pentru învățământul profesional, liceal – filiera tehnologică și postliceal cu structura anului școlar 2023-2024.

În anul școlar 2022-2023, CNDIPT a coordonat elaborarea Standardului de Pregătire Profesională (SPP) și a curriculum-ului pentru introducerea unei noi calificări în învățământul profesional, inclusiv dual (nivel 3 al Cadrului național al calificărilor) Electrician Sisteme Fotovoltaice - domeniul de pregătire profesională Electric. Fiind una dintre calificările "verzi", solicitată de piața forței de muncă, companii în parteneriat cu unitățile de învățământ vor forma pe durata a 3 ani de studiu, viitori profesioniști. Școlarizarea elevilor în învățământul profesional, inclusiv dual pentru calificarea „Electrician Sisteme Fotovoltaice” se va putea realiza începând cu anul școlar 2023-2024.

Din perspectiva susținerii performanței școlare în învățământul profesional, în anul școlar 2022 – 2023 au fost organizate, la solicitarea inspectoratelor școlare, concursuri pe meserii pentru 5 calificări profesionale a căror etapă națională a fost finanțată de Ministerul Educației. Au participat 148 de elevi din clasa a XI-a învățământ profesional, din domeniile mecanică, turism și alimentație, estetica și igiena corpului omenesc.

XII.D. Activități de informare și consiliere pentru creșterea participării în învățământul profesional

Un sprijin important în acțiunile de orientare și consiliere a elevilor l-a reprezentat *Ghidul de orientare în carieră*. Ghidul cuprinde materiale informative pentru calificări profesionale atât din învățământul profesional, inclusiv dual (nivel 3 CNC), cât și din învățământul liceal tehnologic (nivel 4 CNC), respectiv o scurtă descriere, rezultatele învățării, beneficii și enumerarea principalelor meserii pentru care pot opta absolvenții. De asemenea, ghidul cuprinde testimoniale, povești de succes ale absolvenților/elevilor pentru calificările prezentate.⁵

Ca rezultat al intensificării măsurilor de informare și consiliere destinate creșterii participării în învățământul profesional, s-a manifestat o creștere a opțiunilor absolvenților învățământului gimnazial pentru continuarea studiilor în învățământul profesional, astfel ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a la învățământul profesional din totalul elevilor înscriși în clasa a IX-a, învățământ de zi, înregistrând o creștere de 1 punct procentual, de la 20,9% în anul școlar 2021-2022, la 21,09 % în anul școlar 2022-2023.

În ceea ce privește adaptarea ofertei de formare inițială și continuă la cerințele pieței muncii, proiectul **POCU ReCONNECT - Adaptare la Schimbare - Mecanism Integrat de Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației**, vizează realizarea a trei mecanisme: (1) mecanismul integrat de monitorizare a inserției absolvenților programelor de educație și de formare profesională; (2) mecanismul interconectat de anticipare a nevoii de calificări și competențe pe piața muncii și (3) mecanismul interconectat de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și de formare profesională, precum și a unui curs de formare și a unei platforme informatice cu rol integrator pentru cele 3 mecanisme și de susținere a deciziei în politicile publice pentru formare profesională și ocupare pe baza unor date concrete. Pe parcursul anului școlar 2022-2023, s-au derulat următoarele activități :

- elaborarea și implementarea unui mecanism de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ profesional și tehnic, componenta de monitorizare pe cale administrativă;
- elaborarea și implementarea unui mecanism de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ profesional și tehnic, componenta monitorizare prin anchete;
- elaborarea și implementarea mecanismului de anticipare a nevoilor de calificări și de competențe pe piața muncii pe termen scurt, prin anchete în rândul operatorilor economici parteneri ai unităților de învățământ;
- elaborarea și implementarea unui mecanism de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională;
- sesiuni de formare pentru utilizarea aplicației de implementare a mecanismelor ; în luna august 2023, 126 de persoane cu responsabilități în implementarea mecanismelor, persoane desemnate de inspectoratele școlare, au participat la sesiunile de instruire.

XII.E. Întărirea colaborării internaționale prin proiecte la nivel european

Prin proiectul **ERASMUS-EDU-2021-EQAVET-IBA, EQAVET-NRP-RO 2021**, s-a continuat punerea în aplicare a sarcinilor atribuite țărilor membre UE în Recomandarea EQAVET, privind stabilirea buclilor de

⁵ disponibil pe site-ul alegetidrumul.ro

informare și feedback continuu în formarea profesională bazată pe rezultatele învățării și întărirea cooperării între punctele naționale de referință (NRP).

În anul școlar 2022-2023, în cadrul proiectului, a fost testată metodologia de evaluare colegială prin organizarea a 19 evaluări colegiale (peer review) în 19 unități școlare IPT membre ale rețelelor parteneriale. În comisiile de evaluare colegială au participat profesorii formați în februarie-martie 2022 și alți colegi din unitățile școlare IPT membre ale rețelelor parteneriale.

Pentru testarea descriptorilor indicativi EQAVET+ și formarea unei culturi a feedback-ului în rândul elevilor, în octombrie 2023, a fost lansată o nouă campanie de colectare a feedback-ului privind satisfacția elevilor în raport cu furnizarea și evaluarea rezultatelor învățării la care au răspuns peste 4.500 de elevi din unitățile școlare IPT din rețelele parteneriale. Raportul de analiză a feedback-ului, pe domenii de pregătire profesională, poate fi accesat pe site-ul GNAC.⁶ Pentru a testa gradul de digitalizare, școlile IPT din rețele parteneriale au fost și sunt încurajate să aplice instrumentul european SELFIE – modulul WBL. Site-ul GNAC a fost îmbunătățit prin crearea unui API de conectare la platforma integrată ReConect și elaborarea unui modul pentru diseminarea proiectelor și exemplurilor de bună practică ale unităților școlare IPT.

Începând din anul 2015, CNDIPT este membru în Rețeaua europeană de expertiză în educație și formare profesională (ReferNet), coordonată de Centrul European de Dezvoltare a Formării Profesionale (CEDEFOP), agenție de specialitate a Comisiei Europene. În perioada 2022-2023, echipa punctului național de contact ReferNet România a elaborat rapoarte privind politicile specifice sistemului de educație și formare profesională din România, buletine informative succinte și articole tematice privind informații relevante din educație și formare profesională, disponibile online pe site-ul Cedefop și a promovat exemple de bune practici și rezultate ale elevilor din IPT obținute la diverse concursuri sau olimpiade la nivel internațional. De asemenea, a elaborat materiale suport în sprijinul cadrelor didactice și elevilor (Repere metodologice, bază de date/materiale de învățare online publicate și pe site-ul CNDIPT).

XII.F. Formarea cadrelor didactice din IPT

CNDIPT a implementat în perioada 15 august 2022 – 14 februarie 2023 proiectul "Asigurarea calității învățării la locul de muncă prin dezvoltarea de instrumente standardizate de evaluare a rezultatelor învățării", finanțat prin Granturile SEE 2014-2021. Acest proiect continuă demersul de susținere a procesului de evaluare a rezultatelor învățării, în mod unitar și relevant pentru piața muncii, de dezvoltare a unei baze de itemi și, mai ales, de asamblare a itemilor în teste realizate științific și analizate statistic. La activitățile de formare au participat 50 de cadre didactice din învățământul tehnologic din care 6 din învățământul tehnologic special, 12 inspectori de specialitate din CNDIPT și 6 reprezentanți ai operatorilor economici, implicați în formarea profesională a elevilor. Demersul inițiat de CNDIPT va determina creșterea calității evaluării rezultatelor învățării ca parte importantă a calității formării profesionale.

În perioada 5-6 decembrie 2022, CNDIPT a organizat, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), atelierul național "Tehnologii Verzi pentru Locuri de Muncă Verzi". Evenimentul a fost finanțat prin Proiectul Echipa Națională de Experți VET și a avut ca obiectiv general formarea cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic, specializarea *Electric*, cu privire la dezvoltările actuale în domeniul bateriilor electrice și acumulatorilor. Acest atelier național a reunit 46 de participanți: 33 de cadre didactice din IPT, experți VET și specialiști din industrie. Pe lângă noțiunile de specialitate prezentate, au fost abordate și tematici cu privire la principalele

⁶ <https://gnac.montivagant.ro/activitati-curente/proiecte-nationale-in-derulare/european-quality-assurance-in-vocational-education-and-training-national-reference-point-ro-2021-eqavet-nrp-ro-2021/>

priorități ale politicilor UE în ceea ce privește dezvoltarea tehnologiilor pentru Tranziția Verde, noile reglementări privind bateriile și țintele prevăzute de Pactul Verde European.

În perioada iulie – august 2023, CNDIPT a coordonat elaborarea resursei educaționale *Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a, în anul școlar 2023-2024, Învățământ Profesional și Tehnic (IPT)*, ghid care are scopul de a facilita intervenția cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic în pregătirea practică a elevilor de clasa a XI-a, oferind sugestii de abordare a unor conținuturi din modulele de specialitate în vederea obținerii de către elevi a rezultatelor învățării prevăzute în Standardul de Pregătire Profesională (SPP). Astfel, au fost elaborate 17 ghiduri pentru calificări profesionale din următoarele domenii de pregătire: agricultură, chimie industrială, comerț/economic, construcții, instalații și lucrări publice, electric, electromecanică, electronică automatizări, estetica și igiena corpului omenesc, fabricarea produselor din lemn, industrie alimentară, industrie textilă și pielărie, materiale de construcții, mecanică, protecția mediului/silvicultură, tehnici poligrafice/ producție media, turism și alimentație.

În cadrul apelurilor **POCU/736/6/1/ - Creșterea numărului de tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 de ani, înregistrați la SPO care se reîntorc în educație în programe de tip a doua șansă, inclusiv în programe de formare profesională inițială – regiuni mai puțin dezvoltate/ Măsurile de educație de tip a doua șansă pentru tinerii NEETs - Regiuni mai puțin dezvoltate și POCU/737/ 6/1/ - Creșterea numărului de tineri NEETs șomeri cu vârsta între 16 - 24 de ani, înregistrați la SPO care se reîntorc în educație în programe de tip a doua șansă, inclusiv în programe de formare profesională inițială – regiune dezvoltată / "Măsurile de educație de tip a doua șansă pentru tinerii NEETs - Regiune mai dezvoltată - București Ilfov"** au fost admise și contractate 6 cereri de finanțare aflate în prezent în derulare. Apelurile se încadrează în Prioritatea de Investiții 8 (ii) - integrare durabilă pe piața muncii a tinerilor (FSE/ILMT), în special a celor care nu au un loc de muncă, educație sau formare, inclusiv a tinerilor cu risc de excludere socială și a tinerilor din comunitățile marginalizate, inclusiv prin punerea în aplicare a "garanției pentru tineret". Apelurile de proiecte finanțează acțiuni menite să realizeze reinsertia în sistemul educațional, cu precădere cel profesional și tehnic prin programul A doua șansă a tinerilor NEETs șomeri, cu vârsta cuprinsă între 16-24 de ani înregistrați la SPO, în special a celor din categorii defavorizate, roma/rural, să sporească nivelul de conștientizare a rolului educației prin campanii de informare, să contribuie la scăderea ratei abandonului școlar, inclusiv prin oferirea unor măsuri de sprijin financiar pentru cursanți și familiile acestora. Apelurile sunt în implementare și au ca perioadă de finalizare decembrie 2023.

Apelul **POCU/90//6.13/6.14 – Stagiile de practică elevi și studenți în sectorul agroalimentar, industrie și servicii** este finanțat din Axa Prioritară 6 - Educație și competențe, Prioritatea de investiții 10.iv: Sporirea relevanței pe piața forțelor de muncă a educației și a sistemelor de formare, facilitarea tranziției de la educație la piața forțelor de muncă și consolidarea formării și a sistemelor de formare profesională, precum și a calității lor, inclusiv prin mecanisme de anticipare a competențelor, adaptarea programelor de învățământ și instituirea și dezvoltarea unor sisteme de învățare la locul de muncă, inclusiv a unor sisteme de învățare duală și programe de ucenicie. Grupul țintă este format din elevi (ISCED 2 – 3, nivel de calificare 3 – 4), elevi (ISCED 4, nivel de calificare înmatriculați în școlile post-liceale/ de maiștri organizate la nivelul unităților de învățământ) și studenți (ISCED 5 – 7). În prezent, în cadrul acestui apel, din 88 de cereri de finanțare aprobate și contractate, 87 sunt finalizate. Valoarea finanțării UE acordată pentru acest apel este de 141.027.566,25 de lei.

CAPITOLUL XIII. DOMENII TRANSVERSALE

XIII.A. Învățământ în limbile minorităților naționale

În anul școlar 2022-2023 situația elevilor care învățau în limba maternă și situația elevilor care studiau limba maternă, istoria și tradițiile minorităților naționale conform prevederilor art. 45 și art. 46 din Legea educației Naționale nr. 1/2011 și având în vedere OMECT nr. 5671/2012 se prezenta astfel:

Tabel 76. Situația privind predarea și învățarea disciplinei Limba și literatura maternă pe județe

Forma de învățământ	Limbile materne	Județe
Învățământ în limba maternă	11 - maghiară, germană, romani, ucraineană, slovacă, sârbă, croată, italiană, bulgară, cehă, turcă	Alba, Arad, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Buzău, Caraș-Severin, Cluj, Constanța, Covasna, Harghita, Hunedoara, Ilfov, Maramureș, Mureș, Olt, Sălaj, Satu-Mare, Sibiu, Suceava, Timiș și municipiul București
Studiul limbii materne	14 - romani, neogreacă, rusă, turcă, ucraineană, polonă, cehă, croată, sârbă, maghiară, germană, bulgară, slovacă, armeană	39 de județe și municipiul București

Sursa: Baze de date interne ale Ministerului Educației

Utilizarea mijloacelor de învățământ în sistemul de învățământ preuniversitar corespunde cerințelor programelor școlare pentru curriculumul național obligatoriu și pentru curriculumul opțional și a standardelor de realizare a fiecărui tip de mijloc de învățământ în parte. Listele cu mijloacele de învățământ avizate au fost postate pe site-ul www.edu.ro. În anul școlar 2022-2023 s-au evaluat un număr de 817 titluri dintre care au fost omologate 537 de titluri, iar neomologate au fost 280 de titluri.

În anul școlar 2022-2023, s-au elaborat și s-au aprobat prin ordin de ministru următoarele programe școlare specifice minorităților naționale:

- Programă școlară de Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară – filiera teoretică – ciclul inferior al liceului Trunchiul comun (TC) și curriculumul diferențiat (CD) pentru clasele a XI-a și a XII-a;
- Programă școlară de Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară – filiera tehnologică – ciclul inferior al liceului pentru clasele a XI-a și a XII-a;
- Programă școlară de Limba și literatura maghiară pentru școlile și secțiile cu predare în limba română – ciclul inferior al liceului pentru clasele a XI-a și a XII-a.

ME și CNEEP au coordonat activitatea de asigurare a profesorilor traducători pentru examenele naționale (EN II, EN IV, EN VI, EN VIII, Bacalaureat, Definitivat) și concursurile pentru ocuparea posturilor vacante, precum și elaborarea/actualizarea programelor pentru examenele de definitivat și titularizare în învățământ (pentru educatoare, învățători, profesori de limba maternă, istoria și tradițiile minorităților etc.).

Ministerul Educației a organizat o serie de întâlniri față în față sau on-line, consfătuiri/ videoconferințe (în lunile septembrie, octombrie) pentru toate minoritățile naționale, privind specificul învățământului organizat pentru minoritățile naționale din România.

În vederea consolidării achizițiilor din anul școlar 2022-2023, Ministerul Educației, prin CNPEE, a elaborat *Repere metodologice* inclusiv pentru disciplinele care se studiază în limbile minorităților naționale. Acestea pot fi accesate pe site-ul dedicat.

În cadrul emisiunii *Teleşcoală*, ca alternativă de învățare destinată elevilor care nu au la dispoziție tehnologia adecvată învățării online, au fost realizate și difuzate emisiuni specifice pentru învățământul cu predare în limbile minorităților naționale.

Ministerul Educației asigură manualele școlare elaborate în limba de predare a minorităților naționale și manuale traduse din limba română.⁷

În anul 2023, în perioada februarie-mai, s-au desfășurat 20 de olimpiade școlare naționale pentru elevii aparținând minorităților naționale finanțate de Ministerul Educației pentru limbile materne: maghiară, germană, slovacă, ucraineană, romani, turcă, rusă, sârbă, cehă, croată, neogreacă, italiană și polonă. Olimpiadele școlare, etapa națională cât și cea internațională, s-au desfășurat conform calendarului aprobat prin ordin al ministrului, iar pentru competițiile școlare desfășurate s-au revizuit regulamentele specifice. Totodată, în 2023, s-au organizat o serie de concursuri la nivel național și regional, într-un număr de 27 finanțate și 20 nefinanțate. Acestea s-au desfășurat conform calendarului aprobat și au fost propuse și elevilor din cadrul învățământului în limbile minorităților naționale.

Ministerul Educației, în parteneriat cu Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj Napoca, Centrul de Formare Continuă în Limba Maghiară Oradea (CFCLM), Casa Corpului Didactic „Apáczai Csere János” Harghita (CCDHR), implementează în perioada 2022-2023 proiectul **„Competență și eficiență în predarea limbii române copiilor și elevilor aparținând minorităților naționale din România”** cu scopul reducerii și prevenirii abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la cursurile de învățare formale, non formale și informale pentru reintegrarea în educație și formare. Proiectul vine în sprijinul cadrelor didactice și implicit a copiilor și elevilor care aparțin minorităților naționale, prin elaborarea unor resurse educaționale de tipul ghidurilor metodologice, CDȘ-uri, auxiliare didactice, în două limbi: limba română și limba maternă pentru fiecare minoritate națională din România. Până în septembrie 2023, s-au elaborat 37 de ghiduri metodologice pentru profesori, 68 de resurse de tip CDS și auxiliare didactice, acreditarea a nouă programe de formare a cadrelor didactice din învățământul preșcolar, primar, gimnazial/ secundar inferior, formarea de formatori naționali și formarea a 4.079 de cadre didactice de la nivelurile educaționale sus-menționate, testarea-pilot a unor resurse educaționale și elaborarea unui studiu național privind impactul activităților pentru învățarea limbii române de către copiii și elevii aparținând minorităților naționale. Pentru sprijinirea activității de formare s-au achiziționat 165 de laptopuri, o platformă e-learning și echipamente IT pentru realizarea a 2 laboratoare lingvistice.

Pentru pregătirea elevilor în vederea susținerii examenelor naționale, Ministerul Educației a publicat modelele de teste de examen în limbile minorităților naționale care pot fi accesate online pe site-ul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație (CNPEE). De asemenea, au fost publicate testele de antrenament în vederea pregătirii pentru examenele a elevilor care studiază în limbile minorităților naționale.

În anul școlar 2022-2023, CNPEE a proiectat, conform necesarului identificat prin analiza datelor preluate din SIIIR instrumente de evaluare pentru clasele a II-a și a IV-a și pentru clasa a VI-a. Astfel, pentru Evaluarea competențelor fundamentale la finalul clasei a II-a (4 probe) s-au elaborat 38 de variante de teste la 10 discipline (comunicare în limba română pentru minoritățile naționale, comunicare în limba și literatura maternă pentru minoritățile naționale) și 18 variante de teste traduse la matematică. Pentru Evaluarea competențelor fundamentale dobândite în ciclul primar la finalul clasei a IV-a (3 probe) s-au elaborat 20 de variante de teste la 10 discipline școlare (limba română pentru minoritățile naționale, limba maternă pentru

⁷ <https://www.manuale.edu.ro/>

minoritățile naționale) și 18 variante de teste traduse la matematică. Pentru Evaluarea elevilor la finalul clasei a VI-a (2 probe) s-au elaborat 16 variante de teste pentru 8 limbi materne ale minorităților naționale și 16 variante de teste traduse la matematică și științe ale naturii (neadministrare conform OUG nr. 56/2023 pentru instituirea unor măsuri privind buna funcționare a sistemului de învățământ).

În ceea ce privește Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (3 probe) s-au elaborat 56 de variante de subiecte⁸ la 2 discipline (limba și literatura română pentru secțiile cu predare în limba maghiară, limba și literatura maternă pentru minoritățile naționale) și 7 variante de subiecte traduse la matematică.

Pentru Examenul național de bacalaureat (4 probe scrise Ea, Eb, Ec, Ed) s-au elaborat 81 de variante⁹ de subiecte pentru 9 discipline de examen la limba și literatura maternă pentru minoritățile naționale + traducerea variantelor administrate la disciplinele nonlingvistice. De asemenea, s-au elaborat subiecte pentru probele de evaluare a competențelor lingvistice și digitale: subiecte pentru sesiunea specială și pentru sesiunile ordinare pentru candidații care s-au aflat în imposibilitatea de a-și echivala nivelurile de competență din cadrul probelor de evaluare a competențelor lingvistice și digitale și au susținut probele în zilele/periodele alocate conform Calendarul de examen: competențe lingvistice de comunicare în limba maternă și traducerea subiectelor pentru competențe digitale.

Pentru Examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, s-au elaborat 54 de variante, corespunzătoare a 18 discipline și 99 de variante traduse în limbile minorităților naționale, corespunzătoare a 33 de discipline.

Pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate din învățământul preuniversitar s-au elaborat 57 de variante, corespunzătoare a 19 discipline și 14 variante traduse în limbile minorităților naționale, corespunzătoare a 38 de discipline.

XIII.B. Dimensiunea internațională a învățământului preuniversitar românesc

În anul școlar 2022-2023, au fost negociate și adoptate următoarele documente la nivel european cu relevanță în domeniul învățământului preuniversitar din toate țările membre, inclusiv România, potrivit agendei propuse de Președințiile rotative ale Consiliului UE și în conformitate cu legislația națională:

- *Concluziile Consiliului privind competențele pentru tranziția ecologică*, adoptate la data de 23 martie 2023

Schimbările climatice reprezintă o provocare globală care necesită acțiuni concrete, iar educația este un instrument esențial pentru sensibilizare și dezvoltarea competențelor necesare, în scopul de a crea un viitor durabil. În acest context, documentul pune în lumină rolul pe care sistemele de educație și formare, în special învățământul profesional și tehnic, îl dețin în dezvoltarea capacității de inserție profesională și facilitarea recalificării și perfecționării cursanților, luând în considerare competențele cerute de economia circulară (ex: schimb de bune practici și activități de învățare reciprocă, promovarea dimensiunii ecologice a programului "Erasmus+", dezvoltarea micro-certificărilor la nivelul învățământului profesional și tehnic, formarea profesorilor).

- *Rezoluția Consiliului privind Spațiul european al educației: în perspectiva anului 2025 și mai departe, adoptată la 16 mai 2023*

Conform documentului, la nivelul UE au fost adoptate o serie de măsuri pentru realizarea priorităților strategice ale Spațiului european al educației (SEE) până în 2025. În context, documentul subliniază faptul că educația și formarea sunt esențiale pentru viitorul UE. Statele membre sunt invitate să își intensifice cooperarea în direcția dezvoltării unui Spațiu european al educației care să asigure: (a) împlinirea personală,

⁸ inclusiv modele de subiecte postate pe site-ul www.subiecte.edu.ro și simularea Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a

⁹ inclusiv modele de subiecte postate pe site-ul www.subiecte.edu.ro și simularea examenului național de bacalaureat

socială și profesională a tuturor cetățenilor, promovând totodată coeziunea socială, cetățenia activă și dialogul intercultural; (b) prosperitatea economică durabilă, tranziția verde și cea digitală, precum și capacitatea de inserție profesională.

- *Recomandarea Consiliului privind Căile către succesul școlar, adoptată la 28 nov. 2022*

Recomandarea Consiliului privind Căile către succesul școlar reprezintă una dintre inițiativele emblematice ale Spațiului european al educației, axate pe creșterea nivelului competențelor de bază și pe reducerea părăsirii timpurii a școlii. Documentul prezintă măsuri politice concrete pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii și îmbunătățirea competențelor de bază (citire, matematică și științe) ale tinerilor cu vârsta de până la 15 ani, în special ale celor care provin dintr-un mediu defavorizat, promovând dimensiunea inclusivă a educației prin creșterea ratei de absolvire a învățământului secundar. Documentul invită statele membre să pună accentul pe măsurile de prevenire și intervenție timpurie, inclusiv prin investiții în infrastructură, formare, instrumente și resurse pentru a spori incluziunea, echitatea și calitatea în educație și formare.

- *Concluzii ale Consiliului privind sprijinirea stării de bine în educația digitală, adoptată la data de 28 nov 2022*

Documentul prezintă un set de măsuri pentru promovarea stării de bine în educația digitală prin proiectarea formelor de învățare, dezvoltarea unor conținuturi digitale atractive și dezvoltarea relațiilor inter-personale în ecosistemul digital. Totodată, documentul menționează rolul esențial al profesorilor în susținerea stării de bine a elevilor și, implicit, în dezvoltarea capacității digitale a sistemelor de educație și formare favorabile incluziunii.

De asemenea, în perioada de referință au avut loc o serie de acțiuni în domeniul educației și formării (la nivelul învățământului preuniversitar) :

- au fost pregătite contribuțiile României pentru formațiunile de lucru ale Consiliului Uniunii Europene Educație, Tineret, Cultura și Sport, secțiunea Educație, organizate de către președințiile în exercițiu, inclusiv participarea la consiliile informale ale miniștrilor educației din statele membre, precum și participarea României la Summitul Educație, desfășurat la data de 01 decembrie 2022;
- au fost asigurate, după caz, participările României în grupurile de lucru, grupurile de management, agențiile Uniunii Europene, Institutul European de la Florența și alte grupuri ad-hoc constituite la nivelul Uniunii Europene;
- au fost avizate mandatele și rapoartele de participare elaborate de alți experți în grupuri de lucru ale Comisiei, de reprezentare în Consiliul de administrație al Fundației Europene de Formare Profesională, precum și în cadrul Parteneriatul Estic;
- au fost asigurate participările României în grupurile de lucru constituite la nivel internațional, inter-regional sau subregional, precum și în cadrul inițiativelor inter-guvernamentale (Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Consiliul Europei, UNESCO);
- au fost aplicate prevederile acordurilor internaționale și promovate noi acorduri, au fost inițiate și implementate oferte unilaterale, participări în proiecte și programe bilaterale, regionale și internaționale;
- s-au înregistrat contribuții ale ME la Memorandumuri de negociere/ semnare pentru documente interguvernamentale aflate în gestiunea MAE și continuate alte negocieri;
- s-a monitorizat și gestionat participarea României la întâlniri bilaterale și multilaterale, s-au elaborat raportări statistice, materiale necesare pentru modificări sau inițiative legislative și s-au efectuat schimburi de informații cu diferite instituții și organizații la nivel național, european și internațional;

- profesorii și elevii din România, au valorificat oportunitățile oferite în cadrul Programului *Erasmus+*, asigurând deschiderea și conectarea la spațiul european al educației.

XIII.C. Procesul de aderare la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

Aderarea României la OCDE reprezintă un obiectiv major al politicii externe române, marcat prin depunerea oficială a candidaturii cu ocazia exercițiilor anterioare de extindere, respectiv în aprilie 2004 și noiembrie 2012, cu reînnoire anuală începând din anul 2016. La data de 25 ianuarie 2022, Consiliul OCDE a decis demararea discuțiilor de aderare cu România, iar în iunie 2022 să fie adoptată Foaia de Parcurs pentru România - document care stabilește termenele și etapele procesului de aderare a României la Organizație și urmărește alinierea legislației, politicilor și practicilor interne cu cele ale OCDE. În perioada de referință, contribuția Ministerului Educației s-a concretizat în finalizarea și transmiterea chestionarului în domeniul educației și formării, Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, ca parte a procesului de îndeplinirii a criteriilor de aderare la OCDE.

Prin **Programul Erasmus+**, sectorul educație școlară generală, în anul 2022, au fost finanțate 289 de instituții acreditate Erasmus+, alocându-se 11.850.909 euro și s-au derulat 111 proiecte de scurtă durată, cu o finanțare totală în valoare de 2.588.905 euro. Numărul de participanți la mobilități cu scop de învățare în învățământul preuniversitar - educație generală (personal didactic, elevi), finanțați prin aceste proiecte, a fost de 5.000 de persoane. Totodată, au fost finanțate 18 parteneriate de mică anvergură, fiind alocate pentru acestea 960.000 de euro și 19 proiecte de cooperare transnațională în valoare de 3.840.000 de euro. În sectorul învățământ vocațional și profesional, s-au acordat 18.791.933 de euro pentru 180 de instituții acreditate Erasmus+ și 2.931.401 euro pentru 44 de proiecte de scurtă durată, numărul de participanți la mobilități în aceste proiecte fiind de 6.450 de elevi și profesori. S-au derulat 16 proiecte de parteneriate de mică anvergură, cu un buget total de 840.000 de euro și 10 proiecte de cooperare transnațională, cu un buget de 2.520.000 de euro.

În anul 2023, s-a acordat finanțare în valoare de 14.285.950 de euro pentru 495 de instituții cu acreditare Erasmus+ și de 2.988.835 de euro pentru 108 proiecte de scurtă durată. Un număr de 8.000 de elevi și profesori au participat la mobilități prin aceste proiecte. De asemenea, s-au derulat 9 parteneriate de mică anvergură, la runda 1, în valoare de 540.000 de euro și 24 de proiecte de cooperare transnațională în valoare de 4.730.000 de euro. În sectorul învățământ vocațional și profesional, s-au acordat 17.688.633 de euro pentru 253 de instituții acreditate Erasmus+ și 2.986.052 de euro pentru 46 de proiecte de scurtă durată, numărul de participanți la mobilități în aceste proiecte fiind de 7.600 de elevi și profesori. S-au derulat 9 proiecte de parteneriate de mică anvergură, runda 1 de selecție, cu un buget total de 480.000 de euro și 13 proiecte de cooperare transnațională, cu un buget de 3.550.000 de euro.

În ceea ce privește recunoașterea studiilor, în 18 august 2023, s-a semnat, la București, Acordul între Guvernul României și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind recunoașterea reciprocă a actelor de studii. De asemenea, s-a adoptat, în iunie 2022, Legea nr. 174/9 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și titlurilor științifice, semnat la București, în 23 noiembrie 2021.

Conform graficului de activități, în anul școlar 2022-2023, s-a reglementat administrarea la nivel național a studiului TALIS, prin inițierea și implementarea HG nr. 1.400 din 16 noiembrie 2022, iar în luna martie 2023 s-a desfășurat administrarea pretestării instrumentelor TALIS 2024 (chestionarul profesorului și chestionarul directorului de școală, administrate online), obținându-se validarea pilotării din perspectiva Consorțiului. TALIS este, practic, prima cercetare internațională importantă a opiniilor profesorilor și conducătorilor școlari privind condițiile lor de lucru și mediile de învățare din școlile acestora. Studiul este conceput pentru a ajuta țările participante să facă față provocărilor diverse, să învețe unele de la altele și să

promoveze politici educaționale de succes. TALIS este rezultatul colaborării între țările participante, OCDE, un consorțiu internațional, Education International (reprezentând sindicatele profesorilor) și Comisia Europeană. În vederea pregătirii studiului principal TALIS 2024, planificat pentru luna martie 2024, echipele de proiect au participat la seminarii de formare (Hamburg, septembrie 2022, și Ljubljana, septembrie 2023). De asemenea, a fost validat eșantionul de școli selectate de către Consorțiu pentru participare, s-a implementat feedback-ul din pilotarea instrumentelor la nivelul versiunilor finale și s-a pregătit comunicarea cu școlile. Rapoartele naționale care cuprind rezultatele participării României la TALIS au fost publicate de Centrul Național TALIS România pe website-ul www.rocnee.eu.

XIII.D. Asigurarea calității în educație

În intervalul septembrie 2022 – august 2023, la nivelul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), s-a urmărit ca evaluarea externă să fie centrată pe procesul de învățământ și pe rezultatele învățării, vizitele de evaluare derulându-se în așa fel încât o parte de analiză a documentelor să fie realizată prin intermediul platformei ARACIP. În vizitele de evaluare externă, realizate la fața locului, echipele de evaluatori au colectat date prin interacțiunea directă cu beneficiarii, prin asistențe la lecții, prin interviuri, prin focus- grupuri ș.a.

De asemenea, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 993/ 2020 privind aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării și evaluării periodice a organizațiilor furnizoare de educație, cu modificările ulterioare, Art. 11 alin. (10), ARACIP a procedat la verificarea resursei umane din cadrul unităților de învățământ autorizate să funcționeze provizoriu, în vederea diminuării practicii de a prezenta resursa umană diferită în momentul autorizării față de cea care este încadrată în mod real după începerea activității.

La inițiativa ARACIP, în vederea servirii interesului copilului și a sprijinirii unităților de învățământ, a fost aprobat Ordinul ministrului educației nr. 4.869/2022 și al ministrului sănătății nr. 2698/2022 privind aprobarea Metodologiei de evaluare instituțională în vederea autorizării, acreditării, evaluării periodice a furnizorilor de educație timpurie antepreșcolară, precum și 621 de ordine de ministru (autorizare de funcționare provizorie, acreditare, extindere sediu, schimbare sediu, reorganizare).

În perioada septembrie 2022- august 2023 au fost înregistrate 1.989 de cereri de evaluare externă, din care: 322 de cereri de evaluare în vederea obținerii autorizării de funcționare provizorie, 221 de cereri de evaluare în vederea acreditării, 973 de cereri de evaluare externă periodică, 255 de cereri de monitorizare în vederea extinderii/ schimbării de sediu, 17 solicitări de înscriere în registrul special al organizațiilor furnizoare de educație care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, 186 de solicitări de înscriere în Registrul național al furnizorilor de educație timpurie antepreșcolară autorizați să funcționeze provizoriu/ acreditați, 15 cereri de obținere a acordului ARACIP. Numărul de unități de învățământ pentru care s-au aprobat rapoartele de evaluare în Consiliile ARACIP în perioada septembrie 2022- august 2023 este 1.264. Evaluările au fost realizate cu 317 evaluatori externi din cei 752 de evaluatori înscriși în Registrul ARACIP. La acestea se adaugă: 220 de rapoarte de monitorizare realizate de inspectoratele școlare județene în vederea extinderii/ schimbării sediului; 18 organizații furnizoare de educație care organizează și desfășoară pe teritoriul României activități de învățământ corespunzătoare unui sistem educațional din altă țară, înscrise în Registrul special (17 organizații cu solicitare înregistrată în intervalul septembrie 2022-august 2023, o organizație cu solicitare înregistrată anterior lunii septembrie 2022); 186 de furnizori de educație, înscriși în Registrul național al

furnizorilor de educație timpurie antepreșcolară autorizați să funcționeze provizoriu/ acreditați, 15 acorduri ARACIP emise.

În 2023 a fost realizată o cercetare pe tema „Liceenii din România” care a avut ca scop identificarea unor caracteristici ale experienței școlare a elevului de liceu prin explorarea percepțiilor legate de calitatea învățării, folosirea timpului școlar, relevanța curriculum-ului implementat raportat la nevoile și interesele elevului. Demersul de cercetare a cuprins patru componente: 1) „Calitatea vieții liceenilor”; 2) „Acces și participare”; 3) „Implicarea și autonomia liceenilor în parcursul școlar”; 4) Consilierea. Raportul de cercetare integrat se află în curs de elaborare.

XIII.D. Învățarea pe tot parcursul vieții

Ministerul Educației, în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative, a derulat proiectul „Noi instrumente pentru strategia națională privind educația continuă a adulților din România - Edu-C-Ad-cod 136584, al cărui obiectiv general l-a constituit elaborarea Strategiei Naționale privind educația continuă a adulților din România 2023-2027. Viziunea acestei strategii s-a fundamentat pe îmbunătățirea competențelor cognitive, anticiparea și adaptarea la nevoile de competențe, accesul egal și incluziv la educație, precum și calitatea și caracterul incluziv. Strategia se adresează oricărei persoane care dorește să dobândească, să-și actualizeze, să-și finalizeze sau să-și extindă capacitățile, cunoștințele, abilitățile, aptitudinile și competențele, pentru dezvoltarea personală și profesională, în cadrul unor diverse tipuri de instituții de educație formală și non-formală.

Principalele obiective ale Proiectului Edu-C-Ad sunt identificarea și măsurarea abilităților cognitive individuale, evaluarea impactului acestor abilități asupra rezultatelor sociale și economice la nivel individual, local și național, măsurarea capacității sistemelor de educație și formare cu scopul de a îi ajuta pe oameni să deprindă abilitățile necesare pe piața muncii, iar un alt obiectiv este acela de a identifica pârghiile, la nivelul de politici publice, care ar putea contribui la îmbunătățirea abilităților tinerilor și adulților din România.

Unul dintre rezultatele obiectivelor specifice ale proiectului îl constituie diagnoza competențelor și abilităților cognitive cheie ale adulților din România și a nevoilor lor de educație continuă. În acest sens, Ministerul Educației a achiziționat servicii de cercetare socială pentru realizarea diagnozei competențelor și abilităților cognitive cheie ale adulților din România, servicii care constau în realizarea a două studii naționale (studiul de pretestare - componenta 1 și studiul principal - componenta 2), în vederea evaluării competențelor cognitive ale adulților (începând cu vârsta de 15 ani, neinstituționalizați). În luna septembrie 2023, a fost finalizat primul studiu, iar finalizarea rapoartelor de analiză primară a datelor, de reprezentare grafică a datelor și a raportului metodologic pentru componenta 2 a fost finalizat în noiembrie 2023. Principalele grupuri țintă ale studiului au fost adolescenți neinstituționalizați din România cu vârsta cuprinsă între 15 și 18 ani, pentru care se vor obține acorduri de participare din partea unui adult de peste 18 ani care reprezintă tutorele legal al adolescentului și adulți neinstituționalizați din România, cu vârsta peste 18 ani. În ceea ce privește segmentul de vârstă 15 ani +, acesta vizează Programul „A doua șansă” care a avut ca scop motivarea tinerilor de a-și finaliza educația de bază din cadrul învățământului obligatoriu, precum și pregătirea pentru obținerea unei calificări profesionale într-un anumit domeniu.

XIII.E. Dezvoltare durabilă

Pe baza Metodologiei-cadru privind organizarea și funcționarea „școlilor verzi”, în cadrul țăintelor 487-488 din PNRR, Ministerul Educației a lansat apelul „Construirea și dezvoltarea unei rețele-pilot de școli verzi”. Prin intermediul acestui apel de proiecte, unitățile administrativ-teritoriale pot obține granturi atât pentru reabilitarea unităților de învățământ existente, cât și pentru construirea unor noi unități de învățământ, în

vederea dobândirii de către acestea din urmă a statutului de „Școală verde”. Alocarea financiară a acestui apel de proiecte este de 225.000.960 de euro, fără TVA, distribuită astfel: 150.000.000 de euro pentru reabilitare energetică și 75.000.960 de euro pentru construcții noi de unități de învățământ care să intre în rețeaua școlilor verzi. În cadrul apelului au fost depuse 246 de proiecte, aflate în etapa de evaluare.

Guvernul României a aprobat în ședința din data de 18 ianuarie 2023, HG nr. 59/2023 privind *Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023 – 2030*. Este un moment de maximă importanță pentru învățământul românesc, fiind pentru prima dată când România adoptă o strategie națională dedicată educației pentru mediu și pentru schimbările climatice. Documentul programatic stabilește acțiuni clare pentru creșterea gradului de educație și de conștientizare, în rândul copiilor și tinerilor, privind dezvoltarea sustenabilă și responsabilizarea față de mediu. Obiectivele și măsurile prevăzute vizează mai multe paliere (educație formală și nonformală, resursă umană, inclusiv formarea cadrelor didactice, investiții, resurse deschise, parteneriate etc.). În acest context, unitățile de învățământ devin parteneri strategici în construirea unui viitor sustenabil. Prin urmare, elevii și cadrele didactice vor beneficia de tot sprijinul pentru a înțelege gravitatea crizei climatice și de mediu, pentru a conștientiza cauzele și efectele acestora, dar și modurile de a îmbunătăți răspunsul societății în fața acestor provocări. Prin educația pentru mediu și schimbări climatice și, Ministerul Educației propune o educație care promovează un stil de viață sustenabil, prin dezvoltarea de competențe ecosociale.

În luna mai 2023, Ministerul Educației a lansat apelul pentru achiziționarea de microbuze electrice pentru elevi. Obiectivul urmărit în cadrul acestui apel vizează îmbunătățirea condițiilor de transport pentru elevi, cu precădere pentru elevii din zonele izolate, cu populație scăzută, prin furnizarea de microbuze școlare electrice, prietenoase cu mediul și cu un consum energetic redus. Au fost depuse 40 de proiecte, toate fiind admise spre finanțare. Etapa de contractare s-a finalizat în luna septembrie 2023, în care beneficiarii apelului pregătesc documentele pentru declanșarea procedurii de achiziție a microbuzelor verzi. Astfel, la nivel de sistem, se vor achiziționa 1.218 microbuze electrice (150 de microbuze cu 8+1 locuri, 1040 de microbuze cu 16+1 locuri și 28 de microbuze cu 20+1 locuri, număr total de locuri 18.400, care acoperă aproximativ 213.000 de elevi, având o capacitate mai mare de transport). Suma totală generală disponibilă pentru achiziția de microbuze verzi, în cadrul acestei investiții din PNRR, este în valoare de 257,5 milioane de euro, ca urmare a suplimentării cu 50 milioane de euro în vederea atingerii indicatorilor asumați și cofinanțarea beneficiarilor proiectelor.

Prin OME nr. 3629/02.02.2023 a fost aprobată Metodologia de organizare a Programului „Săptămâna verde”. Acesta este un program național, în acord cu prevederile Raportului „Educația privind schimbările climatice și mediul în școli sustenabile”, elaborat de către grupul de lucru de la nivelul Administrației Prezidențiale, ale Strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030, aprobată prin HG nr. 59/2023 și ale Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, aprobată prin HG nr. 877/2018. Unitățile și instituțiile de învățământ implicate în organizarea și implementarea Programului „Săptămâna verde” beneficiază de sprijinul Ministerului Educației și al Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor. Programul „Săptămâna verde” are o durată de 5 zile consecutive lucrătoare în timpul anului școlar și se desfășoară în baza unei planificări, la decizia fiecărei unități de învățământ, conform prevederilor ordinului ministrului educației privind structura anului școlar, valabil în anul școlar respectiv. Obiectivele și activitățile proiectate și derulate în cadrul programului „Săptămâna verde” vin în completarea experiențelor de învățare în cadrul disciplinelor/modulelor de studiu, accentuând componenta referitoare la schimbări climatice și protecția mediului. Platforma saptamanaverde.edu.ro a fost lansată în data de 24 februarie 2023, de către Ministerul Educației și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, fiind o platformă de resurse educaționale, un instrument util pentru a susține organizarea activităților din cadrul Programului „Săptămâna verde”. Platforma online vine în sprijinul elevilor și cadrelor

didactice și conține o serie de materiale informative și sugestii de activități ce pot fi organizate la nivelul unităților de învățământ. În anul școlar 2022-2023, s-au desfășurat 863.910 activități în cadrul Programului „Săptămâna verde”. De asemenea, în martie 2023, a fost aprobată programa școlară pentru disciplina opțională *Educație pentru schimbările climatice*, adresată elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a. În plus, planurile-cadru de învățământ și programele școlare vor include, în mod obligatoriu, teme precum educație pentru mediu și schimbări climatice, conform noii Legi a învățământului preuniversitar.

XIII.F. Etică, integritate și riscuri de corupție în sistemul național de educație

Consiliul național de etică se organizează și funcționează în conformitate cu OMECTS nr. 5.550 din 6 octombrie 2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar. Consiliul național de etică din învățământul preuniversitar este format din 378 de membri, câte 9 membri pentru fiecare județ. Codul de etică cuprinde formularea explicită a idealurilor, principiilor și normelor morale pe care consimt să le respecte personalul din unitățile/instituțiile de învățământ preuniversitar, inspectoratele școlare și casele corpului didactic în activitatea lor profesională. Personalul didactic trebuie să își desfășoare activitatea profesională în conformitate cu o serie de valori și principii: imparțialitate și obiectivitate, independență și libertate profesională, responsabilitate morală, socială și profesională, integritate morală și profesională, ș.a.

Conform noului pachet legislativ intrat în vigoare la data de 3 septembrie 2023, în Legea învățământului preuniversitar 198/2023, Art. 2, se menționează că valorile sistemul de învățământ preuniversitar sunt următoarele: colaborarea, diversitatea, excelența, echitatea, incluziunea, integritatea, profesionalismul, respectul și responsabilitatea. Prin Art. 117 se menționează înființarea Agenției Române pentru Asigurarea Calității și Inspecție în Învățământul Preuniversitar (ARACIIP), instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, aflată în coordonarea Ministerului Educației. Agenția are numeroase atribuții, printre care propunerea metodologiei privind verificarea aplicării componentelor de etică și integritate. Personalul didactic trebuie să reprezinte un model de etică și integritate pentru elevi, iar conform Art. 169 și Art. 209, acestora le sunt interzise meditațiile contra cost cu elevii de la clasă, faptele de violență fizică și/sau verbală, îndreptate împotriva elevilor sau a colegilor și faptele care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a acestora.

În luna noiembrie 2022, a fost încheiat *Protocolul de colaborare privind educația juridică* încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii și Înalta Curte de Casație și Justiție, cu scopul promovării educației juridice în cadrul învățământului preuniversitar. Educația juridică are ca obiectiv activități precum realizarea și distribuirea materialelor informative cu specific juridic pentru elevi și cadre didactice, organizarea de evenimente dedicate acestei teme, inclusiv vizite ale elevilor la ME și la instituții publice cu relevanță pentru domeniul justiției.

Strategia națională anticorupție 2021 – 2025 menține abordarea aplicată de strategiile anterioare, punând accent pe cizelarea mecanismelor de cooperare pentru obținerea unor rezultate cât mai eficiente în promovarea integrității și lupta împotriva corupției. În ceea ce privește învățământul preuniversitar, obiectivul specific care vizează Ministerul Educației este creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul național de educație. Au fost luate măsuri în privința consolidării publicării standardizate a informațiilor privind veniturile, cheltuielile, achizițiile publice, sponsorizările, precum și activitatea academică de la nivelul unităților sistemului de învățământ. S-a adus la îndeplinire extinderea protocolului privind educația juridică în școli, precum și reglementarea de acte normative care stipulează interdicții clare, vizând practicile de tipul meditațiilor acordate de către personalul didactic elevilor de la propriile clase.

PARTEA a III-a DIRECȚII DE DEZVOLTARE 2024

“România Educată”, Proiect al Președintelui României, și Programul de Guvernare 2021-2024 proiectează politicile publice în domeniul educației pe termen mediu și lung, asigurând dezvoltarea sustenabilă și răspunzând provocărilor viitorului în domeniul educației.

Principalele orientări strategice în domeniu sunt corelate cu documentele europene programatice: Planul de Redresare și Reziliență, Pactul Verde European, Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, Pilonul European al Drepturilor Sociale, Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației 2030 ș.a.

Direcțiile de dezvoltare a învățământului preuniversitar 2024, convergente cu noul cadru legislativ, sunt următoarele:

I. Dezvoltarea carierei didactice

- Implementarea programelor de formare continuă PROF III – Management educațional în context mentorat și respectiv PROF IV – Coaching în procesul de predare-învățare-evaluare în context blended-learning;
- Continuarea programelor de formare în etapa de sustenabilitate a proiectului Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED;
- Continuarea finanțării participării cadrelor didactice din învățământul liceal înscrise la programe de conversie profesională de nivel postuniversitar, care au început în anul universitar 2022-2023;
- Finanțarea, din fondurile proiectului ROSE, a costurilor de formare a cadrelor didactice și directorilor din învățământul liceal care participă și finalizează cursuri de scurtă durată, destinate dezvoltării competențelor de literație prin curriculum, centrarea pe elev, centrarea pe competențe, incluziune și echitate în predare-învățare-evaluare, predarea științelor prin metoda investigației științifice, utilizarea tehnologiilor digitale în predare - învățare – evaluare etc. Cursurile vor fi incluse într-un catalog din care cadrele didactice vor putea selecta acele oferte care răspund propriilor nevoi de dezvoltare profesională ;
- Derularea cursurilor de formare continuă în cadrul investițiilor 3 și 8 din C15. PNRR, pentru cadre didactice care să asigure desfășurarea activităților specifice formării și evoluției în cariera didactică preuniversitară, prin mentorat didactic, la nivelul *Comisiei de mentorat didactic și formare în cariera didactică* din unitățile de învățământ preuniversitar din întreaga țară;
- Continuarea elaborării/revizuirii a 7 standarde didactice pentru cadrele didactice, pe baza cărora se realizează formarea și dezvoltarea/evaluarea/echivalarea și validarea competenței didactice, obținută atât prin trasee clasice de evoluție în carieră, cât și prin rute/contexte alternative.

II. Îmbunătățirea managementului și redefinirea guvernanței sistemului de educație

- Îmbunătățirea proceselor de elaborare, implementare și evaluare a politicilor publice din educație;
- Implementarea unui program național de instruire și mentorat pentru 10.000 de manageri și inspectori școlari, finanțat prin PNRR;
- Implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor/acțiunilor ce revin Ministerului Educației din Strategiile / Planurile altor ministere sau autorități pentru perioada 2023-2027;
- Aprobarea Planului de măsuri pentru reformarea guvernanței;

- Continuarea Programului pentru școli-pilot pe parcursul anului școlar 2023-2024, atât pentru unitățile de învățământ preuniversitar acceptate în 2021 și 2022, precum și pentru cele ale căror solicitări au fost aprobate pentru a începe pilotarea în anul școlar 2023-2024.

III. Îmbunătățirea finanțării sistemului de învățământ preuniversitar

- Creșterea finanțării învățământului preuniversitar și adecvarea mecanismului de finanțare a școlilor la nevoile reale ale acestora;
- Continuarea implementării granturilor pentru licee și a programelor de vară de tip punte pentru elevii de liceu, prin Proiectul Romania Secondary Education Project – ROSE;
- Continuarea implementării programelor: Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar - Runda I; Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar - Runda a II a; Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar - Școli mici;
- Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut digital (un ecosistem modular de realizare a proceselor pentru evaluare în mediul online a competențelor elevilor, prin extinderea resurselor educaționale deschise și dezvoltarea de 67.000 de noi resurse educaționale incluzive pentru elevii cu dizabilități, spitalizați și prin crearea de conținut educațional digital pentru trei niveluri diferite de aprofundare diferențiată a cunoașterii (remedială, accesibilă, performanță);
- Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior („Smart lab”).

IV. Dezvoltarea infrastructurii învățământului preuniversitar

- Optimizarea infrastructurii de învățământ profesional dual, cu rute complete, prin dezvoltarea și dotarea consorțiilor profesionale integrate care să contribuie la extinderea învățământului profesional, atât prin creșterea numărului de domenii de calificări și de absolvenți, cât și prin asigurarea unui parcurs educațional complet pentru elevii înscriși în învățământul dual, cu finanțare din PNRR;
- Digitalizarea mediilor de învățare din învățământul preuniversitar (peste 5800 de școli cu clase de nivel primar, gimnazial și liceal dotate cu echipamente IT), cu finanțare prin PNRR ;
- Optimizarea infrastructurii școlare (88.000 de săli de clasă/săli pentru activități extrașcolare sau sportive și 14.000 de laboratoare/cabinete din sistemul de educație preuniversitar, inclusiv cabinete de asistență psihopedagogică dotate cu mobilier), cu finanțare prin PNRR ;
- Dotarea cu echipamente, inclusiv digitale, a atelierelor de practică din 909 unități de învățământ din rețeaua învățământului profesional și tehnic, cu finanțare prin PNRR (derularea apelului *Îmbunătățirea infrastructurii liceelor agricole* și a apelului *Schema de grant pentru consorții școlare rurale*);
- Continuarea derulării proiectului *Școli mai Sigure, Incluzive și Sustenabile* finanțat de BIRD pentru modernizarea infrastructurii școlare, prin reabilitarea, consolidarea și/sau construirea unor școli din zonele cu cel mai mare risc seismic;
- Realizarea, din fondurile proiectului ROSE, a achiziției centralizate de echipamente digitale pentru dotarea bibliotecilor și a cabinetelor de consiliere școlare din liceele care implementează/au implementat granturi ROSE, pentru transformarea bibliotecilor în spații de învățare moderne, contribuind la creșterea accesului comunității școlare la informație și a capacității acestora de a utiliza în diverse contexte conținuturi, aplicații și echipamente digitale, și la asigurarea de condiții optime pentru sprijinul acordat elevilor de către consilierii școlari;
- Promovarea RED-urilor, la nivel național și județean/local, realizate în cadrul proiectului „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți”.

V. Actualizarea curriculumului și evaluării centrate pe competențe

- Elaborarea și aprobarea programelor școlare pentru disciplinele obligatorii, parte a trunchiului comun, a disciplinelor obligatorii de specialitate din învățământul liceal și a disciplinelor opționale; metodologiilor din domeniul curriculumului;
- Continuarea extinderii ofertei naționale de discipline opționale, conform prevederilor legale ;
- Asigurarea flexibilității curriculare, astfel încât fiecare elev să poată studia și aprofunda ariile și disciplinele față de care manifestă apetență și potențial;
- Analiza, monitorizarea și evaluarea periodică a curriculumului aplicat și a celui realizat, în vederea unor intervenții ameliorative, bazate pe date;
- Armonizarea reglementărilor privind dezvoltarea de noi calificări pentru învățământul profesional și tehnic, adaptate la nevoile previzionate ale pieței muncii;
- Elaborarea unor standarde și a unor descriptori corespunzători scalelor de notare folosite în evaluarea elevilor și utilizarea lor pentru compararea rezultatelor școlare;
- Revizuirea și îmbunătățirea progresivă a proceselor de evaluare din parcursul educațional al elevilor, atât la momentele de prag (sumative), cât și pe parcurs (formative);
- Realizarea etapei de pretestare a următorului ciclu PISA, 2025;
- Utilizarea sistemelor informatice atât în procesul de evaluare, cât și în cartografierea rezultatelor elevilor inclusiv prin codificarea lucrărilor și itemilor, precum și implementarea corectării informatizate;
- Dezvoltarea și aplicarea unui mecanism dinamic de reglare a proceselor educaționale pe baza evaluărilor rezultatelor învățării elevilor, pentru a întări relația dintre curriculum și evaluare ;
- Înnoirea/revizuirea evaluării de proces și a evaluărilor naționale în concordanță cu direcțiile de acțiune promovate prin proiectele ROSE și CRED, promovarea evaluării digitalizate a examenelor și concursurilor naționale.

VI. Asigurarea unei educații incluzive și de calitate pentru toți copiii

- Crearea și promovarea de practici incluzive, centrate pe elev și asigurarea resurselor materiale aferente unei educații incluzive, echitabile și de calitate;
- Revizuirea unor programe sociale și extinderea programelor *Masa Caldă și Masa Sănătoasă*;
- Îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât acestea să poată să acorde atenția necesară copiilor/ elevilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate, să integreze copiii/ elevii cu dificultăți și să lucreze în învățământul special sau cu elevii/ copiii cu cerințe educaționale special (CES);
- Susținerea copiilor cu părinții plecați să lucreze în străinătate, prin ajutor psiho-emoțional și prin asigurarea participării acestora la o educație de calitate;
- Elaborarea, la examenul național de bacalaureat, pentru proba obligatorie de evaluare a competențelor de comunicare orală în limba română, a unui set de bilete de examen alocate candidaților cu dizabilități (dislexie/dislalie, surdocecitate, resturi de vedere, tulburări mentale ușoare sau candidați care susțin proba în spital), pentru asigurarea de șanse egale de acces și participare;
- Continuarea implementării de granturi în cadrul sub-componentei 1.1. - Intervenții la nivelul liceelor din proiectul ROSE, în funcție de solicitările de extindere a perioadei de implementare depuse de beneficiari;
- Promovarea colecției de bune practici de activități de adaptare curriculară realizate în școli vulnerabile la nivel național și județean/local;
- Elaborarea Metodologiei de prevenire și intervenție în cazuri de segregare școlară;

- Sprijinirea școlilor, inclusiv a celor mici (cu mai puțin de 40 elevi) cu risc ridicat de abandon școlar;
- Derularea de *Cursuri de formare online pentru utilizatorii instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE), modul din Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) pentru intervenții sistemice necesare reducerii părăsirii timpurii a școlii*. În etapele următoare, cursurile vor fi disponibile inspectorilor județeni, personalului ME și altor actori interesați cu roluri și sarcini în dezvoltarea competențelor elevilor (educație favorabilă incluziunii), abordărilor didactice centrate pe elev, competenței interculturale și evaluării formative.

VII. Susținerea și promovarea alfabetizării funcționale

- Susținerea și promovarea alfabetizării funcționale, la toate nivelurile și sub toate formele sale : literație, alfabetizare matematică, științifică, media, digitală și socială;
- Creșterea calității metodelor de predare care vizează îmbunătățirea nivelului de alfabetizare funcțională a elevilor;
- Implementarea prevederilor Legii învățământului preuniversitar cu privire la proiectarea standardelor de evaluare a competențelor cheie ale elevilor din învățământul preuniversitar, la alfabetizarea funcțională și evaluarea în mediul online a competențelor elevilor și a performanțelor școlare;
- Derularea proiectului PEO "Mecanisme de intervenție pentru dezvoltarea alfabetizării funcționale în învățământul preuniversitar".

VIII. Promovarea educației ȘTIM

- Stimularea implicării elevilor în zona ȘTIM, atât în parcursul educațional, cât și în alegerea unei cariere;
- Pregătirea și susținerea cadrelor didactice pentru predarea, învățarea, evaluarea și motivarea elevilor în zona ȘTIM;
- Asigurarea infrastructurii, a tehnologiei și a resurselor necesare procesului educațional în domeniul ȘTIM;
- Promovarea de inițiative, parteneriate și deschiderea către societate, axate pe componenta ȘTIM;
- Participarea cadrelor didactice și a elevilor la programele anuale ale Uniunii Astronomice Internaționale, Agenției Spațiale Europene și Române, ale ESERO - Biroul European de Resurse pentru Educație Spațială;
- Crearea unui grup de lucru în vederea elaborării programei școlare pentru disciplina opțională „Start în aventura cunoașterii Universului”, curriculum la decizia școlii — învățământ gimnazial;
- Participarea profesorilor de fizică, chimie, biologie și geografie la pregătirea elevilor pentru diferitele faze ale Olimpiadei de Științe pentru Juniori și cele ale Olimpiadei de Științele Pământului.

IX. Susținerea digitalizării educației

- Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice pentru educație digitală, precum și dezvoltarea competențelor digitale în rândul personalului didactic auxiliar și nedidactic din sistemul de educație;
- Organizarea de cursuri de formare pentru 45.000 de utilizatori ai Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR), pentru utilizarea instrumentului informatic MATE;
- Asigurarea de programe pentru securitate cibernetică, protecția datelor, siguranța on-line și etică IT;
- Continuarea procesului de elaborare și publicare a Resurselor Educaționale Deschise și promovarea lor la nivel local;
- Continuarea derulării a Programului privind utilizarea catalogului electronic în unități-pilot.

X. Asigurarea rezilienței

- Dezvoltarea, la nivelul instituțiilor de învățământ preuniversitar, a unor mecanisme de reziliență care să sprijine adaptarea elevilor la incertitudini și la situații de criză;
- Pregătirea elevilor pentru a face față unei dinamici sociale în perpetuă schimbare, prin discipline corelate cu nevoile societății democratice;
- Educarea copiilor în spiritul protejării integrității lor fizice și emoționale, atenției pentru sănătate și pentru îngrijirea adecvată a propriului corp;
- Combaterea fenomenului de bullying, sub toate formele sale;
- Creșterea siguranței elevilor prin promovarea în rândul copiilor, a părinților și a celorlalți actori implicați (cadre didactice, organe ale statului, comunitate etc.) a instrumentelor și informațiilor necesare pentru a recunoaște și combate eficient fenomenele de bullying;
- Elaborarea, prin *Planul național comun de acțiune pentru creșterea gradului de siguranță a elevilor și a personalului didactic*, de măsuri integrate și desfășurarea de acțiuni specifice pentru extinderea parteneriatelor pe tematici privind domeniul juridic și combaterea actelor de violență în școală, tematici care să faciliteze elevilor conștientizarea privind drepturile, obligațiile, dar și consecințele propriilor fapte.

XI. Dezvoltarea educației timpurii

- Promovarea unei strategii de educație pentru susținerea părinților și dezvoltarea de proiecte locale de educație parentală;
- Operaționalizarea serviciilor complementare de educație timpurie, dezvoltarea și implementarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care ucrează în servicii de educație timpurie. Se va acredita și derula programul de formare a formatorilor (420 de formatori formați), și se va asigura, până la sfârșitul anului 2025, formarea personalului care lucrează în cadrul serviciilor de educație timpurie (19.950 de angajați), acordând prioritate celor din cadrul serviciilor nou-înființate, formarea continuă presupunând derularea unui program de abilitare curriculară și a unui program de monitorizare a serviciilor de educație timpurie;
- Dezvoltarea unor proiecte de dezvoltare profesională a cadrelor didactice care să vizeze creșterea calității în domeniul abordării curriculare și care să valorifice atât rezultatele diagnozei realizate de echipele inițiatoare, cât și diferite exemple în domeniul demersurilor intergeneraționale de la nivel european;
- Monitorizarea, cu atenție, a activităților cu copiii din creșe (consiliere și sprijin permanent; activități de dezvoltare profesională derulate împreună – grădiniță și creșă);
- Extinderea măsurilor/inițiativelor alternative/comunitare de succes, pentru grupurile dezavantajate și oferirea de sprijin (material și socio-emoțional) copiilor din grupuri dezavantajate, pentru atragerea către și menținerea acestora în sistemul de educație (finanțări PNRR și POEO);
- Dezvoltarea și creșterea calității sistemului de formare inițială și continuă a personalului didactic din educația timpurie (finanțări POEO și PNRR);
- Dezvoltarea unui nou program de mentorat pentru cadrele didactice din învățământul preșcolar (finanțare POEO).

XII. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual

- Finanțarea adecvată a învățământului profesional și tehnic, inclusiv dual;

- Creșterea participării operatorilor economici în învățământul tehnologic și tehnologic-dual, la nivel național și regional, asigurarea cadrului legal și metodologic pentru acest tip de învățământ, în corelare cu prevederile actelor normative în vigoare;
- Actualizarea curriculumului pentru învățământul tehnologic și tehnologic-dual: Planuri cadru; Programe școlare clasele IX – XII; Standarde de pregătire profesională actualizate;
- Dezvoltarea de noi calificări profesionale, actualizate conform noilor tehnologii și în relație cu solicitările pieței muncii;
- Dezvoltarea și perfecționarea acțiunilor de informare și consiliere pentru creșterea participării în învățământul profesional, inclusiv dual;
- Continuarea proiectului ERASMUS-EDU-2021-EQAVET-IBA, EQAVET-NRP-RO 2021 și identificarea de noi oportunități de promovare și diseminare a bunelor practici aplicate de unitățile școlare și de operatorii economici în învățământul profesional și tehnic;
- Continuarea actualizării platformei de consiliere și informare Alege-ți drumul (www.alegetidrumul.ro) cu noutățile din domeniul formării profesionale inițiale la nivel național și european, situația ocupării locurilor din oferta educațională, informații cu privire la calificările dezvoltate prin învățământul profesional și tehnic, documente legislative de interes pentru elevi și companii, publicații, proiecte etc.;
- Diseminarea și promovarea bunelor practici din domeniul învățământului profesional și tehnic, implicând mediul economic, prin derularea competițiilor școlare *Marca de Calitate* și *Business Plan*, precum și prin activarea firmelor de exercițiu pe platforma ROCT, în vederea formării de competențe antreprenoriale;
- Continuarea formării cadrelor didactice din IPT prin organizarea de sesiuni pe tematici privind "tehnologiile verzi", în colaborare cu diverși operatori economici.

XIII. Domenii transversale

XIII.A. Învățământul în limbile minorităților naționale

- Elaborarea planurilor-cadru și a noilor programe pentru învățământul liceal pentru toate filierele și profilurile;
- Elaborarea, reeditarea și retipărirea de manuale școlare pentru minorități în condițiile noului curriculum pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților, pentru educația interculturală și diversitate și pentru educație muzicală;
- Elaborarea de către cadrele didactice care predau la școli/secții cu predare în limbile minorităților naționale a unor resurse educaționale deschise adaptate pentru școli/secții cu predare în limbile minorităților naționale;
- Implementarea, monitorizarea și evaluarea Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2022-2027;
- Monitorizarea implementării OMEN 5633/2019 pentru aprobarea Metodologiei de monitorizare a segregării școlare în învățământul preuniversitar.

XIII.B. Dimensiunea internațională a învățământului preuniversitar românesc

- Abordarea, cu prioritate, de ANPCDEFP, în selecția proiectelor, a incluziunii, protecției mediului și combaterii schimbărilor climatice, digitalizării, participării, valorilor europene și angajamentului civic. Pentru mobilitățile elevilor, accentul va fi pus pe elevii cu oportunități reduse. Având în vedere numărul mare de instituții care au acreditare Erasmus+ (circa 10% din școlile din România), ANPCDEFP va oferi un curs de formare pentru directorii acestor instituții, cu tema *Dezvoltare organizațională strategică*, utilizând ca instrument acreditarea și Planul Erasmus+;

- Actualizarea Metodologiilor de recunoaștere a diplomelor și perioadelor de studii preuniversitare conform Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023;
- Identificarea, la nivelul Ministerului Educației împreună cu structurile teritoriale, a unei soluții cu privire la recunoașterea studiilor efectuate în România la forma de *învățământ home schooling*;
- Administrarea chestionarelor Studiului Internațional privind Procesul de Predare-Învățare, dezvoltat de OCDE – TALIS 2024., la nivelul școlilor eșantionate. Administrarea chestionarelor se va realiza online.

XIII.C. Asigurarea calității în educație

- Finalizarea raportului de cercetare pe tema „Liceenii din România” și elaborarea unor recomandări pentru fundamentarea de noi politici educaționale;
- Creșterea capacității instituționale a ARACIP: reorganizarea instituției prin selectarea, recrutarea personalului în vederea creșterii funcționalității structurilor interne; dezvoltarea unui sistem de management al calității intern care să asigure scăderea erorilor în relațiile cu beneficiarii; dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților și colaboratorilor externi;
- Continuarea demersului de conectare a ARACIP la nevoile școlii românești prin: creșterea capacității de comunicare cu beneficiarii de educație și asigurarea transparenței; dezvoltarea culturii calității pe baza nevoilor și direcțiilor promovate de documentele programatice naționale și europene; dezvoltarea instrumentelor pentru evaluarea internă și pentru evaluarea externă a calității educației cu referire la rezultatele învățării; promovarea bunelor practici în asigurarea, evaluarea și îmbunătățirea calității educației;
- Continuarea procesului de internaționalizare a ARACIP prin creșterea relevanței instituției în raport cu școlile internaționale;
- Participarea la proiecte internaționale în domeniul evaluării în învățământul preuniversitar, precum Studiul Internațional privind Procesul de Predare - Învățare, dezvoltat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) – TALIS, precum și la realizarea unor programe, la nivel național sau județean, de formare continuă și de specializare a personalului didactic în domeniul evaluării educaționale, în cooperare cu departamentele de pregătire a personalului didactic din cadrul universităților, cu casele corpului didactic și cu inspectoratele școlare și la evaluarea mijloacelor de învățământ din punct de vedere științific și metodic.

XIII.E. Dezvoltare durabilă

- Achiziționarea de microbuze verzi;
- Dezvoltarea rețelei de școli verzi (reabilitare și construcții noi);
- Promovarea educației pentru mediu și schimbări climatice, în școli sustenabile.

XIV. Programul Educație și Ocupare

Priorități de investiții care se vor finanța în cadrul PEO:

- Creșterea accesului la educația timpurie, în special a grupurilor defavorizate;
- Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională; Creșterea participării la educație de la cele mai fragede vârste și prevenirea abandonului școlar, în special pentru grupurile dezavantajate reprezintă provocări majore care vor fi abordate integrat prin măsuri atât la nivel de sistem educațional, cât și prin măsuri centrate pe beneficiarii primari și familie: susținerea formării (inițiale și continue) a personalului din educație, în special pentru educația timpurie și adaptarea metodelor de predare la nevoile elevilor din categorii și medii dezavantajate, programe moderne, resurse și dotări adecvate la nivelul unităților de învățământ,

înființarea/ extinderea serviciilor complementare pentru copii, programe de informare, consiliere și educație parentală, extinderea programelor after-school și de educație remedială, consiliere, activități recreative, servicii suport /măsuri de acompaniament pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii.

- Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic. Pentru a răspunde în mod coerent dinamicii pieței muncii, se urmărește adaptarea ofertei de educație și formare profesională la provocările curente, inclusiv în ceea ce privește digitalizarea, cu accent pe competențele cadrelor didactice și furnizarea suportului necesar pentru dezvoltarea și evaluarea competențelor cheie ale elevilor (în mod particular a competențelor digitale și antreprenoriale), inclusiv prin utilizarea resurselor educaționale deschise. Astfel, intervențiile POEO vor sprijini creșterea calității ofertei și actului educațional, cu efect direct asupra creșterii ratei de promovabilitate la evaluarea națională sau la examenul de bacalaureat, precum și asupra creșterii ratei de participare în învățământul terțiar sau la mobilități internaționale de învățare de tip Erasmus.
- Creșterea accesibilității, atractivității, calității și a relevanței învățământului profesional și tehnic; Relația cu dinamica pieței muncii reprezintă o prioritate pentru învățământul profesional și tehnic pentru a asigura în timp real forța de muncă necesară mediului economic. În acest sens, măsurile vizează încurajarea parteneriatelor cu operatorii economici, asigurarea calității programelor de pregătire practică ale elevilor, asigurarea standardelor de dotare a „atelierelor școală”, cu mijloace didactice și echipamente atât la nivelul unităților de învățământ profesional, cât și la nivelul operatorilor economici, în concordanță cu nevoile competențelor solicitate de piața muncii.
- Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii.

ANEXĂ - Lista de abrevieri

ANPCDEFP – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale

ARACIP – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar

CCD – Casa Corpului Didactic

CEDEFOP – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale

CFCLM – Centrul de Formare Continuă în Limba Maghiară

CES – Cerințe Educative Speciale

CNEE – Centrul Național pentru Evaluare și Examinare

CNDIPT – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic

COAF - Cadrul Comun de Asigurare a Calității

EN – Evaluarea Națională

EUROSTAT – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene

HG – Hotărâre de Guvern

INS – Institutul Național de Statistică

IPT – Învățământ Profesional și Tehnic

ISCED – International Standard Classification of Education (Clasificare internațională standard a educației)

ISJ – Inspectorat/inspectorate școlare județene

ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București

IT – Information Technology (Tehnologia Informației)

JOBS – Jobs Orientation – training in business and schools

MAE – Ministerul Afacerilor Externe

MECTS - Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului

MEC - Ministerul Educației și Cercetării

MEN - Ministerul Educației Naționale

ME - Ministerul Educației

OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică

ONG – Organizație non-guvernamentală

PETI – Programul pentru Educația Timpurie Incluzivă

PISA – Programme for International Student Assessment (Programul pentru evaluarea internațională a elevilor/ studenților)

PRET – Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii

POCA – Programul Operațional Capacitate Administrativă

RED – Resurse educaționale deschise

REFERNET – Rețeaua Europeană privind Educația și Formarea Profesională

ROCT - Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România

SAM - Școala/ Școli de Arte și Meserii

SIIR – Sistemul Informatiic Integrat al Învățământului din România

SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație

ȘTIM –Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică)

TIC – Tehnologia Informației și a Comunicațiilor

TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor

UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)
UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor
VET – Vocational Education and Training (Învățământ profesional și tehnic)